

Арчибалд
КРОНИН

**КАНАРСКИТЕ
ОСТРОВИ**

ПРОЗОРЕЦ

АРЧИБАЛД КРОНИН КАНАРСКИТЕ ОСТРОВИ

Превод: Любен Пенчев

chitanka.info

1.

Когато Харви Лийт слезе от спалния вагон заедно с Исми и се запъти към гишето за багажа, той още не беше изтрезнял и вървеше прегърбен под тежестта на горчивото разочарование, което с пареща мъка го разяждаше от три седмици насам.

Перонът леко се люлееше под краката му. Студената утринна мъгла, която се издигаше под високите сводове на гарата, го обгръщаше като гъсти крайморски изпарения. Той не виждаше нищо, вървеше вдървен, зареян в мечтите си. Когато приближи Исми, чу го да казва:

— Един голям куфар гардероб. Даден е на багаж в Лондон от агенция „Вагон Ли“ на името на Лийт.

Чиновникът измъкна молива, пъхнат зад ухото му, и проследи с него списъка пред себе си.

— За „Ауреола“. Да, точно така, господине. А и представителят на „Сляд“ е тук.

И без дори да се обърне, извика:

— Сляд!

Мъж с червендалесто лице побърза да се приближи. С едната си ръка той стискаше под мишница един тефтер за регистрация, а с другата поздрави, допирайки показалец до козирката на фуражката си.

— Доктор Лийт, точно така. Имайте доверие в мен, господине. Ще ви чакам с багажа в „Принцеса Жети“. Точно в девет, господине. Ето бележката за багажа ви.

Той надраска нещо върху един син лист, откъсна го от бележника и като огледа последователно двамата мъже, го подаде най-послед на Исми.

— Моля, подпишете се тук, господине. Не, не там, а тук, на кочана.

Пожълтелият му от никотина нокът драсна една черта на смачкания лист.

— Нямате ли друг багаж, господине?

Исми поклати отрицателно глава и се обърна, за да подаде регистъра на спътника си. После се сети нещо и сам грижливо написа: „Х. Лийт“, като същевременно попита носача:

— Имате ли много пътници?

— Осем, господине, всички кабинни са заети. Това е добра печалба за братя Сляд, много добра, господине.

Той изглеждаше толкова доволен, че човек би го взел за един от главните акционери на дружеството. Той прибави с подчертан вид на собственик:

— Лейди Филдинг и приятелите й също ще пътуват, господине.

Лийт слушаше с каменно лице. Той с досада сви ръцете си, пъхнати дълбоко в джобовете на мушамата му. След горещината във вагона изложеният на всички ветрове перон беше истински ледник. Той потрепери. Главата му, натежала от безсъние, сякаш бе куха. Един заминаващ влак внезапно изсвири и това предизвика нервен тик на лявата му буза.

— За бога, побързайте, Исми — извика той със задавен глас. — Колко още ще стоим тук?

Исми бързо се обърна. Постара се гласът му да бъде убедителен.

— Ето, Харви, аз свършвам.

— Ако светските новини ви интересуват толкова, да отидем да си говорим другаде, а не на това проклето течение.

— Тръгваме — каза живо Исми и пъхна един шилинг в ръката на чиновника.

Докато вървеше, той извади часовника си.

— То било вече девет — каза той, — хайде да закусим в „Аделфи“.

— Хич не ми пука за яденето!

Исми се усмихна и предложи:

— Можем да седнем в хола, за да убием времето.

— По дяволите холът!

Исми се усмихна примирен. Те бяха излезли от гарата и се намираха на Лайм стрийт. От двете страни на улицата, мокра от ситния дъжд, се издигаха високи опушени сгради. Тежки трамваи се клатушкаха със силен шум на тракащи жезла по релсите. Току-що събуденият град се връщаше малко по малко към провинциалния си монотонен живот.

Исми спря.

— Не познавам града и не зная какво може да ни предложи Ливърпул в този ранен час — каза той предпазливо. — Съмнявам се, че има особено разнообразие. Освен това вали. Не искате да закусите, не искате да седнем някъде, а параходът вдига котва едва в десет и половина. Ще ми кажете ли какво искате?

Лийт, непристъпен и саркастичен, като че ли за момент бе погълнат от сериозно проучване на проблема.

— Какво искам ли? — повтори той най-сетне, мрачен, сякаш несъзнаващ какво говори. — Бих искал да зная, какъв дявол търся тук! — Внезапно той млъкна и погледът му се насочи към спокойното и винаги сърдечно лице на приятеля му. — Простете ми, Исми — каза той, — не съм... — След това, отново обхванат от възбудата си, той извика: — За бога, не ме гледайте така. Да вървим! Да отидем на това проклето пристанище, да отидем където и да е. Само да вървим, да не стоим тук като заковани!

Те бързо закрчиха по мокрите улици като си пробиваха път през тълпата от чиновници, които бързаха към своите канцеларии. Магазинчетата и кафенетата започнаха да се отварят. Раздрънкани таксите търсеха клиенти.

До набития, изискано и грижливо облечен Исми, който имаше вид на успял в живота човек, високият, кокалест, с изпито лице и тесни дрехи Харви представляваше мъчителен контраст. Беше толкова слаб, че това правеше движенията му особено недодялани, а бледото му небръснато лице беше сгърчено и неподвижно, сякаш издялано от камък. Под тази твърдост се отгатваше горящ огън, пламенно презрение към живота и някакво саркастично и непреодолимо отвращение. И все пак очите му го издаваха — мрачни очи, дълбоки и жарки като наранени, в дъното на които струеше остър ум. Високото чело говореше колкото за интелигентност, толкова и за чувствителност. И точно защото беше чувствителен, той беше уязвим и оставяше отчаянието да го побеждава. Сега, когато пресният и влажен въздух вдигаше булото, замъгляващо мисълта му, той си повтаряше с мъчителна яснота: „Защо, защо съм тук? Защо... За да послушам Исми, който ме подкрепи и ми помогна. Но аз не искам да замина, не,

не искам. Искам само спокойствие. И забрава. Да, точно това... Да забравя и най-вече да бъда сам! Сам...“.

Но той не беше сам и не можеше да забрави...

Всичко, което опита, даже и най-блудкавите развлечения, вместо да заличат призрака, който го измъчваше, отново и отново го връщаха все по-настойчив.

Пред тях вървяха две млади момичета, вероятно машинописки. Те полюляваха бедра и подскачаха със ситни стъпки като бърбореха оживено и си доверяваха една на друга приключенията от миналата вечер. Кискаха се високо, и се превземаха. Откъслеци от брътвежите им достигаха до Лийт като струи спарен въздух, от който му се повдигаше.

— Да знаеш само моят колко беше мил! Ама мил ти казвам! Търговец на платове, да, мила моя, поне така ми каза... Оркестърът тъкмо свиреше „Вярвай, ако искаш“.

— Моят пък имаше пъпки по лицето, доста пъпки, но пък беше толкова елегантен!

Харви, погълнат от мрачни мисли, виждаше тези блудкави, нацапотени лица, тази глупост, тези хилави тела като на одрани котки, на които бе отнет дарът да създават поколения, като в някакъв кошмар — странен символ на човечеството. Подобни на тях още много други биха се възползвали от неговия труд, той щеше да ги спаси, да, тази именно е точната дума — спаси. Каква блестяща, великолепна дума! Но тези създания не искаха да бъдат спасени. Спасението засега не ги интересуваше. Все пак, беше смешно! Изведнъж го напуши смях. Испита желание да застане по средата на улицата, да отхвърли глава назад и да се смее, да се кикоти с глас.

— Пристигнахме — каза неочаквано Исми и посочи весело към реката, която се виждаше през прохода между два покрива.

Лийт не отговори. Главата му бе хлътнала между раменете.

Те слязоха по стръмната улица и минаха покрай прозорци с малки, зацапани стъкла, зад които едва се различаваха разни въжета, компаси и други необходими за корабоплаването принадлежности.

Преминавайки през лабиринта от мръсни улички, които граничеха с доковете на пристанището, след пет минути те

пристигнаха на „Принцеса Жети“.

Човекът с червендалестото лице ги чакаше и забърза насреща им, като говореше свойски, като стар познат:

— Лодката е тук — каза той и като престана да потрива ръцете си, посочи с жест на собственик един малък катер, който бавно се полюляваше до кея. — Багажът ви е на борда, господине, всичко е наред.

— Хайде — каза Исми и закрачи решително.

Те се качиха в лодката. Чиновникът остана прав срещу мостчето. Лицето му изразяваше някаква неопределена благодарност. В задната част на катера беше струпана камара от сандъци, кожени чанти, куфари и сгънати одеяла. Няколко души, седнали един до друг, наблюдаваха новодошлите с онова смътно чувство на неприязън, с което често се посрещат непознати. Харви и приятелят му се насочиха към носа и мълчаливо застанаха там.

Мътно жълта, реката течеше спокойно, едва-едва набръчкана от вълни. Между двата бряга бяха закотвени товарни кораби. По-далеч по течението се движеха платноходки. Реката отиваше към морето.

Въздухът беше спокоен. Тишината се нарушаваше само от пляска на водата, от далечни удари на чук и от скърцането на една макара за вдигане на тежести. Изведнъж силен шум от дрънчене на вериги, идващ от преминаващ сал, полетя като изплашена птица към другия бряг. Сякаш от желание да подражава, катерът изсвири и се отдалечи бавно от кея.

Щом усети, че няма твърда земя под краката си, Харви потрепери. Влагата го прониза. Тайнствено предчувствие го възбуди и изпълни с необяснимо вълнение.

Един малък параход, украсен със сини знамена по случай заминаването, някъде далеч към хоризонта, привлече погледа му. Този кораб сигурно имаше триста тона. Коминът му изхвърляше тънка струя дим. Лийт смътно различи буквите на корпуса: „Ауреола“. Макар и малък, корабът бе красив.

— Ето вашата черупка — промърмори Исми и най-сетне наруши тактичното си мълчание. — „Ауреола“, хубаво име. — Той произнесе думата разчленено, бавно и със задоволство. — Име, което звучи добре и което ми изглежда с добро предзнаменование.

Харви също почувства чара на името и звучността му го плени. Може би затова се помъчи да иронизира:

— Хайде, Исми, повече ентузиазъм! Гледайте, носът е обгърнат с мистична светлина и мачтата е заобиколена с ореол. Същият, с който трябва да бъда увенчан аз на връщане, нали? Като се върна пречистен и готов да започна всичко отначало!

Той млъкна изведнъж. Нервите му бяха обтегнати. Съжаляваше за избухването си и с мъка се сдържаше. За да възстанови равновесието си му беше необходим алкохол. С проникателността на човек на науката, той точно прецени степента на раздразнението, от което страдаше, и откри истинската му причина. Какво ли го интересуваше всъщност? Не беше ли всичко свършено, окончателно свършено?

Тогавя защо е това странно вълнение, което отново го обхваща в момента, когато катерът приближи до „Ауреола“?

Застанал настрана, той едва забеляза пътниците, които се качваха на борда. Бяха четирима. Една дебела жена, един старец, един висок, бърлив и услужлив мъж и една млада мълчалива жена.

Той на свой ред се заизкачва по стълбичката и щом стъпи на палубата, зараглежда всичко наоколо с инквизиторски поглед. Какво търсеше? На какво можеше да се надява? При това, освен един прислужник, с когото Исми говореше нещо оживено, не видя нищо друго. Харви последва приятеля си, отново обзет от апатия, до късата редица каюти, запазени за пътниците. Той наведе глава, за да не се удари в ниската каса на вратата, отпусна се на кушетката и с намръщен поглед огледа тясната килия с гладки стени, в която щеше да бъде затворен четири седмици. Той дочу откъси от разговора между Исми и прислужника. Едва забеляза, че те излязоха заедно от каютата. Всичко му беше безразлично. Всъщност не, това не беше вярно. Държането на Исми, добротата, която му засвидетелстваше, не му бяха безразлични, трябваше да е искрен пред себе си. Исми го придружи до тук, с неизменно търпение се натовари с всички скучни подробности по пътуването. Не беше ли това доказателство за едно чувство, по-силно от обикновеното приятелство, което ги бе сближило по време на общата им работа в болницата? Наистина, добро момче е Исми, подоброжелателен отколкото трябва, но това е напълно естествено за един хирург на върха на успеха си... Успех! Харви потрепери и се

втрени в леглото, което щеше да заеме. В тази тясна рамка белият чаршаф приличаше на саван. В миналото му имаше три ковчега като този, черни и продълговати — останките на трима души, спуснати в гроба с всичките отворотелни трофеи на смъртта. Всъщност, той тогава не видя тези ковчези, остана само едно възпоменание на погребални песни, една глуха хармония от звуци, излизаща като че ли от гроба. С уморено движение той сложи ръка на челото си. Това беше видение. Пиян ли е, или луд? Стисна до болка зъби.

Слаб шум го накара да вдигне глава. Исми се връщаше. Беше сам. Той затвори вратата и решително погледна приятеля си.

— Аз тръгвам, Харви, катерът се връща на кея.

— Къде бяхте досега? — запита бавно Харви. — Доста се забавихте.

Исми не отговори веднага.

— Говорих с прислужника — каза най-сетне той. — Обясних му вашата... вашата неврастения...

Лийт го изгледа, без да каже нещо.

— Ще направите още едно усилие, Харви. Обещайте ми, че ще опитате да се възстановите.

— Какво да се опитам? Вече ви казах, че изоставих борбата. Нека някой друг да направи опит. Аз съм свършен човек!

— Недейте така, бъдете разумен... Никой нищо няма да си въобрази... колко пъти ви казах? Всеки интелигентен човек отлично разбира...

— И какво разбират те? — горчиво извика Харви. — Нищо, абсолютно нищо. Всички са глупци и идиоти.

Нервният тик отново разкриви бузата му мъчително и остро. Той продължи, като подчертаваше думите си със странна мимика:

— Вземайте лекарството три пъти на ден, госпожо, и елате пак във вторник. Да, уважаема госпожо, три лири, ако обичате... Свине, ви казвам, всичките те са алчни, надути, невежи свине!

— Слушайте...

— ... роби на грубите си инстинкти, със зарити в буницето зурли... тъпчеци година след година все на едно и също място. Слепи за истината, винаги слепи!

Гласът на Исми стана умолителен.

— Бъдете най-сетне разумен, момчето ми, забравете всичко това! Мислете за себе си, за бъдещето си!

— Моето бъдеще?

— Едно блестящо бъдеще.

— Кой казва това?

— Аз, и вие много добре го знаете. За бога, не проваляйте бъдещето си, Харви.

— Но това вече е факт. То е провалено, разрушено, разсипано... на парчета е, но поне те ми принадлежат. Ще ги използвам както си искам.

— Тогава трябва ли да ви припомня за вашия дълг към човечеството? — изкрещя Исми. — Подигравайте се колкото си искате, аз зная, че вас ви чака велико бъдеще, чувствам го. Вие го носите в себе си, също като Пастър. Ще извършите велики дела. Не се обезсърчавайте така. Това е престъпление!

Увлечен в чувствата си, той се наведе към приятеля си и повтори:

— Вие имате дълг към човечеството, не забравяйте това!

— Човечеството! — избухна Харви в горчив смях. — Да ги вземат дяволите всички кучи синове, които някога са се разболявали от стомах. Аз ги мразя!

Настъпи мълчание, нарушавано само от шум на стъпки над главите им.

Исми, много развълнуван, опита да се овладее. Той скри своята загриженост зад привидно спокойния си вид.

— Повече нищо няма да кажа. Отивам си. Познавам ви добре, за да се безпокоя. Имате нужда от промяна. Четири седмици не са много, но ще са ви достатъчни. Аз имам доверие във вас. Познавам ви по-добре, отколкото сам се познавате.

— Наистина ли ме познавате? — засмя се подигравателно Харви. — Дявол да го вземе!

Отново настъпи мълчание. Исми протегна ръка.

— Довиждане.

— Довиждане — отговори сухо Лийт. Той се поколеба, обърна глава, но сякаш обзет от разкаяние, прибави: — Благодаря.

— Ще бъда щастлив да се видим пак, при завръщането ви, готов да започнете отново борбата.

Исми се усмихна с откритата си усмивка, с която искаше да го ободри. След това вратата се затвори. Той си бе тръгнал.

Да се върне! Отново да започне борбата. В усамотението, в което го остави Исми, той изведнъж почувства сигурност, че никога няма да започне отново. Всъщност, какво значение имаше това? Всичко е минало. Мъртво минало. Сега трябваше да пие.

Гладът за алкохол беше станал толкова настойчив, че устата му се напълни със слюнка. Интересна беше наистина подкрепата, която той откри в алкохола. Практически това беше лекарство, което той напълно съзнателно си предписа, за да упои мъката си. Той обективно анализира състоянието си. Наистина не, той не беше алкохолик и науката, която владееше, му даваше възможност да се измъкне от общите правила. Единственият морален закон, с който се чувстваше обвързан, беше истината. Истината, основата на всичките му изследвания. Истината, недостъпна за глупците, за правоверните, за малоумните. Вярно, той е свободен да промени съдбата си както желае, това бе просветление, което малко го успокои.

Завладян от желанието да пие, Харви се помъчи да остане абсолютно неподвижен, осъзнаващ треперенето на цялото си тяло, което започваше от пръстите и преминаваше в нервни спазми по ръцете до раменете. Но поради един странен каприз той се насили да задържи момента на облекчението. Ще започне да пие, когато параходът вдигне котва.

Той остана неподвижен, изпълнен с очакване.

2.

И параходът изглежда очакваше нещо. На горната палуба всичко бе готово да вдигнат котва. Малко встрани, до втората машина, стояха двама матроси със сини фланелки, обвити в облак пара. На носа капитанът премяташе една свирка между пръстите си, а близо до каютите бордовият офицер Хеймбъл крачеше напред-назад, като изтръскваше краищата на мушамата си, засукваше малките си мустачки и нервно подръпваше провисналата на гърдите му връв, която сигурно му служеше за вратовръзка.

Катерът отдавна се бе върнал на кея. Един нисък мъж в униформа, солидно стъпил на късите си крака върху мостика, гледаше загрижено към брега. Той изведнъж направи знак. Веднага му отговори воя на сирената, един злокобен звук, повторен няколко пъти. Една сянка се отдели бързо от пристанищния кей. Малка моторница, като че ли подканена да бърза от този писклив зов, потегли към парахода, оставяйки зад себе си бразда от бяла пяна. Три минути по-късно тя допря корпуса на „Ауреола“. Кормчията, застанал зад струпаните елегантни куфари и чанти, изглеждаше отчаян от закъснението, за което не бе виновен.

На кораба се качиха трима пътника. Първият, Дейнс Дибдин, беше възрастен и сух мъж, но добре запазен, с монокъл, сякаш залепен за окото му, със загладено лице и маниери, пропити с достойнство. Беше един от онези джентълмени, които за миг успяваха да нагодят държането си точно според случая и беше способен с невъзмутима коректност и неприкривана глупост да се чувства удобно днес на Бонд стрийт, а утре, идеално избръснат, но също така спокойно глуповат, в центъра на Сахара.

Той стъпи на палубата задъхан и се обърна с протегната ръка, за да помогне на спътничките си. В този момент Харви, изгубил търпение, отвори вратата на каютата си. Със замислен поглед той започна да наблюдава посрещането на новодошлите, почтителното държане на Хеймбъл, суетнята на персонала около багажа, старанието

на камериерката и на стюарда. Със студено безразличие той отбеляза тази суетня, съпътстваща пристигането на важни пътници и флегматично разгледа двете жени, които пристигнаха заедно с Дибдин.

По-възрастната беше висока, добре сложена и много елегантна жена, но в нея се усещаше някаква отпуснатост и арогантност, която караше човек да изпитва досада при вида ѝ. Дали това не бе причината и двамата съпрузи на Елиза Бейнъм да се разведат с нея? Може би. Все пак, на тридесет и две години тя беше забележително красива, макар красотата ѝ да не бе изразителна. Изглеждаше така, като че ли само една десета част от мисълта ѝ се занимава със света около нея (и то с цената на такава скука!) и само нейната собствена личност заслужава вниманието ѝ. Ако в момента изражението ѝ бе студено и затворено, това се дължеше на абсолютната ѝ убеденост, че към нищо от това, което ставаше около нея, не заслужава да прояви и най-малък интерес. Но въпреки нейната нелюбезност, тя привличаше погледите с прекрасните си очи, свежия тен и малко голямата уста, която разкриваше блестящи зъби.

Нейната приятелка изглеждаше съвсем момиченце. Особеното в Мери Филдинг се дължеше предимно на младежкия ѝ вид. Тя беше двадесет и пет годишна, но ѝ даваха само петнадесет. Средна на ръст, тъничка, фина, с малки ръце и крака, тя имаше изразително и жизнерадостно лице. Кафявите ѝ, късо отрязани коси, обкръжаваха високо чело, а прелестната ѝ уста откриваше дребни и правилно наредени зъби. Очите ѝ бяха сини, дълбоки, със странна тъмна линия около ирисите. Понякога тези очи бяха учудени и необяснимо меланхолични, но в този момент светеха радостни и живи. Тя беше облечена семпло, в костюм от кафяв спортен плат, който свободно падаше около нея.

Групата новодошли се приближаваше. Харви нарочно се обърна. Точно тогава Мери Филдинг го забеляза. Тя леко подскочи, побледня и в очите ѝ отначало премина искра на радост, а след това и на страх. Тя се поколеба, поиска да спре и погледът ѝ срещна този на Лийт, който вдигаше глава. Той не я познаваше, никога досега не я беше виждал и затова я изгледа със студено безразличие. Младата жена наведе глава. Защо изпита безпокойство, почти страх, смесени с някакво щастливо чувство, което не можеше да определи? Все още бледа от вълнението,

тя последва Елиза, без да каже дума. Харви видя, че техните каюти са съседни на неговата.

Вратата зад тях се затвори и той веднага ги забрави. Облегна се уморен на перилата. Корабната камбана удари два пъти. Леко поклащане и корабът потръпна, сякаш някъде във вътрешността му запулсира сърце, предвестник на живот. Харви усети движението на кораба и като че ли това бе сигнал за освобождение, защото той рязко се обърна.

3.

Той влезе в каютата си, отпусна се на кушетката, натисна звънеца и зачака. След малко позвъни отново. Този път стюардът се появи изпотен, задъхан и забързано започна да се извинява за закъснението. Беше нисък, пълничък и плешив мъж, с кръгло лице. Бялото му сако подчертаваше големите му кафяви очи.

— Как се казвате? — попита Харви.

— Траут, господине, на вашите услуги!

— Изглежда поне два пъти размисляхте, преди да дойдете, Траут?

— Моля за извинение, господине. Багажът ми отвори много работа, след това пристигна лейди Филдинг. Трябваше да покажа усърдие. Сър Майкъл Филдинг, съпругът ѝ, е клечка при братя Сляд, един от главните акционери, господине.

— Филдинг, това е тази персона с монокъла?

Траут погледна обувките си и изтри потните си ръце в лъскавите си панталони.

— Сър Майкъл няма да пътува, господине. Вие сигурно говорите за почитаемия Дейнс Дибдин. Не се сърдете, господине, той е стар джентълмен, от висшето общество, както се казва. Той придружава лейди Филдинг и мисис Бейнъм.

Харви с печален поглед съзерцаваше плешивата глава на стюарда.

— Аз нямам никаква титла, Траут, и не притежавам нито една акция на Сляд. Но умирам от жажда. Донесете ми бързо бутилка уиски.

Прислужникът не откъсваше поглед от върховете на обувките си и не знаеше какво да отговори.

— Да, господине — каза той най-послед с задавен глас, който сякаш излизаше от обувките му.

Той излезе и ироничното изражение веднага изчезна от лицето на Харви. Той стана и погледна през кръглото прозорче на каютата. Защо

се държа толкова лошо с това момче? Нито беше възпитано, нито достойно. Меланхоличният му поглед проследи бавното движение на брега в мъглата. Също така се движеше животът, далечен, празен, без цел. Той се ядоса и стисна зъби. Този човек беше много бавен. Защо ли не идва още? Харви потрепери от нетърпение. Най-после не издържа, изправи се внезапно, блъсна вратата и се втурна вън от каютата. Палубата, сякаш пометена от свежия вятър в залива, беше безлюдна. Той я прекоси и влезе в трапезарията, малка, чиста и весела стая, с ламперия от светло дърво и плътен килим под маса от акажу, опръскана от блестящите светлосенки на една бегония. В ъгъла седеше мъж с вдигнати върху възглавници крака. Изглеждаше около шестдесетте и беше доста висок. Килнатото върху гъстите сиви коси бомбе имаше едновременно смел и вдъхновен вид. Имаше гъсти сиви кичури вместо вежди, а от едното му ухо беше останало само смачкано парченце. Беше грозен, но цялото му мургаво и покрито с белези лице излъчваше закачлива любезност. Въпреки плачевното състояние на тясното му тъмносиньо сако, лъснато и доста изтъркано, в него се усещаше смелостта на авантюриста, подчертавана още повече от силно опънатите панталони на дебелия му крак. Вратовръзката му бе украсена с голяма фалшива перла и бельото му изглеждаше чисто, поне донякъде. В огромните си ръце тържествено държеше един подвързан с вестник том, който четеше внимателно, мърдайки устните си. При влизането на Харви мъжът хвърли поглед над очилата с телени рамки, с глас, на който силният ирландски акцент придаваше известна привлекателност.

— Желая ви добър ден.

— ... ден.

Харви се отпусна на един стол и позвъни. След това пръстите му зашаваха по коленете с трескаво нетърпение. Стюардът не закъсня да се покаже и Харви го упрекна, като се мъчеше да запази спокоен гласа си.

— Поръчах да ми донесете бутилка уиски в каютата. Каюта номер седем. Ще пожелаете ли сега да я занесете, моля? А докато чакам, дайте ми един коняк със сода.

Стюардът с мъка овладяваше смущението си.

— Доктор Лийт, господине? Каюта номер седем?

— Разбира се.

— Съжалявам, господине. Барът още не работи.

— Не работи ли?

Стюардът се наведе и измърмори нетактично:

— За вас не... работи, господине. Такава е заповедта на капитана. Така ми предаде господин Хеймбъл, бордовия офицер.

Смаян, Харви престана да барабани по коленете си и стисна устни.

— Разбирам — измърмори на свой ред той. — Разбирам.

Остана неподвижен и почти изключи от съзнанието си присъствието на двамата мъже, които го гледаха. Не забеляза и излизането на стюарда. Естествено, това беше дело на Исми. Под предлог, че е приятел и горд да покаже влиянието си да управлява света, той е говорил с капитана! Просто да се отчаеш!

— Трябва да знаете — изведнъж каза човекът в ъгъла, — че има такива шантави капитани.

Добродушна усмивка разшири намръщеното му лице.

— Сигурно и този е смахнат, но не трябва да се ядосвам за това, разбира се!

Той спря за момент и без да държи сметка за мълчанието на Харви, продължи:

— Видях ви на катера преди малко. Казвам се Коркоран, Джими Коркоран, на вашите услуги. Едно име, познато от севера до юга! — Той наостри уши с наивната надежда да чуе потвърждение на известността си. — Шампион на тежка категория през осемдесет и осма, единственият способен да се мери с Жое Кроти. Така да се каже, щях да бъда световен шампион, ако не си бях счупил едната лапа. Честна дума! Много са тези, които познават Джими Коркоран и които са го аплодирани. Историята му е известна на всички. Скитал е къде ли не, занимавал се е с всички видове професии, винаги по правия път, никога крадец... Обаче без късмет, както казваше добрата ми стара майка, лека й пръст! Защото тя беше най-добрата жена в Трели, в царството на Кери!

Той тихо въздъхна, измъкна метална табакера от джоба на жилетката си, потупа я нежно с един пръст и си взе щипка тютюн. После посочи книгата си и продължи без всякаква връзка:

— Чели ли сте Платон? Дявол да го вземе, ето един тип, който знае много! Той ме накара да мисля за разни неща, за неща... за които

сам никога не бих се сетил! Знаменит човек, няма какво да се каже. Трябва да четете Платон, младежо, ако имате време, разбира се.

Но Харви, отдаден на мислите си, с втренчен поглед, даже не съзнаваше, че тази реч е предназначена за него. Той стана, обърна се на другата страна и излезе от трапезарията. Изкачи стълбичката и тръгна към мостика. Там беше помещението с уредите за навигация и каютата на капитана. През една отворена врата той го видя да пише, седнал до маса, покрита със зелено сукно.

Харви си наложи да се овладее и влезе. Капитан Рентън вдигна глава и го проучи с жив поглед. Беше нисък на ръст, с походката на налитащ на бой петел. Очите му бяха студени, брадата остра, а главата покрита със сиво-бели коси. Тясната мушама му придаваше известна твърдост, която още повече подчертаваше непримиримото и категорично държане. Един портрет на Нелсон, рисуван с молив, беше окачен на стената срещу него. Той имал, казваха, известна прилика с този велик човек, от когото безгранично се възхищавал.

— Какво има, господине? — провикна се капитанът като видя влезлия Харви. — В този момент съм много зает.

— Казвам се Лийт — отговори Харви с твърд глас. — Доктор Лийт. Имам един въпрос към вас.

— Сега ми е невъзможно, господин докторе. Елате след един час, ако желаете. Вижте, боцманът е още на мостика. Освен това, аз имам много малко свободно време.

Харви не помръдна, но яркочервени петна пламнаха по мъртвобледите му бузи.

— Дали сте заповед на стюарда...

— Аз заповядвам на моя кораб, доктор Лийт... и командвам по мое усмотрение.

Двамата мъже мълчаливо премериха сили с поглед, но в очите на Харви се четеше голяма мъка.

— Бих искал да проявите разбиране — бавно и с усилие произнесе най-последно той. — Лудост е да прекъсна изведнъж. Трябва да стане постепенно. Аз познавам проблема си по-добре от всеки.

— Не се и съмнявам, доктор Лийт — отговори Рентън с рязък тон, — но тук решавам аз. Имах разговор с вашия приятел, доктор Исми, и ние двамата се съгласихме, че за сериозните болести са нужни силни лекарства. Вие няма да получите нито капка алкохол на борда на

моя кораб. Примирете се с това положение един път завинаги. Това е за предпочитане. Аз съм уверен, че на връщане ще ми благодарите.

Смъртна бледост заля лицето на Харви и устните му потрепераха.

— Разбирам — провикна се той горчиво. — Трябва да бъда спасен на всяка цена, независимо от желанието ми. Трябва да се върна накичен с венец! Боже мой! Колко е смешно! Да живее отечеството! Обичайте ближния си и бъдете милосърдни! С ритник ме хвърлиха в пропастта и с ритник искат да ме върнат към светлината!

Капитанът извърна глава. Очите му се спряха върху портрета на Нелсон, след това отново се извърнаха към Харви.

— Вие сте преминали през жестоко изпитание — каза той като натъртваше думите и бавно почукваше с писалката си по масата. — Да, преживели сте тежки моменти. Давам си сметка за това и си позволявам да ви засвидетелствам моята симпатия.

— Вашата симпатия! — избухна Харви. — Хич не ме е грижа за нея! — Той спря изведнъж, потръпна, след това лицето му отново замръзна.

И без да прибави нещо, излезе от каютата. Усети началото на пристъпа. Силни болезнени удари разкъсваха мозъка му, светлината режеше очите му. Обхвана го непреодолима слабост и му прилоша. С мъка овладя неразположението си и се върна в каютата. Прав, със скованите движения на автомат, той видя като на сън цялата безполезност на живота, всичките нещастия, с които бе изпълнено неговото съществуване. Когато най-после се хвърли на леглото, от устните му се изтръгна звук, наподобяващ ридание.

4.

В една двойна каюта мъж и жена, прави, със сключени ръце, се молеха, дълбоко свързани в порива на духовно единение.

Той беше около тридесетгодишен, висок и строен, доста внушителен, облечен в сив костюм с повдигнати рамене, кестенява коса, волева брадичка под плътни устни, влажни очи и фини ноздри. Белите му изящни ръце с гъвкави движения следяха молитвата, която произнасяше със звучен глас, малко артистичен, без да бъде неприятен, със силен американски акцент.

— Дай на нашата мисия, о, Господи, твоята помощ и твоята благословия. Нека светлината ти да огрее тези острови, самотни в нощта, където толкова души, чужди на истинското слово, са хвърлени в мрачна пустош. Позволи на твоя покорен служител Робърт, на твоята смирена служителка Сузана, да бъдат изразители на твоята божествена милост. Помогни ни, Спасителю. Дари твоя служител Робърт с познание на този чужд език и влей в твоята служителка Сузана неотслабваща енергия и душевна чистота. Бъди с нас, о, Боже, умоляваме те. Дай ни сила смело да посрещнем болестите, изкушението и подигравките на тези, които не вярват. Дай ни твоето свято милосърдие и стремеж към твоите духовни дарования. Помогни ни никога да не забравяме, че няма нищо невъзможно за тези, които имат твоята божествена подкрепа.

— Амин — добави жената.

След това тя продължи със спокоен глас, а лицето ѝ се озари от вътрешен огън, който одухотворяваше словата ѝ:

— Нека брат ми Робърт чрез твоето милосърдие възвърне здравето си, о, Боже, в името на любовта на Исуса, нашия спасител. Амин.

Тя беше много по-ниска от брат си, лишена от елегантност, с много едро, почти несъразмерно тяло. Имаше големи ръце и крака с груби глезени. Лицето ѝ също бе грубо, без финес и без миловидност, вирнатият ѝ нос сякаш беше притиснат от червените ѝ лъскави бузи.

Все пак, върху това обикновено лице цареше трогателна простосърдечност и малките ѝ блестящи кафяви очи изразяваха дълбока набожност, набожност, която тя посвещаваше на Бога и на своя Роби.

След моментно вгълбяване братът и сестрата се погледнаха усмихнати, две същества, свързани с дълбоко чувство.

— Ще започна да разопаковам багажа — каза тя най-последно. — Предпочитам да не чакам.

Сузана Трентър не можеше да понася пътуването по море. Прекосването на развълнувания Атлантически океан преди две седмици беше за нея лош спомен. И Робърт с лека подигравка ѝ го припомняше.

— Бъдете спокойна, Сузи, моето момиче. Този път няма да ви стане лошо. С божията помощ ще се наслаждаваме на спокойствието на Галилея след бурята. Всъщност, пътуването е кратко. След седем дни ще бъдем в Лас Палмас, където, мисля, ще имаме един ден престой. После още един ден път до Ортава и едно денонощие след това ние ще пристигнем в Санта Круц. Дребна работа за една такава изпитана пътешественичка като вас...

Той седна на койката, сложи ръце на коленете си и загледа сестра си, която развързваше ремъците на куфара.

— Знаете ли, Сузи, струва ми се, че ние ще заварим благоприятна обстановка за мисията ни в Санга Круц. „Лозята са готови за гроздобер“, ето думите на пастор Хайръм Мак Ати. Той ми писа дълго писмо и изглежда много добър човек, Сузи. Трогнат съм от братския му поздрав и от насърченията му. Ние пристигаме тъкмо навреме. Революцията извърши много промени в Испания, която фактически е метрополия на тези острови. Старият режим е нестабилен. Аз отговорих на пастор Хайръм, че вече е време да се сее истинското слово в тази не особено плодородна нива.

Сузана не слушаше внимателно думите на брат си, но интонациите на гласа му ѝ бяха познати и когато той спря, за да си поеме дъх, тя вдигна очи и му хвърли признателен поглед.

— Аз винаги съм щастлива да работя с вас, Роби, независимо в коя страна. За мен е важно климатът да е добър за здравето ви. Нали не сте забравил да вземете тази сутрин капките, които ви предписаха?

Той поклати снизходително глава и продължи превзето:

— Сигурно ние ще срещнем колебания, предразсъдъци, но това е неизбежно. После имаме и затрудненията с езика, но ние ще успеем, Сузи. Не за пръв път срещаме пречки. В Санта Круц няма да бъде лошо от Оквил. Всъщност, каквато и да е задачата, която ни предстои, най-важното зависи от личността, особено когато става дума за разпространяване на словото божие...

Увлечен в красноречието си, той ръкомахаше и очите му горяха. Това неясно бръцолевене не беше лишено от вяра. Някакъв плам оживяваше погледа му и той виждаше себе си, Робърт Трентър, смел пратеник на Бога, мисионер от „Севън Дей Юнити“ от щата Кънектикът, проповядващ евангелието на туземците от Санта Круц и печелейки за Бога ценни души, заблудени до сега от невежеството и порока.

— Ние срещнахме благосклонност, Сузана, а това е добър знак. Капитанът не възрази, когато го помолих хармониумът да бъде преместен в салона. Съумях да разговарям с него както трябва. Ние сме готови да платим разходите, господин капитан, му казах направо. Ние не сме просяци, аз не искам хармониумът на сестра ми да се търкаля в трюма на кораба. За нас този инструмент има по-голяма стойност даже от един автентичен страдивариус.

— Защо да не отслужите божествената служба в салона в неделя, Роби? Ще бъде много хубаво.

— Може би, може би, ако всичко наистина върви на добре. — Той обиколи с поглед каютата. — Единственото нещо, което ме ядосва, е, че нямате самостоятелна каюта. Неприятно е да се живее с една непозната.

— Това няма значение, Роби, щом вие сте добре настанен.

— Видяхте ли въпросната дама, Сузи? Някоя си госпожа Хемингуей, англичанка, която се връщала в Санта Круц, където живеела от много години. Ако е християнка, може би ще ни бъде полезна.

Той едва успя да довърши думите си, когато вратата се отвори, и една дебела жена, без да чука, се втурна в каютата, сякаш някой я гонеше от палубата.

— Какъв вятър! — провикна се тя запъхтяна. — Може да изтръгне и рогата на бик... — Тя пооправи полата си доста безсрамно.

— Санта Мария! Толкова силен вятър, че малко остана да получа мозъчен кръвоизлив.

И като потупваше нежно лявата си гърда, сякаш да постави сърцето си на мястото му, тя застана в средата на каютата, поемайки си дъх с усилие.

Елиза Хемингуей беше ниска и дебела, толкова дебела, че изглеждаше по-широка, отколкото висока. Пищната ѝ гръд заемаше такова място в това тясно пространство, че Робърт трябваше да отстъпи в отбранителна позиция към дъното на каютата. Лицето на тази матрона беше хитро, косите ѝ гъсти, с червеникав цвят. Ниското ѝ чело, под което като ахатови перли святкаха блестящи очички, и месестите ѝ бузи ѝ придаваха вид на жаба, който се допълваше от изражението ѝ, една странна смесица от дързост, веселие и хитрина. Няколкото наболи твърди косъма над горната ѝ устна подчертаваха нахалния ѝ вид. Роклята ѝ беше с цвят на синя слива, а на врата ѝ се люлееше черна чанта, създаваща сполучлива илюзия за шията на пеликан.

Трентър я изгледа с недоверие:

— Бихте ли седнали, госпожо? — посочи той доста сдържано кушетката.

Тя отказа и така ожесточено поклати глава, че обещанията ѝ звъннаха. Без да се срамува, дръпна корсета си, пристъпи напълно свободно и се плъсна на долното легло.

— Карахо коньо! — провикна се тя, като изговаряше испанските думи живописно оцветени с акцента на лондонските предградия. — Ах, по-добре ми е! Изглежда, че изкачих много бързо стълбата, след като побъбрих малко и гаврътнах една чашка с пазачката, пардон, искам да кажа с прислужничката!

Последните ѝ думи внесоха известна студенина.

След малко Робърт загатна смутен, но учтив:

— Аз се надявах, госпожо, че сестра ми Сузана ще може да ползва долното легло. Тя страда от морска болест, а горе люлеенето на кораба се усеща по-силно.

Мама Хемингуей повдигна вежди, сбръчка упоритото си чело и направи гримаса, която наподобяваше усмивка:

— Който изпревари... — каза бавно тя. — Вие знаете тази пословица, нали, господине? „Аз съм тук и тук оставам“, както някой е

казал. Защо не сте го заели преди да дойда? Уважавам вашето желание, изпълнена съм с почит към вашите братски чувства и съжалявам Сузана. Ала възрастта е преди учтивостта. И така, решено е, долното легло за старостта, а горния етаж за малката сестричка. Надявам се тя да не повръща върху мен.

Неприятно мълчание последва този изблик и се превърна в ужас, когато мама Хемингуей бръкна с грубата си ръка, по която искряха множество пръстени, в чантата си, измъкна от там къса пура, драсна клечка кибрит в ръба на леглото и преспокойно запуши.

— Сагајо — продължи тя невъзмутимо, — много се радвам, че съм сред океана. Да, господине, не мога да сдържа радостта си пред мисълта, че отново ще видя островите. Смешно е, нали? Всъщност в Санта е имало дни, когато съм се отегчавала до смърт и когато бих дала 50 песети, за да почувствам лондонския въздух през някоя мъглива нощ. Женска слабост, разбира се. „Home, sweet home“^[1], както пее Мелба на плочата, която разплаква всички. Обаче, *par Cristo*, когато съм в родината си, бих дала повече, за да се измъкна...

— В Санта Круз ли живеете? — запита Робърт сухо, но го направи с мисълта, че е по-добре да поддържа разговора, в интерес на сестра си.

— Тридесет години ще станат на Възкресение от първото ми идване в града. — И мама Хемингуей размаха пурата си със замечтано лице. — Мъжът ми, да го вземе дяволът, притежаваше „Кристофър“, един малък крайбрежен кораб, който пренасяше гуано. Честна дума, още усещам миризмата... Ще станат тридесет години на Възкресение... Какъвто си му беше навикът, той се напи в момента, когато корабът минаваше покрай нос Тенериф, загуби координати и изпрати кораба си върху скалите на Анга. Сигурно щях да бъда на дъното на морето заедно с него, ако се бе изпълнило последното му желание, но аз не се давам така лесно и бях единствената спасена от корабокрушението, също като Робин Крузо! Ето как пристигнах в Санта Круз и *madre de dios*, ето как и останах!

— Изглежда бързо сте свикнала с климата, госпожо — поде малко смутен Робърт. — Намирате ли жителите на страната приятни?

— Трябва да ги приемате каквито са. Не мога да кажа, че ги обичам, нито че ги мразя. Те са хора като другите, нали така? На островите няма само *spaniolas*. Там ще видите типове с всякакви

цветове, като се почне от истинския пегро и се стигне до русия метис. Какво значение има това? „Душата на всички ни е еднаква под кожата“, както казва пословицата, и още: „Този, който влезе в царството ми, ще получи мястото, което заслужава и то без всякакви предпочитания“.

— Вие сигурно се занимавате с търговия? — продължи Робърт все още смутен.

— Да, сеньор. Ръководя едно добро малко предприятие в града.

От своя ъгъл Сузана разучаваше физиономията на матроната. Тя прекъсна мълчанието си, за да попита:

— Какво е това предприятие, госпожо?

— Нещо като хотел, миличка. О, съвсем скромно. Стаи и някои удобства. Не е „палас“, разбира се, само една малка къщичка без претенции, напълно спокойна и честна.

Настъпи отново мълчание. След няколко минути Сузана започна да кашля, след като без да иска пое струйка дим. Тази кашлица, усложнена от няколко поклащания на кораба, насочи вниманието на Робърт върху отвратителната пура. След като наля една чаша вода от каната върху масата, той самият се закашля на два пъти и като превъзможна неудобството, сериозно каза:

— Надявам се, госпожо, че няма да ми се сърдите, ако ви говоря съвсем искрено. Ние сме християни, членове на „Севън Дей Юнити“ от щата Кънектикът. Ние не одобряваме употребата на тютюн, особено от жени. Освен това, както видяхте преди малко, сестра ми не може да понесе миризмата на това вредно растение. Позволете ми да ви помоля, в името на християнското милосърдие, да не пушите в каютата по време на пътуването.

Мама Хемингуей отвори уста, втренчи поглед в Робърт, после избухна в неудържим смях. Това неуместно кикотене разтърсваше тлъстото ѝ тяло. Човек би помислил, че е купа желатин, разтърсвана от земетресение.

— Това, това си го бива! — извика тя. — Най-последно, струва си труда! *Mucho Richo*, сеньор! Благодаря все пак за *la caracajada*! Как, няма на вашата възраст вие не знаете, че истинското милосърдие се поражда само? Но помислете си само, аз изпушвам сто пури на месец... О-ла-ла! — Тя потупа щедрата си гръд, която буйно се повдигаше от смяха. — Сто на месец и то от моята марка, перфекто!

Произведени в Лас Палмас с моето име върху кутията: „Хемингуей“. Защо не поискате от мен и да престана да играя на карти? Не, господине, аз няма да се лиша от моите сигарилос, ако ще да поднесете спасението ми върху сребърно блюдо!

Бузите на Робърт се зачервиха. Той щеше да отговори, но Сузана се намеси:

— Оставете, Роби. — Тя говореше тихо. — Не се намесвайте. Все ще намеря начин да се пригодя.

— Разбира се, че ще се пригоди — поде матроната, която чу шушукането. — Оставете това на мен. Ще видите, че при пристигането ни в Санта ние ще бъдем най-добрите приятелки на света. — Очите ѝ, под ниското чело, хвърлиха скрит поглед към Робърт. — Вие сте доста добре сложен, приятелю, обаче не разбирате от шега! Помъчете се да се усмихвате малко повече.

Робърт щеше да ѝ върне подигравката, но се въздържа и още зачервен, се обърна към Сузана, за да ѝ съобщи с истински егоизъм:

— Имам още цял час да поработя преди вечеря. Отивам в каютата си.

Тя се съгласи с кимване на глава и когато той прекрачи прага, стисна ръката му с напълно обяснима загриженост.

Силен вятър метеше палубата. Пламтящите бузи на мисионера се разхладиха. Той изведнъж се успокои. Отправи се енергично към каютите от дясната страна на кораба. В същия момент мисис Бейнъм навлезе в коридора от другия край. Високата ѝ фигура бе леко приведена напред, за да устои на вятъра, който оживяваше тена на лицето ѝ. Трентър се отдръпна встрани с шапка в ръка и понеже тя леко се допря до него, защото коридорът беше много тесен, каза ѝ с нежен глас:

— Добър ден, госпожо.

Това беше само елементарна учтивост, разбира се, а нали учтивостта е един от изразите на християнското милосърдие.

Тя даже не го погледна. Големите ѝ замечтани очи бяха отправени към безкрая. Тя изчезна зад ъгъла и го остави сам, с пропълзяло в душата му неприятно чувство, с лекия аромат на парфюм, който се разпръсна почти веднага. След няколко минути той бавно тръгна, доста смутен от лошото отношение. Може би тя не го е

чула? Вятърът сигурно е отнесъл думите му. Тази мисъл не го успокои напълно и той влезе в каютата си съвсем объркан.

[1] Дом, сладък дом (англ.). — Б.пр. ↑

5.

Параходът плуваше в Ирландско море. Сигналът току-що бе известил, че е време за обяд и всички пътници, с изключение на един, се отправиха към трапезарията.

„Ауреола“ бе съвсем обикновен товарен кораб, наричан понякога с насмешка „бананова лодка“. Тази шега обаче никой не би си позволил в присъствието на капитана. Той считаше своя кораб за красив, с елегантен силует и беше негов пълен господар. Пиер Рентън усещаше морето инстинктивно и проникновено и притежаваше това рядко чувство за достойнство, което, според него, трябва да имат тези, които го кръстосват надлъж и нашир.

Открай време дедите му се подчиняваха на зова на океана и историята на живота им му беше добре известна, както и на други прочути моряци. И той самият беше плувал с платноходки, като много пъти се бе сблъсквал с опасностите на Кап Хорн.

Библиотеката му бе богата на съчинения за мореплаватели и особено на такива за Нелсон, пред чиято памет той благоговееше. Когато беше в настроение, говореше с удоволствие за тези велики личности и с бляскави очи разказваше за подвизите им в Канарските острови, които бяха цел на сегашното му пътуване. Колумб, тръгнал от Гомера, за да открие Америка, обсадата на Лас Палмас от Дрейк и Хоукинс, Нелсон, загубил ръката си при Санта Круз и Тробръдж, пробиващ си път към Пиаца Дела Иглесия, когато всичко, даже и испанското съкровище, изглеждало загубено.

Такъв беше този човек. Колкото за неговия стил на капитан, той поддържаше реда на кораба с поглед и с глас, които не търпяха противоречие. Самият той трябваше да бъде съвършен във всяко отношение, даже начинът, по който сервираха масата, трябваше да изтъква това, че е джентълмен: белоснежна покривка, блестящи кристали, лъснати сребърни прибори и цветя за отмора на погледа. Офицерите му се хранеха в задната част на кораба, но той, воден от

фантазията си и представите си за светски задължения, седеше като домакин на масата за пътниците.

— Един капитан е самотен човек — казваше той, — и това е донякъде отплата за монотонния му живот...

И прибавяше:

— Пътниците донякъде са мои гости.

Точно в този момент той ядеше омлета с удоволствието на ценител и същевременно разглеждаше с критично око сътрапезниците си. От дясната му страна беше лейди Филдинг. До нея изпъчен седеше Дейнс Дибдин, стар, но все още запазен, когото капитанът веднага постави в категорията на глупците. След това идваше мисис Бейнъм, „дяволски хубава жена“, но положително много проклета. До нея беше Грентър, мисионерът, може би искрен, но шумен, вулгарен и скучен. Освен това Рентън ненавиждаше янките (дядо му беше застрелян, когато се опитвал да пробие блокадата, на борда на „Аламба“^[1]). Спрямо Сузана той не изпитваше тези предразсъдъци, може би защото искреното ѝ лице му харесваше. След това погледът му спря върху празния стол, който нарушаваше хармонията на масата и той сбърчи вежди. Но като погледна Коркоран, лицето му се проясни. Беше се запознал с него преди заминаването по повод известни недоразумения относно цената на билета му, но въпреки това му беше симпатичен. Що се отнася до мама Хемингуей, тя беше стара позната на „Ауреола“ и той я настани в края на масата, колкото е възможно по-далеч от него.

След като завърши огледа, той се заслуша в разговора. Тъкмо в този момент Дибдин, с дългнестото си, прилично на муле лице, го запита с глупаво любопитство:

— Каква смешна кутия, капитане, ей там, какво представлява?

— Това е хармониум, господине — отговори сухо Рентън, — на един от пътниците е.

— Хармониум ли? — повтори като ехо Дибс и повдигна така високо веждите си, че те едва не достигнаха плешивината на темето му. — Честна дума, аз мислех, че хармониумите са вече толкова демоде, колкото и мрежите за коса.

От другия край на масата мама Хемингуей му хвърли хитър поглед.

— Изглежда, че никога не сте присъствали на пропагандистко религиозно събрание! Там хармониумите никнат от земята като

бурени. Ето ви един от тях.

Тя посочи с пръст Сузана:

— Този е на госпожицата, която ще проповядва сред шпаньолите, заедно с брат си. Той е болен човек.

След като изстреля тези сведения, както сепията изхвърля течността си, матроната весело се наведе над чинията си.

Настъпи мълчание, след това мисис Бейнъм се обърна засмяно към Сузана, която седеше срещу нея.

— Болен ли е брат ви? Той има вид на съвсем здрав човек.

Сузана вдигна пълни с ненавист очи към това безгрижно създание, което като че ли се подиграваше на нейния Роби. Въпреки похвалните си усилия тя с мъка скриваше отвращението си към тази жена, което все повече се засилваше.

— Брат ми наистина не е много здрав — отговори сухо тя.

Робърт започна да се смее с присъщия си буен и весел смях, който не го напускаше даже по време на проповедите му.

— Хайде, Сузи — каза той с мила снизходителност, — мисис Бейнъм ти задава обикновен въпрос, това не е престъпление. Истината е — продължи той и се обърна към Елиза, — че фактически аз съм съвсем здрав, само съм малко анемичен. Моят лекар в Кънектикът... или по-добре, за да бъда кратък, при анализ на кръвта ми откриха един процент по-нисък хемоглобин от нормалния. Сега ме лекуват по някакъв нов метод с екстракти от черен дроб и се надяваме, че слънцето на островите ще успее да набави тази дяволска липса на хемоглобин.

Елиза го погледна недоверчиво.

— Дибс — извика тя, — вие нали сте голям специалист по всичко, даже и за едва признатите неща, срещал ли сте някога мисионер, който да страда от липса на нещо?

Тя прекъсна, за да попита любезно:

— Някой би ли ми подал маслото?

Съдът с маслото бе пред Робърт и той й го подаде с извинение.

— Аз съм наистина отчаян — прошепна той.

Тя го изгледа с големите си сини очи, които като че ли го пронизваха, без да го виждат, после обърна решително глава.

От няколко минути Мери Филдинг наблюдаваше съсредоточено празния стол. Като че ли обзета от внезапна възбуда, тя се обърна към

Рентън:

— Жалко — каза с усмивка тя, докато лека тръпка сви раменете ѝ, — този празен стол още в началото на пътуването, това е все едно човек да си играе с нещастиято.

Капитанът успя да задържи салфетката си, която се плъзгаше по коленете му.

— Аз не съм суеверен, госпожо. Този стол не е празен, а е определен за един от моите пътници. Ако му е приятно да не го заема, а мисля, че той има наистина причини за това, моят апетит няма никак да пострада.

— Вие сте безсърдечен, капитане — поде мисис Бейнъм, — но пък разпалихте любопитството ни. Струва ми се, че забелязахме пътника, за когото става дума, когато се качвахме на борда. Онзи човек, който беше застанал на мостика и изглеждаше много жалък. И вие го забелязахте, нали, Мери?

Лейди Филдинг не отговори веднага.

— Наистина, Елиза — каза тя най-после, — видях го.

— Изглеждаше като смазан, сякаш го разяжда вътрешен огън. Кажете ни нещо за него, капитане.

— Да ви предложи ли от омлета, госпожо. — Рентън направи опит да смени темата. — Това е специалитет на „Ауреола“, яйца с чушки. Рецептата е от една готвачка, испанка от Лас Палмас. Но може би вие предпочитате...

Елиза леко се усмихна:

— Ние говорехме за пътника, чието място не е заето, капитане. Кой е той? Откъде е, къде е сега?

Очите на Рентън, скрити под гъстите вежди, изследваха лицето на Елиза. Над масата застина едва уловима атмосфера на неудобство. Най-после той се реши да отговори.

— Той се казва Лийт, госпожо, Харви Лийт.

Общо изумление посрещна тези думи. Всички пътници престанаха да ядат и вдигнаха глави.

— Лийт, доктор Лийт?

Изглежда Елиза размисли, докато погледът ѝ се местеше от празния стол на капитана.

— Това е просто невероятно!

— Но аз неотдавна прочетох това име във вестниците — провикна се Дибс с цвилец смях. — Ставаше дума за някой си Лийт, Харви Лийт, и нека ме обесят, ако не беше лекар. Нали знаете, този човек, който...

Рентън продължаваше да мълчи, с втрепен поглед, неподвижен, сякаш издялано от дърво лице.

Мама Хемингуей започна да се подсмива:

— Ама че весела работа! Това е сигурно същият тип, вижте само лицето на капитана!

Отново настъпи мълчание. Рентън запази непроницаемия си вид, ала Мери, която го наблюдаваше незабележимо, си даде сметка, че е много недоволен.

— Ужасен скандал! — продължи Дибс силно развълнуван. — Почти убиец.

Неочаквано Коркоран постави ножа и вилицата си, които досега държеше в ръце, на масата. Широкото му, покрито с белези лице, остана невъзмутимо, докато говореше:

— Виждам, че познавате нещата с подробности. Всъщност, когато човек е учен като вас, може да съди за нещата. Вижда се, че много сте учил и знаете.

— Моля — попита Дибс, който малко недочуваше, — какво казахте?

— О, нищо — отговори Джими безучастно, — абсолютно нищо. Не съм много красноречив, бога ми. Но откакто сме седнали на масата, си давам сметка, че щом сте такъв извор на познания, сигурно сте прекарвали живота си сред книгите. Платон е просто хлапе в сравнение с вас.

Той примига в съгласие с думите си, като продължаваше да отхапва ожесточено парче хляб.

— Вие сте чел вестниците — каза Дибс и се наду като някоя стара жена, — ще признаете, че казах самата истина!

— Хм, аз чета вестници, разбира се — отвърна с пълна уста Коркоран, — чета също и Платон. Има дяволска разлика.

Слаба червенина нахлу в сухите бузи на стария джентълмен, монокълът му проблесна, сякаш регистрираше вълнението му.

— Но цял свят знае тази история — извика той, — той е престъпник и това ще ни извади очите. Скандалът предизвика

сензация в печата.

Гласът му се беше висок и креслив.

— Достатъчно! — отсече изведнъж Рентън, като вдигна глава и сбърчи вежди. — Ненавиждам скандалите и тук не ги искам! Доктор Лийт е наистина този, за когото говорите, обаче клеветата е погубила не един човек, и не един кораб... Тя е забранена на борда на кораба ми. Искам добре да го запомните и да приключваме с този въпрос.

Настъпи минутно мълчание. После Робърт Трентър превзето избухна:

— Браво, капитане! Ето истинският дух на християнското братство. Същият въпрос не е ли бил поставян и някога: „Кой от вас ще хвърли първия камък?“. Наистина! Сигурен съм, че никой от нас не мисли за това. Видях този човек на моторницата и неговият страдалчески вид толкова ме развълнува, че бях готов да му изкажа не принудено цялата си симпатия!

Сузана, забила нос в чинията си, с притиснати под масата крака, почувства пламенна гордост при думите на брат си. Доктор Лийт, Харви Лийт, същият този човек, чиято история тя проследи с толкова съчувствие. И тя го забеляза при тръгването, но не знаеше кой е. Беше поразена от трагичния му вид, вид на човек, загубил вярата си и от очите му, страдалческите очи на ранения Христос. Колко ли трябва да е страдал? Инстинктивно тя се приготви да го защитава срещу тази омразна Бейнъм. И съжалението, което изпитваше, защото това не можеше да бъде друго, освен съжаление, нарасна при мисълта: мога ли да му се притека на помощ, мога ли да му помогна с нещо. Крадешком, тя вдигна очи към небето.

Обедът завърши, без някой да поднови разговора. Мери Филдинг отново изпадна в мълчание. Погледът ѝ беше тъжен и леко учуден, като на човек, който се опитва да задържи неясна и бягаща мисъл. Тя последва Елиза на палубата и двете се спряха за момент, залитайки от поклащането на кораба, с прилепнали от вятъра поли около краката им, с втренчени в хоризонта очи. Брегът вече не се виждаше и зад кораба вълните браздяха морската повърхност в слабо вълнение, което сякаш тласкаше „Ауреола“ напред. Все напред, по този начертан предварително път. Напред... докато в Мери се надигаха някакви чудновати предчувствия. Напред, но към каква съдба? Тази мисъл порази младата жена, която бе под влияние на меланхоличния пейзаж.

Майкъл Филдинг, който гледаше с подигравателно недоверие на стремежа на жена си към простота, се поколеба преди да даде съгласието си за това необичайно пътешествие. Мери още виждаше израза на лицето му, когато му заяви:

— Трябва да замина, Майкъл, да замина сама, с някой обикновен кораб, за да избягам от тълпата. Няма значение къде ще отида, само да намеря спокойствие и мир. Съгласете се да замина, Майкъл, много ви моля!

Откъде бе дошло това желание за бягство? Тази странна мисъл? Не беше ли щастлива в Бъкден? Не обичаше ли тази стара къща от времето на Тюдорите, пълна с очарование и уют, сред обширен сенчест парк със стогодишни дървета? Тя ценеше свободата, на която човек се радваше в тази гъста гора, самотната езда под вековните дървета, скритите езерца в дълбочината на гората, където човек можеше да се окъпе, далеч от чужди погледи, срамежливите сърни, крито идваха да ядат от ръката ѝ, там близо до сребърните брези.

Щастлива ли е с Майкъл? Да, разбира се. Обичаше го искрено. Винаги го беше обичала. И все пак той направи опит да я задържи с хиляди доводи. После се предаде с добродушие, което беше голямото му очарование. За него беше радост да отстъпи пред някакъв неин каприз. Разбира се, той беше спазил приличието. Намерил бе в Елиза спътничка, а в лицето на Дибс пазител. Бедният Дибс, винаги без пари! Затова прие с голямо удоволствие. Истински паразит, който осигуряваше съществуването си с покани, и то така добре, че малкият му апартамент на Дейвис стрийт стоеше постоянно празен. Бедният Дибс! Само външна обвивка, а иначе кръгла нула, без да отвори една книга през целия си живот, без да свърши нещо полезно с десетте си пръста. Но да, той бе застрелял много птици и различни животни, но винаги като гост! Въпреки снизхождението си към Дибс, Мери би предпочела да пътува сама, но това беше невъзможно, разбира се!

Защо оставяше мисълта си така да блуждае? Защо ѝ се струваше, че има нещо, което умът ѝ избягва, нещо, върху което не желае да се спре? Ах! Да, тази чудна среща тази сутрин...

Елиза изведнъж се размърда:

— Замръзнах — каза тя и потропа с крака, за да се стопли. — Да идем в моята каюта.

Тя запали малкия електрически радиатор в тясната кабинка, зави краката си с едно одеяло и забеляза ядосано:

— Много слънце ще е нужно, за да ви простя авантюрата, в която ме въвлякохте, Мери. Това пътуване с това жалко товарно параходче, без прислужница и с тези ужасни хора, да, ужасни! Защо, дявол да го вземе, измислихте това пътуване?

— Не зная... Почувствах се някак съвсем особена, без цел... и нещо ме тласкаше да замина, някаква необяснима тайнствена сила...

Тя каза самата истина. Понякога я обхващаха такива внезапни, необмислени пориви... Привиждаше ѝ се постоянно някакъв пейзаж, който малко по малко се изясняваше в мисълта ѝ и ѝ ставаше все по-близък и по-близък. В подножието на някакъв връх, забулен от сняг, окъпан с лунна светлина, се разстиляше тропическа градина, изпълнена с аромати — тя добре познаваше този парфюм, така бързо изчезнал — а в душата ѝ сякаш пееше ручей. Тази градина постоянно се връщаше в мечтите ѝ, тя се разхождаше в нея, изпълваше я с радост, след което се събуждаше тъжна, някак странно обърквана, откъсната от ежедневието си навици, с жестоко чувство за самотност.

Един ден тя описа на мъжа си тази картина, плод на въображението ѝ. Той остана смаян и снизходително отговори:

— Вие ще си останете малко момиченце, Мери. Време е да пораснете!

Тя стреснато вдигна очи. Елиза я наблюдаваше учудено.

— Само ако можехте да се видите, Мери — каза тя със смях. — Застанала сте като дете пред цветна дъга. Я ми подайте един шоколадов бонбон и, за бога, пуснете някоя плоча. Отегчавам се, отегчавам се до смърт!

[1] По време на Гражданската война в Америка между северните и южните щати. — Б.пр. ↑

6.

Камбаната извести началото на втората нощна смяна на борда и звънът ѝ още звучеше в ушите на Харви. Излегнат полуоблечен в леглото, той гледаше упорито редицата големи винтове по тавана, поставени един след друг. Деветнадесет винта, покрити с бял емайл, с кръгли симетрични глави, старателно подредени. Той ги броеше без да спира, с упоритостта на страдащ от халюцинации, който се мъчи да преброи въображаемо стадо овце. Понякога заедно със стенанията и проскърцването на кораба, той чуваше някакъв удар с чук върху винтовете, понякога чувстваше този удар в мозъка си. Със стиснати юмруци, с бледо и изтерзано лице и с поглед на преследван звяр, той видимо страдеше, но явно понасяше тези страдания с горчив стоицизъм. От време на време една мисъл като светкавица пронизваше мозъка му — няколко крачки към палубата, само няколко крачки, след това последната нощ, и край на всичко! Не, това беше много просто и той гонеше от себе си изкушението. Понякога с жестока яснота се опитваше да анализира това болезнено желание, обзет отново от инстинктивния стремеж да търси, от пламенното желание — двигател на целия му живот — да открие смисъла на необяснимото.

Той беше минал през сурово възпитание. Баща му беше учител, не от известните учители, които заемат престижно място в някой английски колеж, запазен за синовете на известни семейства, а скромен учител по физика и химия, зле платен, към когото се отнасяха с пренебрежение в скромния пансион в околностите на Бирмингам. Всъщност Уилям Лийт беше интелигентен. Имаше амбиции и прогресивни за времето си идеи и стоеше много по-високо от неблагодарната задача да пълни главите на вироглави хлапета със сухи химични и физични формули. Но беше принуден да учителства. Съпругата му, Юлия, беше от тези жени, цялото съществуване на които се изразява с една дума: да иска. Тя беше ненаситна в претенциите си за рокли, пари и любов, които поглъщаха целия скромен доход на мъжа ѝ с вечните оплаквания колко жалки са тези средства. След като в

продължение на години тормозеше нещастния Уилям, след като го измъчи и изцеди до капка всичките му физически и морални сили, един ден тя избяга с някакъв търговски пътник. Нито мъжът, нито синът чуха повече да се говори за нея.

Когато жена му го напусна, Уилям Лийт беше в началото на едно белодробно възпаление. Даже пристъпите на раздиращата кашлица се изтъкнаха като част от целия низ разочарования, които Юлия трябвало да изживее, капката, която преля чашата, последното падение, което я хвърли в ръцете на търговския пътник. След нейното заминаване болестта бързо се разви, но учителят не обръщаше внимание на физическите си страдания. Простил се с всичките си амбиции, той сега имаше само една цел: своя син, който в надменното си фантазьорство нарече на името на големия учен Харви.

Тук, може би, се криеше и началото на неотговарящата на възрастта на детето страст към научните изследвания и, нещо много интересно — неговото презрение към жените, макар че никога не бе обичало много майка си.

Харви беше дванадесетгодишен, когато Уилям Лийт бе внезапно отнесен от силен кръвоизлив. Това беше ужасен удар за него, защото той обожаваше баща си, неговият единствен близък приятел.

Останал без баща, той се превърна в бреме за една своя бедна леля, дребнава и вманиачена стара мома, която, макар че се примири с това положение, се отнасяше към детето като с натрапник. Младият Харви обаче имаше амбиции. Личните му качества и неговата упоритост му помогнаха, след като завърши блестящо училище, да получи тригодишна стипендия по медицина в един провинциален университет. Той заяви, че баща му е пропаднал в чисто преподавателската си кариера поради липса на шанс и беше убеден, че медицината разкрива пред него големи възможности за успех. В Бирмингам се ползваше с името на най-блестящия студент от неговия випуск. Но след като защити доктората си и спечели всички възможни награди, той отказа работата, която му предлагаха в една от тамошните болници и замина за Лондон. Той нямаше желание да създаде значителна клинична практика или да печели пари, като утешава болните. Желанията му бяха по-възвишени, а идеалът — по-благороден. Беше обхванат от страстта, запазена през вековете за малцина избрани, страстта към научни изследвания.

Харви беше беден, но достатъчно осигурен, за да преживява. Нае скромна квартира в Уестминстър и се залови за работа. Трябваше да се бори, да понася лишения, но стисна юмруци, затегна колана си и неотстъпно напредваше към своя идеал. Тогава именно той се сблъска с всички предразсъдъци, които слагат прегради по пътя на гения. Още повече, когато този гений идва от малък провинциален факултет, без голяма известност. Вместо да го обезкуражи, лошият прием затвърди решението му. Живееше като отшелник и се бореше като войник. Започна работа в една второстепенна болница в предградията като стажант-лекар. По-късно, след три години непосилна работа, бе назначен за началник на отделението по обща патология в лондонската болница „Виктория“. Макар старо и неголямо болнично заведение, без престижно име, с рутинни методи, то все пак представляваше за Харви първия етап от кариерата му. Вечерта след назначението, когато се прибра в скромното си жилище на Винсент стрийт, той дълго не откъсна поглед от портрета на Пастър, окачен над бюрото му. Пастър, единственият истински гений според него. След това той си позволи една от редките усмивки, усещайки как в него се надига увереността, че ще победи.

Насочи изследванията си, това беше неизбежно, към търсене на серум и си изработи теория, за основа на която послужиха серия опити върху проблемите за засилване на защитните сили на организма, един усъвършенстван метод на Кох и Райт, който според Харви щеше да предизвика революция в терапевтичните методи на лечение. Теория с огромно и неизмеримо значение, която не беше предназначена само за една болест, а цялостно третираше проблема за имунитета на организма и приложението на ваксини и серуми. За начало той насочи изследванията си върху цереброспиналния менингит^[1], защото смъртността при това заболяване беше много висока, а всички опитани досега серуми се оказаха неефикасни.

През деня той беше зает с лекарската си практика в болницата „Виктория“, а вечерите и нощите посвещава на личните си изследвания. Този начин на живот не закъсня да увреди здравето му, но той не обръщаше внимание и грубо отблъскваше съветите на своя приятел Исми, който настояваше да си дава малко почивка. Напротив, тласкан от горещото желание да успее, той беше погълнат изцяло от работата си и почти не почиваше. Нервен и раздразнителен, той

усещаше, че успехът е някъде близо. Едно сезонно увеличаване на заболяванията от цереброспинален менингит още повече засили усърдието му. Той непрекъснато се възмущаваше от начина, по който лекуват тази болест — това средновековно безсилие, както обичаше да казва.

Една нощ, доста късно, Харви завърши последния си експеримент. След всички проверки резултатите бяха убедителни. Той отново прегледа грижливо един по един всички предварителни опити и резултати. Нямаше никакво съмнение. Да се каже, че беше доволен от себе си, беше много слабо за силната възбуда, която го бе обхванала. Той захвърли писалката си с жест на победител. Беше спечелил играта!

На другия ден в болницата постъпиха три случая на цереброспинален менингит. Харви нито за минута не прие този факт за случайно съвпадение. Но, според него, това беше логичното развитие на събитията, мълчаливото признание на неговата победа. Той се обърна към ръководството на болницата и предложи да започнат лечение с неговия серум.

Натъкна се на сух и категоричен отказ.

Беше съсипан. До този момент не си беше давал сметка, че е имал неприятели, че небрежното му облекло, острите думи и стигащото до арогантност пренебрежение към нормите на поведение са породили враждебност и подозрителност, че научната прецизност на изследванията му са предизвикали завистта на колегите му. Подобно на всички, които не обръщат внимание на лутанията на предшествениците си, той се ползваше с репутацията на самохвалко, на бунтар, на макар и даровит, но опасен човек.

Развълнуван от този неочакван неуспех, Харви не се призна за победен. Поражението беше чуждо на природата му. Започна веднага да действа, лично влезе във връзка с всички влиятелни членове на административния съвет на болницата, на които доказваше, че експериментите му са успешни, не остави на мира тези, които бяха благосклонни, за да ги увери в научната и практическа стойност на своите опити. Раздразнен от безотговорността и рутината, от упоритото противопоставяне, той беше два пъти по-упорит и настоятелен. Тази негова твърдост нанесе първите пробиви в позициите на противниците му. Започна да се оформя благоприятно за него обществено мнение, стигна се до там, че започнаха критики към

консервативната политика на болничното ръководство. Заговори се за извънредно заседание на административния съвет. А през това време състоянието на болните се влошаваше прогресивно и будеше истинска тревога.

После изведнъж всичко се обърна. Силата, с която се противопоставяха на откритото от Харви средство, намаля и най-после, с обичайната педантичност бе решено да се проведе експериментът с новото лекарство. Беше съставен и специален документ за това решение, който му предадоха. Той се втурна в болничната зала, където агонизираха болните от менингит, обхванат само от мисълта да не изпуска случая, който му се предоставяше.

За съжаление вече беше твърде късно. И Лийт би трябвало да го разбере. Повече от седмица тези пациенти бяха лекувани в болницата, а и болестта беше започнала поне няколко дни преди тяхното стационариране. Сега повечето от тях бяха в безсъзнание и Харви при най-неблагоприятни за него условия попадна в собствената си клопка. От една страна бяха зрителите — предубедени, недоброжелателни, очакващи с лукавство „чудото“ да стане, а от другата страна — трима нещастници, които самият Харви, ако не се бе поддад на опиянението от победата си, щеше да счита за загубени.

Но нетърпението унищожаваше в него каквато и да била критическа и трезва мисъл. С опънати до краен предел нерви, той не можеше да допусне враговете му да тържествуват, че се е отказал от провеждането на експеримента. А освен това, нали вярваше в своето откритие? Той пое свирепо риска и инжектира големи дози серум на болните. Прекара цялата нощ до леглата им и повтори инжектирането няколко пъти.

Призори, в разстояние на един страшен час, тримата пациенти починаха. Тяхната смърт беше неизбежна, независимо от това дали щяха да бъдат лекувани, или не с новото лекарство. Въпреки че неукротимият дух на Харви можа да издържи, без да бъде разколебан, този неуспех беше за него горчиво разочарование.

Чакаше го обаче нещо по-лошо. Един бърбْرِивец си позволи да коментира клеветнически за инцидента извън болницата. Вестниците научиха за случая и веднага се заловиха за него. Историята се появи в хрониката и изопачена се разпространи, като бележеше огнена диря в целия печат. Вълна от възмущение се надигна срещу болницата и

срещу Харви. Той не обърна внимание и посрещна с презрение всички обвинения. Разбра, че единствената му грешка бе, че се е намесил твърде късно. Вярата му не беше разколебана. За него, учения, чийто дух беше лишен от сладникава сантименталност, смъртта на тези трима души имаше значение само като несполучлив експеримент. Хулите на тълпата не го засягаха, защото неговите амбиции никога не включваха шумотевицата около един успех.

Но в болницата нещата бяха други и ръководството започна да се вълнува.

Под натиска на общественото мнение административният съвет се събра отново на заседание при закрити врата. Напразно няколкото приятели на Харви се опитаха да окажат въздействие в негова полза. Председателят, също като Пилат, си изми ръцете и изостави така наречения виновник, на общественото мнение. Мнозина от ръководството изпитаха просташкото желание да се отърват от тази компрометирана личност.

Когато Харви влезе в лабораторията си на другия ден, намери на масата писмо — едно формално искане да подаде оставката си. Отначало той не можеше да повярва, толкова несправедливо беше това искане. Но трябваше да се примири. Всичко се срутваше около него, съдбата го изостави.

Четири години упорит труд, през които той се бе посветил изцяло на науката, влагайки цялата си душа. Четири години в търсене на истината. Сега... в един проблясък на разум той разбра: изхвърляха го и той ставаше изгнаник без свое място, без възможности за работа и без пукнат грош. Името му беше публично опозорено. Какво бъдеще стоеше пред него? Ако можеше да се надява на малко щастие, сигурно щеше да стане асистент на някой неизвестен лекар в някоя второстепенна клиника. За всичко останало обаче той беше свършен човек.

Той мислеше за бъдещето с горчива ирония. Мълчаливо стана, хвърли в огъня всички записки с изчисленията и резултатите от експериментите, изпочупи стъклениците с реактиви и серуми и напусна лабораторията.

След като се върна в къщи, той анализира положението си с ужасна ирония, но без да се самосъжاليا. Оставаше му само едно: да забрави, да забрави, колкото е възможно по-бързо. Той започна да пие,

не от слабост, а от някакво отвращение към собственото си съществуване. Нямаше никакъв героизъм в постъпката му, а само презрение. Алкохолът беше лекарство и той щеше да го използва. Тъй като беше сам на този свят (защото идеята за жена никога не бе ангажирала мисълта му) и освен колегата хирург, нямаше други приятели, Исми стана единственият свидетел на неговото самоунищожение.

Все пак съществуваше Исми, който постепенно, през тези три убийствени седмици, се бе наложил с внимание, малко по малко, и дискретно и с такт го бе накарал да свикне с мисълта да пътува.

Защо не? В края на краищата човек можеше да намери на един кораб, както и другаде, възможността да пие и да завърши своето падение.

Без да подозира за уговорката на Исми с капитана, Лийт се съгласи. И сега беше затворник в този мизерен кораб, без капка алкохол и толкова болен, че смъртта беше за предпочитане пред страданията му.

Главата му се отпусна върху възглавницата и в същия миг той се стресна и дойде в съзнание. Някой чукаше на вратата. Дръжката се спусна надолу и Джими Коркоран провря костеливата си фигура през полуоткрехнатата врата. За момент той остана неподвижен, устата му се разтегна в широка усмивка, докато шапката остана неподвижно лепната за главата му, после вдигна ръка с небрежното движение на атлет, вдигнал огромна тежест.

— Е, драги, как е? Мускулите започнаха ли да се размърдват?

Харви се втренчи в него с мътни очи:

— Откъде знаете, че не съм добре? — прошепна той.

Коркоран отново се усмихна с приятелска, съучастническа усмивка, след което бутна шапката на темето си.

— Без обяд, без закуска и както виждам, без намерения за вечеря. Няма нужда човек да е Шерлок Холмс, за да се досети, че хич ви няма. И понеже моят специалитет е нокдаунът, дойдох за малко да видя как са нещата, още ли се държите във вашия ъгъл на ринга?

— Добрият самарянин — промърмори злобно Харви.

— Така е.

Двамата замълчаха, след което осенен от внезапна мисъл, Харви се повдигна малко:

— Те говориха ли за мен?

— Преди малко — потвърди Джими.

Той дръпна панталоните си нагоре и се разположи удобно на кушетката.

— Те говориха за вас, разказаха историята ви и коментираха надълго и нашироко. Имаше един старик, който наприказва куп глупости. Това, което знаят за вас, не е много, може да се напише на монета от три пенса. Не трябва да давате и пет пари за това, приятелю, и да държите главата си изправена.

— За бога — извика раздразнен Харви, — наричайте ме както искате, само така не.

— Добре, дадено — отвърна Джими добродушно.

Те отново замълчаха. Харви поглади чело с влажната си длан и каза с едва сдържан гняв:

— Какъв дявол търсите тук? Виждате добре, че искам само едно нещо и то е да бъда сам.

Джими извади табакерата си, пъкна два пръста в нея, смръкна важно и изгърси на пода натрошения тютюн.

— „Когато обектът на желанието му се изгуби — изрецитира той с тон на оракул, — тогава той изчезна и никой вече не го видя.“ Плутон го е казал. Да, господине... Нима искате да се разкарам? Аз, който ви разбрах още щом влязохте в салона! Наистина, не ми беше нужно повече, за да открия това, което ви човърка. Пиенето е погубило не един човек. Аз сам обичах да обръщам чашата. Картите и бутилката, няма що...

Той въздъхна и крадешком погледна към Харви. Макар и сериозни, очите му хитричко блеснаха.

— Но да ме вземе дяволът, ако сега се оставя. Това не е шега. Имам много недостатъци, но поне не дрънкам празни приказки и уважавам тези, които казват истината. И когато работата опре до другар, който е закъсал, той може да разчита на мен. Животът ми не е бил лесен и много ми е минало през главата от раждането ми в Клънтарф! Шестдесет години от тогава. Родителите ми, те дойдоха от Трейли, нямаха пукнат грош, но бяха горди. Като хлапак си печелех хляба като пазех конете на Саквил Стийт и се научих да чета от рекламните афиши. Аз, който сега чета Платон също като някой учен мъж!

Той замълча, сякаш очакваше одобрението на Харви, но той продължи да лежи със затворени очи.

— После се хвърлих в голямата игра, най-хубавата от всички! Трябва да кажа, бях здравеняк и непобедим, няма що. Не се намери смелчага, който да издържи срещу мен на ринга. В Белфаст победих Смайълър Бърдж. С ляв прав го изпратих право във въжетата. Сигурно щях да стана световен шампион, ако не си бях счупил крака. Но на, случи ми се тъкмо това, белегът още личи. Светът загуби един шампион. И затова бях принуден да напусна страната през 1900 година. Мръсна година.

— Това ли е най-последният краят на историята? — изпъшка Харви. — Надявам се да е така и ви моля да ме оставите на мира!

— Краят ли? — извика Джими. — Съвсем не, моля, едва в началото съм. Господ знае къде само съм скитал. Работих в едно кафене с билиард в Сидни. След това попаднах в Мексико точно по време на една от техните революции, загубена работа! Следващата година пък участвах в лудото търсене на злато в Бул Гълш, а след това държах кръчма в Сан Франциско. Вярвайте ми, ако искате, ама тая работа най ми хареса. После опитах с една ферма на юг. Хубав живот беше тогава! И ако някога успея да спечеля някой лев, ще ме видите мен, Джими Коркоран, в някоя ферма с крави и кокошки. После пък, не зная какви ме прихванаха, един ден изоставих всичко и заминах за мините в Колорадо. След това бях в цирка на професор Синот. Милият стар Боб! Той сега ме чака в Санта Круц за някаква голяма работа. Ах! Хубави дни прекарахме в цирка на стария Боб. Всяка вечер, цели дванадесет месеца влизах в клетката на лъвицата Доминика, която преди мен беше нападнала и очистила трима пазачи. Поне така пишеше върху афишите. Бедната, умря между Боб и мен, беше изляла някаква мръсотия, паднала от клетката на маймуните, и това разори цирка!

Той въздъхна и завъртя палци в ръкавите на жилетката си.

— Честна дума, тъжен беше денят, в който се сбогувах със стария Боб.

Харви нетърпеливо се раздвижи в леглото.

— За бога, защо не се сбогувате и с мен?

— Добре, отивам си — отговори Джими. — Напускам ви. Виждам, че не сте в настроение. Все пак, трябваше да ви се представя,

и да ви кажа, че съм ваш човек. Честна дума, можете да разчитате на мен. И после, приятелю, не трябва да се съди по външността, наистина не съм тъпкан с пари — той се прекъсна, за да нагласи иглата на вратовръзката си с вид на триумфиращ победител, — но това няма да е за дълго. Сега с професора сме захванали добра работа. Богатството ми е в кърпа вързано!

Мълчанието, което последва, беше така изразително, че Харви отвори очи. Усмивката, която видя, беше обезоръжаваща. Този стар авантюрист излъчваше такъв чар, смесица от бохемство и самохвалство, че неприятните думи замряха на устните му. Двамата се наблюдаваха мълчаливо, след това Коркоран стана.

— Добре, добре, достатъчно — каза той разсеяно. — И да не забравите това, което ви казах. Една дума, и аз съм тук, за да ви помогна.

Той направи една крачка, накриви шапката над ухото си, после, с едно окончателно поклащане на глава, се измъкна през вратата навън. Лицето му изразяваше задоволството на човек, който е изпълнил дълга си и към ближния, и към себе си. Тананикайки, той се изкачи на палубата, като търсеше с очи мама Хемингуей.

Времето щеше да стигне за един малък аперитив и за партия руми преди вечеря.

Останал сам, Харви притисна челото си в металната рамка на леглото. Как успя да издържи бръщолевенето на този стар глупак? Тази вулгарна доброта, тази ирландска фамилиарност, която той налагаше без стеснение, и да му пробутва приятелството си. Това беше колкото невероятно, толкова и смешно. Той се раздвижи отчаяно под тясната завивка и се помъчи да заспи.

Мина половин час и влезе Траут с лъскава кана в ръка. Обикновено безлично, сега лицето му изразяваше уплаха. Той старателно постави каната с топла вода на пода и тихо попита:

— Господинът иска ли да разопаковам багажа му?

Харви не отвори очи. Без да мърда главата си, той прошепна:

— Не.

— Господинът иска ли да му донеса вечерята?

— Не.

— Нищо ли не желае господинът?

За десети път този следобед грамофонът от съседната каюта започна с режещ глас: „Дай ми твоите целувки“. Мъчителна тръпка разтърси Харви. Тази писклива музика, това блудкаво-сладникаво изпълнение се въртеше в главата му и го изтезаваше. Той изгуби всякакво чувство за мярка, изправи се на леглото и избухна:

— Главата ми ще се пръсне! Кажете им... Кажете им да се смилят и да спрат този грамофон.

Траут се вкамени шокиран, но оттатък някой сякаш изтръгна иглата на грамофона и музиката рязко прекъсна. Настъпи потискаща тишина.

— Преградата е много тънка, господине — каза притеснен Траут. — Ако викате така силно, съседите ще ви чуят.

Той излезе, но след малко се появи отново, този път с табла, покрита с бяла салфетка, върху която един супник вдигаше пара. До супника проблясваше тубичка с хапчета.

— Може би ще вземете малко супа, господине — настойчиво предложи прислужникът, като че ли искаше да изкупи някаква своя грешка. — Супа „Сидни“, господине, много е хранителна. Капитанът заповяда да ви я донеса, а лейди Филдинг, като разбра, че страдате от главоболие, ви изпраща аспирина.

Харви стисна устни. Изпитваше желание да крещи, да проклина и да плаче.

— Оставете подноса — прошепна той със задавен глас. — Тук, близо до леглото.

След това се изпъна, затвори очи и се вслуша в поскърцването и скрибуцването на кораба, които приличаха на въздишка. Пронизвайки мрака, „Ауреола“, една символична сила, увличаше Харви напред въпреки желанието му, напред и все напред... В нощта звуците, които корабът издаваше, се превръщаха в тайнствени гласове, чийто шепот изпълваше каютата.

[1] Остро възпаление на главния и гръбначния мозък, вследствие различни причинители — вируси и бактерии. — Б.пр. ↑

7.

„Ауреола“ беше на път вече трети ден. От югозапад продължаваше да духа благоприятен вятър, който поддържаше курса на кораба сред лекото вълнение на морето, докато силуетът на нос Финистер изчезваше зад кораба. Утринното слънце пробиваше облаците по неспокойното небе и топли дъждове успокояваха океана.

Чуваше се шум от стъпки по дясната палуба, а Робърт Трентър седеше със сестра си в салона пред хармониума.

— Каква великолепна мелодия! — каза Сузана замислена и прелисти няколко страници. — Вие я пеете прекрасно, Роби.

— Да. Колко възторжена е тази стара религиозна песен.

Той наостри уши към тавана, ослушвайки се, сякаш очакваше завръщането на стъпките.

— Мисля, че засега стига толкова, Сузи. Нали виждате колко е красиво слънцето. „Хорът“ заслужава малка разходка на въздух.

Пръстите на Сузана застинаха неподвижни върху клавишите. Тя бавно обърна към него топлия поглед на кафявите си очи.

— Но ние едва сме започнали, Роби, и трябва да поработим поне един час. Цял ден очаквам този момент, в който работим заедно, свързани двамата, сами и спокойни.

— Да, това е така, Сузи — каза той усмихнат. — Аз също изпитвам голямо удоволствие, когато работим заедно, но стъпя ли на кораб, просто не ме сдържа на едно място, колкото и необяснимо да е това.

Тя внимателно го изгледа, вземайки един акорд, който тихо прозвуча.

— Не обичам тези хора — каза тя внезапно, без каквато и да е връзка с предишния им разговор. — Особено тази мисис Бейнъм.

Той втренчи поглед в колосаните си маншети с класически златни копчета.

— О, Сузи — протестира той и гласът му придоби особен тембър. — Вие нямате право, никакво право. Аз усещам, че тази жена

има много... много достойнства.

— Но тя се подиграва с нас, Роби. Тя се подиграва с всичко, даже... даже с Бога!

Той стисна ръката на сестра си в знак на силен протест.

— „Бъдете снизходителни към ближния си.“ Струва ми се, че нашата роля не е да ги критикуваме.

— Но вие се интересувате много от нея — бързо каза Сузана, — чувствам го.

Той погледна сестра си право в очите и я загледа, без да мигне.

— Тя не ме интересува много, защото в нея виждам само душа, която трябва да бъде спасена. В края на краищата, струва ми се, имал съм работа с доста жени. Дал ли съм ви някога и най-малкия повод да се съмнявате в мен?

Това беше истина. Много жени бяха отговорили на духовното му усърдие с възхищение, което той бе свикнал да приема като напълно естествена почит. Никога обаче не бе изпитвал, към никоя от тях, някакво нечисто чувство. Неговите чувства бяха съсредоточени единствено към него самия, Бог и Сузана.

Роден в Трентън от родители, вярващи в Бога до фанатизъм, той беше от предопределените още от детинство да се отдадат на служба на Бога. Баща му, Джоузиах Трентър, брадат, безличен и посредствен дребен търговец на хляб, беше член на сектата „The seventh day uniti“. Хлябът му втасваше благодарение на светена мая и даже мекиците, които произвеждаше, миришеха на черква.

Майка му Емилия, спокойна и работлива жена, от почтен набожен род, беше мълчалива и добра. Тя понасяше храбро и с неизменно търпение редуващите се фалити на мъжа си. Децата бяха единствената ѝ радост. Особено синът, когото тя обожаваше. Разбира се, Робърт заслужаваше такива чувства. Той беше добросъвестен, интелигентен, сякаш с вродено религиозно чувство, никога не вършеше пакости и когато чужди хора го милваха по главата и го питаха: „Е, малкия, какъв ще станеш като пораснеш?“, той отговаряше съвсем искрено: „Ще проповядвам евангелието“.

Тази възвишена амбиция беше винаги насърчавана и поддържана. Един пастор, който прекара една нощ у хлебаря, даже напечата апел, озаглавен: „Едва деветгодишен, вдъхновен от Божиата милост“. По такъв начин Робърт позна славата на спасението.

Въпреки че природата я бе създала по-чувствителна, Сузана заемаше второ място в семейството. Тя беше добро момиче, дълбоко и предано обичаше брат си, но не беше много интелигентна. Затова всички намериха за съвсем естествено това, че тя започна работа в болницата „Джон Стърлинг“ като сестра самарянка, докато Робърт следваше теологическия факултет. Времето бързо изтече и настъпи очакваният ден на посвещаването на Робърт. Гордостта, която изпитаха дребният хлебар и съпругата му, заличи спомена за лишенията, непосилния труд и годините, през които се правеха жертви в името на Робърт. Облечени в празничните си дрехи, те се качиха радостни на влака за Кънектикът. Но пътуването коварно ги изненада. На шест мили от Трентън влакът дерайлира и се блъсна в една стръмнина. Композицията не пострада много, но при катастрофата загинаха двама души и те бяха Джоузиах Трентър и жена му. Робърт беше потресен. Моментът беше наистина трогателен, когато, излизайки от черква, след посвещението, той научи за трагичната смърт на родителите си. Сузана показва своята мъка по-невъздържано. Разбира се, никой не очакваше, че този удар може да я засегне така силно. Все пак, на нея на два пъти ѝ прилоша по време на дежурството ѝ в болницата. След като я прегледаха, откриха сърдечно заболяване и я посъветваха да не работи повече в болницата. Тогава тя дойде да живее с брат си в Оквил, изцяло се посвети на него и се почувства напълно щастлива. Но въпреки че беше изпълнен с усърдие и подпомогнат от досегашния си успех, Робърт не беше доволен. Той все не успяваше да намери своето място в живота. Без да си дава сметка, горещата му и романтична душа го тласкаше към стремежа да опознае света и той се поддаваше на неговата привлекателност. След една година си подаде оставката като пастор и пожела да го впишат в списъка на мисионерите. Неговата искреност и останалите му качества бяха оценени и макар че той беше уведомен за здравословното си състояние, искането му бе удовлетворено. Тъкмо в този момент духът на Ревърънд Мак Ати, който ръководеше сектата и както Александър Велики също се стремеше към нови завоевания, бе обърнат към Канарските острови, където се чувстваше остра нужда от мисионери. Вместо да замине за Китай или в Конго, Робърт получи наставления да замине за Санта Круз и Сузана, разбира се, реши да го придружи.

Такова, с няколко думи казано, беше миналото на Робърт Трентър. В момента той снизходително наблюдаваше сестра си.

— Аз съм сериозен, Сузи, вярвайте ми. Мисис Бейнъм може да бъде върната към доброто. Този, който е способен да иронизира, е достъпен за истината от безразличния. Каква радост ще бъде за мен, ако успея да стана оръдие на Бога и насоча към него тази заблудена овца!

Очите му искряха. Той беше изпълнен с ентузиазъм.

Сузана го гледаше мълчаливо. Леката червенина по страните ѝ издаваше нейното безпокойство, примесено с тъга. Внезапно в салона нахлу шум от буря и силен дъжд като пелена забули стъкления таван. Горے, на палубата, се разнесе звучен смях и тичащи стъпки затрополиха и разклатиха стълбата. Мери влезе запъхтяна. Белите ѝ платнени сандали бяха изпръскани с мокри петна, а разбърканите ѝ коси — обсипани с дъждовни капки, които проблясваха като перли.

— Вали, вали — тананикаше тя, — всички да слязат долу.

Елиза, Дибдин и Коркоран тичаха след нея.

— Дявол да го вземе! — извика Дибдин, като пазеше равновесие като опитен моряк. — Каква буря, а? И така ненадейно!

Елиза изгърси полите на мантото си и погледна Робърт и Сузана:

— О! Вие пеехте — каза тя твърде високо. — Колко интересно! И свирите на хармониум с помощта на тези педали, нали? Чудесно, наистина чудесно. Не прекъсвайте, моля, така ще се забавляваме по очарователен начин.

И като седна до другите на дивана, тя се нагласи и зачака, изящно отпусната.

В салона настъпи леко смущение. Бузите на Сузана се зачервиха, но тя отговори с твърд глас:

— Ние пеем за нашия създател, госпожо, и не смятаме това за забавление.

Елиза сви вежди и с цялото си държане демонстрира своето учудване.

— Не можете ли да пеете, въпреки това? Искам да кажа, не може ли вашето пеене едновременно да ни забавлява и да създава удоволствие на вашия създател?

Дибс се изсмя злорадо, според навика си, но очите на Сузана потъмняха и устните ѝ побеляха. Тя търсеше думи, за да отговори,

когато Робърт се намеси:

— Понеже вие настоявате, мисис Бейнъм, ще пея за вас. Би ни било мъчно, ако ви причиним някаква неприятност. Ще избира нещо, което ще ви хареса и в същото време ще слави Бога.

Той зае тържествена поза, обърна се към сестра си и ѝ каза тихичко няколко думи. Сузана, вцепенена на столчето пред хармониума, не помръдна. В продължение на десетина секунди тя остана неподвижна, после се отпусна, постави ръцете си върху клавишите и започна да свири. Беше „Negro spiritual“ — „Децата на бога“. Акомпаниран от малко резкия и глъхнещ звук на посредствения инструмент, Робърт започна да пее.

Баритонът му звучеше малко грубо при ниските тонове и трепереше във високите регистри, но все пак беше с топъл и приятен тембър. С втренчен поглед и изпъната шия той влагаше в изпълнението всичкото умение, на което бе способен и това му придаваше тържествен, почти театрален вид. Но трогателната красота на музиката така пленяваше, че не се забелязваше никаква превзетост.

Коркоран слушаше внимателно с обезобразеното си ухо и клатеше бавно глава. За него това беше една хубава мелодия, нищо повече. Дибс мислеше за обяда и повдигната му въпросително горна устна разкриваше пожълтелите му зъби. Липсата на каквото и да било чувство в позата на Елиза разкриваше скуката, която упорито я съпътстваше. Мери, обаче, сгушена на дивана, с подвити крака под синята си пола, която очертаваше фините ѝ бедра, със замечтан поглед, забравила певица, слушаше като на сън. Нейното радостно и предизвикателно преди малко държане малко по малко ставаше тъжно. Очарователните ѝ черти се забулваха в меланхолия. Пред очите ѝ плуваха неопределени и вълнуващи видения. В ушите си чуваше кристалния шепот на един извор, символ на неизменната чистота на лунна светлина. Както ѝ се бе случвало и преди, тя потръпна, като в очакване на някакво откровение.

Гласът на Робърт се издигна високо и после заглъхна. Никой не продума. Мери беше твърде развълнувана, за да говори. Най-после Елиза спокойно се прозина зад вдигнатата си ръка.

— Благодаря хиляди пъти — мързеливо произнесе тя. — Чувала съм това парче в изпълнение на Робсън. Той го пее чудесно.

Робърт се зачерви до уши от тази обида. Сузана стана и вдървена като автомат, прибра нотите.

След това Мери прошепна:

— Колко беше красиво! Толкова красиво!

Тя се поколеба, като се мъчеше да разгадае някаква тайнствена мисъл.

— Тук има нещо, което не може да се изрази, едно от тези потайни чувства, които не всекиму е съдено да изпита.

— Точно така, милейди — каза галантно Коркоран. — Вярно е, наистина, че скритото е повече от това, което може да се открие с просто тройно правило. Неща, за които човек няма ясна представа, които не може да обясни.

Никой не откликна на забележката му. Мери стана и напусна салона, без да проговори.

Вече не валеше. Тя направи няколко крачки по палубата и се наведе над перилата. „Потайно чувство, което не всекиму е съдено да открие!“ Колко глупава беше тя, да, наистина, много глупава.

Долу групата се разотиде. Коркоран и Дибс се прибраха в каютите си. Сузана чакаше права в средата на салона, с втречени в Робърт очи, който продължаваше да седи пред хармониума.

— Идвате ли, Роби? — попита тя напълно спокойно. — Време е за лекарството ви.

Той вдигна очи, като че ли откъснат от дълбок размисъл.

— Веднага, Сузи. Нали ще ми пригответе това... — той се усмихна по братски покровителствено, — гадно лекарство?

— Елате, иначе ще го забравите.

Той продължи да се усмихва с необикновена лекота.

— Пригответе колкото трябва, Сузи. Ако не съм го изпил след половин час, ще изгълтам цялата бутилка...

Пръстите на Сузана се вцепениха върху папката от зелен картон, в която бяха нотите. Тя успя да се овладее, даже да се усмихне и безшумно изчезна.

Отсъстващият поглед на Елиза се върна към реалността и тя погледна, като че ли случайно, към Робърт.

— Сестра ви ревнува — каза тя лукаво. — Питам се, защо наистина?

— Ние със Сузана живеем един за друг.

— И за Бога, нали така?

— Да, и за Бога.

Тя седеше на канапето в единия край на малкото помещение и от там го изгледа от глава до пети с поглед, пълен с лениво презрение и абсолютно неразбиране. Всъщност той беше само един отвратителен, незначителен субект, един нетърпим самохвалко, най-смешният и глупав индивид, който някога е врецял псалми. Мисълта се четеше в очите ѝ и Робърт изведнъж избухна:

— Защо ни презирате, мисис Бейнъм? Наистина, ние — сестра ми и аз — нямаме нито вашата елегантност, нито вашето възпитание. Нашият произход е скромен, но не сме ли и ние божи създания? Смирени създания безусловно, но които се стараят да бъдат добри, състрадателни и справедливи.

Тя запали цигара, оставайки напълно безразлична. Но той стана, пристъпи към канапето и малко сковано седна до нея.

— Мисис Бейнъм — продължи той много сериозно и гласът му прозвуча топъл, нежен и малко тържествен. — Аз търсех случай да ви говоря насаме. Исках да ви кажа напълно искрено — очите му горяха и той заговори бързо с желание да каже всичко, което си е наумил, — вие имате погрешно мнение за мен и сестра ми. Вие ни смятате за някакви комедианти и измамници. Това не е истина. Нас, евангелистите, са ни влачели в калта, осмивали са ни в книгите, подигравали са се с речта, дрехите и маниерите ни. Това е срамота! И пред Бога, който ме чува, аз ви се кълна, че всичко, в което ни обвиняват, е лъжа. Признавам, че е имало няколко изключения. Недобросъвестни хора, мъже и жени, които са продавали евангелието за пари. Но срещу един такъв се възправят сто наистина вярващи, пълни с огнена и искрена вяра. Тия срамни книги биха могли да ви заблудят, че религията не учи нито на преданост, нито на храброст, че всеки пастор, който проповядва на вярващите, е съмнителен. Това е отвратителна лъжа. Аз, който ви говоря в този момент, вярвам с всяка частица на моето същество. Мисис Бейнъм, допускам да нямате вяра, но поне имайте добрината да допуснете, че сме искрени.

Тя му хвърли покровителствен поглед.

— Каква дълга реч! Какво означава всичко това и какъв смисъл има?

— Има по-голямо значение, отколкото предполагате, госпожо. И вие знаете много добре какъв е смисълът. Аз съм искрено огорчен, уверявам ви, когато пред себе си виждам една интелигентна, способна и красива жена, сляпа за смисъла на живота. Вие не сте щастлива. Вкусила сте от цялото безгрижие на света, но не сте намерила нито удовлетворение, нито удоволствие.

Тя вдигна вежди:

— Наистина ли?

— Да! — почти извика той. — Никакво! И никога няма да бъдете щастлива, докато не намерите Бога. Само и единствено в него е радостта.

Тя смукна от цигарата си и дълго се загледа в горящия ѝ край. Този човек всъщност беше искрен, колкото и чудно да е това. Тя изпита смътно желание да задоволи един свой каприз. Той не беше грозен, беше добре сложен, доста красив мъж с приятен профил... Но от ноздрите му се подаваха косми и беше скучен. О, ужасно скучен, убийствено отегчителен!

Тя каза:

— И вие сте щастлив, абсолютно щастлив?

— Не го ли виждате? — попита той с озарено лице. — Божията милост е изворът на всяко щастие, сега и завинаги... Това е очевидно. О, само ако бяхте пожелали да го разберете, госпожо. Толкова голямо е желанието ми да ви убедя!

Скрита зад безразличието си, тя отговори:

— Наистина ли желаете моето спасение?

Обхвана я несдържано желание да промени разговора, но се овладя, а Робърт говореше екзалтирано:

— Моята задача е да спасявам хората!

Думите му бяха напълно искрени. Той се наведе над Елиза и я загледа с овлажнели от усърдие очи.

— Не искате ли да опитате да се върнете към Бога? Вие сте много красива, да, много красива, за да бъдете осъдена на вечни мъки. Елате, елате, позволете ми да спася душата ви, доверете ми се да ви поведе към истината!

Тя остана неподвижна, като с мъка си наложи да не се изсмее. Но всичко беше толкова комично, че тя не издържа и избухна в смях. Заедно със смеха, който я разтърсваше, прозвуча и звън на камбана,

който отекна като тръбата на второто пришествие. Беше време за обяд. Като се обърна към Робърт, тя каза през смях:

— Вие забравихте... забравихте... да изпиете вашия екстракт от... черен дроб!

8.

Същия ден, към четири часа, Харви излезе от каютата си за пръв път, откакто „Ауреола“ беше навлязъл в открито море. Заслепен от силното слънце, той спря. Почувства се незначителен, откъснат от света. Следите от страдание по лицето му още по-ярко се очертаха на силната светлина. Ала въпреки слабостта, която усещаше и лекото залитане, въпреки хлътналите бузи, той се чувстваше по-добре, много по-добре. Траут го обръсна и му помогна да облече сивия си костюм. Сега го наблюдаваше от прага на каютата с наивната гордост на създател. През последните три дни младият стюарт предано се грижеше за него, а и Коркоран на няколко пъти му досаждаше с простодушната си философия.

Наистина, Харви им беше признателен, но въпреки тяхната помощ той се чувстваше чужденец на този кораб. Всъщност, нали такава беше и желанието му? Без да изпуска перилата, той се изкачи бавно по стълбата към горната палуба. От ляво забеляза мама Хемингуей, увита в едно одеяло. Тлъстите ѝ пръсти, искрящи от пръстени, почиваха върху коленете ѝ като буца масло, а угоеното ѝ лице беше меко и отпуснато.

Тя не ядеше и не пушеше, значи не правеше нищо. Когато видя Харви, очите ѝ хитро светнаха:

— Възможно ли е? — възкликна тя. — Но това е той, чужденецът! Санта Мария, приличате на удавник! Чак ми се зави свят, като се появихте така изведнъж и с такава лице.

Харви погледна дебелите ѝ червени бузи, сякаш намазани с кръв.

— Трябва ли да ви се извиня? — попита той сдържано.

— Хайде, хайде — каза свойски тя. — Мислите ли, че ще ви гледам с превъзходство, само защото сте се напили един път? Карахо, не, господине, добре знам, че човек се чувства като парцал, когато му измъкнат бутилката ей така, изведнъж. За да се съвземете ви трябва само чашка „Sang de negro“, английска бира, смесена с порто, която би съживила и мъртвец. Предлагам ви да прием по едно.

— Не, благодаря — каза сухо Харви и се готвеше да продължи пътя си.

— Ей, чакайте, няма да ме оставите така, без малко да си побъбрим! Езикът чак ме сърби. На масата човек няма възможност да каже дума от този проклет стар сноб. Такива глупости дрънка, че ви затваря устата. „Обичате ли лова?“, подигра ми се преди малко. Лова! Да обичам лова аз, която не мога да различа конски бут от жамбон!

Тя разтърси с възмущение обичите си.

— С вас, малкия, не е същото. Вие сте преживял мръсни моменти и, дявол да ме вземе, ако не сте ми симпатичен и ако не съм ви напълно предана.

Тя хитро му намигна.

— Трябва да дойдете да се видим в моето малко заведение, в Санта. Ще вземем един аперитив и ще поиграем на карти. Само не забравяйте адреса, Кал де ла Туна, номер 160.

— Трогнат съм от любезността ви, но се страхувам, че няма да мога да ви посетя.

— Човек никога не бива да се зарича, малкия ми. Не се знае какво може да се случи. Между другото, приятелят ви Коркоран казал ли ви е какво ще прави в Санта? Обрах му всичките пари на карти, но не успях да измъкна думичка по този въпрос.

— Нищо не зная — студено отговори Харви.

Той се обърна и потърси убежище в другия край на палубата. Искаше да бъде сам. Но там вече се бяха настанили двама души в креслата. Без да показва, че ги е забелязал, Харви се отпусна, останал без сили, на един стол.

Слънцето грееше приятно, с успокояваща топлина, която проникваше през затворените му клепачи и се вмъкваше в него като ласка. Устата му, сгърчена досега в горчива гримаса, леко се отпусна. Раненото му сърце продължаваше да кърви, но за момент болката не беше толкова жестока.

Въздухът бе прозрачен. Повдигано от широки вълни, морето блестеше на светлината и около мачтите кръжаха две лястовички, щастливи, че са намерили този оазис сред морската пустиня.

Харви почувства, че някой го наблюдава и отвори очи. Сузана Трентър веднага отмести погледа си, изчерви се и след това пребледня. Тя седеше на съседния стол и кърпеше един сив мъжки чорап. До

стола беше работната ѝ чанта, а върху коленете ѝ имаше отворен бележник. Движението ѝ беше толкова рязко, че бележникът падна до обувката ѝ с нисък широк ток. Лийт се наведе да го вдигне, убеден, че това е дневникът на момичето.

„Да отбелязва добросъвестно изминалите дни и да кърпи бельото на брат си, точно това ѝ приляга“, помисли без снизхождение той.

Докато държеше бележника, една страница се отгърна и погледът на Харви случайно попадна на неговото име и без да съзнава, очите му се плъзнаха по красиво изписаните думи: „Не вярвам на тази история, той има благородно лице“. Това беше всичко. Отново затворен, бележникът се върна на мястото си върху коленете на Сузана.

Харви с нищо не показва, че е прочел тези думи. Смутената девойка чувстваше, че трябва да прекъсне мълчанието, не знаеше как да го направи, но все пак се реши:

— Надявам се... надявам се, че сте по-добре?

Той обърна глава, ядосан от разкритието си. Вече мразеше тази несръчност, това съпричастие. Но Сузана изглеждаше толкова смутена, че той просто бе задължен да ѝ отговори:

— Благодаря! Чувствам се по-добре, наистина.

— Толкова се радвам! Сигурна съм, че ще направите опит да изкачите върха, когато спрем в Лас Палмас.

Той съсредоточено погледна към пода и отговори, обзет от болезнените си мисли:

— По всяка вероятност ще сляза на брега, но само за да се напия без никакъв героизъм. Само просташко пиянство и животинска забрава.

В погледа на Сузана пролича колебание. Но тя се сдържа и отговори, без да възрази на думите му:

— Ние искахме да ви посетим, брат ми и аз, когато... когато бяхте болен. Но аз попречих на Робърт да влезе в каютата ви, защото предположих, че не желаете да ви смущават.

— Имали сте право.

Това категорично съгласие изглежда трябваше да сложи край на разговора. Все пак, Сузана срамежливо продължи:

— Трябва да ви обясня. Работих три години като сестра в болницата „Джон Стърлинг“ и имам известна представа за някои болести. Лекувала съм болни от треска, като почнете от малария и

стигнете до зъбобол. Това ще ми послужи, когато помагам на Робърт в мисионерската му дейност.

Тя замълча, скъса със зъби конеца и добави:

— Струва ми се, че климатът на Лагуна е здравословен.

Той не слушаше. Блуждаещият му поглед се спря върху младата жена, която се бе отпуснала в креслото срещу него. Тя спеше. Гърдите ѝ се повдигаха бавно в ритъма на дишането, ръцете ѝ бяха отпуснати, а клепките ѝ леко засенчваха бледите скули, оживени от слънцето. Много дълги клепки, извити накрая и като че всяка мигла излъчваше своя собствена светлина. Отвореното ѝ палто от жълтеникава кожа откриваше наниз розови бисери, малко по-големи от грахови зърна.

Тя спеше спокойно, като дете. Отпуснатото ѝ тяло беше красиво, като току-що разцъфнало цвете, устните се усмихваха.

Щом почувства, че Харви не я слуша, Сузана млъкна, но продължи да наблюдава своя съсед зад пъргавата си игла и бързите ѝ погледи най-после се спряха върху тънката ивица жълта коприна, която се откриваше малко безсрамно под повдигнатата над коляното пола на спящата жена.

Тя не се сдържа и забеляза с тон, който се помъчи да бъде снизходителен:

— Колко е млада лейди Филдинг, много млада и много красива!

— Сигурно двете ѝ единствени качества — отговори той сухо и веднага съжали за думите си, изпитвайки чувството, че е ударил слабо и беззащитно същество.

Сузана не забеляза иронията в отговора му, и без да възрази, продължи със същия безличен глас:

— Вижте тези перли! Само като си помисли човек, че всяка една от тях може да осигури прехраната на цяло семейство за една година! Какво разсипничество, не мислите ли, докторе. Толкова бедни хора умират от глад в бордеи, а някои притежават тези безполезни украшения.

— Изобщо не се интересувам от клетите гладуващи в мръсните бордеи, освен ако трябва да пожелаем бързата им смърт. Това е единственият начин човешката раса да се усъвършенства, а тя изпитва крещяща необходимост от това. Освен всичко, сигурно знаете, че да убивам хората е мой принцип. Преди да се кача на кораба, изпратих трима невинни на оня свят. Едно добро начало.

Сузана с мъка овладя вълнението си, дълбоко трогната от страданието на тази душа, което отгатваше и от измъченото лице, толкова подобно на ранения Христос, което някога бе видяла на една картина. Тя продължи разговора безразборно, само да не позволи той да замре.

— Съпругът ѝ, сър Майкъл Филдинг, е страшно богат. Казаха, че имал плантации на островите. Един каприз, вероятно. Аз мисля, че е много по-възрастен от жена си. Тя е родена Майнуоринг. От семейство на моряци. Това са сведенията, които ни дадоха. Учудващо е, че пътува без мъжа си, нали? Бих искала да зная защо?

— Можете да я попитате — отговори грубо той. — Ненавиждам клюките, даже когато са подкрепени от евангелието.

Объркана, тя го изгледа и измънка:

— Съжалявам... Да, не би трябвало да казвам това, нетактично е...

Камбаната удари пет часа и веднага последва гонгът за чая. Траут владееше изкуството да настрои звука на инструмента си според значението на яденето, за което известяваше.

Мери Филдинг отвори очи. Сузана прибра работната си чанта и стана. Когато тя се обърна към Харви, в гласа ѝ нямаше и следа от вълнение:

— Ако искате да слезете, ще ми бъде приятно да ви сервирам чая. По-добре е да побързаме, защото той винаги е много силен.

Обзет отново от мъчителните си мисли, Харви не я гледаше, и не показва, че е чул думите ѝ. Не искаше за нищо на света този чай, черен и горчив, подсладен с такава неуместна преданост. Той я остави мълчаливо да си отиде.

Сега нетърпимостта му се насочи към другата жена. Очакваше с раздражение и тя да стане и да отиде да сервира този отвратителен черен и горчив чай.

Тя обаче не помръдна. Появи се Траут, който носеше в ръцете си поднос с изрисуваните с рози порцеланови чаши на „Ауреола“.

Младата жена заговори:

— При хубаво време като днешното, винаги пия чая си на палубата. Какво слънце! Прави всичко да изглежда прелестно. Искате ли да донесат и за вас чаша чай тук? Не се чувствайте задължен да приемете. Просто кажете не, ако не желаете.

Слушайки този очарователен и приятен глас, Харви се почувства грозен, груб и зле възпитан. Завладя го лудото желание да стане и да изчезне, да откаже, но не успя да помръдне даже малкия си пръст, защото Траут вече се връщаше с една чаша върху подноса, остави я почтително пред него и се измъкна тихомълком.

— Този морски траут^[1] ми е много симпатичен — каза тя шеговито. — Той е женен за една от прислужниците и имат шест деца. Какъв празник би било, ако можеха да направят едно пътешествие заедно! Трябва да поговоря с Майкъл и да поискам да ми позволи да организирам тази работа.

Харви си представи „Ауреола“, плуващ по непознати морета, заедно с шестте деца на Траут.

После забеляза, че тя му подаваше чаша чай, продължавайки да говори. Той пое чашата машинално и унило забеляза силното треперене на ръката си, от което лъжичката звънтеше върху чинийката.

Тя отгатна мисълта му.

— И моята ръка често трепери. Когато сервирам чай в Бъкден, например. Майкъл обича големите приеми и ние често даваме такива. Аз обаче ги мразя.

Той не отговори. Съвсем объркан погледна тънките пръсти с прозиращи под бялата кожа сини венички, широкия венчален пръстен, смешен на тази детска ръка с тънка китка, която едва издържаше тежестта на тежкия чайник с антична форма.

— Не можете да си представите колко е хубаво да си далече от всичко това. Човек се усеща освободен, не така смазан... Същото чувство, когато притиснеш носа си към някой прозорец и си казваш: „Не мога да издържа повече, трябва да се махна, да замина далеч от всичко“. Не сте ли имали понякога такова желание?

Без да иска, той отново стана ироничен:

— Не съм имал възможност досега да отстъпя пред такъв каприз.

Тя му се усмихна с невинните си очи.

— Наистина, колко съм глупава, изразявам се неточно. Но е толкова трудно да се обясни това, което човек чувства... Вижте колко е красиво това слънце! — Тя въздъхна. — Искате ли още чаша чай? Това е Twining^[2]. Усещате ли аромата на портокали?

— Не — отговори той сухо. — Не усещам нищо. Не съм научен да пия луксозни сортове чай и тъй като бях мъртво пиян в

продължение на три седмици, езикът ми е като шкурка.

Тя сякаш не разбра грубостта му и се изтегна в креслото, обръщайки към слънцето и морето възхитеното си лице.

— Не се ли чувствате понякога щастлив, просто ей така, без причина?

— Не, никога. Няма причина — отговори той. — Щастието не е нормално състояние. Щом започнете да го анализирате, то изчезва.

— Не трябва да се анализира — прошепна тя. — Аз например в този момент съм щастлива. И не мога да се въздържа да не ви го кажа, не зная защо.

Тя продължи бавно, без да откъсва от него сериозния си поглед, търсейки думи, за да изрази дълбоките си чувства:

— Чудно нещо, когато ви забелязах, стори ми се, че ви познавам, че вече сме се срещали и че вие можете да ме разберете. Проблесна в мен като някакъв далечен спомен. Не сте ли имали такива бегли възпоменания? Понякога те се натрапват към края на спокоен, слънчев ден. Струва ви се, че откривате нещо, което сте виждали в миналото, мъчите се да не помръднете от страх то да не изчезне, не смеете да повдигнете даже малкото си пръстче... Странно, не мога добре да се изразя, но това е нещо повече от въображение, нещо реално.

Нейният чар и красота породиха у Харви някаква невероятна враждебност. Той си въобрази, че тя се подиграва с него и изпита необяснимо желание да я нарани. В своя живот той не познаваше такава красота. Минаваше покрай нея като слепец, изцяло зает от научните си изследвания, като пустинник отдаден на молитвите си. Погледът му никога не се бе спирал върху слънчевия залез, върху разцъфнало дърво или миловидно женско лице. Той се бе изолирал от света. И сега видът на това младо тяло, на тези позлатени от меката светлина коси, на това пламенно лице го изпълваше със страшно отчаяние.

— Безкрайно съжалявам — каза рязко той. — Абсолютно нищо не разбирам от това, което казвате. Аз съм биолог, интересувам се от реалните неща и не губя времето си в безсмислени впечатления и детински миражи. Но в едно съм сигурен, никога не сме се срещали.

Лицето на Мери изрази дълбоко разочарование.

— Безспорно — каза тя.

После, сякаш събра смелост, заговори бързо, без да си поема дъх:

— Наистина ли не знаете? Не разбирате какво искам да кажа, не сте виждал къщата на лебедите, градината с разцъфтели фрезии и водоскока с напукания басейн и малките смешни гущерчета, които се припичат на слънце? Не, не ви питам от глупав каприз, питам ви, защото... защото не мога да не го направя!

Подиграваше ли се тя наистина? За минута Харви повярва на това. Но втренченият в него поглед беше така сериозен, толкова дълбок, че го развълнува.

Харви поклати глава.

— Не разбирам какво искате да кажете.

— Надявах се — прошепна тя, — мислех, че вие знаете...

И с поглед, отправен към хоризонта, сякаш искаше да помогне на Харви да си спомни, тя прибави:

— По оградата има лебеди от ковано желязо. След като се мине алеята, покрай жълтата къщичка на пазача, в единия ъгъл има старо дърво с висок прав дънер и изкривени клони. Сигурно го знаете, защото вие също сте бил там?

— Не.

Тя въздъхна дълбоко и само след миг продължи:

— Аз мислех... мислех, че вие познавате къщата, градината.

Той изумен видя пълните ѝ със сълзи очи и попита:

— Но къде е тази къща, къщата с лебедите?

Погледът ѝ се плъзна по вълните.

— Това е едно място, където отивам понякога — каза бавно тя. — Има моменти, когато ми се струва, че не съм сама, но после разбирам, че съм се лъгала. Аз съм глупава... глупава и смешна. Вие не можете да разберете.

Дълбоко трогнат, той се наведе над Мери, но преди да заговори, на предната част на палубата се чуха стъпки. Закуската бе свършила и пътниците излизаха от салона към палубата.

Чу се гласът на Трентър:

— Елате, горе има място за всички.

Всички се качиха на палубата и спряха изненадани, че виждат Харви. Дибдин започна да опипва гърдите си за своя монокъл. Елиза го изгледа със студено и безочливо любопитство. Трентър потри ръце и с блестящи очи зае патетична поза:

— Добре, добре — каза той, — очарован съм да ви видя, скъпи приятелю. Възхитен съм. Тези дни исках да ви посетя в каютата, но Сузи ме спря. Радвам се, че ви намирам удобно настанен сред нас, бодър след неразположението.

— Той отказа компанията ми преди малко — ехидно се изсмя мама Хемингуей. — Изглежда малката лейди Филдинг му харесва повече. Ето какво значи да имаш синя кръв!

Робърт отново избухна в смях. Той направи крачка напред и фамилиарно постави ръка върху рамото на Харви.

— От този момент, скъпи господине, можете да разчитате на мен и за добро, и за зло. Аз не съм нито такъв аристократ, нито такъв британец като лейди Филдинг, но съм изцяло на ваше разположение, винаги когато пожелаете. Да, драги приятелю, ако желаете услуга от мен, една дума е достатъчна!

Очите му търсеха тези на Елиза.

— Не е ли наш дълг да помагаме на ближния, да му показваме верния път?

Харви се вкопчи в креслото си. Как, нима той, отчаяният, е длъжен да понеса глупостите на този празноглавец? Това не се издържа. Той рязко се изправи със съзнанието, че всички погледи са приковани в него.

— Аз наистина съм поласкан от вашата добронамереност — каза той, запазвайки с усилие самообладание. — Но не съм достоен за нея.

— Защо, драги мой? Аз съм...

— Затворете си устата! — избухна Харви. — И не крещете под носа ми!

Леко зачервеното от топлия чай и сърдечната симпатия лице на Робърт побледня.

— Но... — заекна той, — аз ви предлагам моята подкрепа като Божи служител.

— Бог? — горчиво попита Харви и повтори: — Бог? Наистина чуден бог, щом ви е упълномощил да дрънкате наляво и надясно от негово име!

Точно в този момент Рентън излезе от капитанската каюта. Беше мрачен и озадачен. В ръцете си държеше една радиograma.

Разбира се, първа го забеляза Елиза.

— Новини ли? — попита лениво тя. — Ще стане ли нещо, което най-сетне да разнообрази това скучно пътуване.

Рентън вдигна глава и погледна към групата.

— Нищо — каза той, — абсолютно нищо интересно. Съжалявам за разочарованието ви.

Харви не дочака отговора. Бързо слезе по стълбите с объркани мисли и се втурна към самотата на каютата си.

[1] Игра на думи, „траут“ на английски „traut“ означава пъстърва. — Б.пр. ↑

[2] Вид чай, широко употребяван в Англия. — Б.пр. ↑

9.

В събота по обяд пристигнаха в Лас Палмас, при спокойно време. С първите лъчи на деня „Ауреола“ се плъзна по водите на заспалото пристанище, промъкна се покрай мълчаливите кораби, чиито светлини бледнееха по височините на мачтите и се нареди до вълнолома, цялата покрита със засъхнала сол.

Три часа по-късно Харви се събуди от шума на лебедките, с които вдигаха тежките товари. За пръв път от много ноци насам той бе спал непробудно и сега се разсънваше с отпуснато тяло, неподвижен, като следеше с поглед слънчевия лъч, който шареше по белите стени на каютата. Чувстваше се някак странно лек. Още не можеше да свикне с леглото, което не се люлееше и стоеше неподвижно високо под тавана. През изминалите дни в това легло той бе имал чувството сякаш се носи по вълните.

Далечен камбанен звън му помогна да разбере, че корабът е хвърлил котва в някакво пристанище. Обзе го необяснима възбуда, той стана, загърна се в халата си и се качи на палубата.

Прелестната свежест на утрото го ободри като паднала роса. Небето беше синьо, а въздухът сякаш излъчваше светлина. Слънцето се беше вдигнало над планините и чертаеше по морската повърхност огнени кръгове. Пред очите на Харви се простираше кръгъл залив, с нанизи от бяла пяна покрай брега. В дъното на залива се издигаше градът, който се катереше терасовидно по позлатените хълмове, оцветен в живописни багри. Създаваше илюзия за топлина и изобилие. Зеленият, червеният и снежнобелият цвят грееха с тропическо великолепие. Един далечен връх, приличен на призрак и тайнствен като видение, господстваше над залива и над нарязаните височини на сградите и издигаше снежния си калпак над пръстен от млечнобели облаци, сякаш висеше между небето и земята.

Изненадан и смаян, Харви потъна в съзерцание на тази чудна гледка. Неочаквано го прободде необясним страх. Дали красотата на това видение, или неясното послание, което то излъчваше, му причини

болка? Очарован, той задържа дъха си, неспособен да откъсне погледа си, въпреки своето желание.

Най-после, с усилие, той се обърна, приближи до борда и започна да разглежда покрития с боклуци вълнолом. Двайсетина пеони, боси, с платнени панталони, разтоварваха с живописна мудност чували с брашно върху напечените и нагорещени от слънцето камъни. Те бърбеха, пушеха, плюеха и не си даваха много зор. Ръцете им прихващаха чувалите бавно и небрежно. Един от тях, в избеляла жълта риза, пееше непрекъснато с фалцет една монотонна песен, чийто сладникав ритъм дразнеше. Харви не можеше да си наложи да не слуша:

*El amor e dulce
Y el que los desprecia loco.*

Простичките думи се набиваха в главата на Харви, който ги разбра, въпреки слабите си познания по испански. „Любовта е сладка, който я пренебрегва, е луд.“ Нетърпелив, той потърси начин да се отърве от тази блудкава сантименталност и отправи поглед към кея, където имаше наредени каруци с високи колела, впрегнати с нещастни мулета, които стояха неподвижни, с разкъравени хълбоци и изпъкнали ребра. Едно от тях кихна внезапно, издавайки почти човешки звук и разпръсна облака мухи, които го довеждаха до лудост и като че ли всеки момент щяха да го принудят да се строполи от слабост. Коларят, излегнат на седалката, отпуснал поводите между скръстените си ръце, с цвете зад ухото, блажено хъркаше.

Харви се обърна, отвратен от вида на тези жалки животни. След впечатленията от пищната хубост на този великолепен бряг и възвишената красота на тайнствения планински връх, сега идваше ред на болезнената гледка на един пълен с мизерия живот. Той започна да снове нервно и припряно напред-назад по палубата, измъчван от необяснима възбуда. Хвърли поглед върху часовника си и видя, че беше девет часа. Вече? Какво да прави сега? Намираше се в пристанище, свободен от каквито и да е задължения, отгървал се от принудителното съжителство с нетърпими хора. Защо да не слезе на брега? Защо да не отиде и потърси забравата, към която съзнателно се

стремеше и да изличи за момент мъчителните видения от миналото? Тези призраци на живи и мъртви, които се бяха настанили като кошмар в съзнанието му. Сви устни и стисна зъби. Разбира се, ще слезе на брега, това беше решение, взето още в началото на пътуването. Кой би могъл да му попречи.

Той продължи възбуден разходката си по палубата, оставяйки слънцето да пронизва с топлите си лъчи раменете му, но се усещаше едва уловимото присъствие на големия снежен връх. Без да съзнава, той се спря, обърна се към него и отново се потопи в съзерцание.

Гласът на Рентън го върна към действителността.

— Великолепна гледка, нали, докторе? Това „Pico de teyde“. Изглежда невероятно, но той се намира на 73 мили западно от нас, на остров Тенериф. Извисява се над всички острови наоколо. От Санта Круз ще го видите по-добре.

Застанали един до друг, те се възхищаваха на красивия изглед.

Харви каза:

— Да, гледката е великолепна. — И отново обзет от нуждата да иронизира възхищението си, добави: — Сякаш е кътче от рай.

— В този рай има понякога адски неща.

Рентън замълча и внимателно погледна Харви.

— Току-що получих радиограма, с която ме предупреждават за неприятности в планините, зад Санта Круз. Жълта треска.

— Жълта треска!

— Да, първите случаи били открити в Хермоза, едно село близо до Лагуна. Слава богу, успели са да ограничат разпространението на болестта.

Харви не отговори. Тогава Рентън продължи:

— Запазете го в тайна. Споделих с вас, защото сте лекар, но не трябва да се всява паника сред останалите.

— Нищо ли не сте им казал?

— Не, господине, предпочитам да държа езика си зад зъбите дотогава, докато няма сериозна опасност. Казах ви, че разпространето на болестта е спряно.

— Много трудно е да се ограничи жълтата треска, тя се разпространява от един вид комари и е страшна болест.

Рентън се наежи. Той не понасяше да му противоречат.

— Надявам се, няма да ме учите какво да правя — каза грубо той. — Да забраня на пътниците да слязат на брега и така сам да създам паника? Казвам ви, най-добре е да изчакам и да видя какво ще стане. Съобщението ми беше предадено от господин Кар, нашият корабен агент, и двамата се съгласихме да действваме така.

— Съобщенията се разпространяват по-бавно от епидемията.

— Няма епидемия — отговори Рентън, без да скрива лошото си настроение. — Съжалявам, че ви казах. Правите цяла планина от една къртичина. Тук никога няма епидемии.

Наперен като петел, капитанът очакваше Харви да продължи да му противоречи, но той се задоволи само с безразличен отговор:

— Тогава всичко е наред.

Рентън го изгледа внимателно, без да може да проникне зад тази безчувствена маска. Изгубил търпение, той изчезна в каютата си, без да каже нищо повече и остави Харви облегат на перилата.

Жълта треска! Значи тази зловеща заплаха тегнеше над спокойния залив и правеше по-резки неговите очертания и ярките му цветове.

Не, не може да бъде! Нямахте нищо страшно, абсолютно нищо. Нима можеше да предсказва нещастия само заради един болен човек на няколко мили от тук? Всъщност, какво го интересуваше? Нали всичко му е безразлично!

Той направи няколко крачки с намерение да се прибере в каютата си, но рязко спря. На долната палуба, близо до каютите, Мери Филдинг и мисис Бейнъм оживено разговаряха с един мъж, който току-що се бе качил на борда. Беше млад и хубав човек, от тези, които веднага грабват погледа, с продълговато мъжествено лице и мускулеста шия. Беше облечен изискано, с великолепно ушит костюм от лек копринен плат и обувки от светла шведска кожа. Застанал леко разкрачен, той държеше в ръка белоснежна панамена шапка и се смееше. Отметнатата му назад глава нагъваше тлъстините около яката му. Харви инстинктивно намрази този мъж, реши, че е простак и презрително сви устни, когато забеляза неестествения начин, по който държеше главата си, предизвикателните му намигвания и суетното задоволство, което напълно заличаваше почителността в държането му. Лоша мисъл мина през главата му. Да не би това да е любовникът? Дали тази среща не беше всъщност целта на това пътуване? Все пак, можеше да е

любовник и на другата. Смръщил вежди, Харви наблюдаваше Мери, сякаш се мъчеше да открие любов в погледа ѝ, в бързите жестове на ръцете ѝ и в движенията на тялото ѝ, ясно очертано под бялата копринена рокля.

Някакъв глас, който го викаше, прекъсна наблюденията му. Той се обърна и видя Сузана Трентър и брат ѝ, готови да слязат на брега.

— Какви са плановете ви за днес? — попита Сузана.

— Какви са ми плановете?

Внезапно прекъснат в размишления си и изненадан, той повтори глупаво въпроса и вторачи поглед в лишеното от елегантност тежко тяло, сериозните очи под сянката на малката сламена шапка, ръцете в ръкавици, цялата простичка и благоприлична фигура.

— Искях да кажа, имате ли нещо предвид за днес?

— Не.

Тя сведе очи, после вдигна поглед.

— Ние сме поканени, Робърт и аз — каза тя сериозно, — в Арукас, у приятели американци. Мили хора, които имат красива вила. Даже името ѝ е такова — „Bella vista“. Елате с нас.

Той отрицателно поклати глава.

— Не, благодаря.

— Ще се почувствате по-добре — настоя тя. — Местността е великолепна, приятелите ни са християни и много добри хора. Ще бъдете добре дошъл, а те се държат толкова непринудено, че веднага ще се почувствате удобно. Нали, Робърт?

Трентър, който гледаше към долната палуба, направи несръчен жест в знак на съгласие.

— Защо да дойда? — попита Харви грубо. — Не съм добър, не съм християнин, предварително ненавиждам приятелите ви и те веднага ще ме намразят. Даже и това име — Bella vista — ме отвращава. И най-накрая, нали вече ви казах, ще сляза на брега, но за да се напия.

— Моля ви — прошепна тя една чуто и наведе очи. — Моля ви... Аз се молих...

Тя забрави какво искаше да каже и прикова поглед в пода. Най-после вдигна глава.

— Добре! Да тръгваме, Роби. Пътят е дълъг, но ще намерим някоя кола на кея.

Те слязоха на долната палуба и Сузана нарочно избра противоположната страна на тази, където стоеше Елиза Бейнъм.

— Кажете ми, Сузана — направи опит Робърт, — дали бихме могли да отложим това гостуване за следобеда?

— Невъзможно — отговори тя, загледана пред себе си. — Канени сме на обяд.

— Да, зная. Но нищо не ни задължава да прекараме целия ден там. Струва ми се, че следобедът е достатъчен.

Тя спря и този път в гласа ѝ прозвуча раздражение:

— Вече за трети път ми предлагате да отложим посещението си в „Bella vista“. Всъщност, вие знаете, Роби, колко е важно то за нас.

— Хайде, хайде, Сузи — запротестира той веднага. — Не се сърдете. Мислех чисто и просто, че бихме могли тази сутрин да отидем в Лас Кантерас с мисис Бейнъм. Не виждам какво лошо има в това. Тя ме помоли да се присъединя към приятелите ѝ и да прекараме няколко часа на плажа. Страшно е горещо, а аз зная колко обичате морските бани. У дома вие бяхте най-добрият плувец в околността.

— Ето какво била работата! — извика Сузи и без да иска подскочи. — Трябваше да се досетя. И вие ми представяте нещата по този начин, за да подчертаете удоволствието, което аз бих изпитала, отивайки на плажа, защото вие, вие винаги сте ненавиждали къпането и никога не успяхте да се научите да плувате. Така значи! Мисис Бейнъм „ни“ поканила! О, Роби, какво става с вас? През последните няколко дни вие не се отделихте от тази жена. Предупредих ви, че тя се подиграва с вас, но всичко беше напразно, вие тичате след нея като обезумял.

Той силно се изчерви.

— Лъжете се, Сузи — измърмори той. — Няма нищо, съвсем нищо, абсолютно нищо, което да оправдава подозренията ви.

— Тя е едно лошо създание!

— Сузана!

Тя направи усилие да се овладее и продължи решително:

— Достатъчно ви обичам, за да не позволя да ставате смешен. Ще отидем в Арукас. Тръгваме веднага и там ще прекараме целия ден.

Тази категоричност възстанови у Робърт чувството за собственото му достойнство. Той скри разочарованието, което изпита и отговори търпеливо, с разсеян глас:

— Много добре, да тръгваме. Предупреждавам ви обаче, че на връщане няма да се лиша от компанията на мисис Бейнъм.

И с вирната глава той тръгна към мостчето за слизане. Сузана го последва като преглътна въздишката си.

Харви не присъства на тяхното заминаване. Той се върна мрачен в каютата си и опита плодовете, които Траут му донесе за закуска. Сочни тънкокори портокали и ароматични ябълки, купени същата сутрин от пазара. Чудесна закуска, вкусът на която Харви не можа да оцени, защото беше погълнат от спомена за спречкването със Сузана. Защо ѝ отговори с такъв груб тон? Тази жена беше изпълнена с добри намерения и притежаваше неоценимо качество: абсолютна искреност. Недоволен от това, че не беше успял да се овладее, той стана и започна да се облича. Трябваше ли и той, защото животът го бе наранил, на свой ред да хапе като бясно куче? Защо винаги пръв нападаше? Дали от страх да не го предизвикат? Харви анализираше поведението си без снизхождение и реши, че неговата озлобеност е една обикновена защитна реакция на несправедливо измъчената му душа.

Той въздъхна и загърби огледалото. Все пак лицето му беше загубило сивкавия цвят и започваше да се нормализира. Ръката, която държеше бръснача, вече не трепереше. И погледът му беше светъл, само дълбоко в сърцето си таеше дълбоко презрение към самия себе си.

Някой почука и Харви изненадано обърна глава. Той мислеше, че е останал сам на този изоставен от пътниците си кораб, сам, както желаше.

— Влез! — извика той.

Вратата широко се отвори и Джими Коркоран влезе тържествено в стаята, с изпъчени гърди, величествен и лъчезарен като светлата утрин. Беше с нов каскет, който почти опираше отзад врата му, с вързана на фльонга изумруденозелена вратовръзка.

— Откога започнахте да чукате на вратата, преди да влезете? — погледна го учуден Харви.

— Мислех, че може би сте гол — с широка усмивка отговори Джими.

— И това би ви смутило?

— Мен? Ни най-малко. Но вие, може би, щяхте да се обидите. Вие сте такъв особняк!

Харви продължи да се облича.

— На какво се дължи, че още не сте ме намразил? — попита той с особен глас и същевременно сресваше енергично косите си. — Струва ми се, че бях... Е, добре, почти неучтив през цялото очарователно пътуване?

— Пет пари не давам за учтивостта. Никога не съм бил силен в тази област. Кадифените ръкавици и аз сме две различни неща. Аз съм за хората, които си казват това, което тежи на сърцето им направо, и които, ако се отнася до приятелство, го доказват по същия начин.

Придружавайки думите си с дела, Джими силно удари Харви по гърба. След това застана пред огледалото, огледа се самодоволно, нагласи връзката си, поглади косите си с ръка, изпрати си сам въздушна целувка и започна да пее:

*Archie, Archie, he's town again
The idol of the ladies and the envy of the men.*^[1]

— Както виждам, вие сте доволен от себе си тази сутрин.

— И защо да не бъда? Аз съм единственият, който успя да залепи Смайълър Бърдж във въжетата на ринга. И съм готов да го направя отново, честна дума, ей така, само за престиж. Аз съм и най-красивият мъж, който някога се е раждал в Клонтарф, старата ми майка всякога го казваше. „Сърце на лъв и, красота на фавън“, както казва Платон. Тази сутрин съм във форма.

И продължи:

*He's lady killer
Sweeter than vaniller,
When they meet him
Sure they want to eat him.*^[2]

После се обърна към Харви:

— Отиваме на брега тази сутрин, нали?

— Наистина ли, Джими?

— Разбира се!

Коркоран изобрази нагледно своята увереност, като удари дланта си с юмрук.

— Отиваме в Лас Кантерас. Току-що говорих с капитана. Той ми каза, че това е най-доброто място от този сорт. Една кръчма, където те хранят много добре, и пясъчен плаж за къпане, просто да полудееш от радост.

Мисълта за плаж, който би го подлудил, предизвика слаба усмивка върху устните на Харви.

— Добре, Джими, ще отидем.

Джими се усмихна широко, цялото му нарязано от белезите лице се изкриви.

— Как ми се щеше да откажете! Щях да ви убия на място, честна дума. Днес след обед имам да върша много работа, разни лични неща, но сутринта не се отделям от вас.

Слязоха на прашния вълнолом, заслепени от силното слънце. Коркоран крачеше с вид на собственик — тържествен, с втикнати палци в ръкавите на жилетката, с клечка между зъбите, като се оплакваше от мързела на туземците и философски разсъждаваше върху жените. Той купи от една сбръчкана старица букетче теменужки и го затъкна в бутониерата си, предложи емфие на един въшлив просяк и най-после спря пред древна каручка, впрегната с една кранта.

— Аха! — провикна се той. — Точно каквото ни трябва. Кончето обещава да се задържи на краката си, а и каляската е с колела. Колко до Лас Кантерас, негре?

Коларят сви рамене, изразявайки своето недоволство, но все пак показва четирите си пръста.

— Четири английски шилинга, сеньор.

— Да имаш да вземаш! Давам ти две пезети и една шипка емфие отгоре.

— Не, не, сеньор, невъзможно. Мойто много хубав кола, много бързо мой кон.

— Ти майтап ли си правиш с мен?

Коларят го обсипа с поток от думи и придружи речта си с умолителни жестове.

— Какви ги дрънка този? — попита Коркоран, като се почеса по главата. — Не разбирам думичка от този смешен език.

— Той казва — отговори спокойно Харви, — че ви познава много добре, че сте най-големият самохвалко, съществувал досега на земята, че никога не сте залепял Смайлър Бърдж във въжетата на ринга, че, напротив, той е щял да ви приспи с едно светкавично дясно кроше. Той прибави, че сте стар и грозен, че се хвалите, че жена му е на смъртно легло и че има шест деца, които не са по-добре, че сърцето му ще се пръсне, ако не платите четирите шилинга, за да се качите в този великолепен екипаж.

Джими бутна каскета на темето си.

— Тогава да му дадем два шилинга — каза той несигурно. — Хайде, даваме два английски шилинга!

Лицето на коляря разцъфна в пленителна усмивка. Той слезе от капрата, отвори скърцащата вратичка с благороден жест, скочи отново на мястото си и изплющя победоносно с камшика. Два английски шилинга! Пет пъти повече от обичайното.

Що се отнася до Джими, той се изтегна върху изтърбушените седалки и докато колата се тръскаше по неравния паваж, измърмори пренебрежително:

— Ето как трябва да се действа с тези хитреци. Винаги съм разбирал от сделки. Ако човек не си отваря очите, тези типове ще те изиграят.

[1] Английска моряшка песен, „Арчи се върна в града. Той е идол за жените и всички мъже му завиждат“. — Б.пр. ↑

[2] „Той пленява всички жени и е по-сладък от ванилов крем. Когато го срещнат, те искат да го изядат.“ ↑

10.

Мери Филдинг също чу Рентън да хвали прелестите на Лас Кантерас и изпита желание да види този малко известен плаж. Сега лежеше изтегната на сгорещения от слънцето пясък и топлината проникваше през още влажния ѝ костюм, капчици вода блестяха по гладката кожа на краката ѝ. Ободреното от вълните ѝ тяло беше изпълнено с живот. Извивката на малките ѝ гърди беше грациозна като цвете и лека като полет на лястовичка. През спуснатите си клепачи, сякаш да задържи в себе си прекрасното чувство, което изпитваше, тя наблюдаваше красотата наоколо. Позлатеният плаж със заоблени очертания, водата, по-синя от небето, линията на скалите, в които вълните се разбиваха с гръмотевичен шум и изхвърляха струи пяна, далечният връх, блестящ и могъщ като бог. Колко е щастлива, че дойде!

Тук тя можеше най-после да диша свободно, с полепнал по голото ѝ тяло пясък, да усеща същината си. В душата ѝ се зараждаше някакво неопределено чувство, по-чисто от белотата на пяната, по-блестящо от снежния връх. Един спомен, един стремеж, а може би и двете. Тя никога досега не си бе давала сметка колко изкуствен, лъжлив и празен е всекидневният ѝ живот. И никога не бе го мразила и презирала толкова много. Фалшивите светски маниери, традициите на Бъкден! Да, струваше ѝ се, че даже Бъкден, с тухлените си, покрити с плесен стени, я смазваше под вековното и тайнствено достойнство на времето.

Върната за миг към първичността на природата, сега всичко това ѝ се струваше далечно и неясно, чезнещо като пясъка, който се плъзгаше между пръстите ѝ.

Тя се надигна, за да погледне Дибс и Елиза, седнали малко подалеч под сянката на огромен чадър. Мисис Бейнъм не се бе съблякла, тъй като морската вода не била полезна за кожата ѝ, но Дибс, подтикнат от някаква старческа живост, бе оголил набръчканата си

кожа и се пъчеше по шорти като мумия, изложила стария си скелет на милувките на вятъра.

Мери се подпря на лакът и се заслуша в брътвежа им, раздражена от дребнавостта им.

— Елиза — казваше Дибс, — не можете да ме убедите, че скучаете тук.

Без да му обръща внимание, Елиза продължи да пудри грижливо върха на носа си. Само за един час, тя ставаше жертва на желанието си за съвършенство.

— Знаете много добре, че скучая винаги и навсякъде — каза тя най-после, когато никой вече не се надяваше, че ще отговори. — Тук няма мъже!

— Как така? — изхихика Дибс. — Няма мъже ли? Ами аз?

— Вие!

Такъв беше разговорът им. След няколко минути тя каза:

— Искам цигара. И я запалете, моля. Внимавайте само да не я намокрите, че ще получа нервна криза.

Тя добави, след като размисли:

— Сега, когато вашето тяло не е тайна за мен, аз ви измислих прякор, който идеално ви пасва. От днес нататък ви кръщавам „Сексапил“.

Той откри една ахатова табакера в малката ѝ ръчна чанта от златна мрежа, извади от нея със старческите си пръсти с издути вени една цигара и внимателно я запали.

— Подайте ми я, без да ме карате да се обръщам — каза тя и протегна ръка през рамо. — Като гледам кожата ви, се разболявам.

— Кожата ми ли? — извика обиден той. — Какво ѝ има на кожата ми? Всички жени досега са я оценявали по достойнство.

— Сигурно, но това е било преди да сложите корсет, миличък.

Дибс се ядоса и изпита желание да си отмъсти.

— Много сте глупава, Елиза. Между другото, не разбирам, защо оставяте тоя тип, Трентър, да тича подире ви.

— Да, той е много скучен, но се е заел със спасението ми!

— По-добре кажете, че този глупак е лудо влюбен във вас.

— Той не си дава сметка за това. — Тя смукна от цигарата и продължи: — Ако не беше толкова досаден, може би щях да задоволя

тази си прищявка. Само един път, колкото да се позабавлявам. Нали, Дибс, пардон, Сексапил?

— Прекалявате, Елиза — отвърна Дибс и изправи кокалестия си гръб. — Преминаватте границата. Наистина виждам, че вече не съм в крак с модата. Младото поколение направо ме смайва. По мое време ние изживявахме малки приключения, но бяхме дискретни, проявявахме тактичност, и поне бяхме учтиви!

— И никога не забравяйте да кажете: „Ако позволите“, нали така Дибс, сърце мое.

Той подскочи ядосан.

— О, Елиза, вие сте направо безсрамна!

— Безсрамна? — Тя размисли за миг. — Не, само съм безочлива. Не се смятам безсрамна, докато не ме заварят в нечие чуждо легло.

Мери се вслушваше в разговора им с напрегнато лице. При последните им реплики тя направи отчаяно движение:

— Не говорете така, Елиза, моля ви — каза тя сериозно с отправен към морето поглед, — вие разваляте всичко. Това е ужасно!

— Развалям всичко ли? Малка Мери, вие сте очарователна! Кой ме домъкна в този загубен край, където скучая до смърт? Кой отклони поканата на Кар да ни заведе на обяд в Куней? Кой настояваше да дойдем тук? Всъщност на него никак не му се искаше. Изглежда достойнството му бе накърнено!

Тя направи дупка в пясъка и с деликатни движения зарови цигарата си.

— Изпитвам ужас от елегантните ресторанти — промълви Мери, сякаш се извиняваше. — Всичко в тях е изкуствено, надуто и скучно. Ето защо предложих да дойдем тук. Толкова е живописно, местността е прекрасна. Що се отнася до Кар, на него му е безразлично. А ако не му се харесва, да не идва.

— Ще дойде. Ето защо съм толкова спокойна — каза Елиза. — Той си глътна езика щом ви видя.

При тези думи Мери изпита отвращение. Тя разтърси глава, за да се освободи от него и отблъсна една неоформена мисъл.

— Отивам да се изкъпя — каза тя.

Изправи се с лекота и се втурна към кипящата вода. След първите вълни, които достигаха с бяла пяна до кръста ѝ, водата ставаше опалово синя, като въздуха, като шарената светлина в пещера

с кристални стени. Краката ѝ се отделиха от хладния пясък и тя с удоволствие заплува към сала, който се люлееше на половината път до скалите.

Тя плуваше с увлечение. После с радостен вик се хвана за сала и се покатери очарована върху покритите с рогозки дъски. Отпусна се с разперени ръце и опряла буза до влажното лико остана неподвижна, безкрайно облекчена, че е далеч от отровния език на Елиза.

След малко усети, че не е сама. Бавно обърна глава. В самия край на сала лежеше Харви Лийт.

Те се гледаха един друг известно време, което се стори на Мери цяла вечност. Без дрехите, тялото на Харви беше неочаквано елегантно и атлетично. Раменете му бяха широки, бедрата тесни, а краката мускулести и прекрасно издължени. Младата жена усети, че го разглежда и засрамено сведе очи.

— Не знаех... Не мислех, че ще ви намеря тук.

— И аз съм учуден. Но както виждате, тук съм!

— И аз съм тук! — засмя се тя. — Ние пак пътуваме заедно, но с друг кораб. Не е ли забавно?

Нищо не беше по-банално от тези няколко думи, но все пак под привидната шега изплува онова странно безпокойство, което я обхващаше толкова често. От далечното минало в нея като че извираше някаква жизнена сила, която я теглеше към нейната орис. Това дихание преобразяваше живота ѝ и оцветяваше настоящия миг с багрите на мечтите ѝ. Тя не разбираше, чувстваше се беззащитна. Пръстите ѝ нервно мачкаха стръкче тръстика. Не намираше сили да погледне Харви.

— Колко е хубаво — каза тя възбудено, — морето, слънцето, снежният връх! Толкова хубаво, че имам чувството, че вече съм виждала тази местност.

Той не отговори. Седеше безучастен, леко полюляван от движението на сала, сякаш плуваше между небето и морето като в омагьосано царство. Погледът му беше неподвижен, мисълта му погълната от грациозността на това женско тяло. „Толкова е хубаво“, беше казала Мери. Харви си повтаряше тези думи и чувстваше как кръвта бие в слепоочията му. Красотата! Интересувала ли го е тя някога? Опитвал ли се е поне веднъж да разгадае нейната тайна? Досегашният му живот беше суров и строг, подчинен на неумолими

закони и направляван от търсенето на истината. Но защо? От любов към човечеството? За да му помогне? Не, разбира се. Той се подчиняваше само на студения разум. Днес нещо непознато озаряваше душата му, всичко беше преобразено и някакво непознато досега чувство вълнуваше сърцето му.

— Наричат този остров „Grand Canaria“ — каза Мери тихо. — Тези думи са толкова съдържателни и живи, че ще си ги повтарям винаги, когато искам да си спомня за това пътуване.

Думите ѝ едва достигаха до Харви и новата светлина, която проникваше до дълбините на неговата същност, ги караше да звучат някак нечувани досега, изненадващи и странни.

— Утре ли напускате кораба? — попита той.

— Да, ще останем в Ортава.

Това беше фатално, неизбежно. Тя щеше да замине. Тази вечер „Ауреола“ ще навлезе отново в открито море, ще доплува в топлата нощ до друг остров и после, когато настъпи утрото, Мери ще изчезне.

— Ортава е много спокойно място — продължи тя. — А аз преди всичко търся спокойствие. Господин Кар се е погрижил за нас. Ангажирал е апартамент в „Сейнт Джордж“. Господин Кар е агент на мъжа ми на островите.

— Разбирам — каза той.

Цялата му напрегнатост изчезна. Изчезна и онова чувство за светлина. Но все пак, нещо бе останало... Не всичко е свършено. Той стисна устни и я погледна втренчено.

— Сигурен съм, че ще се забавлявате в Ортава.

— А вие? Ще продължите ли с „Ауреола“?

— Да, ще се върна с кораба.

Мълчанието, което последва, натежа от неизказаните им мисли. После тя направи едно движение с ръка, сякаш да задържи някаква изчезваща радост.

— Елате да обядваме заедно, в дървените бараки. Там има едно малко прелестно заведение. Моля ви! Господин Кар ще ни намери там и за мен ще е истинско удоволствие, ако дойдете с нас.

Харви съзнаваше, че не може да приеме, но тази покана породил в него удоволствие, смесено с мъка.

— Съжалявам, но не съм сам. Тук ме доведе Коркоран.

Той посочи към морето. Далече навътре се виждаше Джими, който играеше като стар тюлен сред вълните.

— Нека дойде и той — каза бързо тя. — Каня и двама ви.

— Той има ангажимент в града.

— Но вие не сте зает, нали?

Пак ли щеше да бъде нелюбезен като на парахода? Огорчен от този спомен, този път той се въздържа да откаже.

— О, най-последно! — извика тя очарована. — Ще дойдете. Ще дойдете да обядвате с мен.

Тези думи предизвикаха слаба усмивка върху устните му, и като видя тази усмивка, тя скочи и с радостен устрем се хвърли във водата. Буйността на скока ѝ заклати сала толкова силно, че Харви се търкулна и неочаквано бе пометен от една вълна.

Той отвори очи под водата. Тялото на Мери се плъзгаше пред него, блестящо и чисто като лунен лъч. Той се подаде на повърхността, за да поеме въздух, поколеба се дали да продължи да я следва, но се отказа и бързо заплува към брега.

В кабинката миришеше хубаво на бор и той бавно се облече. Освежената му кожа бе леко зачервена, а унесенният му поглед сякаш преследваше някакво видение.

Когато и Джими излезе на брега, Харви му предаде поканата, която бе приел от негово име.

Коркоран го погледна учуден, като с професионална сръчност се разтриваше с хавлиената кърпа. Неясни мисли се блъскаха зад дебелия му череп.

— Гледай ти — каза той, — една такава покана е основание да се възгордеете. Ако нямах неотложна работа, щях да остана с вас. Във всеки случай преди да тръгна, ще се обадя на компанията.

След десет минути двамата влязоха в малкото ресторантче.

Тя бе казала „прелестно кътче“ и това определение беше близо до истината. Дървената постройка беше малка, но много чиста. Боровият под бе излъскан до блясък, масите кокетно застлани със сини покривчици, а вратата широко отворена към морето, небето и далечния връх. В дъното имаше кръгъл бар, с голямо разнообразие на бутилки. Учудващо беше, че Харви даже за миг не изпита влечение към алкохола, за който бе копнял преди. Зад бара, един келнер само по риза, седеше отпуснат на една табуретка и подръпваше тънките си

мустачки, които приличаха на поставена не на мястото си вежда. В единия ъгъл имаше мюзикбокс със странен външен вид.

Щом забеляза мюзикбокса, очите на Джими светнаха от удоволствие. Той пхна една монета и помещението се изпълни с луда, креслива музика. След няколко поклащания на раменете той лудо затанцува... Келнерът се усмихна. Един младеж, който лениво отпиваше питието си на бара, също се усмихна. Лицата на семейството испанци, които обядваха в ъгъла, се проясниха. Всички разбираха много добре Джими, всички бяха очаровани от този изблик на веселие. Музиката се лееше като поток. Краката на Джими тропаха със замайваща бързина по пода. Келнерът пляскаше в такт с ритъма на музиката. Дебелата испанка с вързана под двойната ѝ гуша кърпа, тактуваше весело с глава, а младежът на бара припяваше с теноров глас и отваряше грамадната си уста също като виещо куче. Приятни миризми се носеха на талази откъм кухнята и апетитният дъх на чесън се смесваше с този на морето и със звуците на ритмичната мелодия.

Точно в този миг се появи лейди Филдинг, следвана от Кар, Дибдин и Елиза. Изведнъж всичко замря. Запъхтян, Джими застина с глупаво изражение на лицето, келнерът стана пъргаво от табуретката, а музиката рязко секна.

— Браво! Браво! — извика Мери, пляскайки с ръце. — Обожавам тази песен, започнете отново!

Уилям Кар даже не се усмихна. Изправен на прага, той обходи с високомерен поглед развеселените хора. Възбудата им угасна от презрението в очите му. Никога не бе стъпвал в такава вулгарна кръчма и едва ли щеше да дойде повторно тук. Само желанието му да задоволи каприза на една красива жена го принуди да излага достойнството си на джентълмен на такова място. Надменно скован в копринения си костюм, той нахално изгледа Харви. Лийт бе застанал недалеч от своя приятел, този груб ирландец, с ръце в джобовете на купеното готово сако. Достойнството на Кар не допускаше да бъде представен и затова той застана предпазливо настрана, докато Коркоран се сбогуваше.

— Искрени съжаления и довиждане на компанията — каза Джими. — Нямам късмет и това си е! Много съм зает с уреждането на важни дела. Трябва да изпратя телеграма, а това не е всичко!

Сериозният му вид показваше, че има да защитава важни интереси и след като поздрави галантно, той си тръгна.

— Кой е този тип? — измърмори презрително Кар.

— Един мой много добър приятел — отговори Харви.

Двамата мъже се изгледаха.

— Подозирах — каза бавно Кар.

Всички заеха местата си около една от масите. Атмосферата беше натегната. Съдържателят, който беше с романтична душа, бе надминал себе си. Кръчмата му не се посещаваше всеки ден от високопоставени англичани, а и малката графиня, която поръча обяда, беше очарователна. *Hermosa, muy bella!* Безупречно колосаните салфетки бяха сгънати по фантастичен начин. Върху всяка чиния имаше букетче теменужки. Малките черни маслини бяха едно удоволствие, а поръчаният омлет с червен пипер беше върхът на кулинарното изкуство. Сега той поднасяше салатата.

— О — извика Мери, — искам чесън за салатата.

Кар трепна шокиран, но прикри изненадата си зад пристъп от кашлица.

— Но разбира се — каза той.

И като се обърна към келнера, грубо заговори на лош испански. После се наведе към лейди Филдинг.

— Наистина, трябваше да оставите аз да организирам този ден, Мери. — Той произнесе името ѝ, сякаш това обръщение беше нещо съвсем в реда на нещата. — Хиляди пъти по-приятно щяхме да обядваме в клуба. А следобеда можехме да поиграем голф. Гордеем се с нашата площадка.

— Но аз не съм дошла в Лас Палмас да играя голф.

— Оставете ме аз да уредя всичко в Ортава. След два дни ще ходя в Санта Круз и ще мина да ви видя.

Самодоволният му вид показваше недвусмислено, че тя не можеше да не е пленена от неговата привлекателност и поласкана от вниманието му. Толкова жени бяха останали покорени от чара му, който, според него, беше неотразим. Той наистина притежаваше повечето качества, необходими за тази цел — танцуваше прекрасно, играеше превъзходно голф и тенис, беше елегантен ездач, на времето бе шампион на колежа по бокс, играеше добре бридж и се чувстваше удобно във всеки будоар. Баща му, скромнен пастор, бе похарчил много

пари за възпитанието му, но то бе напълнило главата му само с добри маниери, без да докосне мозъка му. Той притежаваше способността да се нагажда, което му помагаше да си създава връзки, и то такива, които можеха да му бъдат от полза. Ето как беше станал приближен на Майкъл Филдинг и сега водеше охолан живот, беше материално осигурен, имаше чудесно положение и беше много известен на островите. Сам той си признаваше, че не е за съжаление.

Кар се запозна с Мери Филдинг в Англия и често ѝ се възхищаваше, но отдалеч. Сега тя стоеше до него, млада и прелестна, може би малко странна. (Каква смешна идея да покани един почтен човек в тази мръсна кръчма!) Тя винаги е минавала за особена. (Този порив към простотата и други подобни...) Един глупак я бе нарекъл даже „Алиса в страната на чудесата“. Но въпреки това, или може би именно за това, тя беше безкрайно привлекателна.

Той отново се наведе към нея и нежно я докосна с ръка.

— Що се отнася до удоволствията, можете да разчитате на мен. Сигурно страшно сте скучала на малката „бананова лодка“?

Тя го изгледа с любопитството на дете, което за пръв път вижда някакво животинче.

— Не, не толкова, уверявам ви.

Той се засмя снизходително.

— Добре, сега ми позволете аз да ви развличам. Обещавате, нали? Иначе ще бъда много нещастен. Знаете ли, човек обикновено мисли, че обществото тук е съвсем първобитно, но това не е вярно. Разполагаме с всякакви забавления. Страната е най-приятната и най-очарователната, за която може да се мечтае.

Той явно преувеличаваше, но това беше типично за приспособил се към живота на колониите човек, успял да оцени техните достойнства и да има за тях представата, която сам си е създал. Той прибави възторжено, като наблюдаваше с крайчеца на окото си ефекта от думите си:

— Истинско „утопично“ царство. Всичките му поданици се забавляват. — Той стана лиричен. — Хора и животни, всички се веселят от сутрин до вечер.

Лицето на Харви беше каменно. Самият той беше завладян от неудържима антипатия и беше отчаяно, глупаво ядосан. Обърна се към Кар:

— Видях няколко мулета на пристанището тази сутрин. Бяха безподобни мърши, измъчени от мухите. Не изглеждаха никак весели.

Кар се изпъчи и леко свъси вежди:

— Кой говори за мулета? Те не са интересни.

— Също и комарите, предполагам — каза Харви и пропъди с махване на ръка едно от тези нахални насекоми, което се навърташе около чинията му. — За тях също никой не се интересува, нали?

Веждите на Кар се сключиха над носа му.

— Не — каза той иронично, — никой освен старите баби и страхливите туристи.

— Така значи — продължи Харви, — комарите също се веселят и никой не страда от това. Треската е непозната. Всичко е наред в най-хубавата страна на света.

Изглежда Кар разбра намека. Той злъчно се засмя:

— Най-последно разбирам. Чули сте някакви измислици и сте се уплашил. Трябваше да се досетя по-рано.

Дибс озадачен остави вилицата.

— Но за какво говорите? Нищо не разбирам.

Кар направи презрително движение.

— За нищо. Плъзна слух, че имало случай на треска някъде из островите. Но никой не му обръща внимание. Винаги се намира по някой страхливец сред туземците, който да извика: „Вълк!“, но такива глупости не могат да се приемат за сериозни. Благодаря на Бога — прибави той с преднамерен патриотизъм, — че ние, англичаните, съумяваме да сложим всичко в ред.

— Истинско британско хладнокръвие — каза Елиза. — Все пак можеха поне да ни предупредят. От тук нататък всеки комар ще ме хвърля в паника. Ето, вече навсякъде ме сърби.

— Тази сутрин на пристанището доста ни изпохапаха — каза лейди Филдинг.

— Не се безпокойте, Мери. — Кар заговори успокоително като милваше ръката ѝ. — Всичко това е глупост. Един случай на треска не заслужава да му обръщаме толкова внимание. Бъдете спокойна, ще съумея да ви предпазя от всякакъв риск.

Тя издърпа ръката си и добави със странно зареян в далечината поглед:

— Човек никога нищо не рискува. Нещата се случват, или не се случват, това е всичко.

— Разбира се — кисело се съгласи с нея Кар. — Ще се грижа да не ви се случи нищо лошо.

Харви вътрешно кипеше, но нищо не каза. Опасенията му бяха смешни, разбира се. Само разсъждения на човек на науката. Той обаче беше наблюдавал случай на жълта треска у един моряк в лондонското пристанище и не можеше да забрави ужасните последици на болестта. Тя протичаше по-остро от холерата и беше по-смъртоносна от чумата. Ето защо, като слушаше този невеж глупак да разправя, че това не било нищо, като го гледаше как самодоволно се надува, идеше му да полудее. И тъкмо се канеше да му отговори, когато ставането на Мери го възпря.

— Хайде да прием кафето вън, на терасата — предложи тя.

Масите на терасата бяха наредени в единия ъгъл, под сянката на навеса. Съдържателят поднесе кафето с нещастния вид на човек, убедил се, че хармонията на деня е нарушена.

— Спи ми се — каза Елиза и притвори клепачи.

Никой не отговори. Никой нямаше какво да каже. С протегнати крака и ръце в джобовете Харви мрачно размишляваше. Леко отпуснатата долна устна на Дибс означаваше, че скучае. Той намираще Кар много посредствен, обеда също, а на всичко отгоре беше вреден и за черния му дроб.

Мери седеше с тъжен поглед, като че ли обмисляше някаква съкровена тайна.

— На сала — каза тя унесено на Харви, — преди малко, спомняте ли си? Чувствам се така, сякаш вълните все още ме люлеят...

И очите ѝ го заляха с непозната досега нежност.

Кар, с чаша в ръка, кръстосваше верандата, като претенциозно гримасничеше и спираше за момент да побутне с крак някое малко гущерче, което се припичаше на плочите. От време на време той милваше с поглед нежния тил на Мери, по който се къдреха мънички букли.

Тя се бе отнесла към него с изненадващо безразличие! Но обзет от разкаяние, той се усмихна, приближи младата жена, придърпа стола си към нейния се приготви за интимен разговор.

Тя го спря рязко и каза:

— Искам да се върна на кораба.

Кар се наведе и отчаяно запротестира. Как така? Вече? Та „Ауреола“ вдига котва чак в осем часа! Има достатъчно време да направят една разходка около Пуерто, моторницата му е на тяхно разположение в пристанището. После всички ще отидат да пият чай в клуба! След като възвърна доброто си настроение, той беше готов да отстъпи и намираше, че животът е приятен. Но Мери разсеяна, стана. Другите можеха да останат, ако им беше приятно. Тя реши да се прибере.

Но и другите нямаха желание да останат в Лас Кантерас. Платиха и групата потегли през тесния провлак, който ги делеше от плажа на Пуерто. Както беше казал Кар, моторницата му ги очакваше, но вече не се отвори дума за разходка. С оскърбен вид той подаде ръка на Мери и ѝ помогна да се качи. Другите също се настаниха и моторът забръмча. Докато прекосяваха заливчето, настроението на Кар малко се подобри. Той седеше до Мери и през тънката коприна на роклята усещаше топлината на тялото ѝ. Той направи опит да я докосне с коляното си, но тя остана безразлична, с отправени към далечния хоризонт очи. Все пак той не се отчая. С жените човек никога не е наясно. Те са такива странни същества!

Пет минути по-късно лодката опря борд до „Ауреола“. Той скочи бързо, за да помогне на Мери да изкачи стълбичката. Никой по-добре от него не можеше да придаде интимност в лекото стискане на една женска ръка. Той вече бе протегнал ръката си, когато някой грубо го измести.

— Това е моя работа! — каза тихо Харви и в гласа му прозвуча сдържан гняв. — Разбрахте ли?

— Моля? — Кар беше изумен. — Какво желаете?

— Дръпнете се — през зъби каза Харви, — ако не искате да се намокрите!

Кар не можа да отговори, толкова беше стъписан, само се отдръпна пред този заплашителен поглед. Докато се окопити, всички бяха напуснали лодката.

„Дявол да го вземе този тип! Защо не му ударих един в зъбите?“

Усмивката беше замръзнала на устните му. Той с голямо усилие успя да я задържи. След това свали шапка и я размаха любезно.

— Довиждане! Ще се видим другата седмица, не забравяйте!

Той се отпусна тежко върху седалките на моторницата, като си обещавахе, че нищо няма да е в състояние да му попречи да отиде и да види Мери.

11.

Същата вечер в шест часа, когато слънцето огряваше в розово с последните си лъчи върховете на Санта Ана, Робърт и Сузана се качиха последни на борда, защото Коркоран се беше върнал много по-рано. Обувките им бяха прашни. Те не бяха взели кола на връщане, за да пестят. Раменете на Сузана бяха отпуснати и тя изглеждаше изморена. Робърт се държеше стоически, с вида на човек, който не се е забавлявал, а е изпълнил дълга си.

Погълнати от мислите си, те бавно и мълчаливо се качиха по мостчето. Щом Сузана стъпи на палубата, тя забеляза Харви, който се разхождаше напред-назад близо до главния люк за каютите. Изведнъж очите ѝ светнаха и тя се изправи, сякаш освободена от умората и страха. Нещо в нея пееше: „Той се е върнал, изглежда добре, много добре!“. Грубоватата ѝ фигура за миг стана лека и подвижна, един слънчев лъч позлати безцветните ѝ коси. Със светнало лице тя спря за миг в края на мостчето, преди да последва брат си към каютите.

— Доволна съм, че се прибрахме, Робърт — каза тя, — денят беше изморителен.

Той не отговори. Очите на Сузана отново потъмняха, но тя каза простичко:

— Ще си полегна малко, главата ме боли. Вие се чувствате добре, нали, Робърт? Ще можете ли да изкарате без мен до вечеря?

Той се стегна и в гласа му прозвучаха нотки на оскърбена добродетел:

— Струва ми се, че винаги съм много добре — и с вдигната глава напусна каютата, като внимателно затвори вратата след себе си.

Наистина ли беше добре? Изправен пред огледалото, той огледа разсеяно образа си и лицето му се видя чуждо и бледо. Объркан, той седна на леглото и отпусна глава в ръцете си. Това посещение в Арукас, от което отчасти зависеше и успехът на мисията му, бе за него истинско мъчение. Разсеян и невнимателен, дори когато разискваха проблема за прокламацията на испански, той щеше да забрави

препоръчителното писмо, което трябваше да занесе на господин Роджърс в Лагуна. Едно-единствено нещо занимаваше мисълта му — Елиза! Защо само името ѝ, даже без да го произнесе на глас, го караше да се черви? Имаше ли някаква причина? Не, никаква. Сузана, пътниците, всички клюкари на света можеха да го сочат с пръст, да го подозират и да се съмняват в чистотата на чувствата му. Но той знаеше добре, че те грешат. Неговото усърдие беше благородно и чисто, изпитваното вълнение го приближаваше до Бога, душата и съвестта му бяха спокойни. Елиза! Колко е красива! Това обаче беше ли срамно? Красотата е дар от Създателя. Той сам я е вложил в диханието, което оживи грубата глина и ѝ даде безсмъртна душа. И трябваше ли той да я осъди, само защото тази жена беше грешница, и да продължи пътя си, без да ѝ протегне ръка за помощ? Не, хиляди пъти не! Той ще подкрепи тази жена, ще я откъсне от порока, беше си го обещал още първия ден, когато я видя. Мисълта, че днес се бе отделил от нея и бе пропуснал възможността да прекарат три дълги часа заедно, го изпълваше с болезнено съжаление. Да, болезнено, нямаше друга дума. О! Да я спаси! Едно прекрасно видение застана пред очите му. Елиза до него, възродена, пречистена! Каква възвишена мечта! В нея се смесваха хаос от звуци, цветове, пърхане на ангелски крила, които бавно се разперват, триумфални тромпети, тръбящи небесни мелодии, въздушни бели одежди, розови и сладки устни, златни прегради, отворени към вечността и гърди за отмора... О! Това беше много, твърде много за едно нещастно човешко сърце. Той вдигна очи. Кръвта нахлу в главата му, ноздрите му потрепваха. Той извика:

— Христос е силата ми. С неговата подкрепа мога да опитам всичко, даже и невъзможното.

За момент той остана седнал, обърнал поглед към небето. После стана, изми ръцете и лицето си, смени яката на ризата си и се качи на палубата.

Елиза беше там, в един закътан ъгъл. Въпреки надеждата си, Робърт толкова малко очакваше да я открие там, че всичката кръв нахлу в сърцето му. Малко по-далеч, близо до капитанската каюта, мама Хемингуей се бе отпуснала в едно кресло и можеше лесно да мине за куп въжета или някакви други корабни принадлежности.

Тя не бе мръднала през целия ден и хитрите ѝ наблюдателни очи бяха нащрек.

Трентър, без да я забележи, се запъти направо към Елиза.

Тя вдигна глава.

— Вие съвсем се изгубихте — вяло му каза Елиза.

Харесваше ѝ да бъде обожавана и робската преданост, изписана върху лицето на Робърт, я правеше почти учтива.

— Принуден бях да направя едно посещение. Беше невъзможно да откажа — бързо обясни той. — Но... През целия ден съм мислил за вас...

Тя се прозина и безсрамно оголи белите си зъби, правилно наредени в широката ѝ начервена уста.

— Вие сте уморена — каза той. — Много сте се измъчила днес!

Съчувствието му беше чисто братско. Но тогава защо не отпрати част от него и към Сузана, също изморена и с главоболие?

— Скучах до смърт. Денят беше абсолютно неинтересен — каза Елиза.

— Мога да кажа същото — отговори той, подпря се на перилата и ѝ се усмихна. — Въпреки че скука е една дума, която никога не трябва да използвам, когато съм доволен, че съм изпълнил дълга си. Нашето посещение в Арукас сигурно ще е от полза. Искам да кажа, що се отнася до успеха на мисията ми. Хората, с които се видяхме, обещаха да подпомогнат финансово нашето дело. Дадоха ни препоръчително писмо до един от най-богатите плантатори в Лагуна. Сега можем без страх да вървим напред.

Той размисли един миг:

— Чудно нещо! През целия ден не изпитах влечение към моите проекти за работа, а сега, докато разговаряме, просто не мога да се сдържа. Чувствам се пълен с енергия и това е толкова важно за мен...

— Защо?

— През целия си живот не съм имал друга цел, освен своята работа. Бях озарен от божията милост и мислех за своето спасение още като дете. Но бях беден, трябваше да се боря, за да се издигна и да постъпя в семинарията, да водя упорита борба, за да стана достоен орач на Господната нива.

Тя го измери със скептичен поглед. Наистина ли е искрен? Не ѝ се вярваше. Тя подхвърли:

— Историята на живота си ли ще ми разказвате?

— О, не, разбира се — протестира той. — Просто изпитвам желание да ви говоря... за всичко, което ме засяга, за това, което съм аз всъщност. И не съумявам да се сдържа.

Настъпи мълчание. Любопитството на Елиза беше подразнено. Тя запита вдигнала леко вежди:

— Никога ли не сте докосвали жена?

— Никога.

— Наистина ли?

Той кимна отрицателно и устреми в нея блестящите си, широко отворени очи, които я гледаха с кучешка преданост.

— Дявол да го вземе — прошепна тя на себе си, — значи е вярно, макар че пътят от Кънектикът до тук е толкова дълъг!

— Моля?

— Казах, че трябва да ви наричам Йосиф.

Той се изчерви, без да я разбере.

— Йосиф? Но моето име е Робърт.

— Винаги ще мисля за вас като Йосиф. Според мен това име е било предопределено за вас. И още... не зная... Ще видим.

Въпреки че изглеждаше сериозна, той изпита ужасното подозрение, че му се подиграва и затова извика със сериозен и патетичен глас:

— За мен е необикновено щастие, че ви срещнах. Такова щастие, че просто не мога да свикна с мисълта, че вие ще изчезнете от моя живот като... — и с особено усърдие, подкрепяйки думите си с жестикулиране, той изрече надуто и блудкаво, — като кораб, който се плъзга в нощта! Не е възможно срещата ни да е била случайна и от нея трябва да се родят плодове. Да, трябва! Разговорите, които сме водили, няма да бъдат напразни, защото съм готов да жертвам дясната си ръка, само за да стана оръдие за вашето спасение.

Гласът му отслабна и заглъхна. Смазан от вълнение, той постави умолително ръката си върху рамото на Елиза. После каза с проникновен глас:

— Искам да ви дам някакво доказателство за чувството, което изпитвам към вас. Позволете ми да ви подаря за спомен един предмет, който няма голяма стойност, но за мен е особено скъп. Това е една малка книжка с благочестиви правила. Даде ми я моята майка и от

двадесет години винаги я нося със себе си. Ако я приемете, ще бъда много радостен.

Погледът на Елиза се спря върху Робърт, после тя се обърна:

— Тази отвратителна жена там ни гледа. За мен е без значение, но за вас?

Той хвърли поглед назад и срещна очите на мама Хемингуей, която го наблюдаваше.

— На мен — заяви той, — ми е безразлично.

И леко смутен дръпна ръката си.

— Донесете ми този спомен след вечеря — каза Елиза, — през нощта, когато параходът напусне пристанището. Този миг ще бъде тайнствен и очарователен и ще бъде приятен край за деня.

Той беше възхитен и я погледна с възторг.

Зад тях мама Хемингуей, след като задоволи любопитството си, се измъкна от одеялата, с които беше омотана и тръгна към стълбата като влачеше крака.

— Каква дъртачка! — прошепна тя. — Санта Мария! Какъв идиот! Сигурно няма друг такъв на земята! И отгоре на това призовава Бога, за да благослови тази комедия. Ще умра от смях. Не издържам. Трябва да го разкажа на някого!

И като се тресеше от зловна радост, тя се заклатушка като жаба по коридора и влезе в каютата, където лежеше Сузана с мокра кърпа на челото.

— Хей! — извика подигравателно и безсрамно мама Хемингуей. — Подремнахте си малко, а? Много добра идея. Трябва да се грижите за себе си в тази страна, иначе ще ви хванат дяволите! Трябва да си поживее човек, съкровището ми, както прави малкото ви братче горе, на палубата.

Сузана едва-едва отвори очи.

— Брат ми ли?

— Същият — извика мама Хемингуей от сърце. — Същият симпатичен млад джентълмен, който така добре свири на хармониум. Санта Мария, в този момент сигурно не свири! Има право, бога ми! Давам благословията си! Хайде, хайде! Човек трябва да си поживее добре. Такива са принципите ми.

Сузана отвори очи.

— Какво искате да кажете?

Старата се закикоти:

— Не се безпокойте, миличка! Малкият Роби нищо не рискува. Само дето не е от дърво, това е всичко... Има право човекът, нали? Най-после, защо Бог е създал фустите?

Сузана отпусна глава и затвори очи. Върху лицето ѝ се изписа отвращение.

— Ще ви помоля за малко тишина. Боли ме главата.

Но мама Хемингуей беше неуморима.

— Бедничката, боли я главата! Разбирам ги аз тези работи, и мен ме е боляла глава, особено след някой гуляй. Не искам да ви отегчавам, миличка. Исках само да ви предупредя, че братчето ви Роби се забавлява добре с мисис Бейнъм. Ръка за ръка, „сърцето ми е твое“ и „дай ми устните си“!

Развеселена тя започна да тананика, клатеше глава и се превземаше:

*Oh, waltz me around Willie,
Around, around, around,
The music is dreamy, it's peachy creamy
And don't let my feet touch the ground.^[1]*

После продължи с обикновения си глас:

— Любовта е красива мечта! Няма що. От всичко това ожаднях.

И като надигна гарафата, тя отпи едра глътка и шумно се изжабурка.

Сузана се надигна от леглото и объркана гледаше дебеланата. Тя измъчено стана и бавно излезе от каютата, докато мама Хемингуей, която явно бе забелязала всичките ѝ движения, въпреки че бе обърната с гръб към нея, ѝ извика:

— Вземете шала ми, миличка, слънцето вече залязва и ще ви бъде студено на открито.

После се отпусна върху леглото, притисна ръцете си до гърдите и започна да се тресе в необуздан пристъп на смях.

Сузана се изкачи по стълбата цялата скована, с объркани мисли. Тя обходи с поглед палубата и видя, че Робърт го няма там. Най-вероятно се беше прибрал в каютата си. Мисис Бейнъм обаче все още

седеше в креслото, потънала в лениви размисли. Елегантната ѝ сладострастна фигура се очертаваше на фона на небето, подчертана от светлината на залеза. Нещо в тази обаятелна външност заслепи Сузана и я ужаси. Устните ѝ се свиха, а по лицето ѝ се изписа страх. Но тя притежаваше сила, която трудно можеше да бъде победена.

Сузана се отправи към другата жена.

— Защо не оставите брат ми на мира? — попита я без колебание, с нисък и дълбок глас.

Елиза вдигна очи, но веднага отклони погледа си.

— Параходни клюки, така ли? — измърмори тя. — Явно сте разговаряли на религиозни теми със старата клюкарка, тази испанска уличница.

— Не мислете, че можете лесно да ме смутите — каза студено Сузана. — Отдавна си давам сметка, че брат ми е увлечен по вас.

— Тогава защо не се обърнете към него?

— Говорих, но той не иска да разбере. Толкова е заблуден. Никога не съм го виждала такъв.

Елиза извади огледалце от чантата си и внимателно се напудри.

— Това е, защото вие се ужасявате от мисълта да не го загубите. Толкова е ясно. Години наред сте го обожавали и глезили и сега, когато той за пръв път се осмелява да погледне друга жена, вие правите трагедии!

Сузана пребледня и ръцете ѝ нервно се сгърчиха.

— Не е вярно. — Гласът ѝ трепереше, но беше твърд и категоричен. — Аз искам само да бъде щастлив. Любовта ми към Робърт е безкористна и никой няма да бъде по-щастлив от мен, ако той обикне една... една честна жена.

— Господи! — въздъхна Елиза и небрежно затвори пудриерата си. — Всичко това е толкова старомодно! Спестете ми тези глупави наставления.

— Съжалявам — каза студено Сузана, — но няма да го направя и ви моля да имате предвид думите ми.

— А сега ме оставете — каза Елиза, която започваше да се ядосва. — Моля ви, оставете ме. Възбудата ви ме изморява. Приличам ли ви на млада мъченица, хвърлена на лъвовете да я разкъсат на арената? Колко драматично!

— Подигравките няма да помогнат — каза Сузана със задавен глас, защото почти се задушаваше от възмущение. — Ще се закълнете, че... че...

Небрежното държане на Елиза изчезна за миг, сякаш тя захвърли от себе си ненужна дреха. Тя вдигна бавно глава и впи в Сузана поглед, пълен с нахалство и презрение:

— Вие сте една малка глупачка и истински започвате да ме отегчавате. Изглежда вие, „светиците“, не можете да оставите хората на мира. Искате всички да бъдат като вас. Какъв нечуван егоизъм! А отгоре на всичко си позволявате да се налагате. Не ви ли стига, че заключвате малкия си Роби под предлог, че бил второ издание на Спасителя? Уверявам ви, пет пари не давам кого ще покръствате. И няма да си пъхам носа във вашите работи. Но защо, дявол да го вземе, трябва да ви давам сметка с кого ще споделям леглото си?

— Не трябва... — промълви Сузана, — не трябва да говорите така... Това е ужасно!

Елиза се изсмя злобно, после стана.

— Поговорихме си приятелски и се позабавлявахме — каза тя безочливо с покровителствен тон. — Но мисля, че трябва да спрем до тук. Аз слизам долу.

И като остави одеялото, което държеше в ръцете си, да се повлече подире ѝ, тя мина покрай Сузана с грациозна стъпка и се отправи към стълбата.

Сузана остана неподвижна, с треперещи колене. Цялото ѝ същество се разкъсваше. Тя пламтеше. Струваше ѝ се, че вътре в нея нещо се стяга, смалява се и се загубва в мрака. Но поне беше разговаряла. Каза всичко, което ѝ тежеше на душата. Да, тази мисъл малко я успокои. Тя вдигна лице към небето, откъдето слънцето изпращаше последните си лъчи, подобни на златни вериги, спуснати направо от Божия престол.

Господ Бог! Той е там, горе. Тя беше доволна, че още можеше да се моли. Почувства се утешена. С поглед към висините, тя раздвижи устни и с неразбираем шепот отправи последната си молитва.

Изведнъж, като след черковна служба в катедрала, камбаната удари три пъти. Този звън събуди кораба. Във водата изплискаха вължета, машините заработиха и на задната палуба се чува викове,

които постепенно заглъгнаха. Лек, едва доловим ветреца раздвижи спокойния въздух и параходът заплува все по-бързо и по-бързо напред. „Ауреола“ бе отново в открито море.

[1] Да танцуваме, да танцуваме, Уили, да се въртим, да се въртим, да се въртим. Музиката е прекрасна, като праскова с крем. И нека не докосвам пода с крака. ↑

12.

Вечерята беше към края си. Мълчалива вечеря, върху която тегнеше смесено с различни чувства смущение и господстваше неизбежността на заминаването.

Капитанът, обикновено способен да оживи разговора, едва бе произнесъл няколко думи. Като че ли имаше сериозни грижи. Дали не му тежеше раздялата с една част от пътниците? Или безучастното му присъствие се дължеше на дълбок размисъл? Погледът му се спря няколко пъти върху Мери. Той попита:

— През цялото време ли смятате да останете в Ортава? В хотел ли ще отседнете?

След положителния отговор, той се поколеба с нетипична за човек като него нерешителност. После прибави:

— Местността е приятна. Отлично курортно място. Хотелът е чист, тих и вятърът духа винаги откъм морето.

Това беше всичко.

Харви се бе качил на горната палуба, щастлив, че е сам сред спокойствието на нощта, след задушния въздух в трапезарията.

Огнените лъчи на залязващото слънце малко по малко се бяха разтопили в морската шир. Небето бе отново спокойно. Лунният сърп се изкачваше над преплетените въжета на мачтите сякаш зад решетка. Звездите блещукаха все още срамежливо, по-слабо от светлините на Лас Палмас, забодени в края на небето като светеща нишка. „Ауреола“ се плъзгаше безшумно с пет възли в час. Като че ли корабът умишлено забавяше хода си, защото пътят, който трябваше да измине, беше къс и той искаше да отдалечи необходимостта да хвърли котва преди пукването на зората.

Вълните се разбиваха с плясък в бордовете на парахода и правеха мехурчета, които се пукаха с кадифено ехо и се нареждаха в сребърна бразда зад него.

Наведен над водата, Харви остави погледа си да блуждае в топлото затишие на нощта, пленен от очарованието на това чудно

спокойствие, което заливаше морето, земята и небето, но не и сърцето му.

Чу се шум от приближаващи се стъпки и някой сложи ръка на рамото му. Той не помръдна и каза, без да се обръща:

— Е, Джими, свършихте ли всичко, което искахте?

— Разбира се. Изпратих телеграмата и свърших всичко останало. Стариият Боб ще полудее от радост, като я получи. Нали ви казах, че богатството ми е сигурно.

— Много сте потаен за тази сделка, Джими — разсеяно каза Харви.

— А! Всяко нещо с времето си. Яребиците не ти падат печени в устата с много дрънкане наляво и надясно! — Той критично изглежда мрачния и строг профил на Харви. — Но вие сте добър приятел. На вас мога да кажа за какво става дума.

— Не сега, Джими — прекъсна го Харви, — сега не съм в състояние да споделям хорските тайни.

— Добре, добре — каза Джими, без да се разсърди.

Той отдръпна ръката си и вдигна юмруци с няколко лъжливи боксьорски движения във въздуха, след което посегна към табакерата си.

— Дадено, ще си поговорим, когато му дойде времето. Все пак, да не се казвам Коркоран, ако не ви заведе и запозная с професора щом пристигнем в Санта Круц.

Настъпи мълчание. Джими наостри обезобразеното си ухо:

— Чувате ли го? — насмешливо каза той. — Слонът в стъкларски магазин!

Зад капитанската каюта се чуха стъпките на Робърт Трентър. Той си тананикаше, което означаваше, че е загрижен. Когато религиозната му душа беше неспокойна, той винаги тананикаше. Този път беше мелодията на една популярна негърска религиозна песен.

— Какъв идиот! — продължи Коркоран. — Какъв проклет идиот! Платон е напълно прав, че разумът не може да се научи. Вижте, моля ви се, как тази отрепка се е разгонила! Наистина сестра му струва колкото шестима като него.

Той се прозина, протегна се и с все още стиснати юмруци прибави разсеяно:

— Слизам. Ще отида да намеря мама Хемингуей и Хеймбъл. Ще си побъбрим малко, нищо повече. Довиждане.

Харви се усмихна разсеяно. Извиненията на Коркоран бяха винаги комични. След това лицето му отново стана сериозно и той потъна в тишината на нощта и уединението на океана.

Малко по-късно към него приближи Трентър.

— Изглежда мечтаехте, докторе? Чудесна нощ да се доближи човек до звездите, нали? Може би е малко горещо. Каква задуха и влага! Потта ми извира отвсякъде.

Тежкото му дишане пречеше на сърдечността на думите му.

— Би трябвало и другите да излязат на чист въздух.

— Другите правят каквото им се иска — отговори Харви раздражен и намусен.

Трентър се засмя. Шумният му скоклив смях звучеше фалшиво и неестествено тази вечер и в него се чувстваха истерични нотки.

— Разбира се. Струва ми се все пак, че за дамите тук ще бъде по-приятно. Интересно, какво ли става с тях?

Думите на Трентър прозвучаха някак двусмислено и това разгневи Харви.

— Мисис Бейнъм се прибра веднага след вечеря — подхвърли той на тръгване. — Чух я да казва, че била уморена и ще си почине в каютата.

Отишла в каютата си и повече няма да излезе... защитена в уединението си... След като му обеща... Ударът беше жесток. Подвързаната с мека кожа книжка във вътрешния джоб на Робърт натежа като олово на сърцето му. Съвсем разстроен, той не можеше да помръдне. Цялото му същество излъчваше страшното разочарование.

Той наведе глава и тръгна напред-назад с нервни крачки, без да тананика повече.

Долу Харви се поколеба дали да се прибере. Да се затвори ли в каютата си? Беше изтощен и уморен без причина... Не му излизаше от ума отблъскващото лице на Трентър, привиждаше му се като нещо нечисто и го изпълваше с гняв. Това разголване на едни мъчителни чувства и то без капка сдържаност, укрепваше недоверието му в любовта. Само биологична необходимост и животинска реакция, наложена на жертвите на един първичен инстинкт. Нищо повече. Това е била винаги неговата теория, но сега същата мисъл му причиняваше

страдание. Какво ставаше с него? Като че някакъв вътрешен глас му се подиграваше. Към него се присъединяваха и други гласове. Даже великолепието на нощта беше изпълнено с подигравателен шепот, който стопяваше гордостта му.

Красотата на тази нощ! Как можеше да ѝ се възхищава той, който винаги я е считал за заблуда, противна на истината и несъвместима с вярата му в чистия разум.

Той тъжно крачеше по палубата. Параходът неотклонно следваше пътя си в тихата нощ. Харви излезе на носа на кораба. Изведнъж сърцето му трепна, макар лицето му да не изрази никакво чувство. Мери беше тук. Тънкият ѝ силует се открояваше до перилата. Той се облегна до нея, без да показва радостта си, без да промълви дума, със зареян в безкрая поглед.

— Знаех, че ще дойдете — каза тя, без да го погледне. — Сега вече не съм тъжна.

В равния ѝ монотонен глас нямаше и следа от преструвка.

— Днес всичко беше някак необикновено. Бях съвсем объркана. А утре напускам кораба.

— Предпочитате ли да останете? — Въпросът му прозвуча директно, убийствено студено.

— Да. Обичам този малък кораб. Съжалявам, че трябва да го напусна. Той изглежда толкова сигурен. Но трябва!

Той замълча. Тогава тя продължи със същия глух, монотонен и далечен глас:

— Никога ли не ви е завладявало нещо, което ви увлича въпреки волята ви? Като че ли сте овързан и ви теглят непрекъснато?

Той потърси някакъв саркастичен отговор, за да отбележи колко е необикновена тази мисъл, но не го намери.

— През целия си живот съм била такава — продължи тя. — Ето сега параходът е този, който ме носи към това нещо. Не зная какво е то. Всъщност, струва ми се, че зная, но не мога да го изразя, защото и на мен самата не ми е съвсем ясно.

— Фантазии — прошепна той.

— О, давам си сметка, че е глупаво, но е така. Преди няколко дни ви разказах съня си и вие свихте рамене. Намирате, че съм глупава, даже не с ума си. Но това е по-силно от мен. Чувствам нещо в себе си, нещо, което кръжи над мен като голяма птица. Някакъв образ, който се

врязва в мен. Никога преди не съм била на Канарските острови, а ми се струва, че се връщам отново тук. Никога преди не бях виждала лицето ви и все пак... Обясних ви вече това, което изпитвам. А вие мислете каквото си искате. За мен всичко това е реално, както смъртта. На сала тази сутрин усетих сигурността, че ви познавам по-добре от себе си...

Тя рязко спря. Една въздишка се плъзна към морската шир като бяла птица, заблудена далеч от брега.

Той направи усилие, за да отговори.

— Когато е в открито море, човек често има странни видения, но те нямат нищо общо с реалността. След шест седмици ще се завърнете в Англия и ще забравите. Малките връзки ще се превърнат в обикновени привички, които ще ви теглят към модните ресторанти, операта и чайовете, за които говорихме преди няколко дни. Животът е толкова привлекателен!

Този път тя го погледна. Лицето му, мрачно и загадъчно, бе много печално.

— Видимо всичко е така — каза тя тъжно, — но аз не обичам такъв живот. Никога не съм го обичала. Нямам свое място там и не мога да свикна с такъв начин на живот.

Страдание затъмни очите ѝ и тя заговори по-бързо.

— Всичко това ви се струва детинско. Мислите, че не разбирам какво е животът. Това не е вярно. Именно защото го разбирам, затова презирам живота, който съм принудена да водя и желая да избягам, да се махна далеч от всичко. Това безплодно съществуване! Вечна възбуда, приеми и коктейли, отново приеми, балове, кина! Бурен живот, в който свободните мигове са запълнени с джаз. Вижте Елиза с нейния грамофон! Тя би умряла без този постоянен шум. Да тича винаги след развлеченията! На човек не му остава време да мисли. Смятате ме за луда. Мислите, че нямам никакво чувство за хумор, никакви познания... Но не е вярно. Схващанията ми за живота са, че човек намира и получава това, което е съгласен да даде. Докато всички, които ме заобикалят, не мислят нищо друго, освен да получат, да вземат. Всичко в това съществуване е повърхностен блясък. Ако се задълбочиш, ще видиш, че всъщност нищо не съществува, но никой, абсолютно никой не разбира това.

Изведнъж тя млъкна и обърна глава към океана.

Харви продължи да стои неподвижен, със стегнато тяло. После устните му отрониха думите:

— Вие сте омъжена. Имате съпруг.

Обгърнатата от тъга, която като сянка падаше върху ѝ и правеше гласа ѝ по-слаб, Мери отговори, сякаш изричаше научен урок:

— Майкъл е много добър към мен. Чувствата ни са взаимни и дълбоки.

Разкъсван от противоречия, Харви невъздържано попита:

— Тогава защо се оплаквате? Вашият съпруг ви обича, вие също го обичате.

Изведнъж всичко изчезна, корабът, морето, нощта. Мери отчаяно стисна ръце:

— Това, което ще кажа, е ужасно. Срамувам се. Но трябва да отговоря на въпроса ви. Но е толкова трудно... Никога не съм обичала! Никога! Опитах се, но това се оказа свръх силите ми. Сякаш са ме отделили от мен самата и то отдавна, много отдавна...

Минутите бавно течаха. И двамата останаха безмълвни. Корабът следваше пътя си. Морето се къдреше от малки вълни. Водата шумеше и въздишаше срещу лекия вятър. Звездите блестяха като невинни очи. Дватамата стояха един до друг в нощта. Нищо друго нямаше значение! Времето и пространството се сливаха в интимно тайнство. Параходът не беше параход, а небесно творение, което не зачиташе телесната им обвивка и ги увеличаше заедно към тяхната съдба. Да, заедно, свързани от сила, която стоеше над обикновения разум, но която и двамата усещаха реална и действаща въпреки нейната мистичност.

Сърцето на Харви биеше до пръсване. Неземна наслада витаеше във въздуха и сякаш се сливаше с него. Той трепереше и желаше само едно — да разбере дали тя го обича! Но стоеше онемял, защото само една дума беше достатъчна да оскверни красотата на този миг.

Далеч зад тях удари камбана.

Мери въздъхна.

— Трябва да вървя. Трябва!

Той мълчаливо я придружи. Всяко нейно движение му беше скъпо и имаше скрит смисъл за него. Без да се погледнат, без да си пожелаят „лека нощ“, те се разделиха в коридора и се прибраха в каютите си...

На парахода беше тихо. Играчите на карти се бяха прибрали. Всички спяха.

В този миг отново се чува стъпките на Робърт Трентър. Защо още не си беше легнал? Преди малко Сузана го видя да слиза към каютата с истинско облекчение. Но той отново излезе на палубата. Не можеше да заспи при такава горещина. Имаше нужда от свеж въздух.

Той неспокойно крачеше назад-напред, заобиколен от спокойната красота на... на... е, добре, на творението на Създателя. Господи, каква горещина! Робърт махна яката си. Беше истинско мъчение да си затворен между четири стени. Но все пак, не можеше да прекара нощта навън. Разбира се, не цялата нощ... Неопределена усмивка изкриви устните му при мисълта колко наподобява в този момент Дон Жуан.

Усмивката му бързо изчезна, заменена с безпокойство. Защо мисис Бейнъм си отиде веднага след вечерята, когато той толкова искаше да бъде с нея? Всъщност тя му бе обещала... Ами да! Той беше абсолютно сигурен, че Елиза — има право да я нарича така, нали това е името ѝ! — не е от жените, които не изпълняват обещанията си.

Господи, колко е горещо! Той отчаяно изтри челото си и се опита да подреди мислите си. Тя буквално му беше казала: „Донесете ми книгата след вечеря“. А се бе прибрала в каютата си... Тогава? В ума му се бе зародило логичното заключение и сега то отново привлече вниманието му. Това значи, че тя го чака в каютата си. Разбира се, точно така. И защо не? Чисто и просто тя чака той да ѝ занесе книгата.

Робърт преглътна с мъка и отново изтри челото си. Нямахше още десет, а тя щеше да слезе от парахода на другата сутрин.

— Тя си отива утре, утре сутринта ще напусне кораба... — Някакъв тих глас вътре в него повтаряше упорито тези думи. Щеше ли да остави Елиза да си отиде, без да е удържал думата си? Да я остави да мисли, че той е забравил?

Робърт се спря и се обърна като автомат. Сякаш беше хипнотизиран, с изплашен поглед той се върна към стълбата, бавно слезе, поколеба се, после като сянка се плъзна към каютата на Елиза, опипа вратата с трепереща ръка, почука и отвори.

Тя не си беше легнала. Почиваше си, полуоблечена, отпусната на дивана. Много дрехи, разхвърляни навсякъде, привлякоха вниманието на Робърт. Но тя беше тази, която го заслепи.

— Е, добре — каза Елиза съвсем спокойно, — много ли време ви беше необходимо, за да се решите?

Робърт не отговори. Той втренчи безумен и ужасен поглед и се потопи в съзерцание на жената, косите ѝ, кожата ѝ, великолепната извивка на бедрата ѝ...

Мислите му се объркаха. Той забрави всичко. С пресъхнало гърло, залитащ, Робърт прекрачи напред и затвори вратата след себе си.

13.

Ноцта отмина и пред светлината на деня цялата ѝ топла красота загуби силата си и потъна в океана, изоставена сякаш от четката на мързелив художник. Зората се показва студена и намусена, като мъкнеше след себе си дълги облаци, които разчертаваха небето.

Още в осем часа „Ауреола“ беше вече на котва в залива на Оротавата и се люлееше върху сивкавите вълни. Мачтите бяха обвити с мъгла. По медните части на парахода блестяха капчици от нейния влажен дъх.

Брегът едва-едва се виждаше от левия борд на парахода. Той също тънеше в мъглата, забулила града и плъзнала по склоновете на върха, като от време на време на места прозираше пъстроцветно петно, червеникав покрив, зеленина на палмови дървета или храсти ярки цветя, които почти моментално изчезваха.

Вълните неуморно се разбиваха в черния вулканичен бряг. Около мачтите кръжаха чайки и надаваха остри крясъци, и тези, пълни с отчаяние звуци, зловещо се сливаха с грохота на разбиващите се вълни.

— Наистина — каза Коркоран, който стоеше до мама Хемингуей и наблюдаваше пейзажа от височината на горната палуба. — Ето едно място, което не ми харесва. Защото човек не вижда нищо, а когато случайно види нещо, то не е никак весело.

Дебелата жена премести пурата в ъгъла на устата си преди да отговори:

— Ти не разбираш нищо, малкия — изфъфли тя с дълбоко презрение. — Ама абсолютно нищо. Говориш като слепец. Ако нямаше мъгла, щеше да видиш великолепна картина. Цветя, толкова много цветя, че човек не знае къде да стъпи. „Всяка сутрин ти купувам виолетки“, както казва песента. Тук човек не ги купува. Те растат навсякъде в такова изобилие, че ти омръзва да ги гледаш. Не че ще си дам душата за виолетки, защото не съм от тези, както казва она...

— Разбира се — прекъсна я намусен Джими. — Вие не си давате душата за нищо на света и затова така дяволски ви върви на карти... Кога тръгваме?

— Когато всички тия от хайлайфа престанат да си придават важност и слязат, ще вдигнем котва. Ако ти не харесваш местността, капитанът още по-малко харесва пристанището. Пълно е със скали, ето тук, съвсем близо, гледай зад нас... Ако имаше моя опит от корабокрушения, щеше да ти е ясно какво означава това! Басирам се, че след половин час ще се измъкнем от тук. В пет часа трябва да бъдем в Санта Круз. Милата ми Санта! Ще видиш, мама Хемингуей не е от тия, дето ще годинясва тук. Тя ще се върне в малката си къща, presto, pronto, боса по килима, подпряла лакти на масата пред една добра „комида“, иначе казано, една хубава вечеря. Тук си изгубих апетита от тази проскубана кокошка с нейните маниери. Когато си смутен, цялото удоволствие се изпарява, нали, момчето ми. По-добре е да си хапнеш сухоежбина на някоя пейка. Не е изискано, наистина, но затова пък е по-сладко!

Тя хвърли хитър поглед към Джими.

— Тъкмо ми дойде на ум. Какво смятате да правите в Санта?

— Големи сделки — отвърна той и продължи да гали брадата си с широки движения. — Никакви дреболии, нещо много сериозно.

Тя се засмя недоверчиво.

— Само че пред мен тия не ми минават! Да не си въобразяваш, че си Рокфелер? Като че ли не знам каква толкова важна работа имаше в Лас Палмас. Отиде да си продадеш иглата за вратовръзката, за да имаш малко дребни пари за карти. Само че сега те са у Хемингуей. Ей тук — и тя потупа чантата, която висеше на врата ѝ. — В касата. И сега пак си закъсал.

Лицето на Джими се удължи пред дяволската ѝ досетливост. И ако не беше толкова изненадан, сигурно щеше да се изчерви.

— И какво от това? Нали пред мен е голямата сделка? И то още щом сляза на брега. Моят приятел, професор Синот, ме очаква с нетърпение, за да му стана съдружник.

Изумена, тя втренчено го погледна, после започна да се смее, като че ли бе чула голяма шега. Смехът ѝ се засилваше постепенно и скоро тя се затресе цялата. Не можеше да си поеме дъх, хълцукаше и здраво се държеше за перилата да не падне.

— Синот, старият Синот, който държи бараките до цирка? О, ла, ла! Едно мизерно стрелбище за пубертети и един манеж с дръглив кон за дечурлигата. Ако на това му викат богатство, да върви по дяволите! Познавам го аз стария Синот. Никога не е бил професор, тази проклета дърта отрепка и хем как е закъсал! На бараките му съвсем не им върви, едва се крепят... и ви вика... вика... за съдружник? Ох! Ще умра...

Та избухна в нов пристъп от смях, а той я гледаше съвсем объркан.

— Не е истина — прошепна той. — Това е шега, лоша шега. С Боб се сприятелихме в Колорадо. Добре се познаваме. Затова ми писа да дойда при него.

Тя изтри очите си и смукна с наслаждение пурата.

— Почакай и ще видиш дали се шегувам. Върви и намери стария Синот, който дължи пари на всички. Нали ти казвам, че няма нито стотинка, без петак е и затова би направил всичко, само за да се измъкне от това положение.

Джими стоеше смутен и онемял.

— Ах! — измърмори той най-после. — Това са само клюки и нищо повече.

Старата жена поклати глава.

— Трябва да ми вярваш, момчето ми. Заложил си на загубен кон. Няма да мине дълго време и ще дойдеш да ме потърсиш. „Дайте парче хляб, в името на Бога и на старата ми майка.“ Не се тревожи, няма да те оставя да умреш от глад. Старата Хемингуей е добра, грозна е като дявол, но има златно сърце. — Тя му хвърли отново хитър поглед. — Запомни добре: „Кала де ла Туна“, номер 116. Всички знаят къде е къщата. Само попитай: „Заведението на мама Хемингуей?“, можеш да питаш и някой полицаи, ама тогава се направи на простоват.

Тя пак смукна пурата си.

— Хайде, хайде, не се отчайвай! Няма защо да се ядосваш. Вземи пример от мисис Бейнъм. Тя поне никога не се смущава.

Мъчейки се да разсее Джими, тя добави:

— Видяхте ли я тази сутрин? Облизваше се като котка, яла крем. Сигурно нищо не знаете, а?

Тя вдигна вежди и се засмя самодоволно:

— Май не сме виждали от сутринта Трентър. Снощи, до късно през нощта, той имаше религиозна среща. Изглежда, че сега трябва да

си почине добре. Е, какво, поспи си добре, музиканте, щом те е страх да чуеш музиката!

Джими я погледна недоверчиво.

— Не можете ли да оставите хората на мира? Навсякъде виждате само лоши неща.

— Лоши ли? — избухна възмутено тя. — Лоши неща и Роби? Поне да не го бях видяла пред вратата на каютата на мисис Бейнъм, блеещ като загубена овца да го пуснат да влезе! Следих го през цялото време...

Тя изведнъж спря, защото видя, че към тях се приближава Сузана.

— Знаете ли къде да намеря доктор Лийт?

— Не зная, миличка — отговори с учтив мазен глас мама Хемингуей. — Не сме го виждали. А не сме мърдали оттук. Говорехме за времето, за цветята и за куп неща от този род. „Красивите рози, които цъфтят през пролетта.“ Това го пише в евангелието, попитайте по-добре Джими Рокфелер, този, дето е до мен. Но не сме виждали, е! *medico*. Сигурно е в каютата си. За какво ви е, съкровище мое?

— О, за нищо! — каза Сузана и гласът ѝ беше престорено весел. — Нищо особено.

— Брат ви да не би случайно да е болен — попита старата съд съчувствие. — Надявам се, че не му се е случило нещо неприятно?

— Не се чувства добре, но не е сериозно.

— Ах! — въздъхна тихо мама Хемингуей. — Може би му се е случило нещо? Сигурно е спал лошо тази нощ.

След тези думи последва конфузно мълчание. От мъглата до тях достигна плясък на гребла. Скоро изплува силуетът на лодка, карана от осем гребци.

— Ето и лодката — каза Джими. — Идва да ги заведе в Ортава.

— Да тръгват — извика мама Хемингуей и хвърли остатъка от пурата си във водата. — Няма да съжалявам за тях. А камо ли да зароня сълзи, когато се сбогуваха тази сутрин по време на закуската. Нямам предвид малката лейди, тя е много мила. „*Magu, Mary quite contrary, how does your garden grow.*“ Малко е занесена, но човек, без да иска, има добри чувства към нея. Докато другите двама! Е, всеки с характера си. Не можем да мерим всички с един аршин.

И тримата мълчаливо загледаха лодката, която приближаваше кораба.

Под тях Харви Лийт също гледаше към лодката през отворената врата на каютата си. Мрачният му поглед беше устремен не толкова към лодката, колкото към нещо далечно, което го измъчваше. Лицето му бе преbledняло въпреки силния слънчев загар. Сетивата му не реагираха. Всичко му бе безразлично. Сякаш беше парализиран и съзнанието му с учудване отбелязваше присъствието на този неузнаваем чужденец, в какъвто се бе превърнал.

Лодката, карана от яки туземци, неумолимо приближаваше с ритъма на всяко загребване. Най-после тя се скри в сянката на корабния корпус и най-вероятно бе спряла до него.

Сърцето на Харви се сви. Мъглата го обвиваше като погребален саван. По вратата на каютата се стичаха малки капчици влага, като сълзи.

Той дочу шума от разместването на багажа, стъпките и гласовете. Нещо го притискаше и задушаваше.

Изведнъж вдигна глава. В коридора пред него, готова за път, стоеше Мери. Черните ѝ очи го гледаха сериозно. Възбуденото ѝ лице изглеждаше смалено.

— Аз заминавам — каза тя толкова тихо, че думите ѝ едва се чуваха.

Той я гледаше като на сън... Тя заминаваше!

— Взех си сбогом с всички тази сутрин — каза тя. — Зная, няма причина да идвам отново при вас. Но ето че дойдох... Лодката ме чака.

Той стана.

— Да, видях я.

После спря. С несръчно движение погледна часовника си. Ръцете му трепереха.

— Пътуването в тази мъгла е фантастично — продължи тя. — Сякаш си в някакъв нереален свят. И слънцето отново ще изгрее утре. И тогава всичко ще се измени, нали?

— Да, разбира се.

Те се погледнаха. Очите на Мери бяха печални. Лицето ѝ, с изопнати черти, беше плахо и бледо.

Той си спомни за лястовичката, която се бе приютила на кораба. Мери приличаше на тази нещастна птичка.

— Когато слезете на брега, ще се почувствате по-сигурна в себе си — каза той решително. — Зная, че напускате със съжаление парахода.

— Да, наистина. — Тя се опита да се усмихне, но само дълбоко въздъхна. Като че ли с тази въздишка от сърцето ѝ се откъсна и частица от нейната мъка. Под дългите ѝ мигли се появиха сълзи и се търколиха по бузите ѝ.

— Не обръщайте внимание — каза тя тихо, — няма нищо. Често съм такава глупава. Не мога да се овладея.

— Да не сте болна?

— О, не, не! Не се безпокойте!

Тя стоеше неподвижна. Лицето ѝ бе наведено надолу. Приличаше на уплашено птиче, което се мъчи да скрие главичка под крилото си. Неочаквано тя протегна ръка.

— Сбогом!

Той пое малката ѝ топла ръка. Сърцето му се сви от болка.

— Няма да ви изпратя — каза той, едва изговаряйки думите.

— Не, не! Не идвайте!

Мъката, която го душеше, го накара да прибави някакво извинение:

— Другите... ще са там.

— Да.

— Тогава! Наистина сбогом!

Тя повтори „сбогом“ като уплашено ехо. Той я погледна още веднъж, неподвижна и отчаяна. И повече нямаше нищо, освен бездънна пустота. Малката ръка не беше вече в неговата. Дълбоките очи не блестяха пред очите му. Тя бе заминала.

Той вдървено се отпусна на кушетката. Стисна глава между дланите си, неспособен да понесе светлината на деня. Не видя лодката, която се отдалечаваше към потъналия в мъгла бряг. Никога не се бе чувствал така ужасно самотен. До този момент бе живял, без да го съзнава. Сега в мозъка му нахлуха с нетърпима, болезнена острота всички изминали години, прекарани в самота. Той се видя — груб, своенравен, непознаващ дарбата да привлича приятели, лишен от способността да изпитва силни чувства. Изтръгнат от работата си, той откри нови брегове, и за момент застана на прага на очарованието с трептяща от учудване и радост душа.

Сега сънят свърши. Радостта изчезна и той щеше да се върне обратно по изминатия път, със същия този параход, олицетворяващ неговото бъдеще.

Ужасна горчивина застана като буца на гърлото му. Тропотът по палубата, виковете на екипажа, скърцането на макарата и навиването на котвената верига, целият този шум над главата му се възприемаше от изхабените му сетива, без да достига до разума му. Той продължаваше да стои с втренчен, безжизнен поглед, пленник на мрачното си настроение.

Дъждът, който досега ръмеше, стана проливен и силните струи пронизваха влажния въздух. Откъм брега на пристъпи задуха силен вятър и покри гребените на вълните с малки бели пера пяна, които сякаш изморени, бързо изчезваха.

Чайките кръжаха над вълните и се гмуркаха във водата с остри крясъци. Като че ли не дъжд, а отчаяние падаше от небето. И някакво усещане за изоставеност. Утре, без съмнение, слънцето отново ще се появи. Лек вятър ще раздвижи върнатата към живот земя. Но днес, докато „Ауреола“ се полюшваше върху тежките морски води, навсякъде цареше отчаяние и печал.

14.

Постепенно дъждът остана зад тях.

Пътят от Оратава до Санта Круц бе кратък. „Ауреола“ се нареди край вълнолома под лъчите на ослепителното слънце.

След като разгледа от палубата града, който се беше сгушил като блестящо цвете в недрата на планината, Сузана изтича към брат си:

— Най-после, Роби, най-после пристигнахме.

Тя беше оживена от мисълта, че са достигнали целта на пътуването и радостна от отсъствието на Елиза. Веднага щом затвори вратата на каютата, тя спря. Възторгът ѝ угасна.

Наведен над един куфар, с гръб към нея, Робърт стягаше коланите толкова припряно, че личеше, че е станал набързо и си придава вид на зает човек.

— Да не съм забравила нещо? — попита Сузана, която, както винаги, се бе натоварила със събирането на багажа на брат си.

— Този ремък — измърмори той, — не беше добре стегнат, затова...

Без да отговори, тя го наблюдаваше, докато той разсеяно се мъчеше да затегне ремъка.

— Чувствате ли се по-добре? — попита тя, когато той се изправи със зачервено от усилието лице.

— Да.

— Бях малко разтревожена тази сутрин — продължи тя. — Даже щях да помоля доктор Лийт да ви види.

Той се изчерви по-силно.

— О, не! — каза той припряно. — Няма нужда.

— Тогава какво ви е, Роби?

Въпросителният ѝ поглед потърси очите му, но той упорито гледаше през люка.

— Нищо ми няма, абсолютно нищо!

Тя почака малко и енергично продължи:

— Учудена съм, че не се качихте на палубата, когато Санта Круз вече се виждаше. Изглежда, че е голям град. Забелязах Лагуна, високо в планината, като че ли на половината път към небето. Местността ми се видя много красива: зелени долини и обширни палмови горички. Не мислех, че палмите са толкова високо. Изглеждаше толкова екзотично и много ми хареса. Сигурна съм, че престоят ни там ще бъде значителен етап от живота ни. Предчувствам го, Роби. Що се отнася до пътниците, те почти всички слязоха на брега. Тази ужасна Хемингуей изчезна мигновено. На кея я чакаха две жени. Изглеждаха някак особено. Като я видяха, хвърлиха се на врата ѝ и започнаха да се целуват... сякаш нямаше край! Коркоран също тръгна, празнично облечен, с нова връзка. Толкова бързаше, че едва успя да си вземе сбогом. — Тя спря, после продължи: — И ние трябва да побързаме.

Без да се обърне Робърт продължаваше да гледа навън.

— Кога трябва да дойде господин Роджърс?

— Трябваше да ни посрещне на кея. Не си ли спомняте какво ни казаха в Арукас, Роби? Време е да се сбогуваме с капитана. Той беше много любезен и внимателен с нас.

Тя се поколеба:

— Чух го да казва, че не обича мисионерите. Струва ми се, че успяхме да променим малко мнението му.

Робърт отсечено махна с ръка и се обърна неохотно. Устните му трепереха. Ноздрите му бяха разширени като на непокорен жребец.

— Сузана!

— Какво има?

Той извика като луд:

— Не виждате ли как... в какво... състояние съм?

Сериозните очи на Сузана бяха устремени през всичкото време към брат ѝ. Тя стисна ръцете му в своите.

— Разбирам, всичко разбирам, Роби! И... О, да знаете колко се възхищавам от вас!

Изумен, той повтори:

— Възхищавате ли се?

— Разбира се! — отговори тя буйно. — За сляпа ли ме мислите. Считате, че не виждам колко сте нещастен? Бог ми е свидетел, предчувствах това от първата минута. Колко е трябвало да се борите, Роби! Затова и победата е по-славна.

— Но, Сузана — изстена той.

— Мълчете! — отсече тя. — Разбирам ви и ви съчувствам. Тя е толкова красива! Никога досега не се бяхте сблъсквал с такава опасност. Но това е една лоша жена, Роби, много лоша. Ако не бяхте устояли, ако бяхте проявили слабост, цялото ви съществуване щеше да е пропиляно. Не виждахте ли колко се тревожех? Толкова се молих да бъдете силен! Слава богу, сега тя е далеч!

Той я гледаше глупаво, с отворена уста и блестящи очи.

— Спомнете си — продължи тя с тъжен и успокояващ глас, — той също е бил изкушаван. Това трябва да намали горчилката в сърцето ви.

Робърт изстена. От устните му се изтръгнаха няколко несвързани думи. Той беше толкова възбуден, почти истеричен от угризенията, които го разкъсваха, че беше готов да заговори и облекчи душата си, но в този миг на вратата се почука. Сузана и Робърт се обърнаха към новодошлия.

Той беше висок рус мъж, с очила. Костеливата му мършава фигура правеше раменете му да изглеждат високи, а белия му костюм — много широк. В краищата на устните му бе застинала горчива гънка. Мрачните му очи излъчваха вътрешна сила, която тлееше като покрити с пепел въглени.

В този момент жестокият му поглед се спря на Робърт и Сузана. Най-после той подаде ръката си — суха, покрита с къдриви червеникави косми, с мазолеста длан.

— Точни сте — забеляза той със суров носов глас, като че ли ставаше дума да бъдат точни за обяд след преминаване на малка река. — Бъдете добре дошли. Готов ли е багажът ви? Колата ми е на кея.

— А! — Сузана трепереше от вълнение. — Вие сте господин Роджърс, нали?

— Да, Арон Роджърс, плантатор от Джеймс Ривър. Заряхах всичко, тъкмо когато трябваше да се пръскат лозята. От три години живея на този остров, където има само лози, лимони, банани и неверници! Щастлив съм да ви предложи гостоприемството си, докато се настаните.

Той вдигна живо очи и погледна Робърт.

— Радвам се на пристигането ви, братко. Тази страна е пълна с мръсотия. Тя тъне в разврат, невежество и безчестие.

Под неговия проникателен поглед Робърт отстъпи. Той се поколеба и се зачерви.

— Не сте по-щастлив от нас, господине — измърмори той сдържано. — Радваме се да ви видим.

— Нивята са готови за жътва — продължи Роджърс. — Ако не побързате да спасите душите им, всички тези неверници ще горят в ада.

След кратка пауза той продължи, подчертавайки думите си с мрачно задоволство:

— Пристигате точно в момент на най-ужасната епидемия, нападала от години тази страна — жълтата треска! Казват, че я пренесли с параход от Либерия. Но за мен това е предупреждение от Бога, нищо друго. Злото се разпространява със светкавична бързина.

— Чухме за това, но говореха за единични случаи — каза Сузана.

— Единични случаи ли? Епидемията е ужасна. Правят опити да я ограничат, но както е вярно, че Бог е мой създател и съдия, така можете да ми вярвате, че доста време ще мине, докато ликвидират тази напаст.

Сузана сви устни:

— Има ли случаи и в Лагуна?

— Да, цялата планина е обхваната. И понеже усилията са хвърлени главно да ограничат бедствието в Санта Круц, нямат време да ни изпратят необходимата помощ. Най-лошото е, че болестта се разпространява на запад и се разпростира върху другите острови. Миналата седмица съобщиха за няколко случая в Лас Палмас. Лагуна е в центъра на този ужас. Близко до моята плантация има едно имение. Казва се „Къщата на лебедите“ и е собственост на една малоумна стара испанка. — Гласът му стана злобен. — Тези глупаци тук я наричат маркиза! Синята кръв обаче не я е спасила от разорение. Земите ѝ стоят неизорани, запечени и буренясали поради липса на вода. И докато съм тук, ще имам грижата да не я получи. При нея треската върлува с най-голяма сила. Половината от пеоните, които имаше, умряха, нещастниците. Вече няма място в гробищата!

Той замълча след тези безнадеждни думи.

Робърт въздъхна дълбоко и с привидно въодушевление каза:

— Доста работа ни чака. Да вървим!

— Да вървим! — повтори сухо Роджърс. — Свалете багажа си.

Той пръв излезе от каютата.

Слънцето избухваше в пламъци и лъчите му сякаш криеха ужасна заплаха.

Робърт, допреди минута безучастен, сега се разбърза, следен от ледения поглед на Роджърс. Вместо със снизхождение да наблюдава как Сузана върши всичко, той я отстрани и се засуети около куфарите и денковете. Тя си сложи ръкавиците — без тях на сушата би се почувствала съблечена — и го погледна за момент, след което излезе бавно и се качи на палубата.

Рентън излизаше от навигаторската каюта.

Тя тъкмо се канеше да му каже: „Дойдох да се сбогувам“, но той ѝ попречи:

— Търсих ви — отсече той със зачервено лице.

Беше замислен, поколеба се малко, но бързо взе решение:

— Искан да поговоря с вас. Във връзка с тази треска. Страхувам се, че работата е много по-сериозна, отколкото мислех отначало. Положението в Лагуна е особено тревожно. Защо ще ходите в устата на вълка? Останете в Санта Круц, докато епидемията затихне. Може да останете на кораба, докато си намерите жилище в града. Ние вдигаме котва чак утре вечер.

На устните ѝ се появи слаба усмивка:

— Аз не се страхувам. В Санта Круц ще бъдем ли по-малко застрашени? По всяка вероятност треската е вече там, както е и в Лас Палмас, според думите на господин Роджърс. Ако се съобразяваме с нея, не трябва изобщо да слизаме от кораба.

Рентън измърмори нещо неразбираемо и гъста червенина заля лицето му. Свикнал на строга дисциплина, той трудно отстъпваше.

— Не ме осведомиха за истинското положение — каза кратко той. — Нашият агент ще си има работа с мен. Болестта протича по-остро, отколкото той ми каза. Сега научих как стоят работите. Послушайте ме, останете в Санта Круц. Тук епидемията още не е избухнала с цялата си сила. Все някак ще уредите нещата. Защо ще предизвиквате съдбата? Послушайте здравия разум.

— Здравият разум невинаги е най-доброто.

Ядосан, той размаха книгата, които носеше.

— Значи слизате на брега, въпреки всичко?

— Да.

Той внимателно я изгледа. Погледът му омекна малко и гласът му прозвуча не толкова груб:

— Желая ви успех — и ѝ протегна ръка. — Пазете се от нощния въздух и не се ядосвайте.

Тя усети, че се е издигнала в очите му и ѝ стана приятно. Отново се усмихна:

— Аз не съм от тези, които лесно се ядосват.

И като се сбогува, слезе по стълбата и прекоси коридора. Изведнъж погледът ѝ трепна. Срещу нея идваше Харви. Тя машинално отстъпи встрани, но с това излишно движение само му препречи пътя. Спряха един срещу друг. Няколко секунди мълчание застана между тях. После тя промълви:

— Ние заминаваме. Току-що се сбогувах с капитана.

Той я изгледа втренчено, без да мигне, от което лицето му заприлича на маска. Сузана си помисли, че отново открива върху неподвижното му лице и в безжизнените му очи горчивината от първите дни.

— Е, добре — каза той най-сетне, — сбогом.

Тя се изчерви и отново усети жестоката му способност да я наранява. Едновременно мисълта, че никога повече няма да го види, я изпълни с ужас.

— Ще ми позволите ли да мина? — уморено каза той. — Или трябва да изпеем заедно една последна религиозна песен?

— Почакайте — извика тя. — Не си тръгвайте, не си тръгвайте така.

Гласната от силното желание да го задържи, тя посегна и го хвана за ръкава. Усети ръката му под тънкия плат и от този допир настръхна цялата. Тръпката завладя и кръвта ѝ и тя се засрами.

— Искате ли да ми обещаете... Да ми обещаете нещо преди да се разделим? — Тя почти заекваше и трудно си даваше сметка за изречените думи.

— Защо да ви обещавам нещо? Аз не ви дължа нищо.

— На мен не дължите — задъхано продължи тя. — Дължите го на себе си! О, в този момент аз мисля само за вас.

Той втренчено погледна нещастното лице, лишено от чар, обърнато към него, което тръпнеше от сдържана възбуда.

— Аз страдам — продължи буйно тя. — Страдам от това, че вие не обръщате внимание на себе си. Днес не дойдохте да закусите. Не се храните. Не се грижете за себе си. Съвсем се изоставяте.

Тя спря рязко. После продължи с нова смелост, гледайки го умолително с вдъхновени очи:

— Зная, че съм смешна. Зная, че съм ви неприятна, но това не ме интересува и не може да ми попречи. Нещо отвътре ме кара да ви помогна, въпреки вас самия. Някакво сляпо доверие, увереност, че ще извършите велики дела. Вие сте страдал много и аз не желая да страдате повече. Не мога да го понеса! Много ви моля, обещавайте да не се отнасяте с пренебрежение към себе си, обещавайте да се грижите за себе си и да не се изоставяте и ще си тръгна щастлива.

Ръката ѝ пусна ръкава му и потърси ръката на Харви.

— Не правете това — извика той и отдръпна ръка, сякаш нещо го опари.

— Зная, зная. — В гласа ѝ прозвуча ревност. — Зная, че я обичате. Забелязах го, но това не ме отблъсва. Тя не мисли за вас като мен. Освен това тя замина. И аз също заминавам, но моите мисли ще ви следват, където и да отидете. Вие няма да избягате от тях и аз ще се моля за вас, ще ви помогна с молитвите си!

Настъпи мълчание. Чуваше се само тежкото ѝ дишане.

— Моля ви — прошепна той тъжно, — успокойте се. Напразно и без причина се измъчвате.

От слабата ирония в гласа му Сузана подскочи. Тя се канеше да му отговори, но един глас зад нея ѝ попречи.

— Ние сме готови. Чакаме ви.

Беше Роджърс, който я гледаше проникателно. До него стоеше Робърт.

Тя остана неподвижна. Ръката ѝ отчаяно се отпусна. Погледна Харви, после се обърна и с наведена глава се отправи към вратата, без да промълви нито дума повече.

Робърт измънка нещо за сбогом и протегна студена и безжизнена ръка. Къде останаха самохвалството и сърдечните му ръкостискания?

Роджърс неодобрително огледа Харви и без да поздрави, отмина, като вдървено стъпваше върху тънките си като на щъркел крака.

Харви остана неподвижен и безчувствен. Проследи ги с поглед, докато слязоха на брега и се качиха в колата. До него достигна шум от

звънчета, чаткане на копита и облак прах. Той невъзмутимо ги гледаше да се отдалечават по пътя за Лагуна. Лагуна, където върлуваше жълтата треска.

15.

Той беше сам, останал единствен пътник на този параход, който стоеше закотвен и мълчалив, като набързо изоставена разрушена къща. Сам, той е сам. Каква ужасна дума! Дума, която се натрапваше в съзнанието му. За него, който така беше желал тази самота, който никога досега не беше изпитвал нужда от компания, сега мисълта, че е сам, беше истинско мъчение.

Седнал в каютата, с книга в ръце, той се преструваше, че чете, но смисълът на прочетеното не достигаше до него. Пред очите му като на филмова лента се нижеха картини от досегашния му живот. Нещастieto, което бе прекъснало болничната му кариера, сега заставаше пред него в нова светлина. Изпълни го състрадание, но не към него, а към тези, които вече бяха мъртви. Нещастници без късмет!

Той нетърпеливо захвърли книгата върху кушетката и остана дълго неподвижен, с устремен в далечината поглед. Едно почукване на вратата прекъсна размислите му. Влезе Траут, който носеше топла вода.

Харви проследи мълчаливо движенията на прислужника, който остави съда с водата на пода и се зае да подрежда каютата. Неочаквано за самия себе си той извади портфейла си, взе една банкнота и му я подаде:

— Вземете — каза той, — за грижите, които полагате към един проклет неблагодарник.

Траут дискретно се отдръпна.

— О, господине! Не, моля ви, за мен беше удоволствие. Има време... На връщане.

— Вземете! — Харви бе категоричен.

Траут остана за момент нерешителен с банкнотата в ръка, после с благодарности се измъкна от каютата.

„Защо — помисли Харви, — защо направих това? Преди ругаех това нещастно момче, а сега, без повод, му давам бакшиш?“

Беше изумен от спонтанния си необясним жест, но се отказа да го анализира. Погледът му падна върху каната с топла вода и той почувства, че няма да има сили да вечеря сам. По време на престой в пристанище Рентън се хранеше в каютата си. Коркоран? Даже и той замина и по всяка вероятност няма да се върне.

Той е сам! Тъгата в тези думи го прониза още по-дълбоко. Как стана така, че той, Харви Лийт, винаги сигурен в себе си, презиращ приятелството, гледащ надменно на всякаква проява на чувства и сантименталности, стигна до извода колко безполезна е неговата безпристрастна мъдрост? Чрез любовта? Как би се смял преди шест месеца, ако някой му бе заговорил за любов? Как би се подиграл с това чувство? Но днес даже не му и минаваше през ум да се смее и подиграва. Той мислеше за Мери.

Дали ще я види отново някога? О, да! Ще я види. Толкова силно го желяеше! С типичния за нея начин да се изразява някак неопределено, тя беше казала, че животът се ръководи от невидими сили, които разумът не може да улови. При тази мисъл в сърцето му трепна надежда и неговият фатализъм се разколеба. Той винаги се бе придържал само към голите факти, към точните изрази. Сега започваше да допуска, че съществува сила, може би не толкова положителна, но по-близка и достъпна от трезвия разум.

Той дълбоко въздъхна и стана, за да погледне през илюминатора на каютата. В пристанището не се забелязваше никакво движение, макар че още беше светло. Зад доковете се издигаха, допрени един до друг, покривите на града. Те сякаш излъчваха някаква притегателна сила. Възбудата и нервното напрежение на Харви намериха изход в мисълта: „Не мога да остана повече на борда, не, това е невъзможно“. И с импулсивно движение той грабна шапката си и излезе от каютата, за да слезе на брега.

Беше захладняло. Отначало закрачи с широки и бързи крачки, но след това тръгна по-бавно. Стигна до края на кея, прекоси улицата зад митницата и спря на площада.

Магазините бяха затворени. Блестящо осветената фасада на един хотел не успя да го привлече. Той се почувства заобиколен от чужденци. Какво да прави? В градината, под палмите, се разхождаха хора. Мъжете от една страна, жените от друга, в две отделни течения, без оживление и шум, отдали се на ленивото удоволствие от вечерната

прохлада. Надвисналата заплаха от епидемия с нищо не нарушаваше спокойния ритъм на този живот. Той продължаваше с философско прозрение своя бавен и равномерен ход ден след ден.

За миг Харви остана загледан в тълпата, после, подчинен на вътрешен подтик, бързо се отдалечи. Той тръгна вляво от площада, като избягваше движението, и се загуби в лабиринт от малки, тесни улички. Един завой го изведе пред стара черква. Катедралата на Санта Круц. Той влезе вътре. Службата току-що бе завършила и миризмата на свещи и тамян все още се усещаше. Няколко жени бяха коленичили пред олтара, обгърнати от синкавия полумрак.

Изведнъж някакъв спомен, като видение, застана пред Харви и той спря учуден. Струваше му се, че вижда тази черква през вековете. Като че ли чуваше стъпките, които някога бяха отеждали под тези сводове и бяха отминали във вечността. Сякаш усещаше миризмата на горящи кедрови факли.

Той пристъпи няколко крачки, като че ли търсеше нещо. Дали не търсеше покой за душата си? Поспря, за да разгледа бродираните одежди и сандъчетата с реликви. Кост от бедрото на папа Климент, златен кръст, донесен от конквистадорите, знамена. Те висяха тежко в една витрина, две славни знамена, пленени от Нелсон по време на обсадата на града. Харви ги разгледа внимателно, мислейки за тези, които в далечното минало са ги развявали и бе обхванат от страстно желание да докосне излинелия плат. Пръстите му леко се сгърчиха и той бе обхванат от болезнена възбуда. Не, това не беше болка, а по-скоро искра от минал възторг, чувство на печал, мимолетна мъка, които веднага изчезнаха. На какво се дължеше това неуловимо усещане, което той напразно се мъчеше да задържи, да го определи? Не можеше да си го обясни, бе смутен и тъжен.

Недоволен от себе си заради проявената чувствителност, той излезе от катедралата и застана нерешително пред входа. Беше вече тъмно. Лъч на прожектор, идващ откъм морето, се завъртя във въздуха и за миг докосна лицето му. Това внезапно проблясване така приличаше на мислите му. Ивица светлина, после мрак.

Той усещаше зад себе си сянката на катедралата. Пред него... какво имаше там? Харви слезе по стъпалата и напосоки тръгна покрай пристанището. Самотата го потискаше като проклетие. Отново почувства желание да избяга и помисли: „Какво става с мен? Ако не се

опитам да се отърва от тези призраци, ще полудея!“. И търсейки нещо, което да отвлече вниманието му, той пресече лошо осветената павирана уличка и влезе в една кръчма, до която се намираше празно място с разхвърляни стари вещи от корабно оборудване.

Кръчмата беше мизерна. Влизаше се през малка врата, към която водеха няколко стъпала. Голи дървени маси, постлан с каменни плочи под и висяща от тавана газена лампа. Зад бара стоеше съдържателят, млад испанец, по риза с навити ръкави, и вечеряше стоешком черен хляб с маслини. Той плюеше костилките през рамо и това беше единственото отклонение от правилата за благоприличие. Няколко посетители, седнали на скамейките, изгледаха с любопитство Харви, докато той се оглеждаше къде да седне. Бяха представители на това подозрително съсловие, което се среща по всички пристанища. Що се отнася до Лийт, той беше съвсем объркан от смяната на обстановката — първо на парахода с катедралата, а след това на катедралата с тази кръчма. Всъщност, беше ли изобщо в човешките възможности да се обясни това лутане тук или там? То нямаше нищо общо с волята му, със случая или играта на съдбата, а още повече с изтичането на секундите във вечността. Едно почти абсурдно убеждение заседна в мисълта му: ако той тази вечер се намира в тази подозрителна кръчма, това значи, че такава е волята на провидението, това е всичко!

Съдържателят, обут в широки платнени панталони, донесе вино, изтръска една мръсна кърпа, с която изтри изцапаната маса и прие парите като някаква обида. След това, влачейки крака, той се върна на мястото си и продължи да яде.

Харви наведе глава и се вторачи в топлия цвят на питието. Той вдигна чаша и я изпи на един дъх. Не изпита страх, жестокият алкохолен глад беше изчезнал. Той беше убеден в това. Можеше ли някога да предположи, че толкова лесно ще се освободи от това робство? Беше преобразен. Чувстваше се нов човек, непознат даже и за самия себе си.

Той въздъхна, вдигна очи и остана изненадан. На вратата стоеше мъж, обърнат с лице към улицата. След малко се наведе и влезе. Беше Коркоран.

Той веднага забеляза Харви. Двамата се спогледаха. После Джими приближи, изтри потта от челото си и се отпусна срещу Лийт. Обикновеното му добро настроение беше отстъпило място на силно

недоволство. Покритото му с прах лице беше набраздено от струйки пот. Като че ли беше тичал дълго време. Без да размени дума с Харви, той поръча нещо за пиене, прибра кърпата в джоба си и се извъртя с лице към вратата. Сграбчи чашата, която поставиха пред него, отпи една глътка, изтри уста с опакото на ръката си, отпи отново и изстена. Най-последно се усмихна, но усмивката му беше принудена, сякаш беше претоварен с грижи.

— Какъв късмет да се срещнем — каза той и стисна ръката на Харви. — Но ако не си бях плюл на петите, нямаше да можем да се видим отново на този свят.

— Какво се е случило?

— Какво се случи ли? — Коркоран простена. — Една мръсна история, разбира се, и то по вина на Боб Синот. Не би трябвало да казвам това, Бог да го прости, защото вече е покойник и е погребан.

Харви го гледаше мълчаливо. Минута преди това мисълта му беше погълната от философията на живота, заета със загадъчната съдба, изумена от неясното предчувствие за някакъв зов на миналото. А сега трябваше да търпи този неизбежен ирландец и неговите оплаквания за някой си умрял и погребан Синот. Наистина, животът течеше, подчинен на случайността, без никаква логика, освен тази на абсурда.

Той се размърда нетърпеливо върху пейката и запита:

— Боб, това е онзи, когото наричахте „професор“, нали?

— Разбира се — избухна Джими отчаяно. — Един мръсен лъжец, който ме подмами тук, като ми обещаваха несметни богатства. Дева Мария, смили се над него в ада! Беше ми писал за луна парк с най-разнообразни атракции, нещо като увеселителен панаир. Само такива неща харесвали тукашните хора, ако се съди по думите му. Нека Бог да му прости! Наистина Боб винаги е преувеличавал! Но трябва да видите неговия луна парк: само останки от бараки! И с тях искаше да ме върже! Не, уж приятел, а така да ме изпързала, просто да не повярваш!

— Най-последно ще ми обясните ли какво е станало?

Джими изрази мъката си, като размаха ръце.

— Сигурно Боб съвсем го е закъсал, когато ми писа. Затънал до гуша в дългове. И взел пари на заем, като наляво и надясно разправял,

че аз съм щял да дойда. Дявол да го вземе! Това е вече много! Какъв проклет мошеник излезе!

— Обещахте ли му да вложите пари в неговото предприятие?

Коркоран се задави, започна да кашля и почервеня целият. Най-после, съвсем объркан, измърмори:

— Как ви хрумна тази идея?

— Разбирам — каза Харви иронично. — Е, добре, понеже вече е мъртъв, всичко е наред.

— Разбира се, че е мъртъв. Разболял се от тази проклета треска, която върлува в града и хвърлил топа. По-добре щеше да го направи преди един-два месеца. Но да се измъкне ей така, тъкмо в деня на пристигането ми, това вече е много, честна дума!

Възмущението му беше толкова силно, че Харви не можа да съдържи усмивката си, като си спомни как се фукаше Джими, когато говореше за „големите сделки“ и за „професора“.

— Трябва да се върнете с мен на „Ауреола“ — каза той. — Това ли ви тревожи?

— Аз да се тревожа? Не съм от тия. Чисто и просто не ми е приятно това, което се случи.

— Искате да кажете това, което се случи на Боб.

— Това, което ми се случи на мен — натърти Коркоран сърдито. — Казах ви, че Боб бил затънал до гуша в дългове. Трябваше да видите този „негро“, на когото дължал пари! Този проклет мошеник ме чакаше до бараките с една банда жълтокожи типове като него. Носеше телеграмата, която бях изпратил от Лас Палмас и едно-две мои писма. Те се нахвърлиха върху мен, както мизерията върху този нещастен свят, и заявиха, че аз съм този, който трябва да плати дълговете на стария Боб. Като че ли съм тъпкан с пари! И хукнаха след мен като глутница. Добре че мога да изчезвам бързо, когато потрябва. Измъкнах се, иначе кой знае къде щях да бъда в този момент!

Той въздъхна дълбоко, вдигна отново чашата си и добави:

— Ето ме жив и здрав. Не се е родил още този, който може да се похвали, че е имал последната дума с Джими Коркоран!

Той малко се окуражи, но не за дълго. Изведнъж лицето му доби жалко изражение и той остави чашата.

В кръчмата влязоха трима души и обходиха с безразличен поглед присъстващите, без да обръщат внимание на Джими. После се

разположиха близо до вратата.

— Дявол да го вземе! — прошепна притеснен Коркоран.

Харви се обърна и разгледа новодошлите. Долна пасмина. Единият от тях, нисък и набит, запали цигара и хвърли нахално клечката на пода. Другите двама се изтегнаха небрежно на пейката, с ленивото задоволство на хора, които засега нямат друга работа, освен да бдят. Най-високият свали пелерината си със самодоволен вид. Третият беше облечен с мръсна фланелка, носеше скъсани въжени обувки, а на главата си имаше каскет с пречупена козирка, която падаше върху челото му като прекършено крило на птица.

Съдържателят забърза към тях. С подчертано уважение носеше бутилка, която отвори на масата им, изтри прекалено грижливо чашите в мръсната си престилка и наля виното, като слушаше с угоднически приведена глава обясненията на набития. Последният говореше с груб глас и украсяваше бързите си думи с иронични възклицания и жестове, като сочеше с пръст Коркоран. Най-после съдържателят кимна одобрително и тръгна към Джими.

— Ел Бразо — каза той и обърна очи към този, който го беше изпратил, — Ел Бразо каза, че вие ще платите.

— Да платя ли?

Съдържателят потърси с поглед подкрепа от триото до вратата, които енергично закимаха с глава и повтори:

— Ел Бразо каза, че вие ще платите пиенето.

— Те си въобразяват, че купувам предприятието на Боб — прошепна Коркоран.

Той се изправи, изпъчи гърди и ярост изкриви чертите на лицето му. След това разпери лакти, сякаш трябваше да си пробива път през гъста тълпа и се обърна към съдържателя с висок и отчетлив глас:

— Кажи им, че няма да платя. Кажи им, че могат да се пръждосват по дяволите!

Всички в кръчмата наостриха уши. Атмосферата беше натегната. Харви се опита да се намеси.

— Не правете глупости — каза той, — няма да се биете тук, нали?

— Пет пари не давам — избухна Джими. — До гуша ми дойде от тези негри!

Силно ядосан, той закопча самото си, сбърчи вежди и каза на съдържателя:

— Кажи на Ел Бразо, че той не е нищо друго, освен мръсно жълто куче! Мръсно! Чуваш ли? Ще му кажеш мръсно куче, и жълто! Кажи му още, че ми се повдига от него, и че няма да дам пукната пезета!

Съдържателят сви рамене и отвърна очи:

— Вие му кажете. Ел Бразо твърди, че му дължите пари. Ел Бразо е матадор. Той е убил много бикове.

— Сигурно — каза Джими, — и не само бикове.

— Да, и не само бикове — повтори като папагал кръчмарят.

Набитият мъж се изправи. Той приближи бавно, следван от другарите си. Ръката му беше свита зад гърба, а лицето му изглеждаше страшно.

— Вие ще ми платите — каза той злобно. — Ще ми платите за всичко ограбено от вашия съдружник! Да ограби мен, Ел Бразо, познат с честността и храбростта си! Завлече ме със сто пезети. Ще ги платите, или ще ми обясните защо няма да ги платите.

— Я се разкарай отгук! — изкрещя Джими яростно, като издаде брадата си напред. — Изчезвай или сега ще те изхвърля!

Мъжът вдигна ръка, но грамадният юмрук на Коркоран беше побърз и се стовари върху брадата му с удар, който отекна в кръчмата. Ел Бразо се простря на пода, но никой нямаше време да се занимава с него. Настъпи неописуема бъркотия.

Всички наскачаха с викове и се стълпиха в средата на кръчмата. Съдържателят изтича откъм бара. Отнякъде изхвърча бутилка. Харви и Коркоран се помъчиха да си пробият път към вратата. Те почти бяха стигнали до нея, когато високият приятел на Ел Бразо използва една пролука между биещите се и хвърли към тях нож. Харви видя острието да се забива в ръката на Джими. Той се помъчи да се промъкне, но се подхлъзна и бе зашеметен от един стол, който някой счупи в главата му. Той потъна в мрак, като едва си даваше сметка за тропота, виковете, блъскащите се хора около него и за Коркоран, който го извлече нанякъде. Облъхна го свеж въздух, а в помътнелия му мозък се мярна мисълта: „Имах право преди малко. Не случаят, а съдбата ни ръководи... Съдбата, която е предопределена за всеки от нас!“.

Едва на улицата усети, че Джими го подкрепя. Той залитна, после настъпи мрак.

16.

Харви отвори очи. Лежеше в малка стая, върху червена плюшена кушетка. Миришеше на кафе, лук и тютюн. Усещаше врата си мъчително вдървен. Главата му шумеше и го болеше.

Той остана неподвижен и почака да се разсее мъглата пред очите му, която обвиваше всичко в стаята. Малко по-малко нещата се изясниха. Върху камината имаше часовник от зелен мрамор, поставен между две порцеланови кучета с жълтеникави уши и добродушно усмихнати муцуни. Над камината беше окачено килимче с избродирани думи: „Бог благославя нашия скъп дом“. По тапицираните с отворотелни кафяви книжни тапети стени висяха картини в блестящи бронзирани рамки: конят Ормонда, спечелил дерби състезанията, една многоцветна мадона, заобиколена с ангели, маслен портрет на моряк с брада и най-последно съблазнителната фотография на свършено гола жена, която безсрамно се усмихваше.

Харви отвори очи. Сигурно сънуваше. Всичко беше много грозно, за да бъде истина!

Но не сънуваше. Един слънчев лъч проникваше през затворения прозорец. Беше сутрин. Той внимателно раздвижи главата си. Там, до сервираната маса, седеше мама Хемингуей и четеше вестник. С кръстосани къси крака, с пура в устата, с лъскави като копчета очи, внимателно устремени в четивото.

Харви я изгледа, навлажни пресъхналите си устни и попита:

— Как съм се озовал тук?

Жената продължи да пуши с удоволствие пурата си, без да откъсва поглед от вестника.

След миг, без да го погледне, забеляза шеговито:

— Виж ти, най-последно се събуди скъпото ми бебе. Дремна ли добре, миличък? — Тя разгърна вестника на следващата страница и продължи: — Надявам се да сте спали спокойно и *commodo*^[1], иначе ще трябва да се оплачете в дирекцията. Дирекцията, това съм аз!

Харви опипа главата си внимателно. Веднага, сякаш очакваше този жест, мама Хемингуей се обърна живо и се засмя подигравателно:

— Какво има, нещастно създание? Боли ли? Един лош човек искал да пребие момчето! Наистина, хората са много жестоки. Не можеха ли да бъдат учтиви и възпитани с един благороден господин!

Той я гледаше, без да отговори, после попита:

— Как съм попаднал тук?

— Джими ви доведе, дявол да го вземе! Когато се случи някоя кучешка история, човек се крие където намери. А за идеята, няма що, знаменитата идея! Обърка целия ми график за вечерта и кръвта му шуртеше като на заклано прасе върху килима в салона. Слава богу, че е червен! Чакайте, искате ли да закусите? — Тя посочи с жест масата. — Станете и си хапнете. Наистина не зная защо правя всичко това. С доброто си сърце сигурно ще се събудя някоя сутрин с крила на раменете!

— А Коркоран? Къде е той?

— Не се безпокойте за него. Той е добре. Здрав като канара. Успя да се отърве с една драскотина на ръката, нищо му няма. Това не му попречи да се натъпче преди малко. Омете ми най-малко половин килограм шунка, тази лакомия.

Харви въздъхна и стана. Леко залитайки, той отиде към прозореца и погледна навън. Стаята беше на горния етаж на къщата и оттук се виждаха, отатък улицата, пристанището, заливът и вълноломът. В продължение на една минута той гледа мястото, където вчера беше параходът. После възкликна и вдигна глава. Далеч към хоризонта се забелязваше струйка дим. Дали беше „Ауреола“? Защото корабът го нямаше в пристанището.

Той се обърна и срещна погледа на мама Хемингуей, която не откъсваше от него хитрите си очички.

— Защо не предупредихте Рентън или някой от екипажа? — попита той. — Вие можехте да го направите заради мен!

Тя започна да се смее подигравателно, като удряше с длан по масата и малко по малко се отдаде на обичайното си весело настроение.

— Виждате ли! — каза тя, доволна от себе си. — Виждате ли! Каква хубава шега ви скрои мама Хемингуей, а? Не съм виждала нещо по-смешно, откакто Ной заседна с партакешите си на върха на Арарат.

Първо, знаех много добре, че Рентън не би чакал никого, пък бил той и папата. — Тя вече се превиваше от смях. — Разбира се, че видях как параходът отплува. Стоях ей там, до прозореца. Но вие бяхте толкова уморен, бедничкият ми! Нямах сърце да ви събудя.

Изведнъж тя се успокои и започна да нарежда чиниите по масата, като прибави за утеха:

— Хайде, хайде, не съжaliaвайте. Елате да хапнете, това ще ви успокои. Аз вече закусих. Ето, има наденички с домати.

Той продължаваше да я гледа със свити вежди и без да я изпуска от очи, дръпна един стол и седна до масата.

— Хайде, на добър им час — извика тя и му напълни чинията. — И през ум не ми минаваше, когато се държахте така любезно на парахода, че ще мога да ви се отплатя един ден и то с лихвите. Никога нямаше да повярвам!... Почакайте, кафето е изстинало. Ще сварим друго.

— Благодаря. Може би ще се изненадате, но съм много гладен.

Докато той мажеше хляба с масло, мама Хемингуей протегна ръка към звънеца. След малко влезе млада испанка. Беше облечена в светлорозова пола и обувки с високи токове на бос крак. Две лошо сплетени плитки висяха на гърдите ѝ.

— Кука, донеси горещо кафе. Престо! Пронто!

— Си, сеньора.

— Няма нужда да се усмихваш, Кука. Този господин не е за теб. Той не е клиент.

— Си, сеньора.

Въпреки това Кука продължаваше да се усмихва на излизане от стаята, усмихваше се и когато отново се появи с изпускащото пара кафе. Това не беше естествена усмивка, а израз на привична любезност, от която тя изглежда не можеше да се отърве.

— Малката Кука е симпатична — каза мама Хемингуей, след като младата испанка затвори вратата.

Тя наля димящото кафе, подаде чашата на Харви и започна да всмуква въздух през зъби, като размишляваше на глас:

— Ще станат... но, да, пет години откак е тук. Винаги весела като птичка, добре възпитана и с приятни маниери. Санта Мария, как се е закръглила! Станала е съблазнително момиченце. Да бяхте я видял, когато дойде! Истинска мършава котка. И какво възпитание!

Срамота! Даже не беше причестявана, не е за вярване, нали? Честна дума, причестих я на следващата седмица след настаняването ѝ в тази къща.

Харви режеше наденицата на кръгчета и не отговори.

— Не ми ли вярвате? — продължи старата възбудено. — Кълна се, отнасям се добре с моите момичета! Е, разбира се, тук не е пансион и не учат катехизис. Все пак, каквото правя, правя го честно и почтено. Справедлива съм и нямам никакви предпочитания. А на който не му харесва това, може да си върви.

Ако досега Харви само бе подозирал какво заведение държи мама Хемингвей, подозренията му напълно се потвърдиха. Но той вече беше нов човек, затова не изпита нито презрение, нито се отврати, а се почувства някак странно примирен. Нещастията бяха пробудили в него търпимост и смиреност, каквито дотогава не можеше да проявява.

— Кафето е чудесно — каза той, — и хлебчетата също. Тази прекрасна закуска е причина да не съжалявам, че съм изпуснал парахода.

Забележката дойде толкова неочаквано, че домакинята остана изумена и веднага зае защитна позиция.

— Подигравате ли се? На мен такива не ми минават!

— Защо ще се подигравам? Напротив, ценя много гостоприемството ви.

— Вие не сте добър, господине, това е вашият голям недостатък. Мислите се за много учен. Гледате на хората отвисоко, и грешите. Запомнете това добре. Какво? Предлагам ви хляб и постеля и то от сърце, а вие се подигравате с мен! Това е отвратително, ето какво! Трябва да се научите да се държите както подобава. Изглежда, че тези работи ги няма в книгите!

И като взе с възмутен вид вестника, тя отново се задълбочи в четенето му.

Харви я разглеждаше с горчива усмивка.

— Аз научих повече, отколкото може би ще повярвате, от няколко дни насам.

— Помислихте ли за това, какво ще правите в Санта? Може би сте достатъчно печен, за да подушите някоя далавера?

— А вие имате ли какво да ми предложите?

Още недоверчива, тя подсмръкна.

— Останете тук, ако искате. Не съм толкова лоша, колкото изглеждам. Но вие, вие навсякъде виждате само лошите неща. Е, добре! Ако искате да знаете, аз даже не предполагах, че този проклет параход е заминал. Не мислех, че ще вдигне котва по-рано от днес след обяд. Добър удар беше за мен, когато погледнах през прозореца преди половин час и видях, че вече го няма. Не ви желая злото. Останете тук, ако искате. „Искаш ли, или не“, както казвала оная жена, която изпратила един банан за благотворителна томбола.

Харви почти не я слушаше, само леко се усмихваше, потънал в размисъл, без следа от враждебност.

— Защо не отидете в Лагуна, ако толкова държите да вършите нещо. Горے има епидемия от треска. Хората мрат като мухи и докторът, испанец, току-що е заминал за рая. Той е вторият, който си оставя кожата там, затова изглежда, че не се намират лесно доброволци за подвизи. Вие сте лекар, поне така казват, и тъй като това е вашата професия, защо да не опитате?

Той престана да рони парченцето хляб, което премяташе между пръстите си.

— Да, защо не?

Очите на старата искряха от лукавство.

— А не ви ли става нещо, като си помислите, че може би някой ден, не след дълго, ще ви изнесат в хубав чамов сандък? Но вие стоите над всички тези неща, разбира се!

Харви не я слушаше. Подчинен на някакво усещане за фатално предназначение на съдбата му, той обмисляше положението.

Разбира се, че ще отиде в Лагуна. Как не му беше дошло на ума? Нещо по-силно от случая го превръщаше в играчка на събитията. Струваше му се, че отдавна е очаквал този момент.

— Трябва да отидете в село Хермоза — продължи старата. — В „La casa de los cisnes“. Оттам е започнала да се разпространява треската. Смешна руина, почти цялата в развалини, която е собственост на една стара, малоумна испанка. Никой не смее да доближи до къщата, даже и без ужаса от треската.

— Ще отида — каза на себе си Харви.

Някаква сила, на която не можеше да противостои, сякаш го тласкаше и той повтори, без да иска: „Casa de los cisnes“.

Мама Хемингуей го гледаше с любопитство и мигаше с очи.

— Упорит сте, признавам го. Помислихте ли колко е рисковано? Все пак човек трябва да не е съвсем с всичкия си, за да го направи.

Той дръпна стола си и направи няколко крачки към вратата, като че ли го теглеше невидима ръка.

— Санта Мария! — извика тя. — Няма да тръгнете веднага! Трябва първо да се съвземете. И после, без да се обиждате, имате нужда малко да се поизмиете и обръснете.

— Не, не тръгвам още. Трябва да видя Коркоран. Да прегледам ръката му.

— Хайде, по-спокойно. Дайте ми възможност да си отдъхна. Толкова съм объркана. И после, не хуквайте така, съвсем сам. Можете да се загубите в тази къща.

Тя намигна, смачка фасата на пурата си в една чиния и стана, за да му посочи пътя. Една гола дървена стълба водеше към тесен коридор. Къщата миришеше на спарено. От партера долитаха кресливи гласове.

С горделиво движение мама Хемингуей отвори една врата и въведе Харви в голяма стая с прашни пердета. В леглото лежеше Коркоран, облечен в ризата си на сини и червени райета. Той се бе облегал небрежно върху една възглавница със съмнителна чистота и изглеждаше невъзмутимо безразличен. Ръката му беше превързана, очилата едва се крепяха на върха на носа му, а върху коленете му бе отворен скъпият том на Платон с прегънати страници. Той четеше, като мърдаше беззвучно устните си.

— Бабо, събуди се! — весело извика старата. — Ето я малката Червена шапчица, която ти идва на гости. Няма ли да ни се усмихнете? — прибави тя. — И да бъдете малко по-любезен, след като омърляхте с кръв целия килим?

Джими вдигна глава и изгледа новодошлите през очилата си, мигайки като бухал.

— О! — Радостта и учудването в гласа му бяха преувеличени. — Ето ти теб добра изненада! А аз си мислех, че отплувахте, без да се сбогуваме.

— „Ауреола“ замина без мен.

— Така ли? Виж ти нещастие!

— Млъкнете! — каза Харви. — Вие го знаехте много добре.

— И това ако не е неблагодарност! — продължи Коркоран любезно, като се обърна към мама Хемингуей. — Такова отношение,

след като го измъкнах от тази мръсна история. Но нищо!

Той се обърна към Харви:

— Въпреки всичко, страшно съм доволен, че сте здрав.

Харви приближи, махна превръзката и прегледа раната. Ножът беше засегнал само повърхностно мускула.

— Как се чувствате?

— Аз ли? Нищо не чувствам. За човек, свикнал да получава и раздава удари, това е нищо, тази драскотина. Единственото нещо, което ми се иска, е да намеря този мръсен негър и да му върна всичко с лихвите.

— След няколко дни раната няма да личи.

Харви внимателно го превърза и стана.

— След малко тръгвам за Лагуна — каза той несигурно. — Ще отида да видя как е положението там с треската.

Джими се замисли, поглаждайки брадата си.

— Охо! — възкликна той най-после. — Това е чудесно. А аз какво да правя? Какво ще стане сега с моите пропаднали проекти? Май най-добре ще е да дойда с вас.

— Да не сте полудял? Вие трябва да лежите най-малко още два дни.

— Добре, ще ви настигна, щом се почувствам сигурен на краката си. Да не мислите, че ще се отървете толкова лесно от мен?

— Съвсем безполезно е да идвате, няма да имам никаква нужда от вас.

— Добре, добре — съгласи се Коркоран, — ще дойда само за да ви ядосам малко.

Той пъкна здравата си ръка под възглавницата и измъкна табакерата си.

[1] Удобно (исп.). — Б.пр. ↑

17.

Надвечер, когато слънцето наближи източния склон на върха, Харви тръгна пеша за Хермоза, най-близкото село до Лагуна. Пътят беше дълъг и стръмен. Веднага след края на града той се изкачваше, криволичейки към планината и на места беше толкова близо до пропастта, че на човек му се завиваше свят.

Някаква свирепа решителност тласкаше Лийт да подложи тялото си на това изпитание. А може би това му бе необходимо, за да успокои смутената си душа. Наистина това стръмно изкачване в трептящия въздух малко по малко го успокои. Той вървеше към залеза на слънцето, черна точка сред тази река от светлина, разляла се по вулканичните склонове на Телда. Над кратера плуваше малко бяло облаче, блестящо като струя пара. Тежките плътни листа на банановите дървета висяха, разкъсани от вятъра, тъмнозелени сред прозрачния въздух. Под сянката на дърветата в плантациите блестяха цистерни, пълни с блудкава вода, жълтеникава като злато и ценна като злато. Три кози пиеха от една от тях.

Харви продължи да се изкачва. Той достигна до една евкалиптова гора. Високите дървета, с изящни корони, разпръсваха упоителен аромат. След това гората оредя, сенчестите места намаляха и скоро пред очите му се откри изглед към залива. От тази височина корабите изглеждаха като играчки, набодени с карфици в океана. Градът губеше очертанията си и се разстиляше покрай брега с плоските си терасовидни покриви, балконите, издадени напред, които приличаха на малки уста, отворени да поемат въздух. До тях се притискаха други покриви, прорязани от сребристия блясък на река Баранка Алмейда. Внезапен завой на пътя скри тази гледка и я смени със стена от базалтови върхове. Тук-таме огромни скали прорязваха застиналата вулканична пяна и препречваха пътеките с късове втвърдена лава.

Харви вървеше вече час, когато в покрайнините на едно село забеляза девойка със стомна на главата. Той ускори крачките си и я

застигна.

— Сеньорита — каза той на лош испански, — дали съм по пътя за Хермоза, селото преди Лагуна.

Без да спре и да помръдне глава, девойката го изгледа крадешком с черни, блестящи очи. Беше около петнадесет години. Облечена в яркочервена блуза, с изправено тяло под тежестта на стомната, тя държеше в ръката си жълто цвете и леко полюляваше бедра.

— Сан Кристобъл де ла Лагуна — каза тя най-последно, — ла Лагуна?

— Да, питам, дали не съм сбъркал пътя?

— Пътят ли? Това е „Кралския път“.

— Кралският път?

— Carretera real. Старият път. Разбира се, че е добър път.

— Това ли е пътят за Лагуна?

Този въпрос ѝ се стори смешен. Усмивката ѝ разкри блестящо бели зъби. Ако не се страхуваше за стомната, сигурно щеше да се разсмее с глас.

— Au de mí — извика тя, — колко съм изморена да ходя винаги за вода...

Тя изглежда забрави за Лийт. И двамата вървяха мълчаливо до следващия завой. Девойката изчака да прекосят една малка дъбова горичка, след което лениво протегна ръката си с яркожълтото цвете между пръстите.

Той вдигна глава. Съвсем близо, от другата страна на една покрита с мъх и буйна растителност стена, се издигаха мрачните кули на древна крепост.

— Ла Лагуна — каза тя, — Сан Кристобъл де ла Лагуна.

Думите ѝ прозвучаха като мелодия.

— Има ли болни в града?

— Си, сеньор.

— Много ли са?

— Си, сеньор.

Тя захвапа цветето и започна безразлично да го дъвче.

— Аз отивам в Хермоза, в „La casa de los cisnes“. Можете ли да ми посочите пътя?

Тя го изгледа крадешком с блестящите си очи и измъкна цветето от устата си, стиснато между двата ѝ пръста като цигара.

— Там има най-много болни. В Лагуна вече е свършено. В Хермоза още не.

— Там именно искам да отида.

— Не, не е още свършено — започна отново тя. После сериозно добави: — Исусе Мария, какво проклятие!

Те продължиха пътя си. Изведнъж тя спря и посочи настрани с жълтото цвете.

— Виждате ли, сеньор, минете оттук, ако наистина искате да отидете.

Пътеката, която тя сочеше, се губеше в една борова гора. Харви благодари кратко и зави по тясната пътека. След като навлезе под клоните на дървета, той почувства, че го наблюдават и се обърна. Девойката стоеше неподвижно и го следеше с очи. С едната си ръка тя намести стомната, а с другата бързо се прекръсти и изчезна забързана.

Гората беше гъста и мрачна. Пътеката тясна, набраздена от дълбоки коловози, почвата суха. Ниските сплетени клони като че ли шепнешком си доверяваха тайни и заговорничеха. Един камък, в който Харви се препъна, се търколи с трясък в урвата. Стори му се, че при този шум дърветата сякаш се притиснаха по-плътно едно до друго. Прониза го някакво дихание: шш-у-у-у, шш-у-у-у, шш-у-у-у!

Тази зловеща тишина изпълни Харви с печал. Той блуждаеше като призрачен силует в сянката, която ставаше все по-гъста и сякаш беше готов да се стопи в мрака.

Няколкостотин крачки напред дърветата станаха по-редки. Той премина по едно мостче и се озова пред къща, заобиколена с градина. Имението не беше голямо и той се досети, че е стигнал целта си. Пред него се разстилаше плодородна долина, прорязана от малко поточе, където буйната растителност с безразборно изобилие задушаваше всякакъв друг живот.

Харви хвърли поглед през величествената ограда от ковано желязо и дъхът му замря пред красивата гледка. Изоставената градина, дивна и красива, тънеше в цветя. Навсякъде цареше изобилие от цветове, искрящи с ярките си багри във вечерната дрезгавина. Окото едва понасяше ярките червени цветове на азалиите. Сред тях като бледосиви облачета бяха пръснати перуники. Пурпурни виещи се растения увиваха хоботчетата си около храстите на кървави нарове. Сред това безредие се извисяваха жълти и тъмночервени бегонии, а

над всичкото многоцветие се люлееха благоуханни вълни от фрезии, бели и деликатни, като морска пяна.

Харви се сепна, дойде на себе си и натисна дръжката на железната порта. Разтърси я, бутна с рамо металните пръчки, но портата не поддаде. Това обаче нямаше значение. Оградата около имението беше съборена на много места и напълно подхождаше на общия безпорядък. Той се отдръпна от вратата, когато забеляза герба, изкован в масивната решетка. Лебед с разперени криле. Лебед!

Заслепен, той не можеше да откъсне погледа си от изображението на птицата. Без да иска, направи сравнение. Лебед! Да, разбира се, „Casa de los cisnes“, как не се сети по-рано? „Къщата на лебедите“. Дълго остана с наведена глава, учуден и развълнуван. После въздъхна и се обърна. Естествено, това беше просто съвпадение.

Отърсвайки се от мислите си, той направи няколко крачки, прескочи през полуразрушената ограда и влезе в градината. От двете страни на алеята, обрасла в буренаци, имаше по една малка тръстикова колиба. Той спря пред вратата на едната и настоятелно почука. Отговори му само глух кънтеж. Прозорците и капациите бяха затворени. Колибата беше празна и имаше окаян вид.

Той тръгна към другата колиба. Вратата към единственото помещение беше широко отворена. Но нищо не говореше, че в нея има живот. На пода беше постлана сива правоъгълна покривка, върху която лежеше мъртвец. Очите му бяха изцъклени. Устата отворена, сякаш и в смъртта той се учудваше от нещо... Трептящата светлина на две запалени свещи, поставени в краката на мъртвеца, слабо осветяваше тази зловеща гледка. Отвън нахлуваше силната, упойваща миризма на фрезии.

Нямаше работа тук. Харви излезе и затвори вратата след себе си. Тръгна нагоре по извитата алея към къщата, която все още не се виждаше, но човек предполагаше съществуването ѝ — бял силует върху фона на тъмната зеленина. Сградата беше ниска, но с благороден вид, построена от кремавобели камъни и вече се рушеше. Сводестата галерия пред къщата беше съборена, балконът срутен, капациите на прозорците жалко висяха на ръждясали куки. По стените пълзяха влажни петна мъх и почти ги покриваха.

Две големи глинени вази, украсявали някога от двете страни входа, сега лежаха катурнати.

Харви изкачи външната стълба по разклатените стъпала. Туктаме по тях имаше тъмен мъх, като кървави следи. Той дръпна висящия край на шнура на звънеца. Изминаха няколко бавни минути, които му се сториха безкрайни. Той позвъни отново. Този път вратата се отвори. На прага застана прислужница с неопределена възраст, облечена в рокля от памучен плат на точки. Тъмните ѝ, силно опънати назад коси, бяха прибрани под жълт шал. Тя изгледа Харви с такова учудване, сякаш пред нея стоеше привидение.

— Искам да видя господарката ви — каза той.

Жената ужасено се стъписа.

— Късно е, сеньор, мръкна се вече.

— Още е светло.

— Бог ми е свидетел, сеньор, вижте, слънцето се скри. По-добре елате утре.

Той поклати глава:

— Трябва да я видя сега.

— Но маркизата е възрастна, сеньор. Освен това има много грижи. Тя никого не приема.

Той прекрачи прага, с което я принуди да отстъпи във вестибюла.

— Кажете ѝ, че съм тук.

Тя стоеше и го разглеждаше, без да може да реши какво да прави. Ръцете ѝ мачкаха престилката. Най-сетне се обърна и бавно започна да изкачва вътрешната стълба.

Харви се огледа. Вестибюлът беше обширен. Таванът бе покрит с арабески и приличаше на купол на черква. През тесен прозорец с цветни стъкла с изображения на лебед проникваше оскъдна светлина. По варосаните стени бяха наредени колекции от саби, окачени там от години. Под една дъска с турски ятагани беше поставена желязна средновековна ризница и приличаше на рицарска фигура. Ръката вдървено вдигната, колената прегънати, но с насочено за нападение копие и свирепо вдигнат наочник на шлема. На Харви му стана неприятно. Духът на тази къща го изпълни с безпокойство, с някакъв необясним страх, който сковаваше движенията му. Почувства се слаб, не можеше да разсъждава.

„Уморен съм“, помисли си той. „Много път извървах днес.“

Шум от стъпки по дървената стълба го накара да вдигне глава. Дребна старица бавно слизаше по стъпалата. Ръката ѝ стискаше

масивните полирани перила. Прекрачваше с колебание и усилие. Но запазваше поведение, пълно с благородство и достойнство. Дрехите ѝ бяха черни, също като панделката в белите ѝ коси, накъдрени в стил Помпадур. Старовремската ѝ рокля беше с дълъг шлейф, бухнали ръкави и висока плисирана яка. Преди още да приближи, Харви забеляза, че е много стара. Кожата на врата ѝ беше набръчкана с изпъкнали сухожилия. Над фината уста, със сърдито присвити устни, се очертаваше малък орлов нос. Тъмните очи бяха мрачни. По тънките ѝ китки звънтяха гривни. Стари пръстени проблясваха върху треперещите ѝ пръсти.

Харви поздрави и се представи:

— Аз съм английски лекар — каза той. — Доктор Лийт. Зная, че в имението ви и в съседното село има епидемия от треска. Опасна треска. Идвам да ви предлага помощта си.

Тя стоеше пред него като черна статуя, замръзнала в старческа скованост. Погледът на тъмните ѝ, но живи очи, го пронизваше.

— Никой никога не идва тук — каза тя най-сетне с пеещ глас. — Никой не идва да види маркиза Де Луего. Тя е много стара. През целия ден тя стои сама в стаята си и слиза, само когато я молят. Какво друго може да направи, кажете, сеньор? Но молитвите са голяма добродетел, нали? Дон Балтазар обичаше да казва това. Той също умря, но Изабел де Луего не е мъртва. Тя стои в стаята си, докато я извикат. Наистина, сеньор, посещението ви е едно доброжелателство, за което ви благодаря.

„Тази старица е доста особена — помисли Харви, — щом говори така за себе си.“

В тази особеност имаше някаква приповдигнатост, която дълбоко го трогна.

— Не ми благодарете — каза той. — Бях в Санта Круз, когато научих, че в планината има епидемия. Да ви призная, нямах никаква друга работа и затова дойдох.

— Вие сте много великодушен, сеньор, а заслугата ви е още по-голяма, защото не я признавате. Погрижиха ли се за коня ви?... Какво желаете? Аз вече забравих... *Pobre de mi*^[1], толкова неща са забравени, а и мнозина вече ги няма! Трябва обаче да вечеряте. Послушайте съвета на старите хора, трябва да се вечеря.

— Няма нужда — отговори той бързо. — Нека най-напред видя болните. Къде са те?

— В селото. Има много болни. Много умряха. Тук, в имението останахме само Мануела и аз. Другите или умряха, или избягаха. Последният останал верен, Пабло, почина на обяд. Пабло, пазачът... После ще видите всичко, сеньор.

Тя се засмя с тих смях, от който Харви потрепери и като се обърна към слугинята, извика:

— Мануела, сеньорът ще вечеря тази вечер с маркиза Де Луего.

Лицето на слугинята се намръщи още повече. Тя направи опит да се противопостави:

— Но, маркизо, вечерята вече е сложена!

Старата дама не обърна внимание на този протест и повтори към Харви с почти детска радост:

— Виждате, сеньор, вечерята е вече сложена. Очакваха ви. А маркизата? Тъкмо днес тя е облечена подходящо. Какво щастие! Елате, сеньор.

Те влязоха в дълга зала. По стените, облечени с ламперии от тъмно тропическо дърво, бяха окачени портрети в потъмнели рамки. По продължението на едната стена имаше голяма маса от абанос. На тавана беше нарисуван огромен лебед, а върху по-малка маса от орех беше сервирана вечеря. Плодове, мляко и студено месо.

Без да скрива, че ѝ е неприятно, Мануела отиде да донесе още един прибор, отмести тежък стол с високо облегало и се оттегли, хвърляйки подозрителни погледи към Харви.

Маркизата зае с подobaващо достолепие своето място и си наля разсеяно чаша мляко, която остана забравена пред нея. След това взе една смокиня и я нарязва грижливо на парченца.

— Заповядайте — каза тя и деликатно, като птичка, повдигна глава. — Този, който яде малко, все едно пости. Вземете от това сирене. Вкусно е. Направено е с „кардо“, цвета на див артишок^[2]. Малки сини цветчета, които късах като малка. Много време изтече оттогава.

Харви си взе сирене и парче черен хляб. Помъчи се да отхвърли усещането за нереалност, и започна да разпитва за епидемията:

— Къде започна най-напред това нещастие?

— Нещастие ли, сеньор? Какво друго е животът, освен едно нещастие? „Не в тинята, а в блатото“, както казва една поговорка. Започна от един мъж, моряк, Жозе, който се завърна при семейството си. Дойде от един кораб. Първо умря той, след това цялото му семейство. Както по времето на крал Фердинанд, когато чумата на Мадора опустошила Лагуна. В пещерите горе в планината все още има кости от онова време, кости на гуанчес^[3], които избягали там, за да умрат. Това се случи някога...

Някаква мъка обзе Харви.

— Семейството ви отдавна ли живее тук?

Маркизата вдигна очи и сякаш съзря далечното минало някъде зад него.

— Вие не разбирате, сеньор? Какво значи „отдавна“? Месеци, години? Не, сеньор. Векове! Много векове, сеньор.

Тя спря замечтана, вдигна ръка и посочи през прозореца навън градината, потънала в спускащата се вечерна дрезгавина.

Там едно необикновено дърво, с гладък дънер, гърчеше клоните си като агонизиращо животно.

— Виждате ли, сеньор, това е дървото ламя. То изглежда още младо, но всъщност е тук от четиристотин години. Не, не се шегувам. Четири столетия изминаха от идването на дон Кортес Алонзо де Луего ел Конкистадор и Аделантадо в тази къща. Той води ожесточени боеве със своите кастилци срещу гуанчес. В Матанза, в кулата на крепостта. Беше ранен на площад Масакар. Оттогава Де Луего винаги са живели тук. Винаги!

Тя въздъхна и отпусна малката си ръка в скута си.

— Сега всичко се промени. Брат ми, Бог да го прости, се разори преди няколко години. Беше засадил имението с кактуси и отглеждаше кошинила^[4]. След това започнаха да произвеждат химически бои. Кошинилата вече няма стойност. Брат ми загуби цялото си състояние, след това умря, ето вече десет години. „Нещастieto идва като вълна, а си отива капка по капка.“ Плевелите избуяха, въпреки липсата на вода. Никой не е способен да ръководи имението. Съществуваше дон Балтазар, но и той умря. Dios mios, какво голямо нещастие сполетя донна Изабел де Луего, която е много стара, но още държи на живота. Колкото по-дълго живее човек, сеньор, толкова повече държи на живота. Това е стара испанска поговорка от Галиция^[5]. И тук, както и

там, слънцето стопля старческите кости. Моля ви, опитайте млякото, сеньор. Сладко е като мед.

Харви я послуша и си наля от козето мляко, което се пенеше във високата тънка чаша. Сега той вече разбираше. Тази жена беше останала единствена представителка на благородната каста, господствала някога тук. След смъртта на брат си, разорен от производството на анилинови бои, тя беше останала беззащитна и самотна, по всяка вероятност жертва на мързеливите селяни или на някой нечестен управител... А сега, нещастна останка от една славна раса, трябваше да понесе и тази ужасна епидемия.

— А, сеньор! — извика тя. — Ако бяхте познавали „Къщата на лебедите“ преди, когато не беше такава жалка развалина, когато водоскокът ромонеше в градината и многобройни пеони пееха под сенките на дърветата.

Оживена от тези спомени, тя стана права и устреми поглед през високия прозорец. Беше сумрачно и вдигната ѝ бяла ръка проряза тъмнината като призрачна птица.

— Никога вече няма да звучат по-хубави песни. Още ги чувам привечер.

Лицето ѝ бе озарено от тези възпоменания за миналото. С треперещи устни тя започна да пее със слаб несигурен глас:

*Al acabarse el trabajo
Y a la puesta del sol
Non juntamos en la alameda.
Brillan las luciernagas como estrellas
La luna en el cielo esta.*

После никой от тях не проговори. Втренчила поглед, маркизата остана права. Лека червенина изби по набръчканите ѝ страни. Тя разсеяно отпи няколко глътки мляко и изяде парченце плод. Най-после обърна глава и срещна погледа на Харви. Тя бавно се откъсна от екстаза си и се върна към действителността. След това запали два канделабъра на масата, седна на мястото си по същия спокоен начин, по който беше станала, и кръстоса ръце с дълбока въздишка.

Харви смутено мачкаше парченце хляб.

— Мъчно ми е — каза той, — че са ви сполетели толкова нещастия. Сега ще ме извините, но трябва да тръгвам.

— Да, трябва да тръгвате — повтори тя.

Но, сякаш поразена от някаква мисъл, тя продължи:

— Вие сте англичанин и дойдохте привечер. Dios mios, колко чудно е това! Толкова години изминаха от деня, когато един англичанин дойде в „Къщата на лебедите“. Но това не бяхте вие, разбира се.

Странна усмивка озари лицето ѝ.

— Това е стара, много стара история. Още от времето, когато вашият Нелсон дойде и нападна Санта Круз. Той бе победен, както ви е известно. О, испанският гарнизон беше храбър! След сражението тук дойде един англичанин. Беше привечер. Не, не, това не бяхте вие!

Усмивката ѝ премина в детски, заговорнически смях.

— Всичко това е написано в една книга, която четох няколко пъти в библиотеката. Толкова чудно и толкова тъжно! Той дойде с любимата си да търси спасение. Тя беше дъщеря на британски капитан. Той я остави тук и после се върна. Robre de mi! Животът е жесток. Нея вече я нямаше! Беше заминала, заминала...

Докато разказваше, тя наблюдаваше Харви през цялото време. Гласът ѝ ставаше все по-тих и по-тих и накрая се превърна в шепот.

Отново настъпи мълчание. Пламъкът на свещите чертаеше трептящи сенки по тъмната ламперия и мислите на Харви се стрелкаха хаотично заедно със сенките. Гърлото му беше свито от неочаквано вълнение. Струваше му се, че в тази къща, запазила миналото, го задържаше някаква чаровна сила, сякаш беше омагьосан. За момент мисълта му се заблъска в тайнствен лабиринт. Той напразно искаше да избяга от тези мисли, които нахлуваха в замъгления му мозък и му причиняваха страдание. Душата сякаш напускаше тялото му, плъзгаше се към витаещите сенки в голямата зала и се сливаше с тях.

Той с усилие се отърси от това усещане, съвзе се и стана, отмествайки стола назад.

— Тръгвам — каза той. — Извинете ме, трябва да отида в селото.

— Да, да, идете, щом трябва. Какво представлявам аз, за да стоя на пътя на съдбата? Не е далеч. Мануела ще ви заведе.

Тя също стана и го придружи до входа.

— Мануела — извика старата дама и плесна с ръце. — Мануела!
Мануела!

Те почакаха мълчаливо, докато слугинята изникна от тъмнината.

— Вземете фенера, Мануела, и заведете сенъора в селото.

Селянката ужасена ги погледна и отказа енергично, като тръсна глава.

— Не, не — извика тя. — Не мога, доста съм страдала. Нещастие то витае във вечерния въздух.

— Покажете ми пътя — отсече бързо Харви. — Това ще е достатъчно.

— Да, аз ще ви обясня. Луната е пълна, тя ще ви свети, няма да имате нужда нито от мен, нито от фенер.

Маркизата безсилно отпусна рамене.

— *Robre de mi!* — въздъхна тя. — Мануела не иска, не иска! Колко пъти ще трябва да чувам тези думи? Но не ми остана никой друг, освен нея. Послушайте я, сенъор, тя ще ви посочи пътя. Моля ви, върнете се отново. Приемете скромното гостоприемство на тази къща. И вас злата съдба не ви е отминала, това се вижда от лицето ви. Любовта и страданието не могат да се скрият. Кой знае дали идването ви тук няма да е щастие за вас, а може би и за мен! А сега, сбогом.

Тя се обърна с неподправено достойнство и бавно заизкачва стълбите. Потракването на токовете ѝ по дървените стъпала отекна във вестибюла и след миг се загуби в мрака.

Мануела чакаше Харви на вратата и сърдито му показва пътя за селото. Той тръгна, без да продума.

Нощта сияеше от светлина. Пълната луна огряваше градината. Ароматът на фрезиите прииждаше на талази, като вълни в спокойно море. Всичко беше неподвижно, даже светулките, залепени по листата на нарочете, не примигваха с малките си очички.

Харви остави зад себе си малка портокалова горичка с клони, отрупани с плодове, група стари бананови дървета, задушени от храстите, един пуст хангар, ковачница без покрив и една обърната кола без колела. Навсякъде се чувстваше живот, а се виждаха само развалини.

Той повървя още пет минути и малко по-нагоре видя скупчени светлинки. След малко се озова в селото.

Усети как бедата го обгръща като плащеница. Площадът пред черквата беше безлюден. Само няколко гладни кучета се щураха насам-натам. Изведнъж портите на черквата се отвориха и отвътре излезе бавна процесия. Няколко деца с кандилници, няколко монаси, свещеникът и най-последно облечени в траур хора, които придържаха мъртвешкия саван. Харви спря да пропусне процесията и свали шапка пред малкия ковчег. Никой не го забеляза. Едно дете, помисли той. Погребалното шествие зави към гробищата. В далечината той забеляза редици пресни гробове. По-нататък група войници се бяха скупчили около един камион. Пътят бе затрупан със сандъци. Две калугерки бързаха към войниците.

„Най-последно — помисли Харви, — най-последно ще мога да действам.“

Той не можеше да чака повече. Вратата на най-близката къща беше широко отворена. Лийт влезе в осветената стая. При неговата поява една жена, наведена над леглото, вдигна глава и се обърна. Тя подскочи изумена. Това беше Сузана Трентър.

[1] Бедната аз (исп.). — Б.пр. ↑

[2] Вид зеленчук, който вирее в екваториалните области. — Б.пр.

↑

[3] Туземните жители на Канарските острови. — Б.пр. ↑

[4] Малко мексиканско насекомо, аклиматизирано в Канарските острови, от което се добива естествено червено багрило — кармин. — Б.пр. ↑

[5] Област в Испания. — Б.пр. ↑

18.

Два дни преди това Мери Филдинг, изправена на балкона на хотел „Сейнт Джордж“, наблюдаваше как „Ауреола“ напуска залива на Ортава. Без да обръща внимание на вятъра и дъжда, които шибаха лицето ѝ, тя видя параходът да изчезва в мъглата. Мачтите се скриха последни, но и те на свой ред се стопиха. Мери остана сама, обхваната от дълбока скръб. Дълго стоя неподвижна. Шумът от машините още звучеше в ушите ѝ. След това тя напусна балкона. Стаята ѝ бе очарователна, обширна и мебелирана с вкус. Леглото бе от специално дърво, с мрежа против комарите. Тя седна в сламеното кресло близо до наредения, неразопакован багаж. Трябваше да позвъни на камериерката, да подреди вещите ѝ, трябваше да отиде да види Елиза, да прегледа целия този куп писма, оставени на масата. Но тя стоеше неподвижна, без сили, с отпуснати ръце. Не можеше ли да се отърси от тази дрямка? Някаква болка стягаше гърдите ѝ, да, остра болка, тук, отстрани.

Тя прехапа устни.

„Не бъди глупава — убеждаваше се тя, — не бъди смешна и глупава!“

Скочи от креслото и позвъни. Влезе малка мулатка с бели маншети и бяла яка, които открояваха блестящите ѝ очи. Тя се засуети около багажа, като дърпаше коланите на куфарите с детските си пръсти, с цвят на кафе.

Лейди Филдинг я наблюдаваше мълчаливо, после стана, отиде до прозореца и със скръстени на гърди ръце се загледа в проливния дъжд.

— Ще продължи ли дълго лошото време? — попита тя.

Мулатката вдигна глава и усмивката ѝ разкри редица ослепителни зъби.

— Моля, мадам. Хубаво време върне се. Винаги хубаво време. Розита уверена.

Гласът ѝ звучеше приятно, малко плътен, със смешен изговор, който само преди няколко дена би развеселил Мери. Но днес тя

нямаше сили даже да се усмихне.

— Скоро ли ще настъпи хубаво време?

— Да, моля, мадам, много хубаво утре. Хубаво като мадам.

Розита повтори думата, в която явно беше влюбена, сякаш търкаляше в устата си бонбон.

Утре! Тази дума порази Мери и я изплаши. Утре, и отново утре. Следващият ден и после още един. Толкова дни имаше пред себе си, всичките пусти и безкрайни.

Очите ѝ се напълниха със сълзи. Тя допря чело до студеното стъкло на прозореца, после въздъхна, сякаш сърцето ѝ се късаше.

Времето течеше неумолимо. Куфарите бяха опразнени и дрехите наредени. Камериерката излезе с усмивка и реверанс. Гонгът удари за обяд.

Мери слезе бавно и се присъедини към Дибс и Елиза, които вече бяха седнали до една маса. И двамата бяха в прекрасно настроение. Елиза очарована, че е сред общество, а Дибс съблазнен от менюто. Смехът им зашлеви Мери като плесница.

Всичко беше образцово. Прислугата бърза и дискретна, кухнята отлична, трапезарията проветрена и приятна. Все пак Мери едва опита от ястията, които предизвикаха възторга на Дибс. Тя мълчеше и се опитваше да не показва своето неразположение, особено тази остра болка отстрани.

След обяд те отидоха в хола. Елиза хвърли един поглед към небето, което продължаваше да се излива, и предложи да играят бридж.

Бридж! Мери отвори уста, за да откаже, но се въздържа. Въпреки че ненавиждаше тази игра, тя отново направи усилие да бъде любезна. Кимна. Седнаха около една маса.

Четвърти в карето беше дребен, възрастен и благовъзпитан господин, с къдрави мустаци, облечен в жакет и брич, с вид на военен. Той прие поканата така естествено и достойно, че проличаха отличното му възпитание и добрият произход. Това се потвърди от последвалия разговор и държането му. Той познаваше имената на партньорите си, както и тяхното положение. (Имаше навика всяка сутрин да хвърля поглед в хотелския регистър.) Много бързо откриха общи светски познанства. Дребният господин прекарваше зимата на Канарските острови заради „малката си женичка“ и убиваше времето в

рисуване и организиране на излети. Говореше забързано и често благодареше на Бога, че го е създал джентълмен и англичанин. Казваше се Форбс-Смит, и името му, разбира се, се пишеше с чертичка по средата.

Играта се проточи, без да ѝ се вижда края. Разбъркване на картите, цепене, раздаване, анонсиране, после разиграване на комбинации. След като завършваха един робер, започваха нов. Играта беше за Мери безинтересна, само губене на време. Защо седеше тук, стиснала картите, и с усилие се усмихваше и участваше в разговора? Мислите ѝ бяха объркани. Complimentите на Форбс-Смит я отегчаваха до смърт. Тя с нетърпение искаше да бъде сама, сама с мислите си.

Когато решиха повече да не играят, минаваше пет. После започна уреждане на сметките, последва глупава препирня между Елиза и Дибс, а през цялото това време Форбс-Смит настояваше да я представи на „очарователни хора“. Тя успя да се измъкне едва когато настъпи часът за вечеря. Главата я болеше и вече в стаята си, тя намокри горещото си чело, взе първата рокля, която ѝ попадна под ръка и слезе долу. След вечеря използва главоболието и умората си, за да се усамоти в апартамента си.

Мери затвори вратата, подпря се изтощена за миг, после отиде до прозореца и го отвори.

Дъждът беше спрял. Зад облаците надничаше луната и пръскаше нежна светлина. Нощта беше мъглива, но не беше тъмно. Леките тюлени пердета се полюшваха от свежия въздух. В стаята нахлу шумът на разбиващите се в брега вълни, придружен от жабешко квакане. В градината под балкона ухаеха лилии. Техният аромат толкова приличаше на този на фрезиите, че Мери силно се развълнува.

Тя бавно се съблече и остави дрехите ѝ да се плъзнат на пода. Прохладният въздух охлади парещото ѝ тяло. Изтегна се в леглото и остана така, с широко отворени в тъмнината очи. Полека загуби представа за времето. Жабите крякаха, вълните се разбиваха в брега. Но достигащият шум от хотела смущаваше мечтите ѝ и прогонваше съня. Освен това тя се задушаваше под плътната мрежа срещу комари.

Разболяваше ли се? Чувстваше се неспокойна и без настроение. Но това някак не достигна до съзнанието ѝ. А тя наистина имаше

температура и без да си дава сметка, интоксикацията на организма ѝ, причинена от бактериите, напредваше.

Тя не подозираше за съществуването на тази заплаха и се дразнеше, че не може да заспи. Така изминаха три дълги часа и най-после тя затвори очи и потъна отново в своя блян.

Никога досега тя не бе бленувала толкова силно. Видението винаги започваше от двора, близо до стария водоскок с пресъхналия басейн, където един бронзов лебед правеше смешни усилия да лети. Малки гущери се припичаха на камъните и я поглеждаха благосклонно. Под стъпалата си тя усещаше нежната грапавина на камъните. Дървото ламя гърчеше клони, а приятният аромат на фрезиите изпълваше въздуха.

Тя се затича през градината и в този момент два големи лебеда се издигнаха над наровите и отлетяха към планината, размахвайки криле. Мери плесна с ръце и забърза към малката портокалова горичка. Там тя изведнъж застана неподвижна, силно развълнувана, с преобразено от радостна изненада лице. Там беше той, този, когото тя бе чакала, когото бе търсила. Там, в тази горичка, която беше нейно любимо убежище. Днес лицето му не бе с размазани очертания, забулено в мъгла. Тя го виждаше ясно и това наистина беше той. О! Нима е истина? Нали не се лъжеше? Той повече не можеше да отрича. Беше невъзможно. Сърцето на Мери подскочаше в гърдите ѝ. Неземна радост нахлу в душата ѝ. Тя протегна ръце, затича към него, като се смееше и плачеше едновременно от дивна радост. Най-после, най-после тя знаеше къде я води сънят ѝ, знаеше защо бе идвала толкова пъти в тази градина, разбра какво бе очаквала. Това бе той, когото бе търсила, когото се надяваше да намери. Целият ѝ живот дотук беше едно очакване на този щастлив момент. И сега, в благоуханната градина, тя вече не бе изоставена сама с една сянка, образ от детинското ѝ въображение. Край на тази неопределеност, от която страдеше, край на страха ѝ, че това е една илюзия. Най-после той беше тук. Тази среща беше целия ѝ живот.

Трябваше да възвърне усмивката върху това бъдещо съжаление лице. Той трябваше да сподели радостта ѝ. Тя трябваше да му разкрие любовта си, за да заблестят тези тъжни очи.

Тя прошепна името му, но той не я чу. Тя го повтори по-силно, искаше да отиде при него, но внезапно усмивката замръзна на устните

й. Радостта в сърцето ѝ се стопи. Не можеше да помръдне. Краката ѝ натежаха като олово, сраснали със земята, а тялото ѝ бе в плен на невидими окови. Разкъсвана между надеждата и ужаса, тя се бореше, опитваше се да се освободи, изтерзана от ужасно безпокойство... и се събуди с ридание.

Очите ѝ, още замъглени от преживения кошмар, срещнаха великолепието на зората. Омагьосаната градина беше изчезнала. Тя се намираше в хотелската си стая. Дишаше тежко. Беше вдървена. Разсъдъкът ѝ беше още в плен на видението от съня. Тя потрепери. За нея очарователната градина беше действителност, също като вълните, които се разбиваха под прозореца ѝ. И все пак беше толкова далеч! Тя въздъхна мъчително. Горчивината на поражението я задушаваше.

Влезе Розита със закуската. Завари я будна, подпряла брадичка на ръката си. Момичето живо дръпна пердетата и каза:

— Мадам вижда. Много хубаво време днес, както казала Розита. Много слънце за мадам.

Мери я гледаше, без да отговори, потънала в мислите си. А всичко беше толкова близо, толкова близо... като вълните, които се разбиваха на плажа, тук, под прозорците ѝ...

— Розита — най-последно каза тя, подтикната от тайна надежда. — Знаете ли наблизко да има едно старо, много старо имение, където лебедите идват понякога към края на деня?

Розита я изгледа смаяна, с широко отворени очи. Тя се засмя дискретно, като след някоя сполучлива шега.

— Моля не, мадам. Розита не знае. Розита никога не виждала това. Розита има често смешни мисли, но тя не чувала никога да се говори за това.

— Сигурна ли си?

— Ако това угодно на Бога, да, мадам, сигурна. — Тя пак се засмя. — Много градини, о, да, много, но не такава. Розита тук от двайсет години, но никога не виждала лебед.

Мери не отговори. Само една част от мислите ѝ беше тук. Тя още блуждаеше в пространството, преследвана от тайнствено предчувствие.

Стана и облече един лек халат. Както бе казала Розита, времето беше чудесно, но много горещо, поне на Мери ѝ беше много горещо. Главата ѝ тежеше. Виеше ѝ се свят. Погледът ѝ попадна на океана и тя

помисли, че една баня би я освежила и успокоила. Да, ще отиде да се окъпе. От банския ѝ костюм паднаха песъчинки от плажа на Лас Кантерас — какъв болезнен спомен! Тя се разколеба. Тормозеше я възбуда, която засили двоумението ѝ. Тя взе кърпи, хавлията си, слезе по широките каменни стъпала и като прекоси лехата с лилиите, се озова на плажа.

Той беше пуст. Спокойното море плискаше незабележими вълни. Мери плуваше с лекота в полупрозрачната вода. Цялото ѝ тяло сякаш се разтопи, тя не го усещаше. Не забеляза, че лявата ѝ ръка бе странно скована и че върху китката ѝ червенееше малко кръгло петънце. Преди три дни, когато слизаха на вълнолома в Лас Палмас, я беше ухапал комар. „Човек не рискува — бе казала тя тогава, — нещата се случват или не, това е всичко.“ И още: „Не случаят, а съдбата ръководи нашето съществуване“. Днес, жертва на пророческите си думи, тя трябваше да понесе своята тежка съдба — беше се разболяла от жълта треска.

Това необичайно усещане, сякаш тялото ти не съществува, това замайване, бяха първите признаци на болестта.

Мери излезе от водата, загърна се в халата и тръгна през градината към хотела. Тя за момент се обърка, ушите ѝ бучаха. На края на една от алеите забеляза стар градинар, който плевеше, коленичил, една леха с пурпурни цветя. Голяма сламена шапка покриваше главата му, под широката периферия се виждаха дългите му изсъхнали уши с малки златни пръстенчета по тях. Погледът ѝ се спря върху старото набръчкано лице и потъмнялата от слънцето шия. Пеонът продължаваше упорито работата си с равномерни, спокойни движения. Той леко обърна глава, срамежливо се усмихна и измърмори някакъв поздрав. Но тя беше неспособна да се усмихне. Успя да отговори на поздрава му и с мъка съдържа упоритото си желание да разпита и него. Мълчаливо се иронизира: „Винаги особена, малката Мери, с нейните смешни идеи... малко луда...“.

Защото това беше само шега, глупава шега, разбира се! Тя почувства, че желанието да зададе на стареца въпроса, който изгаряше устните ѝ, е по-силно от волята ѝ. Той ще се засмее, разбира се, също като Розита преди малко, но толкова по-зле за нея!...

Но той нито се засмя, нито ѝ се подигра. Стана и я изгледа сериозно, след като мълча толкова дълго, че тя повтори въпроса си.

— Да, да, сеньора — каза той колебливо. — Разбирам, мисля, че познавам това имение.

Нервни тръпки разтърсиха Мери. Тя устреми очи в стареца и зачака.

— Доста отдавна — продължи той, — работех на островите в едно семейство на име Де Луего. Тогава имението беше голямо.

Той въртеше шапката си в ръце и с мъка подбираще думите си.

— Гербът на това семейство беше точно лебед, да, сеньора, летящ лебед.

Зави ѝ се свят. Тя закри очи с ръка. Сигурно слънчевата светлина беше причината.

— Лебедът е върху голямата ограда от ковано желязо — каза тя, — близо до малката жълта колиба на пазача?

— Да, сеньора, точно така. Върху оградата... Има още един и върху водоскока, в градината...

Мери го прекъсна с кратък вик.

— В басейна на водоскока няма вода и по плочите се припичат гущерчета, нали? Зад вратичката има фрезии, а в долния край на алеята започва портокалова горичка. Стотици и стотици дървета?

Той се усмихна, все още сериозен и присви тъмните си очи.

— Да, сеньора, точно така. Виждам, че вие познавате „Къщата на лебедите“. Били ли сте там?

„Къщата на лебедите“! Тя повтори името, сякаш да проникне в тях и да ги запамети за вечни времена. След това прошепна:

— Далече ли е от тук?

Той поклати глава:

— О, не, сеньора, не е далече и лесно се отива до там. Най-напред до Санта Круц с малкото параходче, което тръгва по обед всеки ден, после с кола до Лагуна.

Думите му се пръскаха в главата ѝ и кънтяха. Внезапно чувство я привличаше към този стар пеон. С глас, който сякаш не бе нейният, тя се чу да му благодари. Душата ѝ литна към нейния блян. Тя я последва. Беше напуснала парка на хотела и се бе устремила към блясъка на чаровната градина... Цялото ѝ същество се раздвояваше от противоречиви чувства. Беше спокойна и възбудена, печална и изплашена. Беше очарована, защото вече знаеше какво точно трябва да направи.

Без да съзнава какво върши, тя се качи в стаята си, наплиска зачервеното си лице, среса косата си и облече роклята, която беше носила в Лас Палмас. Когато се видя в огледалото, забеляза очите си, озарени от необикновен блясък. Тя взе пари, размисли малко, написа няколко думи за Елиза и постави листа на видно място върху масата.

Най-после беше готова. Като на сън, тихо излезе от стаята, опасявайки се да не я види някой. Не трябваше да я забележат, да се усъмнят, че заминава. Никой не трябваше да знае. Взетото решение я изпълни с енергия и тя слезе бързо по стълбите. За минута на входа ѝ стана тъжно.

„Къщата на лебедите“. Тя повтори името, като тръпнеше с цялото си същество. „Аз тръгвам — мислеше си, — най-после, най-после аз тръгвам.“ И като вдигна глава, с устремен в далечината поглед, тя тръгна нататък.

19.

Вечерната роса бе паднала по широките листа на кактусите, когато Харви Лийт напусна Хермоза и пое пътя към „Къщата на лебедите“. Изминалият ден го бе изтощил и разочаровал. Болестна атмосфера и миризма на дезинфекционни средства, изтощителна борба срещу невежеството и мръсотията... Войниците бяха блокирали селото. Техният командир, испанец, посрещна лекаря чужденец с нахална подозрителност. „Ние не сме викали сеньора!“ Отгоре на всичко, Лийт си даде сметка, че епидемичният пик бе отминал и опасността от зараза е намалела. Като някой глупак той бе дошъл много късно. Тази мисъл го огорчи. Но въпреки всичко не бе обезсърчен. Целия ден работи като роб и сега, смазан физически и уморен духом, се изкачваше по алеята през градината.

Точно тогава вдигна глава и я забеляза. Закова се на място, сякаш беше смъртно ранен. Той болезнено пребледня и закри с ръка очите си.

„Сигурно е от горещината — помисли си той, — като замаян съм и имам халюцинации.“

Но когато свали ръка, „тя“ беше още тук. Беше толкова силно и приятно развълнуван, че можа само да прошепне:

— Мери!

И още един път:

— Мери!

Устните му не можеха да изрекат други думи. Тя стоеше пред него. Последните слънчеви лъчи позлатяваха градината и падаха върху лицето на младата жена, придаваха му неземна красота и осветяваха дълбоките очи, които търсеха неговите. Очарователната фигура, стройна и гъвкава като младо дръвче, беше хармонична като музика. В душата на Харви нахлу пламенно възторжено чувство.

Сега тя беше съвсем близо до него.

— Защо сте тук?

Харви не позна гласа си.

Мери също бе бледна, но му се усмихваше:

— Аз съм щастлива — прошепна тя. — О! Толкова съм щастлива, че най-после ви намерих!

Настъпи мълчание. Харви не можеше да говори, гърлото му беше свито.

— Мислех, че никога няма да стигна дотук — продължи тя, — че няма да ви видя.

После се наведе малко към него, изтощена сякаш бе вечер, след уморително прекаран ден.

Въздухът между тях трептеше. Трескавите очи на Мери привлякоха вниманието на Харви. Те светеха с бавно гаснещ блясък.

— Вие сте уморена — каза той със задавен глас. — Трябва да хапнете нещо, за да се подкрепите.

— Не съм гладна. Изпитвам само силна жажда, много ми се пие.

Той с мъка откъсна очи от лицето ѝ и наведе глава.

— Елате, ще ви дам мляко.

Лийт влезе в къщата. Сърцето му биеше със силни удари, които отекваха в мозъка му и объркваха мислите му.

Трапезарията беше пуста. Маркизата вече беше вечеряла. Той наля чаша мляко с трепереща ръка и го подаде на Мери, която го бе последвала.

— Благодаря — каза тя.

Тя отпи. Очите ѝ го гледаха усмихнати над ръба на чашата. След това прибави:

— Чудесно е. Много ме болеше главата, но сега вече не.

Харви протегна ръка, за да вземе чашата от нея. Той трепереше при мисълта, че пръстите му можеха да докоснат ръката на младата жена.

— Трябва да си починете — каза той. — Необходимо е. Изглеждате много уморена.

Тя протестира, като внимателно поклати глава от страх острата болка да не се върне отново.

— Не, не съм уморена. Чувствам се по-добре, щастлива и лека, почти неземна. Искам да отида в градината.

Той с усилие се усмихна, устните му бяха стегнати от вълнение.

— Но вече се свечерява... Мери. — Не усети как произнесе любимото име.

Тя го повтори с глас, който идваше отдалече. После каза:

— Когато ми казвате „Мери“, съм толкова радостна, че всяка частица на тялото и душата ми ликуват. — Тя склучи ръце и продължи: — Да излезем. Да отидем в градината. Искам да се разходя между фрезиите. Искам да видя малката портокалова горичка. Да се уверя, че всичко това съществува наистина, че сме тук двамата, че няма да се събудя след малко сред студа и страха на самотата.

Подчинен на тъмния, но усмихнат поглед, Харви трябваше да се съгласи. В същото време мрачно предчувствие го караше да се колебае. Но пред нежността на любимите устни всяка съпротива беше напразна, нямаше място за безпокойство. Той беше с нея, какво значение имаше всичко останало? Нямаше друга мисъл, никакво друго желание.

Навън Мери се спря за момент върху напуканите стъпала, напръскани с червен мъх. Тя застана съвсем близо до него, изви очи към залеза и въздъхна, като че ли в нея се бореха тъгата и радостта.

Горе, по вулканичните върхове, слънцето избухваше като огнена топка и покриваше небето с пламтящи следи, които плавно се спускаха и засрещаха зеленикавите полупрозрачни отблясъци на светлосенките.

— Сега, когато съм близо до вас — прошепна тя, — сякаш сърцето ми е в обятията на залязващото слънце.

Той не можа да отговори. Думите биха прозвучали като гръмотевица сред вълшебството на този миг, когато мълчанието ги свързваше по-силно от словата. Без да говорят, те гледаха как денят умира малко по малко. След това, все още усмихната, тя тръгна към портокаловата горичка, като галеше с пръстите си фрезиите, които обвиваха полата ѝ като бяла пяна.

— Толкова често оставах излъгана — каза тя, — когато исках да докосна тези цветове, всичко изчезваше и пръстите ми срещаха само пустота.

Внезапно, извън пределите на разума, една мисъл обзе Харви. Тя постепенно се избистри и стана кристално ясна. Лудо, чак до забрава, предчувствие нахлу в душата му. Напразно се опитваше да го отблъсне. Потъвайки в дълбините на времето и пространството, той прошепна:

— Нали тази е градината, която вие ми описвахте? Градината от сънищата ви? Това е тя, сигурна ли сте?

— Но да — отговори простичко тя, — съвсем сигурна съм. Ето я къщата, градината, дървото с кривите клони, портокаловата горичка и моите скъпи фрезии.

Тя спря и прибави със затрогваща нежност:

— Ето ви и вас, най-последно! Сега разбирам защо изпитвах толкова разочарование от съня си, защо градината беше пуста. Това е било, защото съм ви търсела. Ние двамата сме били вече тук, съединени от нещо много по-могъщо от един обикновен сън. Аз го знам. Това не подлежи на съмнение.

Гласът ѝ, напрегнат от усилието да обясни тези видения, раздвижи в душата на Харви някакви възпоменания, запазени досега в подсъзнанието му. Това беше лудост, някакъв мираж, лутане в мрака, но беше по-силно от реалността. Тяхната среща не беше случайност и той почувства, че едва сега започва неговият живот. Цялата красота на света беше съсредоточена в тази, която обичаше. Съществуването му бе завладяно от огнен пламък. Той обичаше. Да, беше открил любовта, щастието, което не можеше да се изрази с думи!

Настъпи нощта. Луната изплува на хоризонта и посребри листата на дървета. Той приближи Мери, която бе посегнала към една клонка.

— Вижте — каза тя, — нали е прекрасно!

Дървото, отрупано с тежки плодове, беше покрито с разцъфнали бели цветове и с полуотворени пъпки, които искряха на светлината на лунните лъчи. Плодът и цветът, невинността и зрелостта. Сякаш по силата на някаква магия, Мери беше съчетание и на двете.

Харви също вдигна ръка и посегна към един портокал. Плодът напълни свитата му длан, прохладен и гладък като гърда на девственица. Той го пусна, без да го откъсне. Мери беше отчупила само едно клонче с цветове, което притискаше до бузата си и вдишваше аромата му. Чистата линия на гърдите ѝ, очертана от още вдигнатата ръка, сякаш се отдаваше на Харви и той се почувства изкушен да я обхване, както преди малко плода.

— Мери — каза той с неопишуема нежност.

Той усети сладостта на това име по устните си толкова реално, че очите му се напълниха със сълзи.

— Мери, любов моя. Никога не съм виждал нещо тъй прекрасно като вас в живота си. Никога не съм изпитвал това, което чувствам в

този момент. Не разбирам, не се опитвам да разбера. Но зная, че животът без вас е бил ужасно празен.

Тя най-сетне бе дочакала този миг, най-сетне го изживяваше. Но въпреки това, в погледа ѝ, отправен към Харви, имаше колебание. Силното туптене в слепоочията, което я бе измъчвало през целия ден, изведнъж я разтревожи.

„Това е от безграничното щастие“, помисли тя.

С озарено радостно лице и кипнала кръв Харви помисли, че никога не се бе докосвал до нея. Не, не бе докосвал даже нежните ѝ пръсти, чиято прохлада би била толкова приятна за жадните му устни. Той протегна ръка.

Защо се усещаше така необикновено лека и ефирна, сякаш беше въздушна? Защо се връщаше това напрежение в главата ѝ, което прогонваше всички мисли? Тя протегна към Харви бялото цвете, без да съзнава какво прави. Той машинално го взе и закичи с него косите на младата жена. Тя се помъчи да се усмихне, но устните ѝ бяха сухи и сковани. Не можеше да контролира движенията си, не можеше да изрази страстното си чувство.

Той беше до Мери. Тялото му срещу нейното. Без да си поема дъх, сам до нея в тази безлюдна градина, приютени от тази благоуханна нощ. И двамата имаха усещането, че са в някакъв друг свят, далеч от всичко, и нямаше земна и небесна сила, която да ги раздели.

— Щастлива ли сте?

— Щастлива съм — прошепна тя, — щастлива и ефирна, напълно освободена.

Той целият бе едно сърце. Тя усети, че любимият мъж се устремява към нея с цялата си нежност, но в същото време сетивата ѝ не откликнаха на нейната пламенна взаимност. Скованото ѝ тяло не се подчиняваше на чувствения изблик на душата ѝ и сякаш бе пленено и оковано с вериги.

„О! Да не мога изцяло да се отдам на тази любов, би било пострашно и от смъртта! Аз го обичам — хаотично мислеше тя, — най-после намерих любовта на своя живот.“

Мери се помъчи да се освободи от тъмнината, която нахлуваше в съзнанието ѝ и прошепна:

— Обичам ви и затова дойдох. Любов моя, любов моя, най-сетне ви намерих! Целият ми живот е ваш.

Със затрогваща слабост тя притисна челото си с ръка.

Раздвоен между надеждата и страха, той я погледна учудено. Тя беше страшно бледа. Очите ѝ бяха замъглени. Харви взе малката ръка, която пареше със същия огън, който изгаряше слепоочията ѝ. Устните ѝ бяха безцветни. Лицето ѝ посивя.

— Мери! — извика той, силно обезпокоен. — Мери, любима! Какво ви е?

— Прилоша ми — каза тя с усилие, — също както преди. Но ще ми мине след малко. Няма нищо сериозно. Това е без значение. Аз ви обичам.

Тя се опита да се усмихне, но за неин ужас лицето на Харви се сгърчи в гримаса и заприлича на маска на сатир, не една маска, а множество разкривени маски, които затанцуваха пред очите ѝ между клоните.

Въпреки ужаса, който ѝ вдъхваше тази халюцинация, тя жадуваше с цялото си същество да се разтопи в пламъка на целувката му.

Изведнъж се почувства победена, смазана. Опита се да каже тихо: „Обичам ви!“, но думите заседнаха на гърлото ѝ. Маските се събраха около нея в гротескно фантастично хоро. Всичко потъна в мрак и тя изгуби съзнание в прегръдката на Харви.

Ужасният страх, обхванал Харви, прокълтя във вика му. Той подкрепи припадналата Мери и с трескава бързина опипа тънката китка. Пулсът ѝ беше страшно ускорен.

— Боже мой — простена той. — Как не се сетих по-рано? Това е треска.

Тя леко повдигна клепачи. Погледът ѝ беше тъжен, като на ранена птица.

— Най-последно — въздъхна тя. — Чувствам се така особено!

Главата ѝ отново клюмна върху рамото на Харви.

Той я грабна на ръце и затича, залитайки, към къщата. Без да спира безумния си бяг, той започна да вика:

— Мануела! Мануела!

Изкачи стълбите, влезе в стаята си, положи скъпия товар върху леглото и запъхтян коленичи. При вида на това отпуснато и

беззащитно тяло мъчителна мисъл проряза съзнанието му. Сълзите го задушиха, но той продължи машинално да стиска малката ѝ ръка в ръцете си.

Чу шум от стъпки и обърна глава. Беше Мануела. Питащите ѝ очи светеха в мрака. Без да става, той каза бързо:

— На сеньората англичанка ѝ прилоша. Бихте ли ми донесли веднага вода, моля ви!

Тя не помръдна и след миг, който се стори на Харви цяла вечност, отговори сухо:

— Защо е тук сеньората?

— Това не ви интересува! — извика Харви. — Тя е болна. Вървете и донесете бързо вода!

Тя пак не помръдна, сякаш някаква сила се мъчеше да раздвижи тъмни мисли в тъпия ѝ мозък. Изведнъж тя се наведе над рамото на Харви и погледна ужасена Мери изпод черните си вежди.

— Por Dios! — възкликна слугинята с остър глас. — Тя е болна, казвате! Dios mios, да, разбира се, вижда се по лицето ѝ, че това е треска.

— Мълчете! — каза грубо Харви. — Донесете вода! Трябва да ми помогнете, не разбирате ли?

Мануела отстъпи внезапно, готова да протестира ожесточено, но повече не каза нито дума. Скръсти ръцете си. Устните ѝ бяха плътно стиснати. Тя хвърли още един, последен поглед към леглото, обърна гръб и потъна в тъмнината.

Харви веднага стана и запали още една свещ. Ръцете му трепереха и разтопеният восък се стече на парещи капки. Той сви длани около свещта, за да запази пламъка и приближи светлината до лицето на Мери, за да може внимателно да го прегледа. Прилив на кръв бе оцветил страните ѝ, клепачите бяха подути, а огненочервените устни прорязваха лицето ѝ като рана.

Харви изстена. Мануела имаше право.

Мануела! Къде се бавеше толкова дълго тази жена? Ръцете му се сгърчиха от нетърпение. Реши да я потърси сам и слезе тичешком по стълбите като викаше:

— Мануела! Мануела!

Викът му отекна в празното пространство на вестибюла, трапезарията и кухнята... Никой не отговори. Той спря рязко при

внезапната мисъл: Мануела се е изплашила и е избягала!

Обхвана го паника. Беше сам, единствено със старата маркиза, която сигурно вече спеше. Сам с Мери в тази къща, потънала в мрак и безмълвие.

Той остана няколко минути като парализиран. Една забравена на огъня тенджера, къкреше тихо. Долитащото отвън жабешко крякане приличаше на подигравателен кикот.

Бързо взетото решение изопна лицето му. Той свали сакото си, грабна пълната догоре с вода стомна, която беше оставена върху една лавица и се втурна нагоре по стълбата, като притискаше до гърдите си влажния глинен съд.

Завари Мери в същото състояние. От червените ѝ, полуотворени устни, се чуваше задъхано дишане. Харви припряно започна да съблича копринената ѝ рокля. Пръстите му, вдървени и ледени, вече не трепереха, но сърцето му се свиваше от тревога. Дрехите на Мери се плъзнаха до леглото. Той ги сгъна една по една. По челото му избиха капки пот. Чертите на лицето му бяха неподвижни, сякаш издялани от камък, но той продължи работата си.

Най-напред трябваше да направи всичко възможно, за да свали температурата. Това беше жизненоважно. Малко по малко тялото на младата жена се откриваше пред него с мраморната си голота. Нежни сенки забулваха на места меката като сатен кожа, малките твърди гърди, чийто зърна бяха заобиколени с девствен млечнорозов кръг, цялата тази красота, която сега бе неестествено спокойна.

Той повдигна Мери и отметна атлазената покривка. След това я постави като скъпоценност върху прохладния чаршаф.

Ръцете на Мери се помръднаха, сякаш тя искаше да прегърне Харви.

В някакъв проблясък на съзнание тя отвори очи и прошепна:

— Колко глупаво, създавам ви всички тези неприятности!

И това беше всичко. Потъна отново в безчувствен мрак.

Харви обтри грижливо сухата пареща кожа с намокрена в студена вода кърпа. Професионалистът у него надделя и той започна да пресмята всички шансове. Трябваше да спаси Мери и щеше да я спаси!

Иначе би умрял заедно с нея. Всъщност животът за него нямаше никакво значение. Единственото важно нещо беше да я спаси!

Продължи да слага студени компреси. Най-после ръцете му усетиха някаква промяна. Мокрото тяло вече не пареше толкова жестоко. Въпреки че беше лекар, за миг допусна надеждата да го измами, въобразявайки си, че дишането ѝ е по-спокойно.

С върха на пръстите си докосна фино изваяната шия. Като че ли пулсът ѝ не препускаше така ужасяващо бързо. Трябва да я спаси! Трябва! Какво значение имаше всичко останало! Тази мисъл непрекъснато му се натрапваше.

Той захвърли кърпите и зави грижливо болната с един чаршаф. После слезе в кухнята и наля една чаша бульон.

Върна се при Мери, внимателно привдигна тежко отпусната ѝ глава и се опита да ѝ налее няколко глътки бульон. Тя преглътна, без да съзнава какво прави. Това, че поема течност, му даде кураж. Той остави чашата, седна до главата ѝ и здраво хвана между дланите си нейната отпусната ръка, надявайки се така да ѝ даде от своята сила.

Минутите и часовете минаваха в мълчание. Това бдение изпълваше Харви с непознато, мъчително щастие. Той ще я спаси, кълнеше се пред себе си.

Вън жабите продължаваха своя концерт. Някаква птица докосна с крилото си като милувка прозореца. Луната следваше своя небесен път, освети за момент стаята и после се скри в облаците.

През тази дълга мълчалива нощ той бдеше и се грижеше за нея.

20.

Свещите в канделабрите бавно се стопиха. Зората се пукна лъчезарна. Утринният ветрец раздвижи листата.

Сузана Трентър слизаше към „Къщата на лебедите“ с енергична стъпка. Срамежлива руменина беше избила по страните ѝ. „Може би е малко рано — мислеше си тя. — Дали ще събера смелост да вляза в къщата?“ Тя се наведе, откъсна едно цвете, с което закичи ревера на блузата си и продължи да си говори сама:

— Какво значение има, нали работим заедно? Сигурно той ще закусва в този момент и аз ще мога спокойно да разгледам лицето му. Ще ми се усмихне може би и после двамата заедно ще тръгнем за селото.

За Сузана беше истинска радост да се посвети, заедно с Харви, на едно такова възвишено дело. Епидемията започваше да се ограничава, наистина, и каквото и да казваше мистър Роджърс, властите бяха взели мерки. Може би не толкова енергични, колкото трябваше, но все пак от тях имаше резултат. Гражданската гвардия, окупираше Хермоза, беше довела военен лекар, сформирала временна болница, погребала мъртвите, дезинфекцирала къщите и оградила със санитарен кордон селото.

Сузана предпочиташе да има повече работа, но задачата ѝ беше благородна, а да я върши заедно с доктор Лийт, бе за нея такова голямо щастие, че намаляваше тревогата за брат ѝ. Робърт много се бе променил. Вярно, самата тя не би позволила той да се излага на риска да се зарази. Той не беше достатъчно здрав, за да участва лично в борбата срещу треската. Но от пристигането им в Лагуна той блуждаеше като многострадалец, или се щураше насам-натам под ироничния поглед на Роджърс. Това необяснимо поведение създаваше грижи на Сузана.

Все пак, това безпокойство не помрачаваше погледа ѝ и не променяше енергичната ѝ походка, когато тя бутна вратата и влезе в „Къщата на лебедите“. С весело лице тя тръгна към трапезарията.

Учуди се, че там нямаше никой и закуската не беше приготвена. Сузана се поколеба, после размисли и се усмихна. Той сигурна е бил много изморен, успал се е и още не е слязъл долу. Това беше толкова естествено. Продължавайки да се усмихва, тя се качи бавно по стълбата, на площадката за миг се поколеба, след което се реши да почука тихо на вратата.

— Станахте ли? — попита тя.

Отговор нямаше. Тя почака. Строи ѝ се, че чува гласа на Харви, но много слаб и неразличим. Отново настъпи тишина. Най-после тя го чу, този път гласът я викаше да влезе. Не беше успяла да направи и крачка напред, когато цялата ѝ радост изведнъж се изпари. Тя сподави вика си. Погледът ѝ се премести от изпотеното и изтощено лице на Харви към неподвижната фигура на леглото.

— Тя е болна — каза Харви с безжизнен глас. — Болна е от тази проклета треска.

Той обърна глава.

Все едно земята пропадна под краката ѝ. Тя за миг не помисли да попита, защо Мери е тук, как беше дошла. Това, че беше тук, беше достатъчно жесток удар, който унищожил всичките ѝ надежди. Тя забеляза разхвърляните по пода кърпи, подредените на стола копринени дрехи, голото рамо на Мери и нейната ръка, отпусната в ръката на Харви. Въпреки силната болка, тя се помъчи да говори:

— Много ли е зле?

— Да.

— Тя няма никакви дрехи тук, даже нощница!

— Какво значение има това?

Сузана не отговори. Само попита:

— Цялата ли нощ стояхте до нея?

— Да.

— А през целия ден вчера имахте много работа и нито минута почивка. Сигурно сте съвсем изтощен?

Сега той замълча. Но размисли, че едно обяснение е необходимо и накратко разказа на Сузана за обстоятелствата, свързани с идването на Мери.

Тя го слушаше, без нито веднъж да го погледне. На края каза:

— Вие не можете да я оставите тук, в тази изоставена къща, където няма нищо необходимо за гледане на болни. Трябва да я

пренесете в Санта Круз.

— Ще направя всичко каквото трябва. За нея е опасно да се движи. Аз съм категорично против преместването ѝ.

Сузана не оспори думите му. Тя гледаше упорито и тъпо в краката си. След като потисна дълбоката си въздишка, тя бавно свали шапката и памучните си ръкавици и ги постави на масата, близо до прозореца.

— Би трябвало малко да починете. Аз ще ви сменя. — Глухият ѝ глас звучеше монотонно. — Сигурно едва се държите на крака.

Той като че ли не чуваше какво му говори, само я проследи с поглед, докато тя започна да подрежда разхвърляните из стаята вещи.

— Искате да ми помогнете да я лекувам?

— Разбира се. Аз съм милосърдна сестра. Това е мой дълг.

Очите на Харви, блестящи върху измъченото му от безсънието лице, гледаха Сузана, докато тя бавно говореше.

— Вие сте наистина добра — каза той. — Няма никога да го забравя.

Сузана се вцепени. Лицето ѝ пламна от срам. Отначало не отговори, но после изведнъж избухна:

— Лъжете се. Не съм добра, това не е истина. Правя го не от доброта, а от ревност, от долна ревност. Зная, че вие я обичате. Не виждате ли, че даже мисълта да я докоснете ми е омразна? Не разбирате ли, че само затова искам да остана? Аз... аз...

Думите замряха в гърлото ѝ. Тя вдигна ръка към шията си, очите ѝ се сведоха върху дрехите, които сгъваше. Силни ридания я разтърсиха и тя ги остави да паднат отново върху стола.

Харви стана, отиде до прозореца и се престори, че гледа навън. Изминаха няколко тягостни минути в мълчание.

Сузана се овладя и се обърна към него, възвърнала цялото си спокойствие:

— Идете да полегнете и да поспите малко.

— Нямам нужда, чувствам се много добре.

— Бъдете благоразумен, ако искате да запазите силите си.

Тя се прекъсна, но след малко сърдито продължи:

— От любов към нея вие трябва да се грижите за себе си. Аз ще бдя, обещавам ви, докато вие почивате. Ще изпратя една бележка на Роби, за да му обясня всичко.

Той размисли, после без желание се отдалечи от прозореца.

— Ще си полегна за един час. Нали знаете какво трябва да се прави?

— Да.

— Не трябва да позволяваме температурата да се повишава. — Той даде наставленията си, като се опита да вложи доверие в думите си и на края прибави: — Скоро ще настъпи кризата. Тогава ще трябва да се борим.

Тя се съгласи с кимване на глава и го погледна с очи, пълни със страдание. Той се обърна и погледна зачервеното от треска лице, отпуснато върху бялата възглавница. За момент паднаха всички прегради и душата му се показва оголена, безпокойна и измъчена. После той излезе.

Той напосоки отвори една врата от другата страна на коридора. Това не беше спалня, а тържествена стая с позлатени мебели, прашни полилеи, овехтели пердета и килими, по които пълзяха мравки. Затворените капаци на прозорците спираха светлината и държаха в полумрак тези остатъци на минал блясък.

Какво значение имаше това за Харви? Той свали яката си, отпусна се тежко върху един диван и затвори очи.

Но не можеше да се отпусне. Въздухът в стаята беше спарен като в стар долап, пълен с мишки. Държеше го нащрек очакването, че потъмнелите кристали на полилеите всеки миг ще зазвънтят с режещи слуха звуци. Харви се въртеше върху коравия диван, преследван от объркани, хаотични видения, които играеха лудо хоро в уморения му мозък. Пред очите му постоянно беше Мери, която го викаше за помощ. Струваше му се, че някой чука на вратата на вестибюла, че чува шум от гласове.

Близо час той прекара в това състояние и когато отвори очи, не си бе починал. От тавана над главата му големият лебед с гъвкава шия и разтворени криле като че ли се спускаше към него. Присъствието на това изображение навсякъде ставаше зловец и го смразяваше като заплаха.

Той стана и се протегна. Излязъл в коридора, той спря, изненадан от шума на тежки стъпки, който някой се опитваше да заглуши и които му се сториха познати. Той се вслуша, мина покрай стаята си без да влиза, и слезе в трапезарията. Не се бе излъгал.

— Ето ви най-после — каза той.

Срещу него, възседнал един стол, седеше Коркоран, весел и самодоволен както винаги и отправи към него една от своите добродушни усмивки.

— Нали ви казах, че ще дойда.

— Доволен съм... не, много съм щастлив, че дойдохте.

Коркоран погледна Харви с неприсъща за него сериозност. После извади табакерата от джоба си, наведе глава и започна да я разглежда с подчертан интерес.

— В течение съм на това, което се е случило — каза той най-сетне. — Сузана Трентър ми отвори и ми разказа всичко. Щях да припадна, толкова неочаквано беше да я видя тук! Ако искате ми вярвайте, но ми е много мъчно, кълна се, като виждам, че имате страшни неприятности. Но не забравяйте, че аз вече съм тук, за да ви помогна.

— Какво бихте могли да направите?

— Аз ли? Ще видите! Нали трябва да се храните. Навремето съм правил чорба за петдесет човека в един лагер в Орегон. Сега запретвам ръкави и се хващам за работа. След това ще поразгледам къщата. Тук не е лошо, но явно трябва някой, който да сложи малко ред.

— Ще имам сигурно нужда от някои неща. Бихте ли отишли до града да ги вземете?

— Разбира се. Нали ви казах, че съм на ваше разположение. Току-що изпълних една поръчка на Сузана Трентър. Защо да не направя същото и за вас? Тук съм, за да ви помагам, а също да ви предложа подкрепата си, ако случайно имате неприятности.

— Какво искате да кажете?

— Чух да се приказва в града... Нищо определено, някои работи...

— Какви работи?

Джими грижливо издуха въображаема пращинка върху табакерата си, след това я потърка в панталона си и най-накрая я върна в джоба си.

— Ония двамата, Дибдин и мисис Бейнъм, пристигнали от Оратава и се настанили в хотел „Плаца“. И това не е всичко... Онзи агент, нали си спомняте, Кар, снощи се домъкнал и започнал да писка

като бесен, обърнал наопаки небето и земята, за да намери малката госпожа. Ако я задържите тук, те всички ще се втурнат подире ви.

— Ще я задържа тук, решил съм го.

— Разбира се, разбира се.

Харви искаше да каже още нещо, но думите се спряха на устата му. Звънецът на входната врата издрънча силно един път и преди още да е отзвучал, последва го второ позвъняване. Двата се спогледаха и лицето на Коркоран стана отмъстително.

— Нали ви казах? Ето ги!

— Идете да видите — каза късо Харви.

Джими претърси джобовете си и измъкна своята клечка за зъби, необходимо допълнение към достойнството му, пъкна я внимателно между устните си и излезе от стаята. Откъм вестибюла се чу шум от забързани стъпки и един мъж се втурна в трапезарията. Беше Кар. По петите го следваше малък испанец с жълтеникаво лице, който носеше голяма кожена чанта. Последен влезе Коркоран и затвори небрежно вратата.

Лицето на Кар беше червено. Вените на врата му бяха изпъкнали. Силно разгневен, той нетърпеливо се огледа, след което втренчи очи в Харви.

— Мери Филдинг е тук. Дойдох да я взема.

Запазил спокойствие, Харви първо го изгледа и вместо да му отговори, след кратко мълчание запита:

— Откъде знаете, че е тук?

— Тя е напуснала Ортава във вторник, като оставила бележка за приятелите си. Предишния ден през цялото време била някак особена, може би неразположена. Видели я в Санта Круц и чули да пита за пътя за Лагуна. Една кола я довела до „Къщата на лебедите“. От слугинята Мануела пък научихме, че една сеньора англичанка лежи болна в тази къща. Това задоволява ли ви? Доведох лекар и закрыта кола, за да отведем Мери Филдинг.

— Вие лекар ли сте? — попита учтиво Харви испанеца.

— Си, сеньор.

Дребното жълтолико човече прибра токовете си и се представи:

— Аптекаар, лауреат на факултета от Севиля. Имам препоръки от най-добрите семейства, за които съм се грижил.

— Отлично! — каза Харви. — Аптекаря, лауреат, и отгоре на всичко с препоръки от най-добрите семейства. Всичко това е отлично!

След това се обърна към Кар.

— И вие искате да я пренесете в Санта?

Лицето на Кар от червено стана мораво.

— Вече го казах — отговори той грубо. — И нямам намерение да го повтарям. Къде е Мери? В коя стая е? Веднага ще се качим и ще я отведем.

— Това няма да стане — каза Харви, без да повишава глас. — Никъде няма да се качвате. Никого няма да отвеждате. Тя дойде тук по собствено желание и сега е много болна. Разбирате ли? Много! Има реална опасност за живота ѝ. Вашият аптекаря няма да я пипне. Аз, чувате ли, аз ще се грижа за нея.

— Вие? — Кар презрително махна с ръка. — Аз ви познавам. Събрах сведения за вас, след като се срещнахме. Не бих ви поверил даже кучето си. А вие искате да се грижите за смъртно болен човек и то в тази къща? Без помощен персонал и без лекарства.

Харви студено го изгледа.

— Отлично зная какво правя. Имам на разположение милосърдна сестра. Освен това съм сигурен, че ако болната бъде преместена в този момент, това значи да я убием. Необходимо е пълно спокойствие преди да е отминала острата криза. Вашият приятел ще ви каже, че имам право.

Малкият аптекаря, принуден да вземе отношение, остави чантата си на пода и вдигна рамене.

Кар не обърна внимание на думите му. Погледът му заплашително се насочи към Харви, а очите му се наляха с кръв.

— Пет пари не давам за мнението ви, чувате ли? Казах, че ще отведа Мери Филдинг и ще направя това, което казах. Много бързам. Ще мога и сам да я намеря.

Той тръгна към вратата. Харви бързо го изпревари и му препречи пътя.

— Не — каза той студено, — не, няма да се качите.

За голямо свое учудване той се чувстваше господар на себе си и бе взел твърдо решение, че ако се наложи, ще се бие с този нахалник.

— Оставете ме да мина!

Харви бавно поклати глава. Двамата се преценяваха с погледи, застанали един срещу друг. По челото на Кар изпъкна една вена.

— Кой ще ме спре?

— Аз.

Настъпи мълчание. Изплашен, дребният испанец се сви до стената. Джими го наблюдаваше с бляскави очи и потрепващи ноздри, като свиваше и отпускаше юмруците си, очакващ с радостно нетърпение развързката.

Кар изглежда бе готов на всичко. Леко наведената му глава откриваше як като на бик врат. Той не изглеждаше противник за пренебрегване.

— А! — каза той. — Въобразяваме си, че сме достатъчно силни, за да се бием, а? Колкото интелектуалец, толкова и атлет? Великолепно, моите поздравления!

После продължи с ругатни:

— Вън от тук глупак такъв! Аз съм по-силен от теб и съм трениран. Бързо ще те оправя.

Харви не помръдна. Бледен, със стиснати устни, той сякаш вътрешно се наслаждаваше на препирнята.

— Махнете се! — заповяда Кар.

Харви отново поклати отрицателно глава, без да отмести поглед от противника си.

— Е, тогава по-зле за вас! — изрева Кар.

И с вдигнати юмруци и наведена глава той се хвърли напред.

Финтира с лявата ръка, докато с дясната нанесе страхотен удар по главата на Харви. Устата му бяха изкривени от презрителна насмешка. Той беше тренирал бокс и веднага забеляза колко неопитен беше противникът срещу него, който даже не помисли да се отбранява и явно нищо не разбираше от бокс.

„В кърпа ми е вързан — помисли Кар. — Ще го сваля с няколко удара.“

Съсредоточи се. Долната му уста бе издадена презрително напред. Той леко се отдръпна, финтира отново и се готвеше да стовари върху Харви левия си юмрук. Но Харви, бърз като светкавица, изнесе напред дясната си ръка. Юмрукът му попадна право в лицето на Кар и сплеска носа му. Шурна кръв, а ироничната му до този момент усмивка се превърна в грозна гримаса върху разкривеното му от удара

лице. Кар преглътна с мъка кръвта, която се стичаше в гърлото му, отдръпна се, разтърси глава и се хвърли толкова изненадващо и с такава сила, че Харви политна от удара към вратата и лошо удари рамото си. Но свой ред Лийт се отърси и удари противника си в гърдите. Ударът отекна глухо и Кар се преви. Беше ударен по-добре, отколкото предполагаше и луд от ярост, със стиснати зъби, той нападна отново. Но макар че насочваше боя, той не успяваше да нанесе решителния удар.

Харви се оказа необикновено бърз. Винаги нащрек, със стоманен поглед, той оставаше трезв и макар че никога не се бе боксирал, бе решил на всяка цена да победи.

Кар включи всичките си познания. Той вече не беше така арогантно самоуверен, защото усещаше, че силите му намаляват. Най-важно беше борбата да приключи бързо. Дишаше тежко. Пот се стичаше по лицето и врата му.

Той улучи врата на Харви. След това телата им се вкопчиха и Кар нанесе удар с глава в брадичката на противника си. Хвърли се диво върху него, като го притискаше и го събори на колене. Краката на Лийт се прегънаха и той падна. Но веднага скочи и отблъсна Кар, за да го сграбчи отново. Те отново долепиха тела и Харви почувства тежкото му дишане. Това беше знакът, който чакаше. Измъкна се от клинча, задържа се за миг, концентрира всичките си сили и се хвърли върху Кар.

Макар да не беше трениран, той можеше да се бие като демон. Кар се олюля, помъчи се да се покрие, но не успя. Ударът го събори на колене. Трябваша му няколко секунди, за да се повдигне. Той залиташе, лицето му бе обляно в кръв и беше отвратителен с откъсната яка и падналите върху очите му коси. Той вече не виждаше и не чуваше от ярост. Нахвърли се безразборно върху Лийт, който го пресрещна с добре насочен прав ляв удар. Силният удар предизвика небивало радостно усещане в Харви. Този миг си заслужаваше да бъде изживян. Кар рухна. Свършено беше.

Харви изтри челото си и се загледа в Кар, който лежеше неподвижен, вперил стъклен поглед в тавана. После се надигна с мъка. Едното му око бе затворено. Кръв течеше от устата му. Той се олюля и трябваше да се подпре на масата, за да извади кърпичката си и кашляйки да избърше устните си.

— Няма да го забравя — каза той с усилие, все още замаян. — Аз не забравям!

— Сигурно — включи се Джими и от гърдите му се откъсна въздишка на дълбоко задоволство, — сигурно няма скоро да забравите хубавия пердах, който току-що изядохте.

— Рано е да се радвате, не сте свършили с мен — продължи Кар. — Въпреки всичко, вие сте в ръцете ми.

Харви не отговори.

— Хвърляте се в опасна авантюра, Лийт. Ако се случи нещо с лейди Филдинг, вие ще сте отговорен, предупреждавам ви. Между другото, веднага ще телеграфирам на съпруга ѝ и щом получа неговите указания, веднага ще действам.

Притиснал с ръка нараненото си лице, Кар изгледа Лийт с омраза, после наведе глава и излезе.

Аптекарят, принуден този път да вземе страна, отчаяно местеше погледа си от единия на другия. Най-после той поздрави сковано и без да се обръща към никого, тръгна след Кар като куче на верижка. Когато минаваше покрай Харви, той протегна ръка към кожената му чанта и каза спокойно:

— Оставете я.

— Но, сеньор — измърмори аптекарят с преbledняло от страх лице, — моите лекарства...

— Бъдете спокоен, ще ви ги върна по-късно.

— Разбира се, сеньор, не се съмнявам, имам ви доверие, но те са ми необходими. Ако остана без лекарствата, сеньор, това може да ми причини много неприятности. В нашата професия, сеньор, коректността стои над всичко. Трябва да се спазват моралът и благоприличието.

Без да се смути, Харви решително изтръгна чантата от ръцете му. Смаян, аптекарят ги вдигна нагоре, измърмори нещо неразбрано и хукна навън. Чу се блъскането на външната врата.

— Дявол да го вземе! — извика Джими и нарязаното му от белези лице засия от радост. — Хубава работа свършихте, бога ми! Не бих си преотстъпил мястото за всичкото злато на Клондайк. Какъв бой изяде приятелчето! Как само го напердашихте! Направо му размазахте физиономията. Никога не съм гледал по-хубав мач, откакто лудият Джо събори Смайльър. Беше чудесно, просто ми взехте акъла!

Той взе щипка тютюн, смръкна с блаженство и продължи да се смее. После внимателно опипа натъртените, разранени юмруци на Харви.

— Да видим — говореше той, — дали няма нещо счупено. Не, слава богу! Знаменит нокдаун! Направо нокаут! Ама той си го заслужаваше. Хубав урок му дадохте на този глупак. А вие? Как се чувствате?

— Добре съм — отговори Харви.

Той грабна чантата, постави я на масата и я отвори. Както предполагаше, вътре имаше всички необходими инструменти и лекарства. Удовлетворен я затвори и тръгна към вратата. На прага се обърна към Коркоран:

— Качвам се. Направете каквото можете.

21.

Няколко часа по-късно Коркоран бе превърнал кухнята в своя територия. Харесаха му пръстения под и просторната камина, построена преди петстотин години, с конусовидно иззидан нагоре комин, за да събира апетитната миризма на печено месо. Въпреки природната му търпимост към всичко, занемарената обстановка дразнеше погледа му.

Той съблече палтото и жилетката си и се хвана на работа. О, не че имаше намерение да изчисти всичко, но поне да сложи малко ред в тази бъркотия, да донесе вода и да измие съдовете, които сигурно скоро щяха да потрябват.

Работата беше по вкуса му и той тихичко си подсвиркуваше. Ето най-сетне работа, която му допаднаше. Може би защото му напомняше за старата къща в Ирландия. Още повече, че тук се усещаше някаква местна немарливост, която го караше да се гордее с превъзходството си.

Дочу лек шум и вдигна глава. Беше маркизата, която изненадано го гледаше от прага с очите си на птичка. Той бързо напъха ризата си в панталоните, потърка с длан брадичката си и наруши мълчанието с типичната си словоохотливост.

— Много е горещо, нали? Затова съм без яка. Трябва да ме извините. Обикновено аз се съобразявам с облеклото си.

— Къде е Мануела? — попита старата дама.

— Ако търсите слугинята, тя е избягала. Поне така ми казаха. Оставила всичко, даже праха не е забърсала, мърлата му с мърла! Ще каже човек, че е мела кухнята с клечка за зъби. Тъкмо се мъча да сложа малко ред.

Тя недоволно сви устни.

— Не разбирам. Вие сте мой гост. И да работите? Но така позорите къщата ми и себе си.

— Не се тревожете. Работата никога не е опозорила някого — каза той гордо и срамежливо повдигна панталоните си. — Даже и хора

от най-добрите семейства. А по въпроса за слугинята, Платон е имал право да каже, че трябва да бъдем благосклонни към тези, които заслужават.

— Не искам благосклонност — каза тя важно. — Тук само Изабел де Луего раздава благоволение. Вие сигурно сте от благороден произход.

— Разбира се! По баща произхождам направо от ирландските крале. Бих могъл да ви изредя цялото си родословие. Във вените ми тече кръвта на Брайан Бъроу.

Тя възкликна впечатлена и приближи до него с кокетство:

— Така ли? Тогава тази работа за вас е едно развлечение? Наистина изглеждате кабалеро.

Джими издържа за миг по детски наивния ѝ поглед, после наведе глава малко смутен и избърса ръце в панталоните си.

— Всъщност, баща ми го казваше, и то когато беше малко пийнал. Може да е вярно, може и да не е. Но щом си ирландец, значи си джентълмен. Това го знаят всички и ако се намери някой да твърди обратното, ще си има работа с мен!

— Да, вие сте се борили — прошепна тя. — Вижда се по лицето ви, с белези от рани като матадор. Не е красиво, наистина, но зад него се крие голямо сърце.

Той неловко се размърда, напразно потърси табакерата си и се засмя.

— Разбира се, че се крие сърце, и то голямо като параход. Добре че е така, иначе щях да се удавя в неприятностите, които винаги ми се случват.

— Имали сте неприятности? Ай, ай, ай! Да, вашата величествена грозота носи следи от тях. Но не се отчайвайте! Всяко нещо има своя край и кой знае дали не е настъпил вече краят на вашите нещастия.

Джими не можеше да разбере дали тя говори сериозно, или се подиграва с него, затова я изгледа и сви рошавите си вежди.

— Вие също трябва да сте имала неприятности, ако съдя по това, което виждам.

Тя се усмихна тъжно. Усмивката ѝ задълбочи бръчките върху смаленото лице, но то запази закачливото си изражение.

— За бога! Не казвайте това пред Изабел де Луего. Тя е заобиколена от предатели и винаги е било така. Всичко е загубено,

всичко е разрушено. Ако сте сладък като мед, мухите ще кацат върху вас. Отгледайте гарвани и те ще изкълват очите ви. Само дон Балтазар беше способен човек, но той е мъртъв.

Джими се почеса по главата и размисли. Този дон Балтазар дали не е бил най-ожесточеният гарван от цялото ято.

— Имате хубаво имение, госпожо, и право да си кажа, сърцето ме боли като го гледам така занемарено. Стига да се намери някой трудолюбив и съвестен човек, който да се грижи за него, и всичко пак ще тръгне на добре. Никой ли не ви е предлагал помощта си?

— Думите са като камъчета, изстрелвани с прашка. Мнозина обещаваха, но никой нищо не направи. Всички, които идваха, грабиха, вместо да работят. Горе, в чифлика на американеца, отбиха водата, макар че е забранено. Земята не може да ражда в ръцете на жена. Ай, ай, ай! Животът е жесток за Изабел де Луего.

— Какви негодници! — измърмори Джими, съчувствайки ѝ от все сърце. — Да мамят така една стара жена, не е ли престъпление? В ръцете на някой трудолюбив и честен човек за кратко време това имение ще се възроди. Земята е много плодородна.

Силно възбуден от идеята, която се оформяше в главата му, Джими щеше да даде простор на добрите си чувства, когато маркизата изведнъж секна възторга му като промълви:

— Действително, сеньор. Но аз ви предупреждавам — да се говори, без да се мисли е все едно да се стреля, без да се мери.

— О! — промърмори Джими съвсем смутен. — Аз може би съм по-точен стрелец, отколкото вие предполагате.

— Наистина, вие сте много способен, аз не се съмнявам в това. Извършили се големи работи, пътували сте много и — тя невъзмутимо продължи — трябва може би да отидете още по-далеч!

— По дяволите пътешествията! — възкликна той. — Бих дал всичко, за да се настаня някъде на постоянна работа.

Двамата пак замълчаха. Коркоран зачака едва дишащ. Щеше ли тя да разбере за какво намеква и как би го приела?

— Вие сте еретик — въздъхна тя. — Уви! Не може да бъде другояче.

Обзет от внезапно вдъхновение, той пребърка джобовете си, но не извади тома на Платон, а броеница с изтъркани зърна и с почит я залюля.

— Погледнете — каза с чувство той. — Мислите ли, че един дявол, еретик, ще държи това в джоба си? Това е молитвената броеница на майка ми, нека Бог се погрижи за душата ѝ, тя беше светица! Никога не се разделям с нея. Тя е била с мен през всичките ми пътешествия и ме е пазела и в добрите, и в лошите дни.

Това беше истина! Макар че се сецаше за нея един-два пъти в годината, той пазеше броеницата и я носеше винаги като талисман.

Маркизата не погледна молитвения наниз. Погледът ѝ беше отправен някъде далеч. После тя леко се усмихна.

— Madre de Dios! — каза тя. — Мислех, че е само черупка, но съм се излъгала. Вътре има плод.

Човек не можеше да тълкува погрешно значението на думите ѝ. Съвсем объркан, за пръв път от дълго време насам, Коркоран се изчерви и не отговори.

— Успокойте се, сеньор — поде тя, без да откъсва поглед от далечината, — червенината по страните ви струва повече, отколкото нечистите петна в сърцето. Много ви уважавам. Ще поговорим отново, по-късно.

Тя бавно излезе. Шлейфът на роклята ѝ се влачеше по пода с приятното шумолене на тежка коприна. Джими остана с объркани мисли, отворил широко уста, като шаран, който чака плячка. Трябваша му няколко минути, за да се съвземе.

— Гледай ти! — каза той, сякаш разговаряше с невидимо същество. — Никога не съм виждал такава жена!

Той потърси табакерата в жилетката си, праметната на един стол и смръкна щипка тютюн, за да дойде на себе си. После погледна през прозореца в градината, където в безпорядък бяха избуяли различни растения и потри ръце, напълно удовлетворен от проекта, който се роди в главата му.

„Дявол да го вземе — мислеше той. — Би било чудесно, ако и тя мисли като мен по този въпрос. Тук е истински малък рай и ако някой се залови здраво, би могъл за кратко време да го преобрази. При това слънце и тази почва може да се отглежда всичко, което човек пожелае. А на мен може да се разчита, да поразтърся всички тези мързеливи негри. Ще трябва да работят, иначе да му мислят. Не е ли срамота така да използват една бедна стара жена! И после, какво достойно занимание за един джентълмен: «Добър ден, дон Коркоран, какво ще

заповядайте за днес?». Не, честна дума, прекалено хубаво е. Ще бъда на топло до края на живота си.“

Той върна грижливо броеницата в джоба си и нежно погали изтърканите ѝ зърна.

„Майка ми винаги е казвала, че тя ще ми донесе щастие. Е добре, кълна се във всички светни, мисля, че е казвала истината.“

И в изблик на похвално усърдие, той грабна един парцал и започна да търка с настървение една мазна тенджерка, като пееше:

*Ще смажа Мак Кан с юмруци,
защото иначе той ще ме смаже с юмрук.*

Той все още шеташе и чистеше, когато по-късно в кухнята влезе Сузана.

Лицето ѝ беше толкова нещастно, че усмивката замря на устните му и целият му оптимизъм се изпари. Боже! Той беше забравил и сега изведнъж си спомни за критичното състояние на болната. Радостта му се стопи. Ядосан, той цъкна с език, като се упрекваше за своята разсеяност.

— По-добре ли вървят нещата горе? — попита той.

Сузана отрицателно поклати глава, без да отговори. Лицето ѝ беше като на смъртник, очите ѝ безизразни, тялото ѝ сковано от желание да скрие вътрешната борба, която я разяждаше.

— Трябва малко да починете — каза Джими и ѝ подаде един стол. — Едва се държите на краката си. Ще ви дам чаша бульон, това ще ви подкрепи.

Тя поклати отрицателно глава.

— Ще отида да взема някои неща и да видя брат си... После ще се върна.

В тези няколко думи и в бавния ѝ говор имаше решителност, която трогна сърцето на състрадателния Коркоран.

— Хайде, хайде — започна да я убеждава той, — първо си починете малко. Положението няма да стане по-лошо, ако седнете няколко минути. Ако не искате бульон, за една секунда ще направя кафе.

Но тя остана права в средата на кухнята без намерение нито да седне, нито да тръгне, само продължаваше да гледа с широко отворени очи. После, подчинена на някаква непреодолима сила, тя глухо каза:

— Тя не е по-добре. Напротив, състоянието ѝ се влошава.

Той крадешком я погледна, после отвърна глава и замислено поглади брадата си.

— Защо не ми отговаряте? — попита тя с равен глас. — Казвам ви, че е по-зле. Току-що повърна и започна да пожълтява. Бълнува. Говори за някаква градина, за водоскоци и... — думите трудно се откъсваха от устата ѝ — ... за своите фрезии.

— Отчаян съм — каза той, — наистина съм отчаян.

— Отчаян! Има защо, уверявам ви! Не се надявам, че ще оздравее. Тя ще умре, предчувствам го! Какво ужасно предчувствие... — Гласът ѝ постепенно се повишаваше. — О! Това чувство, че смъртта блуждае наоколо! Не усещате ли и вие, че витае над тази къща? Не предчувствате ли приближаването на нещастieto, на мрака? Тя е там горе, легнала, и той е до нея... и аз мисля...

Тя не довърши, лицето ѝ се сгърчи и думите сякаш я задушиха. Последва минута мъчително мълчание.

— Хайде, хайде — започна да я успокоява Джими. — Не трябва да се безпокоите толкова. Не е във вашата природа да губите кураж. Докато има живот, има и надежда, дявол да го вземе! И вие правите всичко възможно да я спасите, нали? Тогава!

Думите му обаче развълнуваха по-силно Сузана, вместо да я успокоят.

— Правя всичко възможно, за да я спася ли? — извика тя. — Разбира се, че правя всичко възможно! Боря се заедно с него да победим злото. Но не виждате ли...

С неподозирана сила тя сграбчи ръката на Коркоран и гласът ѝ се превърна в шепот:

— Не виждате ли? Не разбирате ли, че аз го обичам? Че дълбоко в сърцето си не искам тя да оздравее! О, Боже мой, Боже бой! Смили се над мен! Ужасно е човек да има такива мисли! А аз не мога да ги отблъсна и това ме съсипва.

Тя беше жалка в отчаянието си. Всеки миг можеше да избухне в ридания, но стисна зъби. Нервното потрепване на лицето ѝ затихна, ръката ѝ безсилно се отпусна.

— Вие сега знаете всичко — промълви тя, като се задъхваше. — Така поне изповядах на някого каква съм!

Като автомат тя се обърна и излезе, последвана от недоумяващия, състрадателен поглед на Коркоран.

Сузана тръгна по най-дългия път, който минаваше покрай реката. Чистият въздух и движението ѝ помогнаха да се съвземе. Доброволната ѝ трескава изповед я беше успокоила малко и когато пристигна в плантацията, тя изглеждаше както винаги равнодушна.

Арон Роджърс седеше на верандата в един люлеещ се стол. Когато Сузана приближи, той не стана, а само ѝ хвърли един подозрителен и зложелателен поглед и продължи да се люлее, сякаш изпаднал в молитвен екстаз монах.

— Къде е брат ми? — попита Сузана.

Той не ѝ отговори веднага, а се загледа в далечината, защото искаше да я ядоса.

— Не е тук.

Сузана беше огорчена. Тя изпитваше такава нужда да види своя мил Роби.

— Къде е той?

— Отиде да търси хинин. Запълва си времето да гълта лекарства, вместо да ни помага. Да, да, не ме гледайте, сякаш искате да ме затриете. Това няма да промени мнението ми. За вашия брат говоря, какво се чудите? Никога досега, откакто съществувам, не съм срещал подобен мисионер. Не върши абсолютно нищо, само се влачи нагоре-надолу като гламав, без да попишне някаква работа. А работа има колкото щещ! Когато получи бележката ви, започна да се мотае безцелно като муха без глава. Ще му кажа какво мисля за него щом се върне! Пет пари не давам, че няма да му стане приятно!

Макар че бе свикнала с грубия тон и противните обноски на Роджърс, Сузана се възмути. Но умората беше по-силна от възмущението ѝ.

„Няма смисъл да му противореча“ — помисли тя.

Но когато влизаше в къщата, все пак му каза:

— Брат ми не е съвсем здрав, освен това е пристигнал съвсем скоро.

После добави с неприсъща за нея горчивина:

— Дайте ни малко време да свикнем, преди да искате от нас чудеса.

Вече бе започнала да изкачва стълбите, когато до нея достигна пълното със съмнение и презрение възклицание на Роджърс. Но тя не му обърна внимание. Какво значение имаше грубостта на този човек пред собствените ѝ грижи!

Тя влезе в стаята си, отвори едно чекмедже, от което взе някои неща и ги нахвърли в куфара, който измъкна изпод леглото. Всичко това извърши само за миг. Знаеше, че косата ѝ не е сресана добре, усещаше очите си изморени. Помисли за своето неугледно тяло, но не направи никакво движение, даже не се огледа в огледалото. Поколеба се дали да остави няколко реда за Робърт, но си спомни, че той вече е предупреден за нейните планове. Взе куфара и слезе долу.

Роджърс беше все още в същата поза на верандата. Той се направи, че не я вижда, но тя едва бе отминала, когато я извика:

— Ей! Къде отивате с този куфар?

Тя се обърна и каза бавно и много спокойно:

— Знаете много добре. Връщам се в „Къщата на лебедите“.

— Какво искате да кажете? — Той се повдигна малко от стола. — Отново ли отивате при тези хора? Върнете се, чувате ли! Върнете се веднага! Не ви ли е срам да тичате подир този мъж?

— Много добре знаете защо отивам там. Когато брат ми се върне, кажете му това и че нямам нужда от него.

Още малко и щеше да припадне. „Не бива да го допускам“, помисли си тя. Затова продължи:

— Той не може да ми помогне за нищо.

После, без да обръща повече внимание на виковете на Роджърс, тя продължи пътя си между ниските храсти. Вървеше бавно. Куфарът натежа в ръката ѝ. Беше безкрайно самотна.

22.

Робърт не беше отишъл в Санта Круз за хинин. Той крачеше из улиците и си придаваше вид, сякаш търси аптека. Но дълбоко в сърцето си този достоен апостол на „Севън Дей Юнити“ не даваше и пет пари за това лекарство. Хининът беше само претекст, за да запази доста накърненото си достойнство, да избяга от киселите забележки на Роджърс и да разсее съмненията му.

Той направи жалък опит да се самозалъже, все пак имаше нещо вярно в желанието да намери хинин. Да, да, разбира се. Но въпреки всичките му дребни хитрини и надлъгвания големите му крака го водеха сякаш сами към хотел „Плаца“.

Ненадейно той се озова пред витрината на една аптека и самодоволно цъкна с език. Влезе вътре, каза какво иска и седна на един от наредените до бялата стена столове. Зачака търпеливо. Изпотените му длани стискаха коленете му.

Той си тананикаше стара черковна песен, но вместо религиозните стихове, в ума му се редяха глупави дими. Напразно се опита да ги пропъди. Те настойчиво засядаха в главата му:

*Робърт слезе от Лагуна,
и в града хинин си купи.*

Или:

*Аптекарят разбърква илачи,
няма нищо лошо в това, господи.*

Той усети, че се изчервява. Каква смешна поезия. Какво хрумване да намесва името Господно в тези глупости. Но какво да

прави един смирен човек, когато религията така тясно е свързана с живота му? Естествено, не може да се освободи с лека ръка от нея. Но той не го и желае, разбира се.

Когато му подадоха пакета, той направи опит да се пошегува с облечения в бяла престилка аптекар, който стоеше до касата:

— Не предлагате на клиентите си шоколад със сметана, а?

И това не беше много остроумна шега. Нито пък дебелашкия жизнерадостен смях, който я придружаваше. Аптекарят даже не се усмихна. Той изгледа внимателно нервното лице на клиента си и каза сухо:

— Четири пезети, сеньор.

— Да, да, разбира се.

Робърт бръкна в джоба си.

— Дали не си помислихте, че ще си тръгна, без да платя?

На прага на аптеката той се поколеба. Беше купил хинин, значи трябваше да се върне в Лагуна. Движението по улицата беше доста оживено. Задминаваха го мъже с бронзови лица и жени, загърнати в черни шалове. Впрегнати в каруци мулета се препъваха по паважа. Един амбулантен търговец предлагаше резени диня. По-далеч един полицай, здраво стъпил върху разкрачените си крака, бдеше над реда и спокойствието.

Мисионерът се размърда смутено. Този човек сякаш го наблюдаваше!... Не... Това са глупости. Робърт го изгледа важно, но една потайна мисъл го накара да наведе очи. Най-после реши да тръгне надолу по улицата. Няма ли право да се поразходи малко, преди да се качи горе в планината и да се отдаде на усамотение.

Той се озова на площада, прекоси го и без да съзнава какво прави, седна на една пейка под палмите. Пред него се изпречи мраморната фасада с изписаните златни букви „Хотел де ла Плаца“.

Когато сутринта Коркоран му донесе бележката на Сузана, Робърт веднага си изработи план. Той зададе с трескава възбуда въпроси, на които Джими бе отговорил, без да се осъмни в нещо. Мисионерът живееше в непрекъснато очакване и безпокойство, откакто разбра, че Елиза е в този хотел. Нещо непреодолимо силно го тласкаше към тази жена и полека-лека в главата му се бе оформил един проект, от чието осъществяване зависеше дали ще се решат всички трудности и ще настъпи краят на мъките му.

Кръвта нахлу в главата му. Докато с нервни пръсти си играеше с верижката на часовника си, той тихо се молеше: „Господи, помогни ми! Направи така, че да мога да я видя! Боже, ти, който ме разбираш и знаеш, че искам да изкупя греха си, ти виждаш колко е необходимо да я видя. Помогни ми, Господи!“.

Изведнъж той скочи и тръгна към хотела. Бързо влезе в хола, където пред една маса седяха двама души. Единият беше Дибдин, когото той разпозна, без да се зарадва особено, а другият му бе непознат. Това беше Кар. Той се запъти към тях.

Посрещнаха го студено. Дибс измърмори някаква неопределена учтивост, а Кар обърна към него мрачните си, почти затворени от подутини очи, след което отместа поглед с красноречиво презрение.

— Исках — заекна Робърт, — да ви изкажа съжаленията си. И двамата със сестра ми сме много натъжени от болестта на лейди Филдинг. Слава богу, че Сузана може да ѝ бъде полезна, да, това ме прави истински щастлив. Уверявам ви, че с цялото си сърце ви съчувствам при това изпитание.

Той бе сложил ръка на ръба на масата и навеждаше тяло към двамата мъже, за да бъде по-убедителен. Думите му обаче не предизвикаха никакъв отзвук.

Дибдин попита:

— Какво правите тук?

— Слязох в Лагуна да напазарувам, по-точно, да купя хинин. Тук дойдох, за да ви изкажа съчувствието си, на вас... на всички.

Монокълът на Дибдин се плъзна от окото му и увисна на края на копринената панделка. После, без да се интересува повече от Робърт, той продължи разговора си с Кар.

— Ако имахме отговора, щяхме да знаем какво можем да направим.

— Но защо, дявол да го вземе, иска обяснения? Да ме обесят, ако мога да се досетя какво възнамерява да прави!

— Майкъл гледа на нещата по особен начин — каза Дибс. — Не можем ли да вземем инициативата в ръцете си? — попита той след кратко мълчание.

— Толкова са глупави в полицията... И толкова мудни! И това, което най-вече ги спира, е санитарният кордон. Те не пускат да се

влиза и излиза от заградената зона. Ще им трябва цял век, за да се размърдат.

— Работата е там — каза Дибс с тона на човек, който си е навил нещо, — работата е там, че тя замина неочаквано, без да ме предупреди. Наистина не можех да предвидя подобна лудост. Той не може да ми се сърди, нали?

— О, млъкнете — извика Кар, — страшно ми досаждате с вечните си оплаквания. Бъдете малко мъж, дявол да го вземе! Приличате на мокра кокошка!

Те се сдърпаха за пореден път.

Робърт продължаваше да стои изправен до тях и да ги слуша. Гореше от желание да попита къде е Елиза, но не събираше смелост да го направи. Цялото му красноречие се бе изпарило.

Той смутено пристъпваше ту на единия си крак, ту на другия. Най-после се реши и избърбори:

— Трябва да ви кажа довиждане, господа! Нямам никакво време. Затова си тръгвам.

Почака, като се надяваше на учтив отговор, но никой от двамата не благоволи даже да повдигне очи. Отчаян от безразличието им, той се обърна и тръгна към вратата.

Но по средата на пътя рязко спря. Сърцето му се разтупа. Кръвта нахлу в главата му. „Господи, Господи! — мълвеше той. — Не мога да си отида така. Не мога да се върна горе в планината, в мрачната барака на Роджърс, невъзможно е! Трябва да я видя, или ще полудея!“

Той крадешком погледна зад себе си и се увери, че никой не го гледа. После се обърна към чернокожия портиер, който седеше зад бюрото си и попита:

— Тук ли е мисис Бейнъм?

Негърът бързо пхна в джоба си малкото парче дърво, с което лъскаше зъбите си и стана:

— Да, господине, мисис Бейнъм е в стаята си.

Робърт повтори:

— В стаята си?

— Да, господине, апартамент номер 3, първият етаж, вдясно.

— Бихте ли... може ли да известите за мен?

Той успя с голямо усилие да овладее треперенето на гласа си. Но докато се изкачваше с малкия пиколо и докато чакаше пред вратата,

последните остатъци от хладнокръвието му го напуснаха. Когато влезе в стаята, той съвсем не изглеждаше самоуверен. Застана прав върху лъскавия паркет, като продължаваше да подръпва верижката на часовника си с овлажнели от нервно напрежение пръсти.

— Дойдох — каза той с дълбок глас.

После се сепна и смени проповедническия си тон:

— Минавах случайно... и помислих, че бих могъл да ви... посетя.

Тя го изгледа с леден поглед, без капка добро чувство. Изтегната в един шезлонг от индийска тръстика до прозореца, тя приличаше на голяма настръхнала котка. Косите ѝ бяха разбъркани, ръцете голи под широките сиви ръкави на дрехата ѝ, а гърдите ѝ полуоткрити.

Тя не направи никакво движение, за да се загърне и без да помръдне продължи да го гледа втренчено, докато той окончателно се смути. Най-сетне каза:

— Така значи, помислихте да дойдете да ме видите?

Той пристъпи една крачка.

— О, Елиза! — почти изплака той. — Божията ръка ни събра отново, това е очевидно. Мислех, че сте заминала, че завинаги сме разделени. Цяло чудо е, че ви виждам отново. Но аз така горещо, така коленопреклонно се молих на Бога за това, че той чу молитвите ми.

— Наистина ли се молихте? — недоверчиво му се подигра тя. — Молихте се за това? Невъзможно!

— Не ме разбирате! — защити се той. — Мислите ми са чисти. Аз се разкаях, да, на колене се разкаях за греха си. Исках прошка от Бога, удрях гърдите си... и виждате сама, той е милосърден, щом изпълни желанието ми да ни събере отново. О, Елиза! Мила, скъпа Елиза! Ние се обичаме... Това е толкова красиво! А и защо да не се обичаме? Нали Господ създаде мъжа и жената един за друг?

И с треперещи устни и светнали очи той издекламира с вдигната ръка:

— Господ Бог създаде жената и я заведе при Адам. Тогава Адам каза: „Ти си кост от моята кост и плът от моята плът“.

След тези високопарни думи настъпи ледено мълчание. После Елиза попита:

— И само това ли е казал?

Но никакъв сарказъм не можеше да охлади Робърт. Завладян от буен възторг, той продължи с вдъхновено лице:

— „Затова мъжът ще напусне майка си и баща си и ще се привърже към жена си. И двамата ще образуват една плът. Адам и жена му бяха голи и не се срамуваха.“

Толкова беше учудена, че го погледна с широко отворени очи:

— Да не сте луд?

— Не, не, не съм луд. Луд съм от любов. — Гърдите му се повдигаха, сълзи започнаха да се стичат от очите му. — О, Елиза! Любима! Ние заедно съгрешихме, но сега си принадлежим завинаги! Вие сте моя, вие сте избраницата на сърцето ми!

Тя сухо го прекъсна:

— Ще млъкнете ли? Ще престанете ли да дрънкате глупости! Ако продължавате да ме занимавате с тези неразбираеми бръщолевичи, ще заповядам да ви изхвърлят.

Той падна на колене пред нея и започна да заеква:

— О, не, Елиза, не, не! Не разбирате. Не виждате ли колко е хубава песента на Соломон? Никога не бях почувствал красотата ѝ, до деня, когато ви срещнах. През дългите самотни нощи, когато копнеех за вас, тя звучеше непрекъснато в главата ми: „Устните ви, о, моя съпруго, са като пита, от която се стича мед. Под езика ви има мед и мляко!“. — И веднага додаде: — О, не виждате ли, не разбирате ли, че искам да ви помоля да станете моя жена?

Тя се сви върху шезлонга, сякаш нещо я заплашваше. Цяла минута се чуваше само пресеченото дишане на Робърт. После Елиза избухна в смях. Не можеше да спре да се смее. Облегна се назад и едва успя да изрече:

— О, боже, цяло чудо ще е, ако остана жива след това пътуване. Наистина, идва ми малко мъжко. Катастрофа след катастрофа! А отгоре на всичко и тази комедия. Това вече минава всякакви граници!

С жалко лице Робърт продължи нервно да говори:

— Не се смейте, не се подигравайте, моля ви! Зная колко повисоко стоите от мен. Но щом се отдадохте, значи ме обичате!

Тя изведнъж престана да се смее. Погледна го студено и иронично. После презрителният ѝ глас сякаш го шибна:

— Престанете с това жалко хленчене!

— Не мога!...

Той сякаш се задави и се опита да хване ръката на Елиза.

— Станете!

— Не виждате ли — измърмори той обезумял, — че ме накарахте да загубя ума си. През целия си живот не съм познавал жена. И откакто ви видях, мисля само за вас... Като омагьосан съм...

— Станете — ледено повтори тя.

Той се изправи и остана пред нея, леко наведен напред.

— А сега си отворете добре ушите — каза Елиза — и се помъчете да разберете. Не ви обичам. Считаю ви за най-неприятния глупак, когото господ някога е създавал. По време на пътуването помислих за миг, че ще ме позабавлявате, но всъщност не беше никак забавно. Отегчихте ме, отегчихте ме до смърт. Само че сте много суетен и много самонадеян, за да го разберете. Вашата набожност е маска, благочестиви ми господинчо, зад нея се крие само егоизъм и суета. Вие не сте мъж, във вас няма живот. Вие сте идиот, глупав бърборко, натъпкан с надути фрази, лишени от съдържание. И не сте способен да действате. Що се отнася до мен, аз познавам недостатъците си. Своенравна съм, зная го добре. Но вие сте най-големият егоист, пял някога псалми. Мислите си, че сте пратеник на Бога на земята, че сте небесен дар за човечеството. И най-важното, убеден сте, че сте искрен. А това е най-противното у вас. Бих предпочела да сте откровен лицемер. Щях поне да ви уважавам. А вие непрекъснато тълкувате библията, проповядвате добрина и милосърдие, но оставяте другите да извършват тези добродетели на практика. Провъзгласявате се за спасител на душите, едва ли не го набивате в главите на хората, но щом малко ви засегнат, изоставяте борбата и хленчите като беззащитно дете. Аз съм принудена да стоя в този хотел, всеки момент мога да стана жертва на епидемията, няма никаква вероятност до една седмица да се намери параход за връщане, а като капак на всичко това трябва да понасям несвързаните ви приказки, които дрънкате с разкаяна душа и похотливи очи. Наистина, много е смешно! Вече ме отвращавате, не мога да ви понасям, затова ви моля да ме оставите на мира. Вървете си! Горещината е непоносима, говоренето ме изморява и още малко ще се изпотя, а само като помисля за изпотяване, настръхвам от ужас.

Лицето на Робърт издаде отчаянието му. Той сякаш изведнъж рухна. После повдигна към Елиза очи, жалки, унизително молещи:

— Елиза, това е невъзможно! Това не са вашите истински мисли! О, Елиза, мила, моя любов! Защо не можете да ме обичате? А трябва да ме обичате. Аз съм почтен, честен човек. Добър съм. Готов съм всичко да изоставя заради вас — работата си, религиозните си амбиции, всичко! Готов съм да направя и невъзможното, само и само да ме харесвате.

— Махайте се оттук, това е всичко, което искам от вас.

— О, не! — Той отчаяно заекваше и здраво се хвана за младата жена. — Позволете ми тук, в краката ви, да коленича и да моля Господа. Това може би ще ви върне при мен. Не ме изгонвайте, моля ви! Ние си принадлежим един на друг от онази нощ... Тази божествена нощ...

— Вървете си! — Тя взе оставената настрана книга и я отвори. — Оставете ме!

Но той продължаваше да стои пред нея, смазан, като пребито куче въпреки внушителната си външност. Извади от джоба си кърпа и прикрито се изсекна.

Минаха няколко минути. Очите му не се откъсваха от сладострастните извивки на лениво отпуснатото ѝ тяло. Лицето му отново почервения, той се отдръпна, поколеба се и заекна:

— Не искате ли, Елиза, даже без да приемете да се ожените за мен... не бихте ли... ще се съгласите ли да бъдете малко... — той съвсем се обърка, — малко мила с мен?

— Не — отговори тя, без да го погледне, — в този момент нямам никакво желание за това.

Той наведе очи. Беше съкрушен. Но постепенно отчаянието му се превърна в мрачна ярост. Престана да се моли. Огорчението от неуспеха го изпълни с горчива злоба.

— Значи ме пъдите. Бях достатъчно добър, за да ви позабавлявам, а сега — да изчезвам. Изхвърляте ме, вие, която спокойно си седите тук, докато приятелката ви е смъртно болна горе в планината, твърде голяма егоистка, за да ѝ се притечете на помощ.

— Именно — отговори тя, — нали току-що сама ви казах, че съм егоистка.

Той се направи, че не я е чул.

— Искате да изчезна, нали? Не желаете и да чуete повече за мен? Сякаш никога не съм се изпречвал на пътя ви? Добре, ще ви покажа

колко държа на вашето мнение и дали съм човек без енергия и без воля.

Той отиде към вратата, рязко я отвори и започна да вика:

— Не можете да се сравнявате с мен и да си въобразявате, че съм достоен само да лижа подметките ви. Добре, добре, само почакайте! Ще видите вие... дали съм за пренебрегване!

Той блъсна вратата след себе си. Изтича по стълбата и се втурна навън. Не беше на ясно какво искаше да ѝ покаже. Знаеше само, че изгаря в адски огън. Вървеше бързо, без посока. Беше му все едно къде отива, само да не е в Лагуна! О, за нищо на света не можеше да се върне при този проклет Роджърс с неговите отвратителни маниери на инквизитор. Не, би предпочел да умре.

Да остане в Санта Круц? Кой може да го спре. Ще покаже на всички кой е той и какво може да направи. Изведнъж си спомни за хотела на улица „Кале де ла Туна“. Той естествено знаеше какво заведение има мама Хемингуей, или поне се досещаше.

Преглътна мъчително, като непрекъснато налягаше бедния си мозък с решението на този въпрос. Не можеше да отиде там, невъзможно беше! Заведението беше с лоша репутация и недостойно за него. Той беше раздвоен. Тази мисъл го отблъскваше и привличаше едновременно. Трябваше обаче да си намери подслон. Не у Роджърс, само там не!

Защо трябваше предварително да подозира това заведение? Нямахме никакви доказателства, че съмненията му са основателни. Той нямаше право да съди, без да е проверил. И най-после, ако това е наистина публичен дом, не е ли негов свещен дълг да отиде и да го пречисти?

Крачките му, отначало колебливи, ставаха все по-бързи и сигурни и го водеха към пристанището. В същото време той се молеше мълчаливо, според навика си, неспокоен и изплашен:

— Господи, Господи, не исках да извърша зло, но тя ме увлече със себе си по лошия път! Ти знаеш, Господи, че аз отидох при нея с чисти намерения, но тя ми се подигра. Боже, помогни ми, запази ме от изкушение!

Той вече тичаше към пристанището, сякаш преследван от дявола, а устните му продължаваха да шептят:

— Помогни ми, Боже мой, избави ме от злото!

Той зави покрай един ъгъл и пое по малката уличка с ниски и занемарени къщи.

Зад него се чу смях и китарен звън. Една жена, застанала на прага на къщата си, промърмори нещо на ухото му. Какво каза? „Пет пезети, сеньор!“ Беше дебела и отвратителна, гърдите ѝ приличаха на мехове, пълни с мазнина. Вулгарното ѝ кикотене го преследваше в тясната уличка. Но той продължи да се моли и с пламнало лице влезе в къщата на „Кале де ла Туна“.

23.

Слънцето отново залезе зад високия връх и „Къщата на лебедите“ потъна в здрача. В стаята на болната цареше полумрак. Сенките пълзяха по стените и се сгъстяваха около светлината. Лека-полека я превземаха, сякаш тя бе живот, който бавно гасне.

Само движението на сенките нарушаваше мъртвилото в стаята. През полуотворения прозорец не полъхваше животворен ветреца, за да разхлади въздуха в стаята, който беше наситен с миризмата на болест и лекарства. Тежката задуха предвещаваха буря. В къщата просто не можеше да се диша.

Харви седеше неподвижен като статуя до главата на болната. Беше подпрял брадичка на ръката си и лицето му почти не се виждаше. На малката масичка пред него лежеше лист, върху който записваха температурата, съдове за вода, термометър, спринцовка и лекарства. Всичко необходимо, което Сузана поддържаше чисто, готово да се използва, и в идеален ред. Още с пристигането си тя почисти и подреди стаята, която вече приличаше на болнична палата.

В този момент тя стоеше права, встрани от Харви, почти невидима в полумрака. Изглеждаше преуморена.

Последният слънчев лъч се плъзна по леглото, после постепенно изчезна и отстъпи място на тъмнината. Той обгърна със златно сияние безкръвното лице на Мери, измъчено лице с опънати черти, което беше само сянка на веселата и жива жена от предишните дни, и за миг погали милите полузатворени очи, в които проблесна гаснеща светлинка живот.

Сузана се раздвижи.

— Не е ли време да запалим свещта? — каза тя с безцветен глас.

Харви не отговори. Съзнанието му бе парализирано от ужасен страх и той чу думите, без да схване смисъла им. Само няколко мисли едва изплуваха от дълбините на отчаянието, което го заливаше. От кога седи до леглото на Мери? Няколко часа, все едно безкрайни, дълги дни. Но взните на времето не отмерваха ли за секунда човешкия

живот? Пясъкът се плъзга безспирно в пясъчния часовник, зрънце по зрънце, миг след миг, едно зрънце за една сълза, едно зрънце за един живот! И когато стъкленницата се изпразни, сълзата се е търкулнала, животът е угаснал.

Какво, несравнимо с нищо друго, терзание представлява страстното желание да задържиш един човешки живот на прага на вечността. Харви винаги изпитваше неприязън, даже се отвърщаваше от вълненията в критичния момент на тежка болест. Досега го интересуваше само успехът или провалът на научния експеримент. А сега сърцето му се разкъсваше от мъка за неща, към които доскоро беше съвсем безразличен.

Мери! Той непрекъснато повтаряше с тъга името ѝ, защото цялата му любов се съсредоточаваше в тези две срички. Мери! Колко се е изменила за три дни, само за три дни боледуване! Още в началото той разбра, че треската протича в най-тежката си форма и болната е на ръба между живота и смъртта. Все пак се надяваше да настъпи подобрене след кризата. Но подобрене не настъпваше. След кратък период без промяна на състоянието, което породило у Харви лъч надежда, температурата отново рязко се повиши и се задържа висока, на границата на която животът лека-полека си отива. Висока температура и едва напипващ се пулс! Той много добре разбираше значението на тези симптоми и душата му бе потънала в отчаяние и опасения.

Гласът на Сузана го изтръгна от тази бездна.

— Ще запаля.

Тя постави свещника на масата. Пламъкът гореше изправен и постоянен, и преграждаше пътя на сенките, които сякаш чакаха като оплаквачки около ковчег.

Голяма нощна пеперуда влетя в стаята и запърха около светлината. Чуваше се противното жужене на малки насекоми. Сякаш някой шепнеше безкрайни монотонни молитви.

— По-добре да затворя прозореца — каза Сузана. — Нощният въздух е коварен.

Харви повдигна глава и я погледна. Духът му все още витаеше далеч оттук.

— Оставете, аз ще го затворя.

Той отиде до прозореца, затвори го и опря чело в стъклото. Движенията му бяха бавни и уморени.

Нощта бе настъпила и тъмните сенки на дърветата в градината сякаш висяха от клоните. Там, на запад, ивица светлина с метални отблясъци вещаеше буря. Зловеци просветвания, които изпълваха с неясна заплаха задушната нощ.

Когато Харви се обърна, спокойните тъжни очи на Сузана бяха впити в него.

— Наближава буря — каза тя.

— Да, светкавици проблясват зад планините.

Лийт почти несъзнателно произнесе тези думи.

Той погледна Сузана. Забеляза бледото ѝ напрегнато лице, разбърканите коси, навитите ръкави и превързания пръст на ръката ѝ. Тя се бе изгорила с някакво дезинфекционно средство.

— Вие сте останали без сили — забеляза той.

Думите бяха произнесени с безразличие. И все пак Сузана силно се изчерви, а устните ѝ се разкривиха конвулсивно от усилието да се усмихне.

— Не, не съм изморена. Но вие, вие едва се държите на крака. Направихте много. Опитайте всичко, което можеше да се опита и се измъчихте повече, отколкото човек може да понесе. Убивате се!

Той не я слушаше. Гледаше часовника си.

— Слезте да вечеряте, а после полегнете. Трябва да си починете.

— Нямам нужда. — Гласът ѝ беше глух и пресечен. — На вас ви е необходима почивка повече, отколкото на мен. Послушайте ме, моля ви!

— Слезте долу — продължи той все едно че не бе чул молбата ѝ.

Тя поклати отрицателно глава и го погледна умолително.

— Само една нощ, обещавайте ми. Починете само тази нощ! Иначе няма да издържите. Изчерпахте всичките си сили. Трябва да се възстановите. Моля ви, само тази нощ!

Харви приближи до леглото. Лицето му остана в сянка.

— Много добре знаете, че тази нощ може би ще е последна.

Сузана се наведе напред и се опита да улови погледа на Лийт, но той отвърна очи. Сложи уморено ръка на възглавницата, после отново седна до леглото.

Сузана проследи с поглед движенията му, без да показва, че го гледа. Нямаше смисъл да настоява. Той оставаше безразличен към всичко, което му казваше.

Тя въздъхна дълбоко и излезе. Бавно повлече краката по коридора, слезе с усилие по стълбата и влезе в трапезарията.

Вечерята беше сервирана. Коркоран и маркизата я чакаха. Видът на старата жена с нейните старовремски дрехи и сковани движения на манекен странно дразнеха Сузана. Тя се отпусна на един стол и несъзнателно разбърка кафето, което Коркоран постави пред нея.

Дълго никой не произнесе дума. После Джими избърса челото си и само за да прекъсне това неловко мълчание, забеляза:

— Мили боже! Няма ли най-после тази буря да започне!

— Още е рано — каза маркизата, седнала изправена в другия край на масата. — Утре, може би... но не тази нощ!

— Дявол да го вземе — продължи Коркоран. — Да си нащрек за първата гръмотевица е все едно да седиш върху буре с барут!

Сузана се размърда на стола. Умората и усилията да я преодолее бяха опънали нервите ѝ и тя не успя да се овладее.

— Има ли смисъл да роптаем срещу бурята? — попита грубо тя. — Сега имаме по-важни причини за отчаяние. По-добре би било да се молим, отколкото да се оплакваме!

Маркизата вдигна поглед към тавана. Тя изпитваше и към Сузана, „американката“, същото презрение, което ѝ вдъхваше Роджърс, защото той бе отбил извора и бе оставил земята ѝ без вода.

„Американците се отнесоха лошо с мен“, казваше тя наивно.

— Думи на светица и нокти на котка — промълви тя с разсеяна усмивка. — Това е много стара поговорка. Но всички мъдри приказки и всички молитви на света няма да попречат на бурята да се разрази, когато ѝ дойде времето.

Сузана се изчерви. Още малко и тя щеше да отговори грубо на старата жена, но навреме се сдържа, заби поглед в чинията и след малко се извини:

— Съжалявам за това, което казах. Говорих, без да мисля! Не трябва да ми се сърдите, много съм изморена!

— Сега не можете да си позволите да се отчайвате, американке — каза маркизата и поклати многозначително глава. — Когато

гърмотевицата, тази, за която не трябва да се говори, падне, тогава ще има време за отчаяние.

Сузана я погледна изплашено и промълви:

— Какво искате да кажете?

Маркизата отпи глътка вода.

— Има неща, които не могат да се изразят с думи. По-добре е да ги оставим неизказани и да ги обмислим дълбоко в себе си. Бих могла да кажа много за това, че сте се събрали под моя покрив. То има може би значение, което надминава човешкия разум. Ние подсъзнателно усещаме, но има много неща, за които нищо не знаем...

— Не говорете така — промълви Сузана. — Карате ме да настръхвам... О, страх ме е! Толкова се страхувам от тази нощ!

— Странни неща са се случили в тази нощ — отговори маркизата с неизменно спокойствие. — И може би ще се случат още по-странни. Защо да се самозалъгваме? Нещастieto е близко... Чувствам го. То трепти във въздуха както гърмотевицата. Върху мен ли ще падне? Не, моето време още не е изтекло. Или върху вас? Вие сте толкова издръжлива, интелигентна и дейна! Върху английската сеньора, казвате вие! Да, всичко е възможно. Ай, ай, ай! Можете да си направите каквото искате заключение...

Тя направи бегло движение с малката си, отрупана с пръстени ръка, което изразяваше толкова много неща, че принуждаваше човек да се замисли.

Сузана се отдръпна. Ледени пръсти проникваха в мозъка ѝ и сякаш разкъсваха булото на подсъзнанието ѝ. Стаята с тъмните стени, големият лебед с разперени криле, който се бе надвесил над нея. Тази атмосфера я обгръщаше, натежала от предсмъртен ужас. Тя потрепери, обзе я внезапно предчувствие за страшно нещастие и още миг щеше да извика: „Мери ще умре!“.

„Да — помисли тя. — Тя не може да оздравее. Бях сигурна още в началото.“

Даже Джими се размърда неспокойно на стола си.

— Хайде, хайде — каза той и изпъчи гърди като се насилваше да бъде самоуверен. — Не трябва да приказвате такива истории. Кой може да предрича бъдещето? Малката дама е много болна, разбира се, но докато има живот, има и надежда.

Той вече за десети път произнасяше със същата увереност тези думи.

Маркизата отново се усмихна.

— Лесно е да се говори. Но да накараш да те разберат, е трудно. Аз мълча. Спомнете си, че нещастieto ни връхлита като порой, а си отива капка по капка.

Всички замълчаха. После Джими подхвана:

— Нещастие или не, има нещо, което не мога да разбера и то непрекъснато ме гризе отвътре. Защо не чуваме нищо за Кар? Какъв мръсен тип! Излезе с блъскане на врати и клетви, че тази работа няма да ни се размине и че щял да телеграфира в Англия. И оттогава няма нищо. Нищо не се чу повече нито за него, нито за другите.

— Какво могат да направят? — попита сухо Сузана и прибави с глух глас: — Невъзможно е болната да се транспортира, преди да е настъпило подобрене. Само мъжът ѝ може да вземе такова важно решение.

Коркоран се почеса по брадата, а при него това означаваше, че е дълбоко замислен.

— Въпреки това не съм спокоен — каза той. — Подозирам, че кроят нещо за Харви, което ме кара да се страхувам...

— В какво могат да го обвинят? Никой не беше по-способен да се грижи за лейди Филдинг от... — Бузата ѝ потръпна от нервен тик и тя не можа да произнесе името на Харви. — Той направи чудеса, знаете го много добре. Видях го с очите си и съм готова да се закълна... да се закълна, че той направи невъзможното, за да я спаси...

— Да, но ако бедното дете умре? — едва чуто промълви Джими. — Какво ще стане тогава с доктор Лийт?

Този въпрос засили опасенията на Сузана, защото изясни мисълта, която я измъчваше. Да, ако Мери Филдинг умре, а тя сигурно ще умре, те ще се нахвърлят върху лекаря, който въпреки всичко и против всички, бе поел отговорността за болната. Този смъртен случай, толкова скоро след другите, ще бъде фатален за Лийт.

Тя взе един плод и се опита да преглътне няколко хапки, но свитото ѝ гърло отказваше всякаква храна. В главата ѝ непрекъснато се въртеше молитва: „Боже мой, помогни ни! Господи, ела ни на помощ!“.

Изведнъж, неочаквано за всички, маркизата стана. Тя разсеяно изплакна пръстите и изми устните си, прекръсти се, отправи

благодарност към Бога и отново се прекръсти преди да каже:

— Който яде малко, яде бързо и вече е време за Изабел де Луего да се оттегли. Да, да, тя трябва да се качи вече в стаята си.

Старата дама тръгна бавно към вратата. Дългият ѝ черен шал се развяваше след нея. Преди да прекрачи прага тя се обърна, разсеяният ѝ поглед огледа стаята и тя произнесе ясно:

— „El gran arroyo pasar postrero.“

После прибави:

— Адиос!

Сузана погледна изплашено Коркоран.

— Какво каза тя?

Той стана и изгърси трохите, полепнали по сакото му.

— Не зная, не разбирам бръщолевенето ѝ.

Но тя сграбчи упорито ръката му и настоя:

— Какво каза?

— Нещо странно, за някаква голяма река и че щяла да я премине последна. Но не трябва да се обръща много внимание на това, което тя говори. Когато човек я опознае, вижда, че е добра малка старица, още повече, спаси ме навреме от затруднение!...

Той тайно хвърли поглед към Сузана и каза:

— Отивам в кухнята. Там има работа, която не може да чака до утре...

Сузана остана сама. Стана ѝ неприятно. Тя нервно побутваше портокаловата кора, останала в чинията ѝ, и киселият сок раздразни раната от порязването. Тя не обърна внимание на това. Умът ѝ се мъчеше да схване значението на думите, казани от загадъчната стара жена.

„Някаква голяма река и тя последна щяла да я премине...“

Какви странни и обезпокоителни думи в местност, където всички поточета са пресъхнали...

Най-сетне тя се изправи решително и с усилие на волята се отърси от тревогата. Тъкмо отместваше стола си, когато вратата се отвори и влезе Харви.

Ненадейното му влизане я изплаши. Тя помисли, че се е случило най-лошото. Не посмя да зададе страшния въпрос, а само го загледа с неспокойни питащи очи, докато той се приближаваше бавно и седна срещу нея. Харви също я погледна и леко поклати глава.

— Не — каза той с напълно овладян глас, зад който прозираше нечовешка умора.

— По-добре ли е? — внимателно попита Сузана.

— Не. Напротив, откакто започнаха кръвоизливите, тя постепенно губи сили.

— Тогава защо слязохте?

Той дълго не й отговори. После каза сериозно:

— Тя гасне полека. Кризата скоро ще достигне критичната си точка и ако тя издържи до сутринта, ще имаме една малка възможност да я спасим. Можем да направим само едно нещо, но то е много рисковано... Но е единственото...

— Кое е то? — попита тя тихо.

Той я погледна право в лицето.

— Да й прелеем кръв.

Това бе толкова неочаквано, че Сузана остана поразена и сърцето й започна бързо да бие. Трепереше цялата.

— Не трябва да правите това! Никой не е опитвал кръвопреливане при такава силна треска. Как можете да поемете такъв риск? Вие ме учудвате...

— Аз не съм вече същият човек.

— Почакайте още малко.

— За да я видя как умира изтощена от следващия кръвоизлив ли?

— Но тук и в такъв момент не е възможно да се прави кръвопреливане... Нямате необходимите инструменти...

— Имам всичко, което ми трябва.

— Това е лудост — извика тя и молитвено събра ръце. — Вие се излагате на ужасна опасност. Ако не успеете, върху вас ще се стоварят всичките обвинения. Целият свят ще бъде против вас, нима не го разбирате? Ще кажат, че...

Той не отговори. Устните му бяха сгърчени в иронична усмивка.

— За бога — изохка тя, — моля ви, заклевам ви да поискате помощ. Вече сто пъти исках да ви го предложа. Зная, че никой не можеше да направи нещо повече от вас, нито пък по-добре от вас. Вие бяхте съвършен! Но помислете за отговорността, която поемате тук, в тази усамотена къща, далеч от погледите на всички. Ако тя умре, ще кажат, че вие сте я убили!

Тя потърси ръката му, а погледът ѝ се опита да срещне неговите нещастни очи в изопнатото от умората и опасенията лице. Любовта я задушаваше. Умираще от желание да допре устни до уморените му клепачи и сълзи започнаха да се стичат по страните ѝ, като я загрозяваха още повече.

— Това не ме интересува — отговори той, без да я погледне. — Ако тя умре, нищо на този свят няма да има значение за мен.

Думите му удариха Сузана като плесница. Тя отдръпна ръка, вдигна я към лицето си, за да скрие сълзите си, и се помъчи да се овладее.

— Ако решите да ѝ прелеете кръв — каза тя най-сетне с глас, който се мъчеше да бъде спокоен, — ще ви трябва... сигурно ще ме помолите да ѝ дам...

— Не — отрязва той. — Това е моя работа. Държа да свърша всичко сам... И ако сгреша, да бъда единствен отговорен. Ще ми помогнете, ако пригответе топла вода. Ще ви дам инструментите да ги стерилизирате.

Той стана и тихо отвори вратата. Не погледна към Сузана, но тя го последва.

24.

Старият кастилски часовник в дъното на вестибюла, грижливо поправен и редовно навиван от Коркоран, удари три пъти. Звукът отекна в тъмнината и ехото му достигна до стаята на болната.

Харви несъзнателно погледна часовника си. Това беше първото му движение от един час насам. Три часа! В цялата къща цареше дълбока тишина. Само тук, в стаята, се чуваше тежкото свирещо дишане на Мери. Но този шум беше сякаш част от стаята, неотделим от тишината в нея.

Харви беше сам с болната. Принудил бе другите да си починат и те най-сетне бяха отстъпили пред неговите настоявания. Той не считаше, че се жертва или извършва някакъв героизъм. За него всичко, което вършеше, беше естествено. Нали сега Мери му принадлежи? Тази увереност, че тя е негова, обхвана постепенно съзнанието му, докато кръвта му проникваше във вените ѝ.

Тази операция! Никога няма да може да я забрави, никога! Този опит *in extremis*! Да, това беше чиста лудост! Да осъществи кръвопреливане съвсем сам в тази стая с импровизирана апаратура, скован от страха за живота ѝ...

Пред очите му изплува протегнатата му ръка, с кръглото петно светлина на свещта, гъстия мрак наоколо, тебеширенобялото лице на Сузана, треперещите ѝ пръсти. Какво жалко подобие на болнична обстановка. Трагична пародия в присъствието на смъртта, която злорадо дебнеше от ъглите. Едно вмешателство, далеч от вяра и наука, което той би осмял и отрекъл няколко месеца по-рано и би обявил за луд този, който го бе приложил. Но сега не беше време за експерименти. Сега трябваше да се спаси един човешки живот и нито лошите условия, нито опасността бяха в състояние да го спрат.

Той беше убеден, че ако не засили организма на Мери, тя ще умре. Не се ръководеше от чистия разум, пред който доскоро се прекланяше, а се подчиняваше на някакъв страстен вътрешен усет. И

сега кръвта му пулсира във вените ѝ, те са свързани един с друг с връзка, която нищо не може да разкъса.

В стаята беше задушно и Харви усети главата си замаяна. Виеше му се свят от безсъние и от загубата на кръв. Светлината на свещта режеше очите му и той стана да я загаси. Може би тя смущаваше и болната!

Той взе свещника, закри пламъка с ръка и се наведе над скъпото лице. Взря се внимателно, докато сянката му стана огромна върху стената.

После отново се отпусна на стола и дълбоко въздъхна. Все още нямаше промяна. Болната продължаваше да диша тежко и мъчително. И все пак, как се бе запазила красотата върху това неподвижно лице, върху тези полуотворени устни с леко отпуснати ъгли, върху тези пламнали бузи и чудните, притворени очи!

Харви отново въздъхна. Несъзнателно потопаи ръка във водата и намокри челото и сухите си устни. Веднага след кръвопреливането пулсът ѝ се бе ускорил и бе станал по-ясен. Тогава той започна да се надява. Но болестта отново надделя и Мери полека се плъзгаше към безпределното отчаяние на смъртта.

А как се бе борил той през тези три дни! Как бе хвърлил всичките си сили, без да се пести и замисля!

Той плъзна ръка под завивката и хвана малките пръстчета, толкова тънички и безпомощни. Допирът до тази гореща ръка събуди мъката му и той стисна яростно зъби. Нищо повече не можеше да направи. Помъчи се да събере силите си и съсредоточи цялата си воля за живот върху болната, за да ѝ вдъхне от своето здраве и сила.

Те бяха две безкрайно дребни и незначителни творения сред необятната вселена. Два незабележими атома сред нощта. Но бяха заедно и това стигаше, за да бъде пропъден мракът, за да изчезне всякакъв страх. Освен един-единствен, страхът за другия.

Това беше начало и край. Харви усещаше, че никога повече няма да се присмива на човешките слабости, че никога няма да се отнася с пренебрежение и презрение към живота, най-ценния дар на света, богатство от блага и щастие.

Наведен над леглото, той се почувства смазан под тежестта на всички земни страдания — красотата и любовта, толкова тясно свързани с усилията, сълзите и кръвта на хората. Замисли се за

собствената си съдба и прозря, че същината на характера му досега бе надменността и безсърдечието. Мислеше ли той за своите пациенти, докато ги лекуваше? Виждаше ли в тях земни създания, които трябва да се спасят? Не. За него имаше значение само крайният резултат от работата му и успешния ход на експериментите му. Обзет от разкаяние, той мислено се върна на „Ауреола“, през последната нощ от пътуването, когато си даде сметка, че животът му досега е бил безсмислен и пропилян.

Той погледна към Мери с насълзени очи. Тук лежеше слабата надежда за неговото изкупление. Ако успееше да я спаси, всичко би се преобразило. О, да издържи само още няколко часа, докато кризата отmine!

Той импулсивно се наведе към нея, докато почувства горещия ѝ дъх върху лицето си. Зашепна ѝ несвързани нежни думи.

Отслабналото лице на Мери бе озарено от слаба несъзнателна усмивка. Без да го вижда и да чува думите му, тя промълви нещо неразбрано. После започна да бълнува, като ясно изричаше думите:

— Защо ме отвеждат? Защо ме отвеждат? Защо...

Приличаше на дете, принудено да учи наизуст урока си, сякаш съзнанието ѝ се бореше с непозната сила, която се мъчеше да го завладее. „Защо ме отвеждат? Защо? Защо...“

Това беше повече, отколкото Харви можеше да понесе. Той стана и закрачи из стаята. Раменете му бяха отпуснати, тялото прегърбено, дрехите му висяха като на закачалка. От време на време притискаше челото си и се вслушваше напрегнато в бълнуващия глас. Това не можеше да продължава повече, не се издържаше. Той отиде до прозореца и погледна небето. Луната се бе скрила, не се виждаха звезди. На изток бледи бразди в тъмните облаци бележеха приближаването на зората. Какво се криеше зад тази мрачна зора? Какво щеше да донесе утрото, което толкова бавно настъпваше?

Сякаш в отговор на мислените му въпроси, бълнуващият глас зад него замлъкна. Сърцето на Харви се преобърна. Той с усилие обърна глава. Не, не, чу отново тежкото дишане. Но изживяният стрес бе отнел всичките му сили. Сърцето му сякаш щеше да се пръсне.

Той бавно коленичи до леглото и склучи пръсти около китката на Мери. Пулсът беше същият — бавен, неправилен и слаб. Той старателно броеше ударите, като се объркваше от ударите на

собственото си сърце, биещо в пръстите му. Какво да направи? Какво още да опита? Той трескаво започна да преценява. Реши да инжектира стрихнин. Все още коленичил, той приготви спринцовката и направи инжекцията. Стисна пръсти около крехката китка със сини венички отново, започна да брои. Едно, две, три... Колко пъти бе изчаквал тези слаби тласъци? Четири, пет, шест... Колко неподвижна беше Мери! Лицето ѝ приличаше на изваяние. Очите му отново се насълзиха. Той я обичаше пламенно, без да я желае, с всичката нежност на душата си! А винаги се бе подигравал с духовното влечение. Той не изпитваше желание да се моли, беше неспособен да се моли, но цялото му същество бе една молитва.

Нищо на този свят нямаше значение за него, освен живота на Мери. И той не молеше за нищо друго. Тяхната любов беше нейното връщане към живота.

Болната тихо изстена. Той навлажни устните и челото ѝ. Какво повече можеше да направи? Облегнат на леглото, с парещи от безсънието очи, борец се с дрямката, той зачака с последни сили.

Въздухът все още беше задушен. С приближаването на деня напрежението ставаше все по-силно. Колко време Харви не бе откъсвал поглед от неподвижното лице на Мери? Секунди, минути, часове? Не би могъл да каже... Но изведнъж той подскочи, коленичи и замря за миг, без да диша.

По челото и около устните на Мери заблестяха капчици пот. Харви въздъхна дълбоко. Не смееше да повярва. Не смееше да помръдне. Не смееше да се зарадва. Нерешително протегна ръка. Истина беше! Горещото ѝ допреди малко чело бе влажно, а дишането ѝ по-леко и по-спокойно.

„Не е възможно — мислеше той, — не е възможно!“

С треперещи пръсти взе термометъра и внимателно го плъзна между устните на болната. Изчака две безкрайни минути, макар да знаеше, че не е необходимо толкова дълго време. Когато посегна да го вземе, ръцете му толкова силно трепереха, че за малко не го изпусна. Замъглените му очи не можаха веднага да различат тънката живачна ивица. Най-сетне успя да види числата върху блестящата скала. Температурата беше спаднала.

Трябваше със свръхчовешко усилие да овладее радостта, която караше да трепти всяка фибра на душата му. Дива и буйна радост!

Защото знаеше, че това не е само временно подобрене, а е начало на оздравяването. Не беше ли много хубаво, за да е истина? Все още невярващ, Харви си наложи търпение и изчака един безкраен половин час. Отново премери температурата. С по-твърда ръка той приближи термометъра до очите си. Повече нямаше място за съмнение — температурата спадаше. Освен това, от порите на Мери бликаше благодатна влага, пулсът ѝ бе станал по-отчетлив, а дишането по-равномерно. Като че ли и лицето ѝ леко се оживи.

Радостта на Харви бе неопишуема. Той ликуваше. Задушаваша го ридания. Сякаш бе чула сподавените стонове, Мери бавно отвори очи и вдигна към него поглед, в който съзнанието се бе върнало.

— Болна ли бях? — промълви с мъка тя.

— Сега сте по-добре — каза той и с мъка овладя буйната си радост. — Ще оздравеете.

— Зная.

Лека усмивка пробяга по устните ѝ. Стаята сякаш искреше от светлината. Сенките бяха изгонени завинаги. Харви даде на болната малко вода, загледа се в нея, докато тя затвори очи и потъна в спокоен сън. Дълго остана така, без да откъсва поглед от милото ѝ лице.

Беше така ентусиазиран, че му се искаше веднага да събуди Коркоран и Сузана и да им съобщи радостната вест. Умората обаче надделя. Зави му се свят и почувства нужда от свеж въздух. Тя спеше дълбоко и сигурно щеше да спи няколко часа. Вече нямаше опасност за живота ѝ. Той можеше без страх да излезе навън. Погледна още един път към Мери, след това излезе на пръсти от стаята.

Прекося градината и се отправи към малката портокалова горичка, където се бяха срещнали двамата през онази вълшебна и трагична нощ. Сърцето му ликуваше, но умората тежеше в стъпките и походката му беше несигурна. Не беше спал три денонощия и силите му бяха изчерпани.

Никакъв повей на вятър не раздвижваше тежкия задушен въздух. Не се чуваше чуруликане на птички, да поздравят с песните си настъпването на утрото. Земята беше замряла в очакване на бурята.

Какво го интересуваше бурята? Имаше ли на този свят нещо, което да имаше значение сега, когато Мери е спасена и ще живее? Зашеметен от това щастие, Харви вървеше без посока. Премина съборената ограда на имението и се озова в малка горичка. И тогава чу

страшно бръмчене, сякаш гигантско водно конче прекосяваше облаците. Приличаше повече на грохот, отколкото на бръмчене. Харви вдигна очи, но металическият блясък на небето нарани очите му. Колко беше изморен! И тези шумове, които чуваше, сигурно се дължаха на умората. Той се засмя при мисълта, че дочува въображаеми звуци. Усети, че няма сили даже да се смее. Очите му се затваряха въпреки усилията да ги държи отворени. Умиращ за сън, той се спъна, отпусна се на земята и подслонен под дебелия клон заспа дълбоко.

В това време един хидроплан кръжеше над залива и плавно се плъзна по водата на пристанището в Санта Круз.

25.

Колко време беше спал? Не беше в състояние да определи. Часовникът му беше спрял, но Харви реши, че е късно, защото небето потъмняваше. Настъпваше нощта. Беше започнало да вали — тежки топли капки удряха лицето му. Те го бяха събудили. Леко изненадан, че се намира тук, той за миг остана изтегнат на сушина под дървото, като гледаше през клоните плътните облаци, които се кълбяха по небето. Остави дъждът да мокри лицето му и да прониква между устните му. Имаше сладникав и неприятен вкус. Силен гръм разтърси въздуха и ехото му дълго отекваше някъде надалеч. Харви не видя светкавицата. Но изведнъж, като че ли освободен от окови, върху земята се изля силен порой.

Харви скочи бързо. Смеейки се като дете, той затича към къщата, за да избяга от водните потоци, които се изливаха върху земята. Чувстваше се възроден и освежен. Най-послед бурята се разрази с такава сила, сякаш искаше да навакса загубеното време досега. Друг гръм накара Харви да се засмее още по-неудържимо. Нямах ли право да бъде радостен? Първата му мисъл, когато се събуди, беше Мери. Тя е спасена! Тази сигурност беше прекрасна. Спасена! Спасена!

Той тичаше по алеята, без да забелязва пресните следи по чакъла, прекоси като вихър верандата и едва във вестибюла спря, за да си поеме дъх и да изтърси мокрите си дрехи.

Навсякъде цареше дълбока тишина. Но това сега не го тревожеше. Бързо се запъти към трапезарията.

Вратата беше широко отворена и той спря на прага. В полумрака и спокойствието на голямата тържествена зала, задушевна и тайнствена, сама пред дългата маса седеше маркизата и вечеряше. Харви си спомни за първата им среща. Старата дама носеше същата черна рокля, същите скъпоценности и запазваше същото загадъчно достойнство. Сякаш почувствала присъствието му, тя вдигна глава и го погледна без изненада. Само каза:

— Вие се върнахте, сеньор? Радвам се. Аз, както виждате, ви очаквах! Ето плодове и мляко. Те са за вас, както и в деня, когато пристигнахте.

— Спал съм много дълбоко — каза той усмихнат, — и то на необичайно място. Преди да вечерям, ще се кача за малко горе.

— Най-напред вечеряйте — каза тя сериозно. — Мъдрият умее да се наслади веднага на малкото, което му предлагат, докато лудият, без да спира, тича подир изобилието.

Загадъчното й държание развесели Харви повече от обикновено.

— Не — отговори той, — предпочитам първо да се кача горе. Но мога да пийна малко мляко.

Той влезе, приближи до масата и изпи на големи глътки чаша пенливо мляко, чийто вкус му се видя вълшебен. С чашата в ръка той попита:

— Къде са другите?

— Американката е горе. Коркоран ще се върне. Отиде в Санта Круц с „есколтата“.

— „Есколтата“ ли? — попита Харви учуден. — Това е непозната за мен дума.

— Думите и перата летят във въздуха.

Той се усмихна малко несигурно.

— Аз съм сигурно глупав, нищо не разбирам!

— Няма лекарство за глупостта. Не казах ли, че бурята ще избухне?

Този път погледът му, отправен към нея, беше неспокоен. Тази старица със загадъчното си лице сякаш го парализира. Обзе го страх.

— Какво е станало? Защо Коркоран е отишъл в Санта Круц? — извика той. — Какво означават загадъчните ви думи?

Както и през първата вечер, тя режеше на малки парченца една смокиня. Леко наклони глава преди да му отговори.

— Който не може да предвиди събитията, изостава.

Отново настъпи мълчание. Разгневен от неясните й думи, Харви остави чашата на масата и изтича нагоре по стълбата. Докато прескачаше стъпалата, оглуши го нова гръмотевица. Той се втурна в стаята си и се закова на прага. Не можеше да повярва на очите си.

Сузана Трентър беше сама, коленичила до отворения прозорец, с шапка, готова за излизане. Леглото беше празно и оправено. Харви

почувства, че сърцето му спира.

— Какво е станало? — извика диво той. — Къде е Мери?

— Ето ви най-после! Най-после! — въздъхна тя. — Какво щастие! О, колко съм щастлива! Не знаехме къде да ви търсим и аз бях толкова изплашена.

— Мери! — изкрещя той. — За бога, кажете ми какво се е случило с нея!

Отговори му оглушителна гръмотевица и силен вятър разтърси окачената на ръждясалите панти прозоречна рамка.

— Тя замина.

— Замина ли?

— Те я отведоха.

— Отведоха я?

Думите изскачаха от устата му като глупаво ехо. С голямо усилие той попита:

— Кой я отведе.

Сузана обърна очи към него. Те излъчваха съчувствие и ревност едновременно.

— Мъжът ѝ.

Харви беше като замаян, нищо не разбираше.

Сузана продължи:

— Сър Майкъл Филдинг пристигна рано тази сутрин от Англия в Санта Круц със самолет, или по-точно с хидроплан. Вие не бяхте тук. След като напразно ви чакаха няколко часа, той реши да пренесе жена си в града. О, не се безпокойте! Всички рискове за болната бяха отстранени! Те заминаха едва преди половин час.

Харви не помръдваше. Тялото му сякаш бе налято с олово. Дишането му бе накъсано.

Мери заминала, отведена от мъжа си... Нейният мъж! Това звучеше толкова невероятно и все пак толкова просто! Харви бе предвидил всичко, само това не... Мъката и обвиненията, които отпрати към себе си, го вбесиха:

— Лудост е, че са я пренесли! Тя не беше в състояние да издържи едно пътуване при това пълно изтощение — възкликна той. — Беше много рано. Защо разрешихте да я отведат? Защо, дявол да го вземе, им позволихте да направят това?

Тя сведе очи.

— Нямах никакво право да се противопоставя — каза тя развълнувана. — Но не бива да се безпокоите. Бяха взети всички мерки. Тя беше въвн от опасност. А за оздравяването ѝ е по-добре да бъде в Санта, в хубавата къща, която мъжът ѝ е наел... отколкото в тази ужасна пустош.

Той притисна слепоочията си с треперещи ръце. Лицето му стана пепелносиво. Почувства силна болка от страни, като че ли го прободоха с нож в слабините. Гневът му се стопи, защото беше безцелен...

Той си припомни думите, които Мери изговаряше в бълнуванията си: „Защо ме отвеждат? Защо, защо, защо?“.

Тя бе предчувствала раздялата.

Някъде от подсъзнанието му изплуваха смътни видения. Струваше му се, че е свидетел на нещо, което е станало в далечното минало, далече оттук. Той го виждаше все по-ясно, по-реално и предишните му бегли представи добиваха някакви очертания. Това видение бе плод на прекомерната му възбуда. И той го видя пред себе си кристално изчистено. Една завеса се вдигна и после видението изчезна.

Сузана вдигна глава. Ослепителна светкавица за миг заля стаята и очерта отчаяното ѝ лице.

— Много ви моля — прошепна тя, — успокойте се! Нямам сили да ви гледам така разстроен.

Тя приближи до него и хвана ръката му.

— Не виждате ли, че така е по-добре? Много по-добре. Вие направихте всичко, даже невъзможното... — Тя прибави почти разплакана от състрадание: — Скъпи приятелю, не виждате ли каква мъка е за мен вашето страдание? Не разбирате ли, че ви съчувствам от все сърце? Бих дала душата си, за да ви утеша.

Харви се отпусна на един стол като продължаваше да притиска глава между ръцете си. Обилни сълзи се стичаха по бузите на Сузана. Тя повече не можеше да пази в тайна любовта си. Макар че се беше заклела... но... О!

Тя поривисто коленичи до него.

— Изслушайте ме! — прошепна тя. — Изслушайте ме, моля ви!... Вие ѝ спасихте живота, но нищо повече не можете да направите за нея... Тя е омъжена, свързана е с човек, който дълбоко я обича. Какво бихте могли да сторите срещу това? Ако я обичате, няма да

позволите този брак да се разруши, няма да опетните чистото и благородно чувство, което изпитвате. Това ще бъде недостойно за вас, за вашето себеотрицание и за вашата наука. А сега, изслушайте ме и мислете каквото искате... безразлично ми е. Само ме изслушайте. Още от мига, в който ви видях на парахода, когато видях страданието, изписано върху лицето ви, аз загубих ума си! Дайте ми малко надежда!

Тя стискаше мъчително ръката на Харви.

— Вие не ме обичате, но кой знае?... Може би, един ден, вие ще ме обикнете! Позволете ми да се грижа за вас, да ви помагам, да бъда до вас! Ще работя, ще бъда ваша робиня! Господ ми е свидетел, че съм готова да жертвам живота си за вас... Позволете ми да ви докажа любовта си!

Той я погледна. Остана равнодушен, но очите му бяха пълни със съчувствие.

— Не, Сузана — каза той бавно, — това е невъзможно.

Тя една не загуби съзнание, когато чу устните му да произнасят името ѝ.

— Сигурен ли сте?

Той обърна главата си, без да отговори и тя остана мълчалива, заслепена от сълзите. Главата ѝ се отпусна върху гърдите и тя потрепери.

— Щом е така... разбирам, няма смисъл...

Тя се изправи. Вятърът, който нахлуваше през отворения прозорец, я прониза.

— Боже мой, Боже мой — промълви тя, — защо ме създадохте без чар и грация? Защо ме лишихте от тези качества, които пораждат любовта?

Нещо в нея сякаш се пречупи, после умря. Тя отново погледна към безпомощно отпуснатия върху стола Харви.

— Тъкмо щях да тръгна, когато вие дойдохте — каза тя. — Сега е по-добре да си отида.

Той стана и без да я погледне, попита:

— Искате ли да ви придружа?

— Не, предпочитам да бъда сама.

Тя стоеше изправена пред него, с вдигнато лице и отпуснати ръце. Изглеждаше смазана и безсилна. После се повдигна на пръсти и

внимателно докосна с устни бузата му. Ледът под парещите ѝ устни я нарани жестоко. Тя заплака.

Излезе от стаята с обляно в сълзи лице, с печалното чувство, че никога няма да го види.

26.

Слава богу, оставаше ѝ Робърт! Докато се бореше с вятъра и дъжда по пътя към плантацията на Роджърс, тази мисъл ѝ даваше сили. Тя беше светъл лъч в отчаянието ѝ. Нейният брат, нейният Роби, нейният мил Роби! Той ще я утеши и ще я разбере.

Бурята беснееше. Поройният дъжд превръщаше малкото поточе в буйна кална река. Отчаянието на тази нощ беше в унисон с отчаяното ѝ сърце.

Разбърканите ѝ коси падаха върху лицето. С късото си палтенце и евтиния куфар тя будеше съжаление. Ако човек я видеше на друго място, по някоя улица на Оквил, щеше да я вземе за бедна основна учителка, която заминава спокойна на почивка. Но сърцето ѝ не беше спокойно, а почивката?... Каква почивка можеше да очаква бедната Сузана?

Тя излезе от кедровата горичка, отвори вратата на имението и се изкачи по алеята. В къщата светеше само един прозорец. Тя остави куфара си в антрето и влезе в кабинета.

Стаята беше скромно мебелирана с мебели от светъл дъб. Подът беше застлан с линолеум.

Роджърс свали очилата си, четеше евангелието. Беше сам.

Той вдигна поглед към Сузана, стисна устни и я изгледа от горе до долу.

— Ето ви най-последно! — каза студено той.

Сузана отново се почувства слаба и неспокойна. Не можеше да свикне с тази вечна неприязън.

— Къде е Робърт? — попита живо тя. — Искам да видя брат си!

Роджърс свали очилата с телени рамки, постави ги в калъфчето им със спокойствието на съдия и втренчи поглед в Сузана, злобно усмихнат.

— Брат ви ли? Искате да видите брат си? Това наистина ме кара да се смея!... Да, бога ми, ще умра от смях!

Държането му започна да плаши Сузана. Тя се чудеше какво му става, но беше сигурна, че повече няма да понася подигравките му.

— Какво означава всичко това? — извика тя. — Брат ми горе ли е? Излезе ли? Говорете, за бога! Искам да зная всичко!

— Наистина ли? — попита я той с престорена учтивост, която подчертаваше сарказма му. — Искате всичко да знаете, така ли? Но това е чудесно... Струва си труда! Вие всъщност сте права, сестрата на един мисионер има право да знае всичко... Това е съвсем естествено!

После изведнъж гласът му се промени. Той започна да крещи:

— Щом толкова държите, ще ви кажа... Той си отиде, да, този негодник избяга. Не се е връщал от деня, в който вие тръгнахте от тук с куфара си. Той е в Санта Круц, където е затънал до гуша в мръсотията на един бордей.

Сузана пребледня, но все още нищо не разбираше.

— В Санта Круц ли? Каква работа има в Санта Круц?

Презрителният смях на Роджърс я прободеше.

— Какво прави ли? И това ли искате да знаете? Много сте любопитна, наистина. Но трябва да призная, че заслужавате човек да ви уважава, много да ви уважава... Не тръгнахте ли вие заедно с брат си от другия край на света, за да донесете божие слово в тази страна и да го проповядвате на грешниците! Какъв изумителен пример за тях и за вашите съотечественици! Какви достойни пратеници на нашия божествен учител!

Той помилва с длан малката библия до него.

Сузана се ужаси при мисълта, че е съвсем сама с този маниак, а навън беснееше бурята. Тя се безпокоеше не само от отсъствието на Робърт. Плашеше я внезапното му заминаване. Поиска да каже нещо, но Роджърс отново започна да крещи:

— Млъкнете! Нито дума повече! Щом искате да знаете истината, пригответе се да я чуете: той отиде при сатаната. Разбрахте ли? Още щом го видях, усетих, че не струва повече от въжето, на което ще го обесят. И съмненията ми се потвърдиха напълно. Той е в Санта Круц, в отвратителния бордей на Хемингуей. Видях го с очите си. Отидох в Санта, защото не можех да повярвам на приказките. Да, той е там, затънал в разврат върху гърдите на една проститутка!

Думите му удряха Сузана като каменна градушка. Но тя събра смелост да защитава и отрича.

— Не е вярно!

Той стана, приближи я бавно и надвеси над нея костеливата си фигура. Мрачният му поглед беше пълен със заплаха. Той пак изкрещя:

— Вие ме наричате лъжец! И то в собствения ми дом! Мен, Арон Роджърс, верния служител на Бога!

Той вдигна юмруци сякаш искаше да призове божия гняв върху нея.

Сузана не мръдна. Парализира я страх, много по-голям от този, който ѝ вдъхваше бесния Роджърс. Страх, че той може би не казваше истината. Тя сподави вика си при мисълта, че Робърт е омърсен и потрепери.

— Искайте прошка — продължи да вика Роджърс, изпаднал във фанатичен транс. — Да ме наричате лъжец! Мен! На колене! Покрийте главата си с пепел и молете прошка от Бога и от мен.

Сузана не го чуваше. В главата ѝ бе останала само единствена мисъл: Робърт има нужда от нея, нейният мил Роби... Трябва незабавно да му помогне!

С последни сили тя изправи умореното си тяло, отстъпи назад и дръзко отговори на Роджърс:

— Няма за какво да ви искам прошка... Ще отида сама да видя какво става. Тръгвам веднага да търся брат си.

Тя се обърна, затвори вратата и се втурна към вестибюла. Грабна палтото си и взе закачения на стената фенер.

Роджърс я последва с тежка крачка. Лицето му бе разтревожено. Малко по малко гневът му се стопи. Той се обърна към Сузана с глас, който отново беше станал спокоен:

— Вън има буря, истинска буря... Не я ли чувате?

Сузана нищо не чуваше. С треперещи пръсти тя драсна клечка кибрит, която веднага угасна.

— Пътят е лош и при хубаво време. Сега сигурно е непроходим. Рискувате да се загубите в гората или да ви удари гръм. Размислете добре преди да напуснете къщата ми.

Тя беше успяла да запали фенера и затвори стъклената вратичка. После се отправи към верандата.

Той бързо я последва:

— Хайде, не си тръгвайте така! Истинска лудост е да си навън в тази буря. Не ви се сърдя... Оставете поне до сутринта.

Преди да прекрачи прага, тя се обърна към него бледа, но с блестящи и решителни очи:

— Нито минута повече няма да остана под вашия покрив. Заминавам и никога няма да се върна.

Преди да успее да ѝ отговори, тя вече тичаше по алеята. Дочу гласа му сред гърмящата тъмнина, в която се бе втурнала, да я вика един път, два пъти, но не се обърна. Фенерът ѝ помагаше много, защото извън неговия светъл лъч мракът беше плътен като стена и порои заливаха пътеката. Водата пръскаше, течеше и покриваше всичко, сякаш бе настъпил потоп. Краката на Сузана затънаха до глезените в гъстата мека кал, която полепваше по роклята ѝ. Топлият като вятъра дъжд я шибаше по лицето и слепваше косите ѝ. Но какво значение имаше това? Тя продължи пътя си, премина моста над ревящия поток и с въздишка на облекчение най-после излезе на пътя.

Това беше „Кралския път“, по който бе минал и Харви в деня на пристигането си в „Къщата на лебедите“. Но каква разлика от спокойния здрач на онази привечер! Сега вятърът стенеше и свиреше, чупеше клоните и брулеше листата, а дъждът се състезаваше с него. Никога Сузана не беше виждала такава водна вихрушка. Дрехите ѝ полепнаха по тялото като на удавница. Водата се стичаше от полата ѝ. От време на време по небето съскаха неясни пламъци, които пронизваха облаците като блуждаещи огънове и приличаха на светкавици. С непоколебима воля младата жена продължаваше да върви. Тя прекоси селото Ла Куеста, мина покрай преливащите цистерни в подножието на стръмните базалтови скали. По някое време умората я принуди да забави крачки. Макар че вятърът духаше в гърба ѝ, а пътят слизаше надолу, тялото ѝ се бе прегърбило, коленете ѝ трепереха и силите ѝ бяха на привършване.

В този момент, сякаш искаше да ѝ покаже, че не я е изоставил, Господ ѝ изпрати една каруца. Това беше знак за неговата доброта. Когато чу конски тропот зад себе си, Сузана се обърна, изпълнена с надежда, и размаха фенера.

Мулетата опънаха поводите и спряха до нея. Коларят, загърнат с дебел чувал, учудено я изгледа с блестящите си черни очи. Тя изглеждаше като привидение под проливния дъжд. Бледото ѝ лице се напрегна от усилието да я разбере.

— Вземете ме с вас, позволете ми да се кача...

— Pero yo no cuticudo.^[1]

— Позволете ми да се кача в колата... Откарайте ме в Санта Круз.

Дали той я разбра? Разбра със сигурност поне едно нещо: че тази жена се нуждае от помощ, защото бурята беше страшна. Той посочи с камшика мястото до себе си. Тя бързо стъпи върху колелото и се изкачи на високата седалка. Каруцата тръгна бързо, като се тресеше цялата по неравния път.

Коларят беше търговец от Санта Круз. Бурята го бе изненадала над Лагуна, но той бе предпочел да се прибере в града, отколкото да прекара нощта в планината. Мъжът мълчеше и от време на време учудено поглеждаше своята спътница. Тя сковано седеше до него, измъчвана от нетърпение въпреки бясното препускане на мулетата.

Най-после, след едно рязко извиване на пътя, се показаха светлините на Санта Круз, мътни зад дъждовната завеса. Улиците и площадът бяха пусти, целият град ехтеше от някакво бучене, което заинтригува Сузана. Това не беше нито вятърът, нито дъждът. След малко се досети, че е реката. Баранка Алмейда бе придошла и влачеше с грохот мъчните си води.

Каруцата спря преди един обор на малка уличка зад пазара. Сузана скочи на земята, бръкна в джоба си и извади една монета, която подаде на коларя. После се огледа наоколо, за да разбере къде се намира. Бързо се ориентира и след няколко минути беше на „Кале де ла Туна“, пред заведението на мама Хемингуей.

Входът беше тъмен, но уличният фенер хвърляше слаба светлина. Сузана натисна дръжката на вратата, отвори я без усилие и се втурна вътре с въздишка на облекчение.

Тя се озова в помещение, което приличаше на галерия. Подът беше мозайка с рисунък на палмови дървета и беше оронен. По стените се виждаха полуизтрити гипсови релефи. Върху една от тях бяха закачени няколко малки гоблена с кораби, избродирани с разноцветни вълнени конци. Вляво се очертаваше нисък свод, вероятно врата, закрит със завеса, през която проникваше дим от цигари и лъч светлина. Зад нея се чуваха гласове, смях и дрънкане на мандолина.

Сузана се огледа. Нямаше нищо тревожно, но въпреки това тя трепереше цялата от предчувствието за някакво нещастие. Направи

няколко крачки със стиснати юмруци. В този миг някой отметна завесата и я доближи. Беше мама Хемингуей.

Сузана първо почервения, после пребледня, наежена, готова за мъчителен разговор. Но, нещо невероятно, жената пред нея мълчеше. Изглеждаше даже смутена и само оглеждаше Сузана.

— Какво правите тук, в това време? — най-сетне извика тя. — Така ме изплашихте! Пристигате ей така, без да ме предупредите! За малко да ви взема за призрак. Но вие сте мокра до кости... От къде идвате, че сте в това състояние? Не ви ли дойде на ум да вземете поне чадър? Времето е по-лошо от кучешко!

В припряното ѝ красноречие се усещаше смътно съчувствие.

Сузана сякаш не съзнаваше как изглежда, не забелязваше калните си дрехи, слепналите си мокри коси и пълните ѝ с вода обувки, които образуваха вадички по мозайката. Тя извика:

— Брат ми тук ли е?

Мама Хемингуей се престори, че не я чува. Обзета от внезапна енергия, тя хвана Сузана за ръка, завлече я в малкия салон от другата страна на коридора и я побутна да седне в едно кресло, като я заля с поток от думи.

— Биваше ли да излизате в такова време? Да не мислите, че това е мартенски дъждец? Човек може да пипне пневмония като едното нищо, даже да пукне. Няма да ви оставя да зъзнете така. Трябва бързо да се изсушите...

Тя коленичи пред един шкаф и започна да рови в едно чекмедже, без да млъкне.

— Чакайте само една секунда, сега ще извадя кърпи. Къде, по дяволите, съм ги пъхнала? Винаги е така, когато човек търси нещо! Хем ги бях наредила тук, сигурна съм! Сега ви трябва една гореща вана и синапена лапа на краката. Това ще раздвижи кръвта ви... Но най-напред съблечете тези мокри дрехи. Ще ви разтрия хубавичко, докато кожата ви се зачерви. И все пак, не мога да разбера какво правите в Санта Круц в такава буря, толкова мокра, сякаш сте плували до тук.

Но Сузана не се остави да я залъгват с приказки. Тя се наведе над старата жена, която тъкмо вдигаше глава над чекмеджето и очите им се срещнаха:

— Брат ми? Къде е брат ми?

Мама Хемингуей започна да разгъва кърпите и да ги изтръсква много грижливо.

— Брат ви? — Тя сякаш падаше от небето. — Кой брат? Да не говорите за малкия Роби? Откъде да знам аз къде е? Да не би да го пазя? Не, малката ми, изсушете се първо, пък после мислете за него. След като ви разтрия и изпиете нещо горещо, за да се съвземете, тогава ще говорим за Роби.

Но Сузана беше непреклонна:

— Няма да чакам... Трябва да разбере. Тук ли е?

Старата жена се поколеба. Кръглите ѝ очички загубиха обичайната си хитрина и целият ѝ вид показваше, че тя е затруднена, нещо неприсъщо за нея. Най-сетне тя измисли една благородна лъжа, изпъчи се и извика:

— Разбира се, че не е тук... Какво ще прави тук? Кълна се в Господ, който ме е създал, че не е в моята къща!

— Това не е вярно — каза Сузана.

Зъбите ѝ тракаха от студ и тревога. Тя протегна умолително ръце към старата жена.

— Кажете ми истината, той тук ли е?

— Хайде де, ще ме изкарате лъжкиня в собствената ми къща! Кълна ви се, че не е тук, кълна се във всичко свято, което имам... Надявам се, че това ви стига!

Вратата зад тях се отвори и влезе Робърт.

Настъпи гробно мълчание, нарушавано само от чукането на дъждовните капки по прозорците и бученето на реката. Той беше замаян, като човек който се люшка между възторга и отчаянието. От погледа му се виждаше, че за него това е край на приключението му. Беше влязъл тук, воден от някакво пиянско хрумване, без да знае кой ще завари в стаята. Беше с намерение да им покаже на всички на какво е способен... Да! Ще има да видят те...

Той вдигна глава и видя Сузана. Загледа я глупаво втрещен и от устата му излезе вик, сякаш изблея. Лицето му изразяваше по-силно от каквито и да било думи неговото разочарование. Изглеждаше толкова жалък, че беше мъчително да го гледа човек.

Братът и сестрата впериха очи един в друг. Робърт намусено се извърна.

— Робърт — от вълнение тя едвам изрече името му. — Робърт!

Той се строполи на един стол.

— Какво искате от мен? — попита сърдито. — Какво търсите тук?

Тя сподави вика си:

— О, Роби! Вас търсех... Не знаех къде сте и дали ще ви намеря... Дойдох, за да ви отведа.

Той упорито се бе втренил в стената. Беше съвсем пьян и глупаво се захили.

— Да ме отведете ли? Как не! Къде искате да ме водите?

— Където и да е, само да излезем от тук! Където и да е, само да сме заедно. Елате... Елате, Роби!

Явно загубила търпение, а и обикновеното си добро настроение, мама Хемингуей избухна:

— Отведете го, ама колкото се може по-бързо! Махнете го оттук! До гуша ми дойде от този благочестивец! Той е съвсем смахнат... Ту разправя тъпи вицове, ту пее псалми. Изведнъж пък започва да се смее като луд... После се сърди и човек не може с ченгел да му измъкне дума от устата. Отървете ме от този перко! Толкова мъже съм видяла през живота си и то не само свирачи на хармониум, но подобен идиот досега не бях срещала. Приех го тук, за да му дам възможност да се окопити, но ми дойде до гуша... Хайде, взимайте си го и халал да ви е!

Робърт подскочи и изръмжа. Как? Показваха му вратата, изхвърляха го, пъдеха го значи? И от къде това? От тази мръсна дупка!

— Ха-ха! — Той искаше да се изсмее със сарказъм и пренебрежение, но само изкриви устни. — Ха, ха! Искате да се отървете от мен? Наистина ли?

— Точно така, миличък! — поде мама Хемингуей. — Позна, точно това исках да кажа.

— О!

Сузана прекъсна заяжданията им.

— Елате, Роби, елате, моля ви! Ще си отидем и двамата в къщи, ще бъдем заедно, както винаги. Всичко ще се нареди. Всичко ще тръгне добре, ако дойдете с мен.

Той се отдръпна. Под влиянието на алкохола съпротивата му беше по-силна. Той, Трентър, да бъде третиран по такъв начин! Какъв позор! Наистина това беше прекалено. Сълзи започнаха да се стичат по бузите му.

— Оставете ме! — кресна той. — Оставете ме! Щом не съм достоен да се докосват до мен, не ме докосвайте!

— О, я си затваряйте устата! — изохка мама Хемингвей и отвратена се обърна. — Да млъкне най-после и да ми се маха от главата, този идиот!

Как? Тази дърта крава си позволява да го нарича идиот! Наистина е прекалено! Ще ѝ покаже той! Ще им даде да се разберат и на двете, нали е мъж. Той скочи и столът се катурна с трясък зад него. Като се клатеше и дишаше с мъка, той се развика.

— Ще изляза, ако ми харесва! Но не се страхувайте, няма да ви притеснявам още дълго. Можете да мислите за мен каквото искате. Отрекох се от моя Господ, нали? Затъгнах до гуша в грехове, а? Вие виждате само това! И нищо повече. Но дали знаете каква е цената на това отричане? Разбирате ли какво значи това човек да се жертва?

Последната дума увисна във въздуха, докато той залиташе, попиян, отколкото мислеше. Най-после щеше да покаже на тези глупци на какви велики дела е способен, да ги сбърка, да докаже храбростта си! Величава и благородна мисъл се зароди във възбудения му мозък.

— Аз съм загубен, нали, прокълнат навеки? Е добре, но вие се лъжете. Защото забравяте жертвата. — Той се вкопчи в тази дума и измърмори доверително: — Каква стойност има моят живот? Каква е сега неговата цел?

— Вашият живот ли? — извика отчаяно Сузана. — Но целият живот е пред вас, нали винаги сме живели един за друг? Роби, ние ще изградим отново нашия живот, ще тръгнем пак заедно, както преди.

Див истеричен смях посрещна тези думи. Безумна идея се оформяше в този луд мозък, придобиваше ясни очертания и възвишеност. А! Смятаха се способни да го спрат. Не, не! Много хитрост ще е необходима, за да застанат на пътя му, за да му попречат да направи това, което иска. И понеже те го принуждаваха, е, добре, ще видят! Той разпери ръце и отметна глава назад.

— Не, няма да започна отново живота си. Напротив, ще му сложа край. Исус умря заради мен, аз ще направя същото за него.

Той се изправи и продължи като в транс. Ангелски хор, заглушаван от бученето на реката, звучеше в ушите му.

— Да, аз потънах в грях, да, аз се оказах недостоен, въргалям се в тинята на порока. Сега ще се пречистя.

— Не говорете така — умоляваше го обезумяла Сузана. — Страхувам се за вас!

Тя поиска да го хване за рамото, но той я отблъсна грубо с голямата си ръка. Очите му искряха. Ноздрите му бяха разширени от вълнение. В главата му кънтеше небесна музика. Той изкрещя:

— Аз съм в блатото на греха. Сега завинаги ще се очистя от тази мръсотия.

Споменът за бучащата река прониза като мълния Сузана. Тя се хвърли към Робърт с протегнати ръце да го задържи. Но беше много късно. Той се отскубна, отвори широко вратата и продължи да вика, тичайки по коридора, докато блъсна входната врата и изчезна на улицата. Всичко стана за миг.

— Боже мой! — извика мама Хемингуей. — Той полудя!

Сузана беше замръзнала с протегнати ръце. После се втурна след Робърт.

Рязката смяна на светлината с непрогледната тъмнина на нощта за миг я заслепи. Тя затвори очи. Беше ѝ необходимо известно време, за да забележи силуета на Робърт в края на улицата. Мрачна фигура, която приличаше на призрак и ръкомахаше бясно. Нейният мил Роби! Къде се беше втурнал?... Не, това не беше възможно!

Тя се спусна стремглаво след него с надежда да го настигне, но той беше далече напред и тичаше към кея. Дъждът я заслепяваше. Силният напор на вятъра ѝ пречеше да диша. Беше обезумяла от страх. Една мисъл удряше в главата ѝ с ритъма на сърцето ѝ: „Той не може да плува! Той не може да плува!“.

Бученето на реката се чуваше по-ясно. Скоро тя забеляза мътните води.

— Роби! — изкрещя тя. — Роби.

Той не я чу. За последен път силуетът му се мярна на брега на реката, бърза сянка върху схлупеното сиво небе. После изчезна. Сузана продължаваше да крещи и да призовава своя Бог за помощ. Тя се закова на брега на реката и забеляза смътно Робърт да се бори с течението. Стори ѝ се, че дочува вик за помощ. Тя извика, стисна зъби и се хвърли в реката. Бученето на придошлите води заглушиха шума от скока ѝ. Сърцето ѝ щеше да се пръсне от усилие, нейното болно сърце. В този момент обаче тя не мислеше за това. Напредваше сред вълните и приближаваше Робърт, който все още се бореше. Изведнъж един

водовъртеж я завъртя и я блъсна в една скала. Ударът не беше силен, но попадна точно в лявата ѝ страна, близо до напрегнатото ѝ до пръсване сърце. Ръката, която протегна, за да хване Робърт, се отпусна безсилна. Една вълна я блъсна и запокити с главата напред върху скалите. Един път, два пъти, и това бе всичко.

„El gran arroyo pasar postrero.“

Сузана нямаше да узнае какво означават тези загадъчни думи.

Трентър беше изхвърлен от същите вълни на един пясъчен насип. Щом усети дъното, той дойде на себе си. Изтрезнял и паникьосан, той започна да загребва с широки движения към брега. Докато се катереше по мокрия, хлъзгав бряг, оставяйки реката зад гърба си, тялото на Сузана се плъзгаше по течението. Робърт газеше калта, спъваше се и мърмореше:

— Боже мой, аз бях заблуден. Боже мой, аз бях луд. Какво щях да направя? Господи, аз едва не се удавих. Дявол да го вземе, трябва да се преоблека... Все пак се отървах с малко...

А Сузана плуваше към дълбините на океана.

[1] Не разбирам (исп.). — Б.пр. ↑

27.

Един следобед, петнадесетина дни по-късно, Харви слезе от планината и се запъти за Санта Круц. Вятърът бе утихнал. Слънцето грееше с ослепителен блясък. Топли изпарения се вдигаха от земята към лъчистото небе. Бурята бе отдавна забравена.

Той навлезе в града с бързи крачки, без да се оглежда. Прекоси пазара и площада и влезе в сградата на параходната агенция „Адуана“ на пристанището. В отдела за справки зададе въпроса си на един от чиновниците.

Младият испанец с буйни бакенбарди и мазни, прилепнали към черепа му коси, хвърли безразличен поглед към Харви и сви рамене:

— Сеньорът наистина няма щастие. Параходът отплува вчера.

— Кога е следващият рейс.

Младият служител небрежно отговори:

— Не по-рано от десет дни, сеньор.

— Благодаря. — Харви изслуша тези сведения, без да се смути.

Той излезе, усещайки в тила си презрителният поглед на чиновника.

Прекоси обратно площада. Той видя лика си, отразен във витрината на кафенето пред него, и този образ го накара рязко да спре. Пред себе си виждаше един чужденец. Лицето, обрасло с гъста брада, бе неузнаваемо. Костюмът му бе скъсан и изцапан с кал, панталоните с дупки на коленете, а обувките скъсани.

„Боже мой — помисли той, — приличам на плашило.“

Той седна на една пейка в градината. Вятърът гонеше късове хартия, а захвърлените върху купчината боклук динени кори бяха покрити с мухи. Захвърлени като него самия.

Но, слава богу, сега той можеше да седи спокойно, което му бе невъзможно в нощта, когато Сузана го напусна, за да се прибере у Роджърс. Колко ли дни бяха минали оттогава? Той беше изгубил представа за времето.

Щом бедното момиче си отиде, той започна да снове из празната стая, сядаше и ставаше, започваше да се разхожда... И пак отначало... Навън гръмотевиците трещяха и полудели мравки се изнизваха по пода. Мислите се блъскаха в главата му като клоните на кедровите дървета, превити и изпочупени от вятъра. Струваше му се невъзможно да разговаря с маркизата или да чака завръщането на Коркоран.

Той слезе с нерешителни стъпки по стълбата, поколеба се малко във вестибюла и после излезе навън. Погледът му напосоки попадна върху една пътека. И той пое по нея, без да знае къде отива. Пред него се издигаше върхът. Силуетът му се очертаваше на слабата светлина. Сякаш го викаше при себе си. Кой знае дали горе, след като изкачи височината и стигне върха, няма да намери покой, пълен и вечен покой, към който се стремеше душата му? Може би, изгубен в тази необятност, далеч от дребнавостите на живота, сред облаците и близо до небето, той най-после щеше да потъне в забрава?

Той вървя, без да спре, с устремени към недостъпния връх очи. Мъката му започна полека да намалява, докато красотата на природата проникваше в него. Той изостави пътеката и продължи да се изкачва към върха, без да усеща дъжда, тласкан от странна сила да върви все по-нагоре и по-нагоре. Премина през варовити склонове, покрити със сухи храсти, участъци жълта ронлива почва, урви, настлани с пясък, скалисти тераси със запълнени от вулканични камъни пукнатини. Тук-таме видях провиснали диви лози и смокинови дървета, чийто клони бяха преплетени като мислите му.

Настъпи нощта. Вятърът и дъждът беснееха, но той продължи да се катери като безумен все по-високо и по-високо, като се спъваше в застинала пепел и лава. Изведнъж се озова пред редица пещери, издълбани в подножието на планинския връх. До пещерите се простираха малки царевични ниви.

Лаеха кучета. Група дечурлига с любопитство го дебнеха през пролуките в скалите. От мрака се източиха множество силуети и го заобиколиха. Бяха малки създания, които говореха на непонятен за Харви език. Те препречиха пътя и не му позволяваха да продължи, като спореха и ръкомахаха, сочейки мрачното небе. Най-после го принудиха да ги последва в пещерните им жилища.

Това бяха пещерите на Ел Телде, сухи и осветени от червената жар на огнищата. Той остана там на завет, докато бурята бушуваше

наоколо. Можеше да потегли още на другия ден, но остана при тях някак странно успокоен. Умореното му тяло се отпусна. Този малък народ беше гостоприемнен. Сподели с пришълеца царевичната си каша.

След като слънцето се показва между облаците, децата излязоха от пещерите и се заиграха на скалите. Те бяха дребнички, голи и боязливи като катерици. Седнал върху един затоплен от слънчевите лъчи вулканичен камък, Харви мълчаливо ги наблюдаваше. Постепенно те станаха по-смели и започнаха да се търкалят между краката на чужденеца, катереха се по коленете му. Той не се отдръпваше, остави да го докосват с малките си ръчички и прие сериозно тяхната близост. Какво необикновено приключение беше този престой сред тези почти първобитни хора, в подножието на планинския връх! Така измина денят, последван от нощта. Защо не тръгваше? Всяка вечер си обещаваеше: утре! А и следващият ден отминаваше, без той да е продължил пътя си. Къде да отиде? Никой никъде не го чакаше. Никой не копнееше за него. Мери скоро щеше да напусне Санта Круц, както бе напуснала „Къщата на лебедите“.

Днес... Харви се отърси от спомените и се върна на пейката в градината. Той въздъхна. Параход щеше да има чак след десетина дни!

Палмите леко се полюляваха над главата му. Водоскокът ромолеше в мраморния басейн, в който плуваха малки сребърни рибки. От време на време минавачи хвърляха поглед към него. Един стар дрипав просяк, който продаваше лотарийни билети, мина покрай него, но и той не помисли да изпроси нещо, толкова по-беден от самия него му се видя този човек. Харви почувства странно задоволство при мисълта, че е презрян и отритнат.

Някаква сянка падна върху пейката, заклати се за миг, после се проточи встрани. Харви чу възклицание зад гърба си, някой радостно го потупваше по рамото. Той повдигна очи. Беше Коркоран.

Да, това беше Джими, застанал пред него с килната на темето шапка, с разкрачени крака и детинска усмивка. Ъгълчетата на устните му странно трепереха, а смехът му прозвуча фалшиво, като стенание.

— Вие ли сте — промълви той, — вие ли сте? От толкова дни ви търся навсякъде! Човек не може да ви познае. Страхувах се, че... — Усмивката му изчезна. Той не можа да довърши, защото щеше да се разплаче. — Боже господи! — продължи с усилие, — толкова съм доволен, че ви виждам!

И двамата мълчаха. Джими шумно се изсекна. Усмивката му постепенно се върна и той скоро избухна в сърдечен смях. Още малко и щеше да се хвърли върху Харви и да го разцелува, пред всички, без да се стеснява.

— Вие сте, наистина сте вие — повтаряше той и потриваше ръце. — Къде, по дяволите, бяхте изчезнал? Какво ви прихвана да ме плашите така, мен, почтения човек?

— Можехте обаче да предположите, че ще се върна някой ден — отговори малко грубо Харви.

Колко нелепо прозвучаха тези думи! Но в своето вълнение той не можа да измисли нищо по-умно. Би ли могъл да допусне, че някой ще бъде толкова щастлив да го намери? Можеше ли да предположи, че някой ще е щастлив да го види? Приятелството било наистина хубаво нещо!

— Разбира се — продължи Коркоран и седна до Харви, — трябваше да се досетя, че сте от хората, които са способни да плашат другите ей така, без причина. — Блестящите му от радост очи бяха още влажни. — Търсих ви навсякъде из града, обиколих цялата област. Честна дума, най-после помислих, че и вие сте на дъното на реката.

Харви изненадан го погледна. Коркоран наведе очи, сякаш съжаляваше за думите си.

— Не знаехте ли? — каза той с променен глас. — Не знаехте ли какво се случи със Сузана Трентър?

— Със Сузана?

Джими се поколеба. После, тъжен и загадъчен едновременно, той разказа за смъртта на нещастната девойка.

— Не намериха трупа ѝ. Тя е някъде на дъното на морето, бедната! Тази история ужасно ме разстрои. Не беше човек с късмет, това се виждаше по очите ѝ. Мисля, че вземаше всичко много присърце, затова не сполучи.

Харви гледаше Джими с печални очи. Сузана! Каква трагедия! Тя беше толкова пламенна, толкова чувствителна! Просто не е за вярване!

Като че ли бе произнесъл мислите си на глас, без да си дава сметка за това, защото Коркоран му отговори:

— Да, но тя вече не чувства нищо.

Там, на морското дъно, тя сигурно лежи върху студените водорасли и корали и разноцветни риби кръжат около бледото ѝ

мъртвешко лице, пред застиналите ѝ отворени очи. „Дайте ми малко надежда, съвсем малко!“ Той отново виждаше ръката ѝ, протегнатата в трогателна молба. Да, тя беше много пламенна, за да бъде щастлива, и сега... Харви потръпна.

— Много ми е мъчно — каза той, сякаш говореше на себе си. — Страшно много!

След миг той попита:

— А какво стана с брат ѝ?

— С брат ѝ ли? — извика отвратен Коркоран. — Колкото и невероятно да е, но той се върна в лоното на доброто. Да, затънал е до шия в разкаяние, този тип! Не мога да го понасям. Сега се кълне наляво и надясно, че сестра му се е пожертвала за спасението на душата му. Докара хармониума си в Санта, нае един салон и проповядва за тези, които искат да го слушат. Реди псалми и молитви с плачлив глас. Хваща ме жълтеница, само като си помисля!

— А вие? — попита Харви.

Коркоран се престори на равнодушен и извади табакерата си. Но не успяваше да сдържи задоволството си и, като пъхна палци в ръкавите на жилетката си, отговори:

— Аз му хванах цаката, както се казва. Аташиран съм към „Къщата на лебедите“, нещо като наследник на дон Балтазар, Бог да го прости! Хубава работица, не мога да се оплача! Наех една дузина жълтокожи момчета и им взимам здравето, трябва с очите си да го видите! Ще оправя плантацията на бърза ръка. Имам на разположение кола с мулета, моя лична собственост, с нея дойдох в града. С една дума, службата ми е добра и може да се каже, че си я заслужих!

Харви не успя да сдържи усмивката си. Личеше, че е много доволен.

— Браво, Джими — каза тихо той. — Зарадва ме.

Коркоран изпъчи гърди и стана:

— Стига сме се занимавали с мен. Сега ще има защо и вие да сте доволен. Ваш ред е! Да вървим в хотела!

— В хотела ли?

— А къде другаде, дявол да го вземе, искате да отидем? Да не мислите да изчакате проклетия параход тук, на пейката? Хайде, оставете всичко на мен!

Той хвана Харви под ръка, принуди го да стане и го задържа след себе си, към другата страна на площада.

Холът на хотела беше празен. Коркоран надут се огледа. Той се разположи на една маса и извика на портиера.

— Заповядайте, господине — каза негърът, който бързо приближи до масата. Зъбите му съперничеха по блясък със златните нашивки на ливреята му.

— Попитайте сър Майкъл Филдинг дали може да ме приеме. Не искам да го безпокоя, но му предайте, че се отнася за нещо много важно.

— Да, господине.

Безразличието на Харви изчезна в същия миг. Той подскочи и развълнуван се наведе към Коркоран:

— Какво? Те са тук? Още ли не са заминали?

Коркоран се помъчи да запази своето достолепие и тактично преглътна една прозявка.

— Хайде, хайде, успокойте се! Не трябва толкова да се вълнувате.

Харви бе пребледнял.

— Мислех, че... минаха повече от две седмици...

— Че са заминали? Не са. Не мога да търся човек, който не е тук!

— Не искам да го виждам, а сигурно и той не държи да се срещне с мен.

— Точно тук се лъжете — каза Джими, облегна се назад и се загледа в обувките си, които благодарение усърдието на „жълтите момчета“, блестяха като огледало. — Напротив, той умира от желание да ви види. Всъщност, това е напълно обяснимо. Нали вие спасихте малката му женичка? Той организира да ви търсят навсякъде. Славен човек е, няма какво да се каже! Не се срещат често такива хора. Толкова ви е признателен, че когато говори за вас, се разтапя от благодарност.

— Нека задържи благодарността за себе си.

— Уф! Каква глупост! Не говорете така прибързано. Не искате ли да се върнете в Англия? Или имате намерение да просите?

Той замълча и започна да прави многозначителни знаци с глава към един мъж, който току-що слизаше по стълбата.

Харви също го видя. Изведнъж се почувства смазан. Филдинг, „нейният“ мъж! Не искаше да вярва на очите си. Мъжът беше хубав, висок, с правилни черти и руса коса. Благородно лице, симпатично уверено и безкрайно любезно. Сините му очи, изпълнени с оптимизъм, сякаш казаха: „Отлично, всичко е на ред!“. В този момент Майкъл Филдинг се приближи силно развълнуван и протегна ръката си към Харви:

— Чудесно! — извика той. — Колко съм щастлив! Всичко се нарежда!

Силно притеснен, Харви се остави да раздрусват сърдечно ръката му. Какво друго можеше да направи?

— Най-после — продължи Филдинг, — най-после ви намерихме! Той седна и кръстоса крака.

— Да видим най-напред дали сте обядвал?

Дали е обядвал ли? Лицето на Харви се сгърчи. Този човек сериозно ли говореше? Той му хвърли крадешком подозрителен поглед и излъга:

— Да, обядвах.

— Съжалявам, искрено съжалявам. Но ще вечеряте с нас, разбира се. Какво говоря, не само че ще вечеряте, но ще останете с нас! Не, не, не приемам никакви извинения. Сега, след като се намерихте, няма да ви изпускам от погледа си. Каква радост за Мери! Виждах, че се безпокоеше за вас.

Харви отново се притесни. Нещо явно не разбираше. Какво невероятно спокойствие вместо бурята, която очакваше! Или Филдинг не беше научил? Никой нищо ли не му е казал? Човек да не знае да се чуди ли, или да се отчае! Той се насили да запита с твърд глас:

— Вашият приятел Кар сигурно ви е говорил за мен?

— Кой, Кар ли? — Филдинг започна да се смее. — Никога не обръщам внимание на думите му. Той е добро момче, отличен ездач, но е малко глупав. Много е буен, а хора като него са страшно досадни, първо действат, после мислят. Щеше да ме подлуди с неговите каблограми.

— Аз не говоря за телеграмите — настоя Харви. — Говоря за съвсем друго нещо.

Той чакаше отговора със страшно напрежение. Но Филдинг изглеждаше погълнат от много по-важна задача. Той разглеждаше

Харви с изпитателен и доброжелателен поглед.

— Яките! — най-после каза той. — Да, това ще се окаже най-трудното! Кой номер яки носите? Обзалагам се, че са един сантиметър по-малки от моите. Каква неприятност! Но всичко останало ще ви стане. За щастие тук имам един съвсем нов костюм, който старият Мартин е сложил в багажа ми. Имам две самообръсначки, достатъчно бельо и тоалетни принадлежности. Но тези дяволски яки! Моите са четиридесети номер. — Той сви вежди. Настроението му бе превъзходно. — Ще ви бъдат големи!

Не, той не се подиграваше. Той наистина се беше загрижил с комична сериозност за яките. Харви щеше да завие от яд. Беше очаквал всичко, само не такъв чешит. Отвърна глава и мрачно втренчи поглед в тавана.

— Още не съм ви благодарил — продължи Филдинг и пленителна усмивка освети отново лицето му. — Оздравяването на Мери е цяло чудо. Никога не бих могъл да ви се отплатя достатъчно. Това са неща, за които няма думи. Тя вече се оправя, започна да става и скоро ще мога да я отведа. Със самолет, разбира се. Въздухът на Бъкден ще я възстанови напълно.

Той спря за малко, после прибави:

— Вие ще се върнете с нас, разбира се. Сигурен съм, че Бъкден ще ви хареса. Не е лошо имение. Страстен любител на рози съм. Съвсем скоро направих невероятно сполучлива кръстоска. Много бих искал да ви я покажа. Възнамерявам да я изпратя на изложбата на цветя тази година.

Харви, съвсем объркан, не знаеше какво да отговори. Филдинг сигурно знаеше... Не беше възможно да не изпитва никакви подозрения. Какво се криеше зад доброто му настроение и зад това спокойствие? Така нещата оставаха неизяснени, а отношенията обтегнати. Харви искаше да мрази този човек, но не можеше. Ако се бе ограничил само с любезност и приятелство, Харви можеше да го мрази и проклина на воля. Но всичко беше толкова различно. Майкъл Филдинг бе очарователно непосредствен. Притежаваше всичко: физическо превъзходство, материално благосъстояние и положение в обществото. А сякаш тези неща нямаха значение за него. Просто беше невъзможно да изпитваш ненавист към него.

— Съжалявам много, но не мога да приема поканата ви — каза тихо Харви. — Вие се връщате със самолет, а аз ще пътувам с параход. Надали ще имаме случай да се срещнем в Англия.

— Как така с параход! — протестира Филдинг. — Вие не мислите какво говорите! С параход! Още не е построен този параход, с който да отпътувате оттук! — Той мило се засмя. — Мястото ви в нашия самолет е вече ангажирано.

Филдинг стана, сякаш искаше да сложи край на съпротивата на Харви и заговори за друго.

— Достатъчно сме приказвали. — Той постави ръка на рамото на Харви. — Сега ще се качим горе, има запазена стая за вас. Ще се изкъпете, ще се преоблечете и ще отидем да видим Мери. Тя е на две крачки оттук...

Още не беше завършил, когато вратата на хола се отвори. Влезе Елиза, следвана от Дибдин и Кар. И тримата изведнъж спряха. Бяха необикновено учудени. После Елиза бавно се приближи.

— Отлично — каза весело тя. Беше възвърнала самообладанието си и гледаше брадата на Харви. — Много подходящо изглеждате за петото действие на мелодрамата.

— Колко е героичен — злобно се присмя Кар. Лявото му око беше още подуто. — Падаме в обятията му и леем сълзи от умиление!

— Стига, Уилфред — прекъсна го нетърпеливо Филдинг. — Ако продължавате, ще ви изгоня. Кажете, видяхте ли се със Станфорд? Самолетът готов ли е вече?

— Да, видях Станфорд — отговори Кар, без да крие лошото си настроение, — всичко е почти готово. Трябва да се направят още някои дребни неща и самолетът ще бъде готов за полет следващата седмица, при положение че времето е подходящо.

— Добре — каза Дибдин, сякаш плюеше думите като костилки. — Най-после ще се отървем от тази проклета страна!

— Вие — каза спокойно Филдинг, — вие ще пътувате, разбира се, с параход.

— С параход ли? — Дибс остана като втрещен.

— Нали знаете, в самолета има само четири места, без да броя Станфорд.

— Именно, четири — измърмори Дибс.

Разтревоженият му поглед сновеше между Филдинг и Харви. В сълзящите му очи се мярна горчиво разочарование, монокълът му падна и той с отворена уста се отпусна върху един стол.

Елиза започна да се смее.

— Къде отивате? — попита тя Филдинг, който отвеждаше Харви. Тя ги наблюдаваше с любопитство, седнала в едно от креслата. — Да посетите болната ли?

— Не — отговори весело Филдинг, — най-напред отиваме да потърсим яки!

28.

Те бяха така свикнали с шума на двумоторния самолет, че не го чуваха. В изолираната кабина той приличаше на жужене, и не създаваше представа за скоростта. Въпреки високата скорост, машината сякаш плуваше върху пухена възглавница от бели облаци. Ако започнеха да сравняват с пътуването с парахода на идване, сегашният им път наподобяваше пътя на пусната от тетива стрела.

Тя бяха напуснали Санта Круц едва преди два дни.

Хидропланът отлетя в четвъртък преди обяд при хубаво и спокойно време. Слънцето не напичаше и зелената вода приличаше на гладка, равно окосена морава.

Тогава мама Хемингуей, изненадана от бръмченето на мотора, изтича на прозореца.

— Боже господи! Ето че вече си заминават, какво ли се чудя! Това ще ме научи занаят да си подбирям познанствата. Хей, Кука, донеси ми бързо чашка „негърска кръв“, за да се съвзема! Съвсем си изгубих ума!

Трентър, също разтревожен от шума, изхвъркна от салона, където бе събрал паството си. Изви врат нагоре, за да види сивата птица, която полака изчезваше към хоризонта.

— Заминават! — извика той и молитвено стисна големите си меки ръце. — Да бъде благословен Господ, че ме избави от изкушение и връща покой на сърцето ми. Слава на теб, Господи! Нищо повече не може да ме отклони от моя славен път! — Той заподскача като грамаден заек и се върна в салона. Отпусна се на пейката пред хармониума. После запя със силен глас. Под пръстите му зазвучаха шумни акорди.

*Моите грехове бяха големи като света,
но се пречистих във вълните.*

Бедният Дибс, мрачен и отвратен от живота, даже не пожела да излезе от хотела.

Само в „Къщата на лебедите“ очакваха и наблюдаваха полета на самолета. Голяма бяла покривка бе издигната като знаме на проядения от червеи пилон. Под него, две дребни фигурки, едната сива, другата черна, махаха лудо с кърпички. Блесна слаба светкавица. Сигурно лъч, отразен от сребърната табакера на Джими Коркоран.

Самолетът се издигна още по-високо над острова и отгоре приличаше на плуващ сред езеро цвят на водна лилия. Планинският връх също изчезна, сякаш потъна в небето.

Пътниците прекараха нощта в Лисабон. Хидропланът бе кацнал в Таго. Следващия ден летяха над Оporto, Виго и Луего и прекосиха Кантабрийските планини в посока към Бордо. Пътуваха бързо и удобно, без излишно суетене. Докато прелитаха над Жиронда, насочвайки се към Нант, температурата спадна. Даже морето изглеждаше по-студено.

Наближаваше края на полета. Последният ден премина бързо. Долу, под тях, се простираха Сен Мало и златните пясъци на Параме. Бегло видение, което веднага се сля с необятността на водната шир и въздушното пространство и потъна в равномерния и постоянен шум на мотора.

Филдинг преливаше от възторг. С карта и компас в ръка, той следеше пътя, отбелязваше скоростта, с която бяха преминали отделните етапи и не изпускаше от очи хронометъра. Още от детинство той хранеше истинско възхищение към Жулверновия герой Филиъс Фог. Да преодоляваш всички препятствия, за да пристигнеш в точно определеното време също като него, беше още едно доказателство за превъзходството на духа над материята. Така в този момент Майкъл, заедно с пилота Станфорд, правеха изчисления дали ще пристигнат в Бъкден в определения час.

Седнал в креслото си в кабината, Харви отправяше блуждаещия си поглед през илюминатора. Облаците се разреждаха и се превръщаха в снежни парцали, сякаш от продупчена пухена възглавница върху морето се сееха бели пера. От време на време сред тях проблясваха ивици синьо-сива вода.

Обратният път! Харви обърна глава към Мери. Тя гледаше право пред себе си и едва докосваше отворената книга върху коленете ѝ.

Беше мълчалива, бледа и отслабнала, толкова отслабнала! Беше оздравяла дотолкова, че да може да издържи това пътуване, но си оставаше затворена в себе си и загадъчна. Брадичката ѝ почти не се виждаше, скрита в кожената яка, а дългите ѝ клепки хвърляха сенки върху скулите ѝ.

Нещо в нея беше променено. Изглеждаше по-зряла, по-сериозна, но някак по-далечна, сякаш сега имаше достойнство и воля, които преди ѝ липсваха. Нямаше ги вече нейните буйни, считани от другите за детински, хрумвания, нямаше я ефирната ѝ непринудена грация. Тя вече не беше онова пламенно и изгубено дете, тя беше вече жена.

Чувстваше ли тя горещия поглед на Харви? Той не беше сигурен и тази несигурност го изпълваше с мъка. Откакто се бяха срещнали отново, те изпитваха необяснимо стеснение един от друг. Стояха сковани и смутени, като че ли се страхуваха от баналните думи, които трябва да произнесат, защото до този момент не бяха оставали сами, и всеки от тях очакваше с надежда и страх някакъв знак, който нито един от двамата не се осмеляваше да направи.

Харви не откъсваше погледа си от Мери, бе съсредоточил в него цялата си воля и се мъчеше да ѝ внуши да го погледне. Той копнееше да зърне дори за миг очите ѝ.

Но тя не обърна глава, все така неподвижна, със скрита брадичка в кожената яка и спуснати надолу клепачи.

Филдинг се промъкна в кабината и седна до Харви, като приятелски постави ръката си върху облегалката на креслото.

— Мъглата се вдига — каза той. — Скоро ще видим Ламанша.

— Разбира се!

— И после ще полетим към стария Солент. Ще кацнем там. Моторът е великолепен! Работи без засечки. Станфорд ме уверява, че най-много след час ще бъдем в Бъкден, тъкмо за чая. Точно в пет и четвърт. Очарован съм от тази точност, но съжалявам за това пътуването. Беше наистина чудесно. На отиване не изпитах никакво удоволствие, може би защото бях страшно притеснен. Освен това ненавиждам да съм сам! Но сега сме четирима... такава приятна компания! Не бих се поколебал да тръгнем отново.

— А, не! — запротестира Елиза, потънала в креслото зад тях. — За нищо на света. — Тя се прозина дискретно и прибави след кратък размисъл: — Единственото нещо да не умра от скука или да не получа

нервна криза, е споменът за Дибс, за нещастното му, разкрито от разочарование лице...

Филдинг започна да се смее без всякакво лошо чувство.

— Хайде, хайде, Елиза, ще бъдете по-добре като пристигнем. Само помислете, в Англия е пролет. Ще ни посрещнат цъфнали градини.

— Хайде де! Чакат ни само отворени и преобърнати от вятъра чадъри, ядосани хора, автобуси, които пръскат кал и нито едно свободно такси! Не бъдете такъв оптимист, Майкъл, втръсна ми от вас! По-добре вървете да пилотирате и ни изпратете младия Станфорд. Искам да разбера влюбен ли е в мен. — Тя хвърли дяволив поглед към Харви. — Не виждам защо само Мери да има монопола върху голямата любов.

Майкъл се разсмя още по-силно, постави другата си ръка върху креслото на Мери и така сякаш я свърза с Харви. После каза с любезна насмешка:

— Чувате ли, малка потайнице, как се подиграват с вас и вашия славен флирт?

Харви изтръпна, но Мери остана безучастна, с непроницаемо лице.

Елиза гледаше Майкъл с любопитство:

— Наистина сте очарователен! — каза тя. — Истински джентълмен!

Майкъл, винаги весел, извади табакерата си и предложи цигара на Харви, който отказа.

— Знаете ли — продължи той в същото добро настроение, — шегата настрана, но е толкова хубаво да се върне човек в къщи. Само когато е бил далеч, човек оценява собствената си страна. Радвам се, че ще мога да ви приема в Бъкден и да ви покажа прословутата си роза. Ще ви заведа да видите и приюта, за който се грижа. Това също е една от моите страсти. Основан е от баща ми и аз продължавам да го финансирам. Колекционирам столетници, както някои пеперуди. Всеки с вкуса си! Там има един старец, който след три месеца ще стане сто и две години и...

Харви не слушаше. Сега той познаваше Филдинг. Той беше истински джентълмен, както каза Елиза. Каква изтъркана от употреба дума. Но няма друга. Той беше наистина такъв, олицетворение на

всичко, което това определение съдържаше. Добър, очарователен, с приятен характер, неспособен да причини зло дори на муха, да има неприятели. Но дали някога можеше да бъде сериозен? Ако се сблъскваше с някакво неудобство или противоречие, той започваше да се шегува и сменяше разговора. Не беше способен да ревнува и това отначало смути Харви. Но сега знаеше защо е така. Дължеше се на спокойно равнодушие и абсолютно непознаване на любовта. Беше ясно, че Филдинг наистина държеше на Мери, но това беше всичко. Колко пъти през последните дни Харви беше готов да го погледне в очите и да му каже: „Аз обичам жена ви!“, но не го направи, защото нямаше място за скандал. Щеше ли обаче Филдинг да направи скандал? Щеше ли да скочи и да извика: „Как си позволявате, господине, вие сте един непочтен човек!“... По всяка вероятност нямаше. По-скоро щеше да се засмее и да отговори любезно: „Скъпи приятелю, това никак не ме учудва. Тя наистина е очарователна... Една цигара? Тези са турски и са много леки...“. Тази вечна любезност влудяваше Харви. Той хиляди пъти би предпочел да удари главата си в бетонна стена, отколкото в тази мека възглавница.

— ... и ето — чу той гласа на Майкъл, който завършваше разказа си, от който Харви не бе чул нито дума. — Ето какво би ми харесало, но е много трудно.

Той загаси цигарата си и се наведе усмихнат над Мери.

— Е, мъничко девойче, как се чувствате? Не сте ли изморена? Топло ли ви е?

Лицето на младата жена, потънало в меките кожи, сякаш се бе смалило. Гласът ѝ беше тъжен.

— Много съм добре, Майкъл.

— Още малко и пристигаме.

Той погледна през илюминатора, скочи живо и извика:

— Но ние вече сме пристигнали, честна дума! — Въодушевен той посочи някакви очертания в далечината, които ставаха все по-ясни. — Ето Света Катерина и Вентнор, там, по-назад, и укрепленията ето там, и Хейзлър! Чудесно! Отивам при Станфорд!

Той погледна часовника си и бързо тръгна към пилотската кабина.

Минаха десетина минути. Вентнор вече се виждаше. Сега те летяха ниско над Солент. Провлакът се очертаваше отначало като

сребърна линия между брега и острова. Но ставаше все по-широк и по-широк с всяко снишаване на хидроплана. Блестящото пространство на тесния морски ръкав сякаш се вдигаше към тях. Последва лек тласък и машината кацна върху водата, оставяйки след себе си две успоредни пенливи бразди. Витлото се завъртя още няколко пъти и спря. Настъпилата тишина сякаш гръмна в ушите им.

Станфорд свали ръкавиците си и се наведе, за да влезе в кабината, последван от Филдинг. Той беше висок и слаб младеж, с разрошени коси.

— Готово! — каза той.

Елиза му хвърли пламенен поглед.

— Не съжалявате ли?

Той се засмя.

— Не.

— Не? — повтори тя подигравателно. — Това ли е всичко, което можяхте да кажете, безсърдечно момче? Имате машинно масло на носа си.

Филдинг взе ръката на Мери:

— Погледнете! — каза той възбудено. — Ето нашият стар Мартин!

Една моторна лодка приближаваше към тях. Докато Станфорд се мъчеше да отвори вратата, лодката вече се полюляваше до хидроплана.

Харви остана последен и безучастно ги наблюдаваше. Филдинг, Елиза и Мартин говореха едновременно. Мери мълчаливо се усмихна на стария служител. Лийт последен стисна ръката на Станфорд, последен се прекачи в лодката. Всичко това беше много мъчително.

— Помислих, че ще е по-добре да дойда да ви посрещна в Саутсий, сър Майкъл — надвикваше шума на мотора Мартин. — По-удобно е, отколкото през Хейзлър.

— Много добре, Мартин.

— Помислих също, че така ще е по-удобно за лейди Филдинг.

Гласът за миг изтъня и той замига със сините си уморени очи, като радостно клатеше старата си глава. Беше нисък, сух, с голям нос и добродушно конско лице. Идеалният прислужник за един джентълмен, сам той джентълмен, верен на традицията за истинска феодална преданост, помисли Харви, разбрал същността на Мартин със същата прозорливост, както и тази на Майкъл Филдинг.

Стигнаха до кея и се изкачиха по зеленясалите стари стъпала. Преминаха редицата високи къщи. Посрещна ги трамваен звън и тълпа любопитни. Един чиновник угоднически им показваше пътя.

— Внимавайте, милейди, внимавайте!

Автомобилът ги чакаше. Един блестящ тъмносин ролс-ройс. Изпънат до вратичката му, стоеше шофьорът, сякаш восъчна фигура от музея Тисо. С величествени бавни движения той ги настани в колата, зави ги с одеялата и сега те всички бяха пленници на този професионалист от голяма класа, който безупречно шофираше безшумната лимузина.

Минаха бързо през града, който за броени мигове остана зад тях. Сега пътуваха към Чайчестър сред красиви поля.

— Англия не е чак толкова некрасива! — каза Филдинг. — Но почакайте само да видите нашето малко кътче в Съсекс!

Плетищата бяха покрити с цвят и малките квадратни ниви зеленееха. Къщичките под дървета бяха чисти и спретнати като нови играчки. Но Харви не обръщаше внимание на тази красота. Какво значение имаше всичко това за него? Защо съм тук, питаше се той. Защо се оставих да дойда с тях? Защо? И най-важното, как така остана без своите единствени оръжия — грубостта, иронията и равнодушието?

Той седеше в дъното на колата до Мери, толкова близо, че усещаше топлината на тялото ѝ. Филдинг го бе насочил към това място и беше казал: „Но седнете до нея, глупчо!“. Това беше мъчително за него. Сърцето му биеше до пръсване. Младата жена продължаваше да гледа право пред себе си. Лека червенина покриваше страните ѝ. Тя неотстъпно избягваше погледа му. А той така жадуваше да го погледне.

— Чай с препечени филийки пред хубавия огън на камината — извика Филдинг. — Това няма да ни се отрази зле, нали?

Той седеше на допълнителната седалка и сочеше красотата, сред която пътуваха, като собственик, който се завръща след дълго отсъствие. После възкликна:

— Пристигнахме! Колко съм щастлив! С нищо не мога да го сравня! Не е ли много изморено моето малко момиче? Трябва да отпразнуваме завръщането!

Тя за момент се оживи и разтревожено попита:

— Надявам се, че не сте поканили гости, Майкъл, нали?

— Не, не, веднага ще си легнете. Но какъв празник ще организираме след като се съвземете! Ще се приберем в града. Имаме толкова работа. Пазаруване, поправки по къщата, подаръци!

Колата продължаваше безшумно да се плъзга по пътя. Тя прекоси Късхам, след това Хейвънт. Какви прекрасни картини!

— Ето ни у дома! Ето ни у дома! — тананикаше Филдинг.

Три радостни натискания на клаксона и колата напусна главния път, завивайки към неголямо село. Стадо гъски се клатушкаха по тревата. Група деца прекъснаха веселата си игра и се скупчиха край пътя, застинали в почтителни пози. След това колата навлезе в широка букова алея, която сякаш нямаше край.

Харви забеляза сърни под дърветата, които гледаха към тях с кротките си очи. Те бяха в парка на Бъкден, имението на Филдинг.

От височината на един хълм те видяха Бъкден. Това беше величествен замък, сред просторен двор, ограден от трите страни с масивни постройки. Пред замъка се простираха кадифени морави. Над кулите му се виеше дим и кръжаха ята гарвани. Върху парадната кула се развяваше знаме. Бял паун бе разперил опашка на терасата.

Това великолепие, богатство и съвършенство поразиха Харви и съвсем го потиснаха. Каква разлика от „Къщата на лебедите“! Там всичко съществуваше сякаш само за да подчертава красотата на Мери. Тук пейзажът като че ли я поглъщаше. Колелата меко скърцаха по чакъла на алеята. Колата зави и спря пред верандата. Прислугата се втурна, следвана от кучетата, които подскачаха и лаеха.

— Ето ни най-после в къщи! — извика Филдинг.

29.

Всичко започна на следната вечер, в Бъкден, след една вечеря, която не приличаше нито на строгите обеди на „Ауреола“, нито на вълшебната чорба на Коркоран. „Една съвсем скромна вечеря“, както казваше Филдинг. „Хайде да хапнем нещо“, предлагаше той със смях и прибавяше: „Още можем да си позволим едно скромно меню“.

И така, те седяха пред „едно скромно меню“. Малки тлъсти стриди, пикантно подправена супа, лакерда от Туид, малки пилета, които се топяха в устата, превъзходен патешки пастет, поръчан от Страсбург, и сочни аспержи. Всичко това, без да се смята суфлето, което вдигаше пара в чиниите, беше „нищо особено“. Човек спокойно можеше да пропусне повечето блюда и пак нямаше да припадне от глад. Харви яде малко, а Мери почти не докосна храната. Трима прислужника с униформи, важни като лордове, не допускаха вечерята да бъде „простичка“. Като ги гледаше, Харви се питаше живи същества ли са. Имаха ли тези хора своя душа, свой разум и собствен живот? Всъщност този замък, тези хора, тази обстановка бяха ли действителност, или само един мираж? Макар че нямаше и следа от превзетост, всичко тънеше в лукс, прекрасен, приятен, но изнежващ. Човек сякаш не можеше сам да направи даже едно движение. Предугаждаха се и най-малките желания. Събуждат ви, донасят ви закуската, завеждат ви в банята, където ваната е вече пълна с вода, и то с необходимата температура, където след това внимателна ръка ви очаква със затоплени кърпи. Слуга ви бръсне, къпе и облича. Дрехите, бельото, обувките, всичко сякаш пада от небето изчеткано, изгладено, идеално сгънато. И това не е всичко. Достатъчно е само да изкажеш някакво желание. И моментално то е изпълнено. Но това е толкова досадно, просто задушаво. Не е възможно дори цигара да извадиш, без услужлива ръка да ти поднесе огънче. Харви с мъка овладяваше възмуцението си, което се надигаше като вълна.

В този момент той седеше замислен, загледан в големия дънер, който гореше с пращане в грамадната камина. Двамата с Мери седяха

пред огъня, а Филдинг и Елиза бяха небрежно отпуснати върху дълбокия диван и си почиваха след вечерята. Върху старинните тапети, с рисувани на ръка китайски пейзажи, се носеха сребърни хвърчила по синьо небе. Тук-таме в големи вази сияеха стръкове лилия, а един букет орхидеи се отразяваше в полираната повърхност на старинния дъбов бюфет. Над камината се усмихваше портретът на Мери, но Харви не смееше да го погледне.

— Знаете ли — каза изведнъж Елиза, като наруши мълчанието, — тази сутрин се събудих с намерението да бъда в лошо настроение, но не можах да го осъществя. Интересно, нали?

Тя изговори всичко, сякаш споделяше свои задълбочени разсъждения.

— През целия ден бях замечтана. Много добре направихте, Майкъл, че ме накарахте да отида на черква. Това успокоява и подкрепя. Спомних си за мисионера. — Тя замълча. — Неговото пречистване беше с трагичен резултат, но съм уверена, че ще му е от полза.

Сгушена в креслото си до камината, Мери следеше внимателно танцуващите пламъци.

— А сестра му? — промълви тя, бе да откъсва очи от огъня.

— О, Мери! Прекъснахте ме и разрушихте всичките ми добри намерения...

За миг настъпи мълчание.

— Ето, свърши се! Тук никой не е мил с мен. Какво да направя със себе си?

Мери не отговори, но Харви, силно подразнен, попита:

— Защо не се опитате да работите? Това ще ви излекува от скуката.

— Да работя ли? — Елиза беше просто възмутена.

Майкъл дръпна от пурата, която лениво пушеше.

— Не спорете, всеки от нас изпълнява задълженията си.

— Вашите задължения? — горчиво каза Харви. — Какви са те? Живеете тук, ядете, спите, постоянно търсите развлечения. Елиза прави колекция от обожатели, вие от столетници. Отивате в града, но и там спите, ядете, ходите на театър, гледате повече или по-малко интересна пиеса, излагате „синята гардения“, която някой друг е

отгледал вместо вас, да получите медал, да се върнете тук, да организирате тържество, благотворителен базар или бал...

— Но, дявол да го вземе — отговори Филдинг усмихнат, — ами Бъкден? Той не е ли някакво сериозно занимание?

— Той не изисква от вас никакви усилия. Даже не сте го спечелили. Един прекрасен ден сте го наследили — земите, замъка, имението — всичко наготово, подредено, с приюта, с пауните, с прислугата, лукса и всичко останало...

— Ами данъците? — попита Майкъл, който вече се смееше с глас. — Не мислите ли, че е работа това да можеш да си плащаш данъците и едновременно да имаш достатъчно, за да живееш честно?

Харви не отговори, но Елиза хвърли поглед към Мери.

— Задава се демократичен вятър! Връщане към простотата! Да печелим хляба си с пот на челото! „Животът е тежък, животът е като пламък“, какъвто е девизът на моряците от Майнуоринг.

Никой не откликна на забележката ѝ. Майкъл стана и взе друга пура.

— Хайде — каза той и грижливо отрязва края на пурата, — по-добре да се заемем с нещо, вместо да спорим. Да покажем, че не сме толкова мързели, колкото казват. Да поиграем бiliarд? Какво ще кажете, Елиза?

— Бiliarд ли? — попита тя изумена, сякаш ѝ предлагаша да играе на прескочикобила.

— Да, ще бъде забавно, нали? Ще изиграем четиримата една игра. Отивам да приготвя масата и всичко останало. Елате!

Той запали пурата си и излезе. Елиза го проследи с поглед.

— Защо, дявол да го вземе — въздъхна тя, — Майкъл никога не гледа сериозно на нещата? Тъкмо стигнахме до най-важния и интересен въпрос, какво бихме могли да правим в живота, а той... Сега...

Тя погледна към Мери и Харви, усмихна се, прозя се и лениво излезе, без да добави нищо повече.

Те останаха сами. За първи път след „Къщата на лебедите“. Сами! Това стана така неочаквано, че макар и съвсем неподвижна, страхуваща се да направи и най-лекото движение, Мери се разтрепери. Тя вдигна глава и погледна Харви право в очите. Всичко, което ги беше разделяло през последните дни, изведнъж изчезна. Тя извика:

— Това, което каза Елиза, е истина! Какво ще правим сега?

Очите ѝ бяха тъмни, дълбоки, сериозни и излъчваха силна болка. Пламъците позлатяваха косите и ръцете ѝ, толкова бели до тъмната семпла рокля. Лицето ѝ, още бледо, изглеждаше спокойно, но устните ѝ потрепваха от страдание.

Харви не каза нищо, не помръдна. Само очите му жадно търсеха очите ѝ. „Най-последно — помисли той, — най-последно ще разберем, и тя, и аз, най-последно...“

— Не трябва да се зальгваме повече — прошепна Мери. — Трябва да гледаме смело на нещата, право в лицето. Сега вие ме познавате. Видяхте какъв е животът ми. Разбрахте защо чувствах такава необходимост да избягам, защо търсех нещо естествено, по-просто, защо съм потисната и смазана. Чухте как Елиза се подиграваше с мен и тя има право. Никога не съм оценила това, което ми се дава, защото това не е в моя характер. Преди да ви срещна, не си бях давала сметка. Това, което казахте за работата, е вярно. Вие пробудихте в мен нещо ново. Крайно време е да престана да бъда неразбраното дете, да мечтая за райски градини и чудеса. Трябва да стана разумна. Бих желала да бъда полезна, да бъда способна да давам, за да заслужа това, което получавам. Преобразена съм. Като че ли едва сега излизам от детинството. О, Харви! Помислете само, бях на осемнадесет години, когато се омъжих за Майкъл и не знаех нищо за живота. Харесвах го и мислех, че това е достатъчно. Той самият не искаше повече от мен, никога не е искал нещо повече, но вие виждате... — гласът ѝ ставаше все по-тих и по-тих, — виждате колко е добър. — Тя внезапно спря и стисна толкова силно ръце, че те побеляха като лицето ѝ. — О, такова страдание е да обичаш, както ви обичам аз, и да не зная какво да правя!

Сърцето на Харви биеше до пръсване. Той отговори като на сън:

— Вие дойдохте веднъж при мен в „Къщата на лебедите“.

— Да, това е вярно, но тогава аз не разсъждавах, оставих се да бъда водена от някаква интуиция, а може би вече бях болна...

Гърдите ѝ развълнувано се повдигаха и Харви пожела да скрие лице в тях.

— Не забравяйте — промълви несигурно той, — не забравяйте какво ни свързва.

— Да — въздъхна тя, — аз зная, зная отдавна, че принадлежа на нас и на никой друг. Но какво да направя? Не съм свободна. Не мога... О, не, това е невъзможно! Не мога да причиня болка на Майкъл.

— Дали той може да страда истински?

— Не зная. Не си давам сметка. Може би няма да разбере, може би само ще се изсмее. Не виждате ли, че няма смисъл дори да опитваме да му обясним. Може би просто трябва да си тръгна, без да казвам нищо. И ако го направя, това слабост ли ще бъде, или кураж! Не зная, вече нищо не зная! Обръцах всичко това в главата си толкова пъти, че мислите ми са съвсем объркани. Бях ви казала на парахода, че се ужасявам от компромисите, от неизяснените отношения... — гласът ѝ изтъня, но тя направи усилие и продължи, — от жените, които си имат любовници, от интригите и тези, които ги създават. Грозните постъпки ме отвращават. Толкова усилия положих, за да си създам един идеал, да живея според неговите предписания... Но сега всичко се промени. Вече не мога да поставя граница между доброто и злото. Единственото нещо, което денонощно ме измъчва, е как бих могла да живея без вас!

— Вашият идеал е останал непроменен, Мери. Във вас няма нищо недостойно. Аз ви обичам.

Тя повдигна глава и обърна към него разширените си, дълбоки очи.

— И аз ви обичам.

Вратата се отвори. Филдинг влезе с щека за билиард в ръка. Той се закова на прага, очите му се местеха от единия към другия, поокашля се и се усмихна:

— Идвате ли? Елиза настоява да играем всички, иначе не било забавно.

Гробна тишина последва думите му. Харви, който се бе изчервил от неудобство, сега силно пребледня. Но Филдинг продължи да се усмихва и прибави:

— Много съжалявам, че влязох толкова неочаквано и прекъснах разговора ви. Може би сега не ви се иска да играете? Елате тогава покъсно, когато... когато завършите разговора си.

Мери наведе очи. Цялата ѝ жизненост изчезна. Тя клюмна като увехнало цвете. Подпря се на камината и каза с угаснал глас:

— Много съм изморена, Майкъл! Мисля, че ще е по-добре, ако отида да си легна.

Той бързо тръгна към нея.

— Но, разбира се! Просто не мога да си простя, че забравих! Та вие ставате от леглото за първи път тази вечер. Само почакайте, сега ще позвъня да приготвят леглото... Оставете всичко на мен... Да бъде такъв глупак! Отчаян съм...

Тя тръгна бавно към вратата.

— Няма нищо — каза тя със същия угаснал глас. — Не се безпокойте. Само малко да си почина.

— Разбира се, разбира се.

Той нежно я подкрепи, силно развълнуван, като я молеше за извинение. Ще я придружи до стаята ѝ. Ще ѝ помогне да изкачи стълбата. Ще внимава нищо да не ѝ липсва. Тя не бива да прави никакви усилия. Как можа да забрави, че трябва да я пази!

Двамата излязоха, а Харви остана дълго време като вцепенен, втренчил поглед в затворената врата. О, какво можеше да направи? Да се бие, както се беше бил с Кар? Да удря, да унищожава! Това не беше възможно с кроткия и тактичен Филдинг. Харви беше смазан. Даде си ясна сметка за своята безпомощност. Той потръпна. Но това не можеше да продължава повече. Трябва да се махне оттук, да замине, да избяга. Да, да избяга, без значение къде.

Той се втурна навън. Свежият въздух не го успокои. Докато слизаше надолу по алеята, виждаше пред себе си лицето на Мери, очертано в мъглата. Излезе на пътя, ограден с вековните букови дървета. Зад него остана тъмният силует на замъка.

Трябваше да избяга, да избяга бързо, защото иначе щеше да се задуши между стените му. Отдалечаваше се с бързи крачки и усещаше как с всяка крачка сетивата му се освобождаваха от тези меки, памучни окови. Най-сетне той бе победил.

Вървеше като луд. Изведнъж чу изсвирването на влака и забеляза червената светлина на приближаващия към гарата локомотив. Започна да тича с всички сили, профуча покрай служителя на перона, който извика след него, че това е влакът за Лондон, скочи в един вагон и се строполи в ъгъла на купето. Остана дълго така, неподвижен, без да усеща нищо, докато влакът летеше в нощта.

30.

Изгаснал въглен се търкулна от скарата на камината, където все още мъждееше огън. Сухото изпращяване отекна в тишината на скромния и лишен от удобства кабинет на Харви в малкия му апартамент. Исми, настанил се удобно на един стол, с вдигнати върху камината крака, се изкашля няколко пъти и се готвеше да заговори. После се отказа и само хвърли към него кос поглед.

Харви седеше замечтан под жълтеникавия абажур на лампата, която осветяваше скромната мебелировка: старомодната камина, покритата с прах работна маса, оставените неизмити чаши за кафе от груб порцелан върху малка масичка, застлана с покривка, която имаше претенции за артистичност, но се продаваше във всички магазини с намалена рекламна цена от пет шилинга и деветдесет пенса.

Наближаваше края на седмицата. Харви бе избягал от Бъкден преди четири дена.

Вън, на Винсент стрийт, откъм реката се плъзгаше пролетна мъгла и заглушаваше уличния шум, съвсем затихнал в този късен час. Часовникът върху камината удари десет. Исми използва това, за да поднови разговора.

— Е, вие сте по-приказлив от всякога! — каза той.

— Наистина ли?

— Но все пак не вярвам, че сте ми разказали всичко.

— Естествено.

Исми нетърпеливо повдигна рамене.

— Преживяхте необикновено приключение, наистина.

— Действително.

— При това вие сте последният човек на света, в когото бих се усъмнил, че си измисля, да не кажа, фантазира.

— Но защо?

— Защо ли? Защото винаги сте бил човек на науката, абсолютно точен, винаги сте наричали нещата с истинските им имена. И винаги

държахте под ръка някакъв тежък научен камък, за да го запратите върху въображението.

Харви не отговори веднага. След малко каза малко рязко:

— Сега вече нямам камъни.

Двамата замълчаха някак смутени. После Лийт прибави:

— Чуйте ме добре, Исми. Пътуването, което предприех по ваше настояване, всъщност се оказа експеримент, който разруши целия рационализъм и логичност на съжденията, с които бях свикнал. Под небето съществуват неща, за които ние не подозираме, които надвишават нашия разум, за които нямаме научно обяснение. Но те съществуват. И ние сме длъжни да се съобразим с това. Убедени сме, че знаем всичко, а в действителност знаем много малко, почти нищо...

Исми се изправи.

— Хайде, приятелю, вие не говорите сериозно! Наистина не ви разбирам.

— Така е — извика Харви, — вие нищо не разбирате, аз също. И все пак нашето неразбиране ни води към размисъл.

Отново настъпи мълчание. Исми поиска да каже нещо, но се отказа и замълча. Той хвърли крадешком поглед към Харви, после отвърна очи и сви рамене.

По дяволите! Не желаше да спори! Имаше свое мнение за всички тези глупости. В края на краищата, това не е от неговите компетенции. Друго би било, ако ставаше въпрос за някакъв тумор, или за тежък случай на перитонит... Тогава той щеше да бъде в стихията си. Но тази невероятна история! Все пак, и това нямаше значение. Важното беше, че Харви се върна напълно възстановен и достатъчно здрав тялом и духом, за да започне отново работа. Колко правилно постъпи, когато съумя да го принуди да отпътува. Неговият план се осъществи и даде желаните резултати. Без да обръща внимание на часовника върху камината, Исми извади своя, погледна колко е часът и затвори капака, който сухо изщрака.

— За какво мислите?

— За нещо, което Коркоран не би пропуснал да подчертае — отговори бавно Харви. — За това, че трябва да държим главата си винаги изправена, каквото и да се случи. — Той с лека ирония изрецитира: — „Оставете ме да напусна всичко без сълзи, но с песен на лебед!“ Това го е казал Платон, Исми. — Странна усмивка се появи

на устните му. — Този Платон е бил голям образ, знаете ли това, момчето ми? Би трябвало да прочетете съчиненията му, млади момко, стига да намерите време!

— Вървете по дяволите с вашето пътешествие! — извика Исми. — Добре че повече няма да заминавате. Станали сте друг човек и се надявам, че сте ми благодарен за това, че едва ли не със сила ви принудих да пътувате.

След това взе чадъра и шапката си, остана за миг замислен, после се обърна към Харви.

— А, сетих се. — Целият му вид говореше, че е на път да съобщи някаква новина, която досега бе пазил в тайна. — Има свободно място в централната градска болница.

Замълча, после добави:

— Мислех, че това може би ще ви заинтересува. Не е зле да отидете и да представите кандидатурата си.

Харви вдигна глава.

— Новата болница на Туик стрийт ли? Но те за нищо на света не биха ме приели!

Исми започна да разглежда ноктите си с равнодушен вид, а това означаваше, че случаят е важен.

— Ще проверя как стоят нещата вместо вас.

Харви тъжно се усмихна.

— Винаги ли ще оправяте света, Исми?

— Поне една част от него, да.

— Какво искате да кажете?

— Че някои колеги и аз искаме да ви подкрепим. Не можех да позволя някой да ме изпревари и говорих с Крейг по този въпрос още миналата седмица. Това поне е ясно, няма нищо общо с вашите мъгляви истории. С една дума, те са съгласни да ви приемат на работа. — Исми изведнъж забрави за ноктите си и продължи възторжено: — Какво щастливо съвпадение е, че дойдохте точно на време. Чака ви нова болнична сграда, отлично подготвени колеги и най-модерно оборудваната лаборатория в Лондон. Такъв рядък шанс да започнете отново! — Той спря за миг и се поколеба. — Приемате, надявам се?

Харви потъна в дълбок размисъл. Да работи! Разбира се, гореше от желание да работи. Надежда покълна в душата му. Той се оживи,

готов да се бори с тъгата, която го смазваше. Да, трябва да забрави миналото! Да мисли само за бъдещето!

— Да — каза той, — приемам.

Исми радостно нахлупи шапката си.

— Сигурен бях — извика той, — ще се обадя на Крейг по телефона щом се прибера...

Вече на вратата той размаха чадъра си.

— Сега е ваш ред, Харви! Скоро ще настъпи денят, когато тези от „Виктория“ горчиво ще съжаляват, че не са ви оценили. Нали ви казвах, че ще дойде ден да им го върнете. Е, този ден дойде!

— Аз не търся отмъщение — каза кротко Харви. — Промених се. В мен вече няма гордост. Видях, че знанието е необятно. Искам само да работя простичко и смирено, Исми! Искам да опитам...

Но Исми не го дочака да завърши. Думите на Харви се удариха в затворената зад Исми врата. Той си бе отишъл.

Харви остана прав в средата на стаята. Върху гаснещата жаравата тук-там танцуваха синкави пламъчета. Той беше уморен, но усещаше как в него се надига неудържима енергия. Въздъхна. Исми му подаряваше това неочаквано, безценно щастие. И Харви нямаше да го изпусне. Беше сигурен.

Нова вяра се зараждаше в душата му. Нови проекти започнаха да се оформят в мисълта му.

Ръководен от някаква тайнствена сила, той отиде до работната си маса. Тук нищо не бе докосвано. Микроскопът беше на мястото си, стъклениците, епруветките, шишенцата с реактивите също. Но всичко бе потънало в прах. От портрета Пастър строго го наблюдаваше. Той усети прилив на оптимизъм. Ще започне да работи отново!

Никога не бе изпитвал такова пламенно желание да действа, никога не сте бе усещал разума си така просветлен.

Той взе една епруетка. Пръстите му докоснаха стъклото и той изведнъж се почувства спокоен, утешен, трезв. Да, той усети в себе си силите, необходими да поеме отново работата си.

Наоколо цареше спокойствие. Къщата беше тиха. Откъм улицата не се чуваше никакъв шум. Той помисли за Мери. Помъчи се да извика образа ѝ, да възстанови всичко, случило се между тях. Но някак не успяваше да събере отделните мигове заедно... И изведнъж осъзна, че човешко същество не би могло никога да ги събере.

Харви въздъхна. Това беше вече минало. Пред него имаше само бъдеще. Какво щеше да бъде то? Не знаеше... В настоящето му оставаше споменът за Мери, една мечта, която той щеше да превъплъти в своята работа.

И както стоеше изправен до работната си маса, с печална душа, той чу някакъв звук да отеква в пустата улица, някакъв странен шум, сякаш идваше от мъглата, влизаше в къщата и продължаваше във вестибюла. После му се стори, че някой леко докосва вратата на стаята. Сигурно е вятърът, помисли той. Но нямаше вятър. Сигурно е Исми, който е забравил нещо и се връща? Но не беше Исми.

Сърцето му се сви. Беше едва доловимо поскърцване, като че ли плахи стъпки!

Харви си повтаряше:

— Няма никой, така ми се счува, няма никой... — но лицето му бе смъртно бледо.

После сърцето му сякаш спря. Шумът вече не се чуваше, но стаята се изпълни с ухание, ухание на цветя... уханието на фрезии...

Издание:

Арчибалд Кронин. Канарските острови

ИК „Прозорец“

Редактор: Камелия Вълова

Техн. редактор: Михаил Нанков

Коректор: Камелия Вълова

Оформление: Калина Павлова

Художник: Даниел Динев

Печат: ДФ „Балкан прес“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.